

Ei R2025:02

En effektiv bekämpning av marknadsmisbruk på grossistmarknaderna för energi

Energimarknadsinspektionen (Ei) är en myndighet med uppdrag att arbeta för väl fungerande energimarknader.

Det övergripande syftet med vårt arbete är att Sverige ska ha väl fungerande distribution och handel av el, naturgas, fjärrvärme och fjärrkyla. Vi ska också ta tillvara kundernas intressen och stärka deras ställning på marknaderna.

Konkret innebär det att vi har tillsyn över att företagen följer regelverken. Vi har också ansvar för att utveckla spelreglerna och informera kunderna om vad som gäller. Vi reglerar villkoren för de monopolföretag som driver elnät och naturgasnät och har tillsyn över företagen på de konkurrensutsatta energimarknaderna.

Energimarknaderna behöver spelregler – vi ser till att de följs.

Förord

De europeiska grossistenergimarknaderna består av flera komplexa och dynamiska marknader där el och gas handlas i stora volymer mellan producenter, leverantörer och andra marknadsaktörer. För att säkerställa transparens och hindra marknadsmissbruk på dessa marknader finns Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Remit). Remit innehåller ett övergripande ramverk med regler för hur övervakningen av marknaderna ska utföras och syftar till att säkerställa transparens, skydda marknadernas integritet och motverka marknadsmissbruk.

I maj 2024 ändrades Remit genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1106 av den 11 april 2024 om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011 och (EU) 2019/942 vad gäller förbättrande av unionens skydd mot otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi (ändringsförordningen). Syftet bakom ändringarna är att ytterligare säkerställa lika villkor för de marknadsaktörer som är aktiva på grossistenergimarknaderna, stärka övervakningen och skydda konsumenterna. Efter ändringarna finns det nu fler skyldigheter som marknadsaktörer på grossistmarknaderna för energi behöver följa, det anges fler verktyg för den marknadsövervakning som ska bedrivas både på unionsnivå och nationell nivå samt krav på vilka sanktioner en medlemsstat ska tillämpa vid överträdelser av förordningen.

I februari 2024 gav regeringen Energimarknadsinspektionen (Ei) i uppdrag att bedöma vilka åtgärder som krävs i svensk lag och förordning med anledning av de nya krav som nu följer av Remit. Förslagen ska åtföljas av en konsekvensutredning.

Eskilstuna, januari 2025

Ulrika Hesslow
Generaldirektör

Emma Lahti
Projektledare

Innehåll

Förord	3
Innehåll	4
Sammanfattning	8
Nya bestämmelser till följd av ändringar i Remit.....	8
Förslagets konsekvenser.....	9
Författningsförslag	10
Förslag till lag (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.....	10
Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	32
Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation .	33
Förslag till förordning (2025:xxxx) om avgift för tillsyn och marknadsövervakning över handeln på grossistenergimarknaderna.....	33
Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen	36
1 Inledning	37
1.1 Remit.....	37
1.2 Uppdraget.....	38
1.3 Rapportens struktur.....	38
2 Grossistmarknaderna för energi inom EU	39
2.1 Grossistmarknaderna för el	39
2.2 Grossistmarknaden för gas.....	44
3 Tillämpningen av Remit i dag	46
3.1 Energimarknadsinspektionen är tillsynsmyndighet.....	46
3.2 Utredningar av överträdelser.....	46
3.3 Sanktioner	48
3.4 Marknadsövervakning i Norden	50
4 Förordning (EU) 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi	53
4.1 Artikel 1 – Syfte, tillämpningsområde och förhållande till annan unionslagstiftning	53
4.2 Artikel 2 – Definitioner.....	55
4.3 Artikel 3 – Förbud mot insiderhandel.....	62
4.4 Artikel 4 – Skyldighet att offentliggöra insiderinformation.....	64
4.5 Artikel 4a – Auktorisation och tillsyn av plattformar för insiderinformation	67
4.6 Artikel 5 – Förbud mot otillbörlig marknadspåverkan	70
4.7 Artikel 5a – Algoritmisk handel.....	71
4.8 Artikel 6 – Teknisk uppdatering av definitionerna av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan	73
4.9 Artikel 7 – Marknadsövervakning.....	74

4.10	Artikel 7a – Byråns uppgifter och befogenheter för att utarbeta prisbedömningar av LNG och prisriktvärden för LNG	76
4.11	Artikel 7b – Offentliggörande av prisbedömningar av och prisriktvärden för LNG	76
4.12	Artikel 7c – Tillhandahållande av marknadsdata för LNG till Acer.....	77
4.13	Artikel 7d – Kvalitet på marknadsdata för LNG	78
4.14	Artikel 7e – Affärskontinuitet.....	79
4.15	Artikel 8 – Insamling av uppgifter	80
4.16	Artikel 9 – Registrering av marknadsaktörer.....	83
4.17	Artikel 9a – Auktorisation och tillsyn av registrerade rapporteringsmekanismer	85
4.18	Artikel 10 – Utbyte av information mellan Acer och andra myndigheter	89
4.19	Artikel 11 – Uppgiftsskydd.....	90
4.20	Artikel 12 – Driftssäkerhet	91
4.21	Artikel 13 – Genomförande av förbuden mot marknadsmissbruk.....	93
4.22	Artikel 13a – Byråns inspektioner på plats.....	97
4.23	Artikel 13b – Begäran om uppgifter	100
4.24	Artikel 13c – Befogenhet att inhämta redogörelser	102
4.25	Artikel 13d – Förfarandegarantier	102
4.26	Artikel 13e – Ömsesidigt bistånd.....	103
4.27	Artikel 13f – Utredare	104
4.28	Artikel 13g – Löpande viten	104
4.29	Artikel 13h – Förfarandegarantier med avseende på beslut om löpande viten	105
4.30	Artikel 13i – Art, verkställighet och fördelning av löpande viten.....	106
4.31	Artikel 13j – Domstolens prövning.....	107
4.32	Artikel 14 – Rätt att överklaga.....	107
4.33	Artikel 15 – Skyldigheter för personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner.....	108
4.34	Artikel 16 – Samarbete på unionsnivå och på nationell nivå.....	110
4.35	Artikel 16a – Delegering av uppgifter och ansvar.....	114
4.36	Artikel 16b – Riktlinjer och rekommendationer	116
4.37	Artikel 17 – Tystnadsplikt.....	117
4.38	Artikel 18 – Sanktioner	119
4.39	Övriga bestämmelser (artiklarna 19, 20, 21 och 22).....	122
4.40	Artikel 2 i förordning (EU) 2024/1106	125
4.41	Artikel 3 i förordning (EU) 2024/1106	126
5	Överväganden och förslag.....	127
5.1	Alternativa sanktionsmodeller.....	127
5.2	En ny kompletterande lag.....	130
5.3	Hänvisningar till Remit ska vara dynamiska.....	130
5.4	Ansvarsfördelningen på marknadsmissbruksområdet	131
5.5	Sanktionsväxling.....	132
5.6	Energimarknadsinspektionens anmälningsskyldighet till åklagare.....	135
5.7	Utredningsbefogenheter och tvångsmedel.....	137
5.8	Administrativa sanktioner och vem de kan riktas mot	154
5.9	Hur sanktionerna ska prövas och beslutas.....	175
5.10	Handläggningen i allmän domstol.....	181
5.11	Överklagande	184
5.12	Betalning, preskription och verkställighet	185

5.13	Bestämmelser om straff	188
5.14	Sekretess i Energimarknadsinspektionens verksamhet.....	205
5.15	Uppdaterad hänvisning	208
6	Behov av att se över finansieringen av tillsynen	209
6.1	Den nuvarande avgiftsmodellen	209
6.2	En årlig avgift enligt en ny avgiftsmodell	212
6.3	Transaktioner utgör underlaget för avgiften	215
6.4	Ett höjt tak för den sammanlagda avgiften	216
6.5	Beslut om avgift och överklagande	218
7	Konsekvensutredning.....	219
7.1	Uppdraget.....	219
7.2	Grossistmarknaderna för el	220
7.3	Grossistmarknaderna för gas	221
7.4	Branschbeskrivning	221
7.5	Problem- och målformulering.....	227
7.6	Nollalternativet	230
7.7	Alternativa lösningar.....	231
7.8	Beskrivning av förslaget om sanktionsmodell.....	241
7.9	Beskrivning av förslaget om ny avgiftsmodell	245
7.10	Konsekvenser för Energimarknadsinspektionen	248
7.11	Konsekvenser för Ekobrottsmyndigheten.....	253
7.12	Konsekvenser för Stockholms tingsrätt	254
7.13	Konsekvenser för förvaltningsrätten i Linköping	255
7.14	Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten.....	255
7.15	Konsekvenser för staten	256
7.16	Konsekvenser för kunder.....	256
7.17	Konsekvenser för berörda marknadsaktörer	257
7.18	Konsekvenser för övriga	259
7.19	Miljömässiga konsekvenser	259
7.20	Sociala konsekvenser	259
7.21	Rättsliga förutsättningar	259
7.22	Uppföljning och utvärdering.....	259
7.23	Ikraftträdande och informationsinsatser	259
7.24	Samråd.....	260
7.25	Kontaktpersoner.....	261
8	Författningskommentarer	262
8.1	Förslag till lag (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi	262
8.2	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	321
8.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.....	323
8.4	Förslag till förordning (2025:xxxx) om avgift för tillsyn och marknadsövervakning över handeln på grossistenergimarknaderna ...	324
8.5	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen.....	327
9	Referenser.....	328

Offentligt tryck	328
Rapporter.....	328
Rättsfallsregister	329
Övrigt material	329
Bilaga 1 – Regeringsuppdrag – Uppdrag om genomförande av EU:s reviderade elmarknadslagstiftning.....	330
Bilaga 2 – Jämförelsetabell för Remit.....	333
Bilaga 3 – Ord och begreppslista	338
Bilaga 4 – För rapporten relevanta lagar och förordningar	342
Lagar	342
Förordningar.....	345
EU-lagstiftning.....	347
Utländska lagar	349
Bilaga 5 – Ny avgiftsmodell och exempel på föreskrifter	350
Beskrivning av den nya avgiftsmodellen.....	350
Exempel på Energimarknadsinspektionens föreskrifter.....	353
Ytterligare räkneexempel enligt ny avgiftsmodell	355

Sammanfattning

Nya bestämmelser till följd av ändringar i Remit

I denna rapport analyserar Energimarknadsinspektionen (Ei) i vilken utsträckning svensk lagstiftning behöver ändras med anledning av ändringarna av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Remit). Ei ger förslag på nya bestämmelser i lag och förordning där så krävs. Rapporten avslutas med en konsekvensutredning.

Ändringarna i Remit ställer sammantaget flera nya krav på den svenska rättsordningen. Förutom en ny lag med kompletterande bestämmelser till Remit, lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, föreslår Ei även tillägg i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation samt nya bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Rapporten omfattar även förslag på en ny avgiftsförordning som reglerar hur Ei:s arbete enligt den nya kompletterande lagen ska finansieras.

Ei:s förslag till en ny kompletterande lag innebär att dagens straffrättsliga lagstiftning för utredning och sanktionering av överträdelse av Remit kompletteras med administrativa sanktioner. Det innebär att utredningsansvaret för överträdelse av förordningen fortsatt är delat mellan Ei och åklagare, dock sker en sanktionsväxling då vissa överträdelse av förbud i Remit avkriminaliseras för att i stället bli förmån för administrativa sanktioner som hanteras inom ramen för Ei:s verksamhet. Det är endast överträdelse av förbud mot insiderhandel (artikel 3), obehörigt röjande av insiderinformation (artikel 3) och otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) som är begångna med uppsåt och inte är av ringa karaktär som förblir kriminaliserade.

Överträdelse av Remit som begås av oaktsamhet, oavsett allvarlighetsgrad, samt ringa överträdelse begångna med uppsåt, kan bli föremål för administrativa sanktioner. Det innebär att vissa överträdelse av förbud i Remit avkriminaliseras. Vidare avkriminaliseras överträdelse av rapporteringsskyldigheten som beskrivs i artikel 15.1 Remit.

För att Ei ska kunna utreda överträdelse som tidigare har varit kriminaliserade föreslås Ei få utökade utredningsbefogenheter. Förutom de åtgärder myndigheten kan vidta i dag, kan Ei enligt förslaget även ansöka hos Stockholms tingsrätt för att få genomföra tvingande platsundersökningar, ta del av tele- och datatrafik enligt

lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation samt ansöka om att belägga tillgångar med kvarstad eller att säkra betalning genom betalningssäkring.

I rapporten föreslås även bestämmelser om de administrativa sanktioner som Ei kan besluta om vid en överträdelse av Remit. Dessa är offentlig varning, återföring av vinst eller undviken förlust, sanktionsavgifter och förelägganden.

Det föreslås också bestämmelser som gör det möjligt för Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) att genomföra platsbesök i Sverige och att Acers löpande viten kan verkställas.

Genom förslagen finansernas Ei:s arbete enligt den nya kompletterande lagen med en avgift. Avgiften är utformad efter en ny avgiftsmodell jämfört med i dag. Slutligen föreslås att Ei får ett bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om avgiftens utformning.

Förslagets konsekvenser

Syftet med Remit är att öka förtroende för el- och gasmarknadernas integritet, att de priser som sätts på grossistmarknaderna för energi återspeglar en sund och konkurrenskraftig växelverkan mellan tillgång och efterfrågan samt att ingen vinning kan göras med hjälp av insiderhandel eller otillbörlig marknadspåverkan.

Med de förslag som Ei lämnar får myndigheten ett utökat utredningsansvar medan Ekobrottsmyndighetens utredningsansvar minskar. Utöver det förväntas Stockholms tingsrätt och förvaltningsrätten i Linköping få en viss tillströmning av ärenden. Genom förslagen kommer även Kronofogdemyndigheten få fler uppgifter.

För marknadsaktörer som aktivt deltar på grossistmarknaderna för energi kan förslagen medföra kostnader i de fall Ei eller Acer genomför tvingande platsundersökningar. Utöver det kommer förslaget främja konkurrensen mellan marknadsaktörerna med anledning av att bestämmelserna ger ett större incitament för marknadsaktörer att följa Remit.

För hushållskunder och andra kunder med större energiförbrukning, som till exempel organisationer och stora industrier, kommer förslagen innebära att risken minskar att drabbas av effekterna av överträdelser av Remit.

Förslaget avseende finansieringen av Ei:s verksamhet kommer innebära en jämnare fördelning av avgiften. Den största förändringen kommer påverka de marknadsaktörer som i dag betalar en mycket hög avgift.

Författningsförslag

Förslag till lag (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi

Härigenom föreskrivs följande

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, i denna lag benämnd förordning (EU) nr 1227/2011.

Termer och uttryck i lagen har samma betydelse som i förordning (EU) nr 1227/2011.

Med Acer avses den byrå som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter.

2 §

Tillsynsmyndighet är den myndighet som regeringen har utsett enligt 1 kap. 5 § ellagen (1997:857).

3 §

För att finansiera tillsynsmyndighetens uppgifter enligt denna lag ska marknadsaktörer som är registrerade hos tillsynsmyndigheten enligt artikel 9 i förordning (EU) nr 1227/2011 betala avgifter.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana avgifter.

2 kap. Vissa skyldigheter som följer av förordning (EU) nr 1227/2011

Förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan

1 §

Förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan i artiklarna 3 och 5 i förordning (EU) nr 1227/2011 gäller även för en fysisk person som, för en juridisk persons räkning, beslutar om genomförandet av sådana åtgärder som är förbjudna.

Anmälningar till tillsynsmyndighetens register

2 §

Tillsynsmyndigheten ska föra ett register över marknadsaktörer som ingår transaktioner enligt artikel 8.1 i förordning (EU) nr 1227/2011.

Uppgifter som har lämnats av marknadsaktörer som inte längre omfattas av anmälningsskyldighet får tas bort ur registret.

Rapportering av misstänkta överträdelser

3 §

Den som har rapporterat enligt artikel 15 i förordning (EU) nr 1227/2011 får inte obehörigen röja för den som rapporteringen avser eller för någon utomstående att rapportering har skett.

Den som har lämnat en sådan rapport får inte hållas ansvarig för att ha brutit mot någon tystnadsplikt, om den som rapporterat hade anledning att räkna med att rapportering borde ske.

4 §

Den som, utan att det finns en sådan rapporteringsskyldighet som avses 3 §, har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten om en misstänkt överträdelse av förordning (EU) nr 1227/2011 får inte göras ansvarig för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt, om anmälaren hade anledning att anta att en överträdelse hade skett. Detta gäller inte om anmälaren därigenom gör sig skyldig till brott.

3 kap. Tillsyn och utredning

Tillsynsmyndighetens uppgifter

1 §

Tillsynsmyndigheten fullgör de uppgifter som ankommer på den nationella tillsynsmyndigheten enligt förordning (EU) nr 1227/2011 och övervakar att

1. förordningen, delegerade akter och genomförandekter som antagits på grundval av förordningen följs, och
2. denna lag och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen följs.

Föreläggande om att lämna uppgifter

2 §

För att fullgöra sina uppgifter enligt 1 § får tillsynsmyndigheten förelägga ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat.

Ett föreläggande får inte avse en handling vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet och som innehas av advokaten eller biträdet eller den till förmån för vilken tystnadsplikten gäller.

Ett föreläggande gäller omedelbart, om något annat inte bestäms. Föreläggandet får förenas med vite.

Föreläggande om att inställa sig till förhör

3 §

För att fullgöra sina uppgifter enligt 1 § får tillsynsmyndigheten förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig för förhör på tid och plats som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Ett föreläggande gäller omedelbart, om något annat inte bestäms. Föreläggandet får förenas med vite.

Platsundersökning

4 §

Om det är nödvändigt för att tillsynsmyndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt 1 § får den genomföra en undersökning i en fysisk eller juridisk persons verksamhetslokaler.

Förelägganden

5 §

För att fullgöra sina uppgifter enligt 1 § får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden som behövs.

Ett föreläggande enligt första stycket gäller omedelbart, om något annat inte bestäms. Föreläggandet får förenas med vite.

Föreläggande om att tillfälligt upphöra med ett visst förfarande

6 §

Om det är sannolikt att någon har överträtt förordning (EU) nr 1227/2011, delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen och enligt denna lag, får tillsynsmyndigheten förelägga den personen att upphöra med ett visst förfarande eller en viss verksamhet.

Ett föreläggande enligt första stycket gäller till dess att överträdelsen slutligt har prövats. Beslutet får dock gälla i högst sex månader.

Föreläggandet får förenas med vite.

Befogenhet enligt andra lagar

7 §

I 9 kap. 33 § första stycket 1 m lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om rätt för tillsynsmyndigheten att få ut uppgifter från den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

Anmälan om brott

8 §

Tillsynsmyndigheten ska anmäla till åklagare när det finns anledning att anta att en överträdelse av förbudet i 2 kap. 3 § eller brott enligt 7 kap. 1 §, 2 § eller 3 § har begåtts.

Myndighetssamarbete

9 §

Tillsynsmyndigheten och åklagare ska samarbeta för att underlätta utredningar om brott enligt 7 kap. 1–3 §§ och överträdelser som anges i 5 kap. 1 § i denna lag.

Utredning på begäran av Acer

10 §

Bestämmelserna i 1 och 3 §§ om inspektioner på plats och inhämtande av uppgifter gäller även när tillsynsmyndigheten vidtar sådana åtgärder på begäran av Acer.

4 kap. Undersökningar efter beslut av domstol

Förutsättningar för beslut om undersökning

1 §

Stockholms tingsrätt får på ansökan av tillsynsmyndigheten besluta att myndigheten får genomföra en undersökning i en fysisk eller juridisk persons verksamhetslokaler för att utreda om personen har överträtt något av förbuden i artikel 3 eller 5 i förordning (EU) nr 1227/2011. Detsamma gäller en ansökan av Acer att göra en undersökning på plats i Sverige.

En ansökan enligt första stycket får bifallas, om

1. det finns anledning att anta att en överträdelse har skett,
2. den som undersökningen avser inte rättar sig efter ett föreläggande enligt 3 kap. 2 § eller det annars finns risk för att bevis undanhålls eller förvanskas, och
3. vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär för den som drabbas av åtgärden.

2 §

Ett beslut enligt 1 § får avse även annan fysisk eller juridisk person än den som är föremål för utredning, om

1. det som föreskrivs i 1 § 1 och 3 är uppfyllt,
2. det finns särskild anledning att anta att bevis finns hos personen, och
3. personen inte rättar sig efter ett föreläggande enligt 3 kap. 1 § eller det annars finns risk för att bevis undanhålls eller förvanskas.

Beslutet om undersökning

3 §

Ett beslut om undersökning enligt 1 § får meddelas utan att den som ansökan avser har fått tillfälle att yttra sig, om det kan befaras att undersökningen annars skulle förlora i betydelse.

Beslut enligt första stycket ska skickas endast till tillsynsmyndigheten. När undersökningen börjar ska tillsynsmyndigheten överlämna ett exemplar av beslutet till den som undersökningen ska genomföras hos.

4 §

Ett beslut om undersökning enligt 1 § ska innehålla uppgifter om

1. föremålet för och syftet med undersökningen,
2. tidpunkten när undersökningen ska börja,
3. tillsynsmyndighetens befogenheter enligt 5 § första stycket och 6 §, och
4. uppgift om möjligheten enligt 9 och 10 §§ att undanta uppgifter och handlingar från undersökning.

Beslutet gäller omedelbart, om rätten inte bestämmer något annat.

Tillsynsmyndighetens befogenheter vid en undersökning

5 §

När tillsynsmyndigheten genomför en undersökning enligt 1 § har myndigheten rätt att

1. granska bokföring och andra affärshandlingar,
2. ta kopior av eller göra utdrag ur bokföring och affärshandlingar,
3. begära muntliga förklaringar direkt på platsen, och
4. få tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra utrymmen som disponeras eller kan antas disponeras i verksamheten.

I fråga om elektroniskt lagrad information får åtgärderna i första stycket 1 och 2 genomföras hos tillsynsmyndigheten, om den som undersökningen genomförs hos samtycker till att informationen flyttas till tillsynsmyndighetens lokaler. Denne har rätt att följa de åtgärder som tillsynsmyndigheten vidtar.

Rätt att tillkalla juridiskt biträde

6 §

Den som tillsynsmyndigheten ska genomföra en undersökning hos enligt 1 § har rätt att tillkalla ett juridiskt biträde.

I avvaktan på att ett sådant biträde inställer sig får tillsynsmyndigheten inte påbörja undersökningen. Detta gäller dock inte, om

1. undersökningen härigenom onödigt fördröjs, eller
2. undersökningen har beslutats enligt 3 § första stycket.

Handräckning av Kronofogdemyndigheten

7 §

Tillsynsmyndigheten får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra de åtgärder som avses i 5 § första stycket 1, 2 och 4 eller 6 §.

Vid handräckning gäller bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande.

Kronofogdemyndigheten ska dock inte underrätta den som undersökningen ska genomföras hos innan verkställighet sker.

Undantag av handlingar från undersökning

8 §

Åtgärder enligt 5 § får inte avse

1. en handling som inte får tas i beslag enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken, eller
2. en handling som inte omfattas av beslutet om undersökning enligt 1 §.

5 kap. Ingripanden och tvångsmedel

Marknadsmisbruk

1 §

Tillsynsmyndigheten ska ingripa mot den som har överträtt

1. förbudet mot insiderhandel i artikel 3 i förordning (EU) nr 1227/2011, eller
2. förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan i artikel 5 i förordning (EU) nr 1227/2011.

Andra överträdelser

2 §

Tillsynsmyndigheten ska ingripa mot den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt förordning (EU) nr 1227/2011, genom att

1. låta bli att uppfylla det som anges om offentliggörande av insiderinformation i artikel 4.1
2. låta bli att meddela den nationella tillsynsmyndigheten om ett försenat offentliggörande av insiderinformation i enlighet med det som anges i artikel 4.2
3. låta bli att uppfylla det som anges om att inrätta effektiva system, riskkontrollåtgärder och arrangemang i enlighet med det som anges i artikel 5a.1
4. låta bli att uppfylla det som anges om att meddela den nationella myndigheten om i enlighet med det som anges i artikel 5a.2 och 5a.3
5. låta bli att uppfylla rapporteringsskyldigheten i enlighet med det som anges i artikel 7c
6. låta bli att uppfylla rapporteringsskyldigheten i enlighet med det som anges i artikel 8
7. låta bli att uppfylla registreringskyldigheten i enlighet med det som anges i artikel 9
8. låta bli att inrätta och upprätthålla effektiva arrangemang, system och förfaranden i enlighet med det som anges i artikel 15.3
9. låta bli att uppfylla rapporteringsplikten i enlighet med det som anges i artikel 15.1 och 15.4

Ingripanden

3 §

Ingripande enligt 1 eller 2 § sker genom beslut om

1. föreläggande att inom viss tid vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande,
2. varning enligt 4 §,
3. återföring enligt 5 §, eller
4. sanktionsavgift enligt 6, 7 eller 8 §.

Ett föreläggande enligt första stycket 1 får förenas med vite.

Varning

4 §

För den som har överträtt förordning (EU) nr 1227/2011 i fall som anges i 1 eller 2 § får tillsynsmyndigheten meddela en varning.

Återföring

5 §

Den som har överträtt förordning (EU) nr 1227/2011 i fall som anges i 1 eller 2 § och därigenom gjort en vinst eller undvikit en förlust, ska betala ett belopp som motsvarar vinsten eller den undvikna förlusten, om beloppet kan fastställas (återföring).

Betalningsskyldighet enligt första stycket ska dock inte åläggas någon om det är uppenbart oskäligt.

Beloppet tillfaller staten.

Sanktionsavgift

6 §

För en överträdelse som anges i 1 § ska den maximala administrativa sanktionsavgiften fastställas till

1. för en juridisk person: minst 15 procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå,
2. för en fysisk person: minst ett belopp som per den 7 maj 2024 i svenska kronor motsvarade 5 miljoner euro.

Den administrativa sanktionsavgiften får inte överstiga 20 procent av den berörda juridiska personens totala årsomsättning det föregående räkenskapsåret.

Om den juridiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna får inte överstiga 20 procent av den berörda fysiska personens årsinkomst det föregående kalenderåret. Om den fysiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Avgiften tillfaller staten.

7 §

För en överträdelse som anges i 2 § 1–4, 8 och 9 ska den maximala administrativa sanktionsavgiften fastställas till

1. för en juridisk person: två procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå,
2. för en fysisk person: ett belopp som per den 7 maj 2024 i svenska kronor motsvarade 1 miljon euro.

Den administrativa sanktionsavgiften får inte överstiga 20 procent av den berörda juridiska personens totala årsomsättning det föregående räkenskapsåret.

Om den juridiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna får inte överstiga 20 procent av den berörda fysiska personens årsinkomst det föregående kalenderåret. Om den fysiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Avgiften tillfaller staten.

8 §

För en överträdelse som anges i 2 § 5–7 ska den maximala administrativa sanktionsavgiften fastställas till

1. för en juridisk person: en procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå,
2. för en fysisk person: ett belopp som per den 7 maj 2024 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro.

Den administrativa sanktionsavgiften får inte överstiga 20 procent av den berörda juridiska personens totala årsomsättning det föregående räkenskapsåret.

Om den juridiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna får inte överstiga 20 procent av den berörda fysiska personens årsinkomst det föregående kalenderåret. Om den fysiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Avgiften tillfaller staten.

9 §

Om en överträdelse som är föremål för sanktion enligt 6, 7 eller 8 § har skett under den juridiska personens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

Hinder mot ingripande

10 §

Ett ingripande enligt 1 § får inte ske om överträdelsen ligger till grund för en anmälan om brott enligt 7 kap. 1–3 §§ eller en av någon annan anledning inledd förundersökning avseende samma fysiska person.

Ingripande får dock ske, om åklagaren har beslutat att inte inleda förundersökning eller att lägga ned förundersökningen eller om överträdelsen på annat sätt inte längre är föremål för utredning om brott och inte har prövats slutligt.

11 §

Ett ingripande enligt 1 § får inte ske om överträdelsen redan omfattas av ett väckt åtal, ett utfärdat strafföreläggande eller ett beslut om åtalsunderlåtelse.

12 §

Ett ingripande enligt denna lag får inte ske om överträdelsen omfattas av ett föreläggande om vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

13 §

Ett sanktionsföreläggande enligt 17 § är utan verkan, om föreläggandet inte har delgetts den som det riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. I ett sådant fall får inte heller någon sanktion enligt 20 § beslutas.

Att bestämma sanktion

14 §

Vid valet av ingripande ska tillsynsmyndigheten ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på grossistenergimarknaderna, skador som uppstått och graden av ansvar.

15 §

Utöver det som anges i 14 § ska det i försvårande riktning beaktas om den som har begått överträdelsen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning bör särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna.

I förmildrande riktning ska det beaktas om den som har begått överträdelsen

1. i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat utredningen,
2. har vidtagit åtgärder efter överträdelsen för att undvika att den upprepas, och
3. själv har förorsakats skada men till följd av att han eller hon på grund av överträdelsen blir eller kan antas bli avskedad eller uppsagd från anställning eller drabbas av annat hinder eller synnerlig svårighet i yrkes- eller näringsutövning.

16 §

När sanktionsavgiftens storlek ska fastställas, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 14 och 15 §§ samt till den berörda personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen, eller någon annan, gjort till följd av regelöverträdelsen.

Sanktionsföreläggande vid marknadsmissbruk

17 §

Frågor om ingripanden för överträdelser som anges i 1 § prövas av tillsynsmyndigheten genom sanktionsföreläggande.

Ett sanktionsföreläggande innebär att den som ingripandet riktas mot föreläggs att inom en viss tid godkänna ett beslut om ingripande enligt 3 §.

Ett godkänt föreläggande som avser föreläggande att inom viss tid vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande, återföring enligt 5 § eller sanktionsavgift enligt 6 § får verkställas enligt utsökningsbalken. Vid verkställighet är bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande tillämpliga.

Ett godkännande som görs efter den tid som angetts i föreläggandet är utan verkan.

18 §

Ett sanktionsföreläggande ska innehålla uppgift om

1. den person som föreläggandet avser,
2. överträdelsen och de omständigheter som behövs för att känneteckna den,
3. de bestämmelser som är tillämpliga på överträdelsen, och
4. den sanktion som föreläggs personen.

Föreläggandet ska också innehålla en upplysning om att talan om sanktion kan komma att väckas vid domstol, om föreläggandet inte godkänns inom den tid som tillsynsmyndigheten anger.

19 §

Om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts inom angiven tid, får tillsynsmyndigheten väcka talan vid Stockholms tingsrätt om att sanktion ska beslutas.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift och återföring

20 §

En sanktionsavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar efter det att ett beslut om den har fått laga kraft eller ett sanktionsföreläggande godkänts eller den längre tid som anges i beslutet eller föreläggandet.

21 §

Om sanktionsavgiften inte har betalats inom den tid som anges i 20 §, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning, efter att fordran vunnit laga kraft. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

22 §

En sanktionsavgift som har beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkändes.

23 §

Det som sägs om sanktionsavgift i 20–22 §§ gäller även för återföring enligt 5 §.

24 §

Beslut om viten enligt förordning (EU) nr 1227/2011 får verkställas enligt utsökningsbalken på samma sätt som en svensk dom som har fått laga kraft.

Kvarstad

25 §

För att säkerställa betalning av en sanktionsavgift eller återföring på grund av en överträdelse som anges i 1 § (marknadsmisbruk), får rätten på ansökan av tillsynsmyndigheten besluta om kvarstad. I fråga om sådan kvarstad ska bestämmelserna i 26 kap. 1, 2, 5, 6 och 8 §§ rättegångsbalken om kvarstad i brottmål tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om:

1. brott gälla för överträdelse,
2. böter gälla för sanktionsavgift eller återföring,
3. åklagare gälla för tillsynsmyndigheten, och
4. åtal gälla för talan enligt 19 §.

Ansökan om kvarstad prövas av Stockholms tingsrätt.

Betalningssäkring

26 §

För att säkerställa betalning av en sanktionsavgift eller återföring när en fysisk eller juridisk person har åsidosatt sin skyldighet på ett sätt som anges i 2 §, får egendom som tillhör den som är betalningsskyldig tas i anspråk (betalningssäkring).

Betalningssäkring får beslutas bara om:

1. det finns en påtaglig risk för att den fysiska eller juridiska personen genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt undandrar sig att betala avgiften eller det belopp som ska återföras, och
2. betalningsskyldigheten avser ett betydande belopp.

Om sanktionsavgift eller återföring inte har beslutats, får betalningssäkring beslutas bara om det är sannolikt att så kommer att ske. En betalningssäkring får inte avse ett högre belopp än det belopp sanktionsavgiften eller återföringen sannolikt kommer att fastställas till.

Ett beslut om betalningssäkring får fattas bara om skälen för beslutet uppväger det intrång eller men i övrigt som beslutet innebär för den som beslutet gäller eller för något annat motstående intresse.

27 §

Beslut om betalningssäkring enligt 26 § fattas av den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av tillsynsmyndighetens beslut om sanktionsavgift eller återföring. En ansökan om betalningssäkring ska göras av tillsynsmyndigheten.

I fråga om en sådan ansökan ska 46 kap. 9–13 §§, 14 § första stycket 1 och andra stycket första meningen samt 20–22 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om Skatteverket gälla för tillsynsmyndigheten.

28 §

Vid prövning av verkställighet av ett beslut om betalningssäkring ska 69 kap. 13–18 §§ och 71 kap. 1 § första stycket skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om Skatteverket gälla för tillsynsmyndigheten.

6 kap. Om överklaganden och handläggning i domstol

1 §

Beslut om sanktionsföreläggande enligt 5 kap. 17 § får inte överklagas.

Andra beslut av tillsynsmyndigheten enligt denna lag får, om inte annat anges, överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Tillsynsmyndigheten får bestämma att ett beslut om föreläggande enligt denna lag ska gälla omedelbart.

2 §

Tillsynsmyndighetens beslut enligt 3 kap. 8 § får inte överklagas.

3 §

Om inte annat föreskrivs i denna lag, ska för talan enligt 5 kap. 19 § gälla vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott där det inte är föreskrivet svårare straff än böter.

Offentlig försvarare får inte förordnas för en juridisk person.

Offentlig försvarare får förordnas för en fysisk person, om det finns särskilda skäl.

Stämningsansökan ska innehålla de uppgifter som anges i 5 kap. 20 § första stycket samt de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

4 §

Om inte annat föreskrivs i denna lag, ska ansökningar enligt 4 kap. 1 § handläggas enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden. I sådana ärenden ska 31 kap. rättegångsbalken tillämpas i fråga om rättegångskostnader.

5 §

Talan om att döma ut vite som förelagts av allmän domstol med stöd av 5 kap. 3 § förs av tillsynsmyndigheten vid en tingsrätt.

Stockholms tingsrätt är alltid behörig att pröva talan enligt första stycket.

6 §

Ett sanktionsföreläggande som har godkänts ska efter klagan undanröjas under de förutsättningar som anges i 59 kap. 6 § första stycket rättegångsbalken. Vid tillämpningen ska det som anges om strafföreläggande och den misstänkte i stället gälla sanktionsföreläggande respektive den som ingripandet riktats mot.

Den som vill klaga ska göra det skriftligen hos Stockholms tingsrätt inom ett år från det att föreläggandet godkändes. I mål om klagan på ett sanktionsföreläggande är tillsynsmyndigheten den enskildes motpart.

Har ett sanktionsföreläggande undanröjts, får den som det riktats mot inte därefter påföras en svårare sanktion för samma överträdelse.

7 §

I mål om undanröjande av godkänt sanktionsföreläggande enligt 7 § andra stycket ska 52 kap. 2, 3 och 5–12 §§ rättegångsbalken tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges om hovrätt i stället gälla tingsrätten.

I fråga om överklagande av tingsrättens beslut med anledning av klagan på sanktionsföreläggande gäller 49 och 52 kap. rättegångsbalken.

Hovrättens beslut får inte överklagas.

Rätten får besluta att sanktionsföreläggandet tills vidare inte får verkställas.

7 kap. Straffbestämmelser m.m.

Insiderbrott

1 §

För insiderbrott döms

1. den som har insiderinformation om en grossistenergiprodukt och som för egen eller någon annans räkning utnyttjar denna för att förvärva eller avyttra, eller försöka förvärva eller avyttra, grossistenergiprodukter som omfattas av denna information, direkt eller indirekt,
2. den som har insiderinformation och på grundval av sådan insiderinformation föreslår eller förmår någon annan person att förvärva eller avyttra grossistenergiprodukter som omfattas av informationen, eller
3. den som utnyttjar insiderinformation genom att återkalla eller ändra en handelsorder eller vidta någon annan handelsåtgärd som avser en grossistenergiprodukt som informationen rör, när handelsordern lades innan personen fick tillgång till insiderinformationen.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brottet med hänsyn till gärningsmannens ställning, den vinning för gärningsmannen som brottet medfört eller övriga omständigheter är grovt, döms för grovt insiderbrott till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Obehörigt röjande av insiderinformation

2 §

Den som röjer insiderinformation döms, utom i de fall då röjandet sker som ett normalt led i fullgörande av tjänst, verksamhet eller åligganden, för obehörigt röjande av insiderinformation till böter eller fängelse i högst två år.

Om informationen blir allmänt känd samtidigt med att den röjs, eller om gärningen är ringa, döms det inte till ansvar.

Otillbörlig marknadspåverkan

3 §

För otillbörlig marknadspåverkan döms

1. den som genomför en transaktion, lägger en handelsorder, eller annars agerar på ett sätt som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på grossistenergiprodukter,
2. den som genomför en transaktion, lägger en order eller annars, genom en persons agerande eller fleras samarbete låser fast priset, eller försöker låsa fast priset, på en eller flera grossistenergiprodukter vid en konstlad nivå,
3. den som genomför en transaktion, lägger en order eller annars agerar på ett sätt som påverkar tillgången, efterfrågan eller priset på grossistenergiprodukter genom att utnyttja falska förespeglingar, eller andra slag av vilseledande eller manipulationer,
4. den som sprider information genom medierna, inklusive internet eller på annat sätt, som ger falska eller vilseledande signaler om tillgången, efterfrågan eller priset på grossistenergiprodukter, även den som sprider rykten och falska eller vilseledande nyheter, om personen insåg eller borde ha insett att den var falsk eller vilseledande, eller
5. den som sprider falsk eller vilseledande information, tillhandahåller falska eller vilseledande ingångsvärden i förhållande till ett referensvärde, eller på annat sätt manipulerar beräkningen av ett referensvärde.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brottet med hänsyn till omfattningen av marknadspåverkan, gärningsmannens ställning eller övriga omständigheter är att anse som grovt, döms för grov otillbörlig marknadspåverkan till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Ansvarsfrihetsgrunder

4 §

En sådan gärning som avses i 1 § medför inte ansvar, om

1. transaktioner som utförs för att uppfylla ett åtagande att förvärva eller avyttra grossistenergiprodukter, när detta åtagande följer av ett avtal som ingåtts eller en handelsorder som utfärdats innan personen i fråga kom att förfoga över insiderinformationen,
2. transaktioner som utförts av el- och naturgasproducenter, operatörer av naturgaslagringsanläggningar eller operatörer av LNG-importanläggningar med det enda syftet att täcka omedelbara fysiska förluster till följd av oplanerade avbrott, när underlåtenhet att göra detta skulle resultera i att marknadsaktören inte skulle kunna uppfylla sina avtalsskyldigheter eller när detta görs i överenskommelse med berörda systemansvariga för överföringssystem i syfte att säkerställa trygg och säker drift av systemet, eller
3. marknadsaktörer som agerar i enlighet med nationella bestämmelser för krissituationer när nationella myndigheter har ingripit för att trygga försörjningen av el eller naturgas och marknadsmekanismer har upphävts i en medlemsstat eller i delar av en medlemsstat.

Den som i annat fall än som avses i punkterna 1–3 visar att han eller hon inte har utnyttjat insiderinformation döms inte till ansvar enligt 1 §.

5 §

En sådan gärning som avses i 3 § första stycket 1 och 2 medför inte ansvar, om

1. personen som utförde transaktionen eller handelsordern kan visa att hans eller hennes skäl att utföra densamma är legitima, och
2. transaktionen eller ordern stämmer överens med godtagen marknadspraxis på den berörda grossistmarknaden för energi.

Kommentar: Paragrafen innehåller ansvarsfrihetsgrunder när det gäller otillbörlig marknadspåverkan. Paragrafen är endast tillämplig på de typer av otillbörlig marknadspåverkan som omfattas av 3 § första stycket 1 eller 2. Båda de förutsättningar som anges måste vara uppfyllda. Paragrafen införs till följd av artikel 2.2 i Remit.

Paragrafen har utformats efter förebild av 2 kap. 5 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (se prop. 2016/17:22 s. 285 f.).

Enligt *punkt 1* måste personen som utförde transaktionen eller handelsordern visa att hans eller hennes skäl att genomföra den är legitima. Enligt *punkt 2* ska transaktionen eller ordern stämma överens med godtagen marknadspraxis på den berörda grossistmarknaden för energi.

Försök till brott

6 §

För försök till insiderbrott och otillbörlig marknadspåverkan samt för försök till grovt insiderbrott och försök till grov otillbörlig marknadspåverkan döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Biträde

7 §

Åklagare som leder en förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken avseende brott enligt denna lag får när undersökningen verkställs anlita biträde av tillsynsmyndigheten.

Åklagare får anlita biträde av tillsynsmyndigheten också i fråga om utredning av brott innan förundersökning har inletts.

Hinder mot åtal

8 §

Om tillsynsmyndigheten har utfärdat sanktionsföreläggande enligt 5 kap. 17 § får åklagaren inte väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller besluta om åtalsunderlåtelse för samma person i fråga om den överträdelse som ligger till grund för sanktionsföreläggandet.

9 §

Om ett vitesföreläggande har överträtts och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet, döms det inte till ansvar enligt 7 kap. 1–3 §§ för en gärning som omfattas av föreläggandet.

10 §

Stockholms tingsrätt är behörig domstol i mål enligt detta kapitel.

Yrkande om administrativ sanktion i vissa fall

11 §

När åklagaren väcker åtal för brott enligt 7 kap. 1–3 §§ ska åklagaren, om det inte är uppenbart obehövt, samtidigt framställa yrkande om återföring eller sanktionsavgift enligt 5 kap. 3 § första stycket 5 och 6 för överträdelse av artikel 3 eller 5 i förordning (EU) nr 1227/2011 för den person som åtalet gäller, om de omständigheter som omfattas av åtalet utgör en sådan överträdelse (yrkande om administrativ sanktion).

Ett yrkande om administrativ sanktion enligt första stycket får prövas av rätten endast om åtalet ogillas eller läggs ned och målet därför avskrivs i den delen.

12 §

När åklagaren framställer ett yrkande om administrativ sanktion, ska åklagaren i stämningsansökan uppge

1. vilken administrativ sanktion som yrkas,
2. de bestämmelser som är tillämpliga när det gäller den administrativa sanktionen,
3. de omständigheter som åberopas till stöd för den administrativa sanktionen, och
4. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

13 §

Frågan om administrativ sanktion ska handläggas i samma rättegång som åtalet enligt 5 kap. i denna lag och avgöras genom dom. Om åklagaren åberopar en ny omständighet till stöd för åtalet, får denna omständighet också åberopas till stöd för yrkandet om administrativ sanktion.

14 §

I fråga om utredningen och förfarandet beträffande frågan om administrativ sanktion gäller det som är föreskrivet för det brottmål som frågan om administrativ sanktion har samband med. Tvångsmedel enligt 24, 25, 27 och 28 kap. rättegångsbalken får dock inte användas.

15 §

Vid underrättelse enligt 23 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken ska den misstänkte också underrättas om att administrativ sanktion kan komma att beslutas och om grunderna för detta.

16 §

Vid prövning av fråga om administrativ sanktion ska bestämmelserna i 5 kap. 5, 6 13-17 §§ tillämpas.

Vid tillämpningen ska det som anges om sanktionsföreläggande i 5 kap. 13 § första stycket gälla för åtal.

Offentlig försvarare

17 §

Den som har rätt till offentlig försvarare för brott enligt 7 kap. 1–3 §§ i denna lag har rätt till offentlig försvarare också beträffande den fråga om administrativ sanktion som har samband med brottmålet. Om endast frågan om administrativ sanktion överklagas till högre rätt kvarstår rätten till offentlig försvarare bara om det finns särskilda skäl.

Rättegångskostnader

18 §

I fråga om rättegångskostnader ska 31 kap. rättegångsbalken tillämpas.

Överklagande av administrativ sanktion i brottmål

19 §

I fråga om överklagande ska rättegångsbalkens bestämmelser om överklagande i brottmål tillämpas.

Prövningstillstånd krävs i hovrätten om endast frågan om administrativ sanktion överklagas dit.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Ingripande får ske endast för överträdelse som har ägt rum efter ikraftträdandet.
3. Genom lagen upphävs lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter.
4. Äldre bestämmelser gäller för överträdelse som har ägt rum före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att det ska införas två nya paragrafer, 17 kap. 3 d § och 35 kap. 9b §, med följande lydelse.

17 kap.

Energimarknadsinspektionens utredningar av vissa överträdelser

3d §

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till utredning hos Energimarknadsinspektionen av överträdelser av artikel 3 eller 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011, om det med hänsyn till syftet med utredningen är av synnerlig vikt att uppgiften inte röjs.

35 kap.

9b §

Sekretessen enligt 1 § första stycket 1 eller 2 hindrar inte att uppgift lämnas till Energimarknadsinspektionen, om uppgiften kan antas ha betydelse för fullgörandet av myndigheten uppgifter enligt lagen (2025:0000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi. .

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation att 9 kap. 33 § ska ha följande lydelse.

9 kap.

33 §

Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummeroberoende inter-personell kommunikationstjänst och som har fått del av eller tillgång till en uppgift som avses i 31 § första stycket ska på begäran lämna

1. en uppgift som avses i 31 § första stycket 1 till

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

m) Energimarknadsinspektionen, om myndigheten bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse för utredningen av en misstänkt överträdelse av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till förordning (2025:xxxx) om avgift för tillsyn och marknadsövervakning över handeln på grossistenergimarknaderna

Inledande bestämmelser

1 §

Denna förordning innehåller bestämmelser om den avgift som ska finansiera Energimarknadsinspektionens uppgifter enligt lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.

2 §

Denna förordning är meddelad med stöd av 1 kap. 3 § lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi och gäller avgiften som avses i den paragrafen.

3 §

Termer och uttryck som används i denna förordning har samma betydelse som i lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi. .

Avgift

4 §

Marknadsaktörer som är registrerade hos Energimarknadsinspektionen enligt artikel 9.1 i förordning (EU) nr 1227/2011 ska betala en årlig avgift. Avgifterna enligt denna förordning ska samlat uppgå till ett belopp som motsvarar Ei:s årliga kostnader för den verksamhet som ska finansieras enligt 1 §.

De sammanlagda avgifterna för att finansiera Energimarknadsinspektionens kostnader för tillsyn och marknadsövervakning får dock högst uppgå till tjugo miljoner kronor per år. Beloppet får indexuppräknas årligen.

5 §

De transaktioner som har rapporterats enligt artikel 8.1 i förordning (EU) nr 1227/2011 för marknadsaktörerna enligt 4 § i denna förordning och för det aktuella avgiftsåret ska ligga till grund för beräkningen av avgiften.

Transaktionerna ska avse grossistenergiprodukter som har rapporterats som köpta eller sålda i Sverige. Om en marknadsaktör inte har fullgjort sin rapporteringsskyldighet, får Energimarknadsinspektionen fastställa avgiften till ett skäligt belopp.

6 §

Energimarknadsinspektionen får meddela ytterligare föreskrifter om hur respektive marknadsaktörs avgift ska beräknas.

Beslut om och betalning av avgift

7 §

Energimarknadsinspektionen ska varje år besluta om vilken avgift en marknadsaktör ska betala.

Avgiften ska betalas inom 30 dagar från Energimarknadsinspektionens beslut.

Överklagande

8 §

Bestämmelser om överklagande finns i 6 kap. 1 § i lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.

Ikraftträdande

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Genom förordningen upphävs förordning (2014:1059) om vissa avgifter för registrering och tillsyn över handeln på grossistenergimarknaden.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2016:724) med instruktion för Energimarknadsinspektionen att 1 § ska ha följande lydelse.

Uppgifter

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Energimarknadsinspektionen ansvarar för

1. tillsynen, regelgivningen och tillståndsprövningen enligt ellagen (1997:857), naturgaslagen (2005:403) och lagen (1978:160) om vissa rörledningar,
2. tillsynen och regelgivningen enligt fjärrvärmelagen (2008:263) och fjärrkylelagen (2022:332), och

3. tillsynen enligt *lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter.*

3. tillsynen enligt *lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.*

Energimarknadsinspektionen ska upprätta och offentliggöra en tillsynspolicy.

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

1 Inledning

1.1 Remit

Inom EU pågår ett utvecklingsarbete inom energiområdet som innebär ändringar i elmarknadslagstiftningen. Som en del av detta har Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 för integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Remit) ändrats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1106 av den 11 april 2024 om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011 och (EU) 2019/942 vad gäller förbättrande av unionens skydd mot otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi (ändringsförordningen). Ändringarna trädde i kraft i maj 2024 och innebär att omfattningen av Remit har utvidgats. En EU-förordning är bindande och ska tillämpas direkt av Sverige i sin helhet.

Remit innehåller regler för handel med grossistenergiprodukter och syftar till att stärka integriteten och transparensen på grossistmarknaderna för el och naturgas. Bestämmelserna i förordningen omfattar marknadsaktörer som är aktiva på de olika grossistenergimarknaderna. Förordningen anger både skyldigheter som marknadsaktörerna ska följa och förbud de ska efterleva. Det är Ei:s ansvar att säkerställa att förordningen efterlevs i Sverige.

Efter att ändringsförordningen trädde i kraft innehåller Remit nu fler skyldigheter som marknadsaktörer ska följa, till exempel för de som bedriver algoritmisk handel. Enligt artikel 5a i Remit ska dessa marknadsaktörer anmäla att de bedriver algoritmisk handel till både Byrån för samarbete mellan europeiska tillsynsmyndigheter (Acer) och den nationella tillsynsmyndigheten i medlemsstaten där de är registrerade, exempelvis Ei i Sverige. Samma gäller för marknadsaktörer som tillhandahåller direkt elektroniskt tillträde till organiserade marknadsplatser.

Remit stärker också tillsynen och ställer nya krav på vilka sanktioner som ska kunna vidtas för en överträdelse av Remit. I förordningen föreskrivs nu tydligare regler för administrativa sanktioner, med miniminivåer för sanktionsavgifter och olika åtgärder som ska kunna vidtas vid överträdelser, såsom återföring av vinst eller undviken förlust eller offentlig varning. Eftersom överträdelser av Remit allt oftare är av gränsöverskridande art och ofta påverkar flera medlemsstater, får Acer även utökade befogenheter att utreda och vidta åtgärder vid gränsöverskridande överträdelser av förordningen.

1.2 Uppdraget

Enligt uppdraget ska Ei lämna nödvändiga författningsförslag i de delar där den nationella lagstiftningen behöver revideras för att förordningen ska kunna verkställas. I de fall som de europeiska regelverken medger att medlemsländer väljer om eller hur en viss ordning genomförs ska Ei beskriva vilka avvägningar som myndigheten gjort och vad konsekvenserna av en alternativ kompletterande lagstiftning skulle vara. Ei ska när uppdraget genomförs ta vara på de kunskaper som finns hos Ekobrottsmyndigheten och Finansinspektionen. Vidare ska uppdraget genomföras i dialog med andra lämpliga nordiska tillsynsmyndigheter. Utöver detta ska Ei även inhämta kunskaper hos berörda marknadsaktörer i Sverige.

Ei har inom ramen för uppdraget haft dialog med tillsynsmyndigheterna för energi i Finland, Danmark och Norge för att utbyta kunskap men också för att underlätta en samordnad implementering av ändringarna i Remit. Ei har utöver detta inhämtat synpunkter från berörda marknadsaktörer i Sverige samt tagit vara på den kunskap som finns hos Ekobrottsmyndigheten, Finansinspektionen och Kronofogdemyndigheten. Vidare har Ei hämtat in synpunkter från personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner med grossistenergiprodukter och som berörs av förslagen i denna rapport. Dessa är Affärsverket svenska kraftnät, Nord Pool Spot och Epex Spot.

Utöver detta omfattar rapporten även förslag på bestämmelser om hur Ei:s tillsyn och marknadsövervakning enligt Remit och den nya kompletterande lagen ska finansieras.

1.3 Rapportens struktur

Denna rapport är indelad i olika avsnitt. Efter inledningen med beskrivning av Remit och uppdraget, beskrivs grossistmarknaderna för energi inom EU i avsnitt 2. Därefter följer avsnitt 3 som beskrivs en redogörelse av gällande rätt, Ei:s marknadsövervakning i dag, vilka sanktioner en överträdelse av Remit kan resultera i och hur Remit har kompletterats i andra nordiska länder. I avsnitt 4 beskrivs innehållet i Remit efter ändringsförordningens ikraftträdande, Ei:s bedömningar av ändringarna och vilka åtgärder som krävs i nationell lag och förordning för att Remit ska kunna tillämpas fullt ut. I avsnitt 5 finns Ei:s överväganden och förslag. I avsnitt 6 beskrivs behovet av att se över finansieringen av Ei:s tillsyn enligt Remit. Efter detta följer konsekvensutredningen i avsnitt 7 och slutligen författningskommentarerna samt referenser. I rapportens bilagor finns regeringsuppdraget, en jämförelsetabell för Remit, en ord- och begreppslista, relevanta lagar och förordningar för rapporten och en beskrivning av ny avgiftsmodell samt förslag på Ei:s föreskrifter.

2 Grossistmarknaderna för energi inom EU

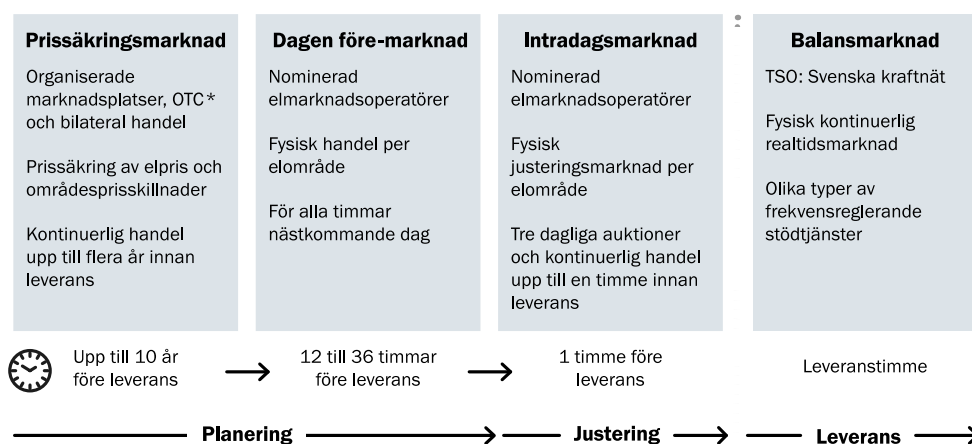
2.1 Grossistmarknaderna för el

Med grossistmarknaderna för el i denna rapport avses platserna där el handlas mellan elproducenter, elleverantörer och stora elanvändare. Sveriges elsystem är direkt sammankopplat med Danmark, Norge, Finland, Tyskland, Polen och Litauen, och indirekt med i princip hela Europa. Bestämmelserna i Remit omfattar handel med el på samtliga marknader inom EU som beskrivs i detta avsnitt.

Elmarknaderna är speciella då det vid varje tidpunkt måste produceras lika mycket el som det förbrukas för att systemet ska vara i balans och driften ska vara säker. För att handeln med el ska kunna ske på olika tidshorisonter har marknaden delats in i fyra delmarknader där handeln med el sker vid olika tidpunkter i förhållande till leverans: prissäkringsmarknaden, dagenföremarknaden, intradagsmarknaden och slutligen balansmarknaden, se figur 1.

Det finns organiserade marknadsplatser för handel med el på de olika delmarknaderna. Utöver handel på dessa marknadsplatser är det möjligt att handla el bilateralt (over the counter, OTC) mellan marknadsaktörer. Priserna på de organiserade marknadsplatserna fungerar ofta som referenspriser för den bilaterala handeln.

Figur 1 - Elhandelssystemet

Källa: Ei (OTC = bilateral handel - over the counter)

Prissäkringsmarknaden

Elpriserna kan variera över tid och mellan elområden. Det finns flera sätt för marknadsaktörer att hantera de risker som uppkommer genom variationen i pris på elmarknaden. Prissäkringsmarknaden för överföring av el mellan elområden styrs bland annat av reglerna i Kommissionens förordning (EU) 2016/1719 av den 26 september 2016 om fastställande av riktlinjer för förhandstilldelning av kapacitet (FCA). Reglerna syftar till att säkerställa att marknadsaktörer har tillräckliga möjligheter att hantera de ekonomiska risker som finns på elmarknaderna.

I Sverige och övriga Norden används huvudsakligen kombinationer av olika finansiella kontrakt för prissäkring, exempelvis Epad-kontrakt, systempriskontrakt och elprisområdeskontrakt. I övriga EU används huvudsakligen finansiella elprisområdeskontrakt för prissäkring i ett elområde (exempelvis tyska terminskontrakt) och långsiktiga överföringsrättigheter för prissäkring av överföring mellan elområden. Huvudskillnaden är att långsiktiga överföringsrättigheter utfärdas direkt av systemansvariga och handlas i den europeisk gemensamma tilldelningsplattformen (JAO) medan andra finansiella kontrakt i Norden (Epad-kontrakt, systempriskontrakt, elprisområdeskontrakt) kan köpas och säljas fritt och kontinuerligt av marknadsaktörer på övriga handelsplatser eller bilateralt.

Ett systempriskontrakt är knutet till ett referenspris, det så kallade systempriset. Den prisrisk som återstår, dvs. skillnaden mellan priset i ett specifikt elområde och systempriset, risksäkras med hjälp av Epad-kontrakt. Om marknadsaktörer förväntar sig att priset i ett elområde blir samma som systempriset finns inget behov att komplettera systempriskontrakt med Epad-kontrakt. Från mars 2024 finns även möjlighet att i Sverige handla terminskontrakt för varje elområde, vilket ger flexibilitet för marknadsaktörerna att anpassa sig till sina specifika behov och strategier.

Eftersom systempriset beräknas utifrån priset i auktionerna på dagenföremarknaden och systempriset används som ett referenspris för handeln med terminer, zonkontakt och Epad:s på prissäkringsmarknaden finns en tydlig koppling mellan marknaderna. Eftersom handeln på prissäkringsmarknaden i vissa delar även träffas av regler i det finansiella regelverket¹ är det därför viktigt att Finansinspektionen och Ei har ett nära samarbete.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG.

Dagenföremarknaden

Dagenföremarknaden, ofta kallad spotmarknaden, utgör den huvudsakliga marknaden för att köpa och sälja el. Nominerade elmarknadsoperatörer (Nemo) (kan vara en eller flera per elområde) administrerar handeln. Nord Pool är den nominerade elmarknadsoperatör som har störst andel av handeln i Sverige och Norden. Även Epex Spot har möjlighet att som nominerade elmarknadsoperatör erbjuda handel i svenska elområden.

Handeln på de europeiska dagenföremarknaderna går till som så att marknadsaktörer lämnar in sina köp- och säljbud till nominerade marknadsoperatörer senast klockan 12.00. Buden gäller för nästkommande dygn och lämnas för närvarande för varje hel timme.² I buden specificeras hur mycket volym el marknadsaktörer vill köpa respektive sälja i respektive auktion, till vilka priser och i vilka elområden elen ska levereras. I nästa steg, när alla buden har kommit in, summerar nominerade marknadsoperatörer alla bud i en köpsteg och en säljsteg för respektive timme. Där köp- och säljbud möts etableras marknadspriset och den volym som kommer att köpas och säljas. Alla säljbud som är lägre än det etablerade priset får sälja sin el på marknaden den timmen och alla köpbud över det etablerade priset får köpa el den aktuella timmen, dvs. priset på el sätts där utbudskurvan skär efterfrågekurvan. Senast klockan 13.00 ska de nominerade marknadsoperatörerna publicera priserna för nästkommande dygn. På dagenföremarknadens auktioner tillämpas marginalprissättning, vilket betyder att alla marknadsaktörer som får tillslag får handla till det etablerade marknadspriset, oavsett sina initiala bud. Det görs ingen skillnad mellan olika produktionsteknologier. Därmed konkurrerar buden på lika villkor oavsett typ av elproduktion som bjuds in i marknaden.

I Figur 2 presenteras en principiell bild över prisbildningen och i vilken ordning olika kraftslag får tillslag i förhållande till utbud och efterfrågan. Vindkraft har generellt lägst rörlig kostnad följt av vattenkraft. Värt att notera är att vattenkraftsproducenter normalt sett lämnar bud vid flera olika prisnivåer. Detta beror på att en vattenkraftsproducent, som har tillgång till magasinkapacitet, har möjlighet att välja mellan produktion i dag och produktion vid senare tillfälle beroende på hur mycket man får betalt. Vid en efterfrågeökning flyttas efterfrågekurvan åt höger, se streckad linje i Figur 2. I exemplet behövs mer fossil produktion för att möta efterfrågan, vilket innebär högre kostnader och därmed ett högre pris. Möjligheten till export, som varierar i både omfång och pris från timme till timme, kommer in på efterfrågesidan och finns därför representerat i efterfrågekurvan i bilden, även om det inte explicit anges i bilden. Import ingår på motsvarande sätt i utbudskurvan. Elen flödar fritt inom de sammankopplade

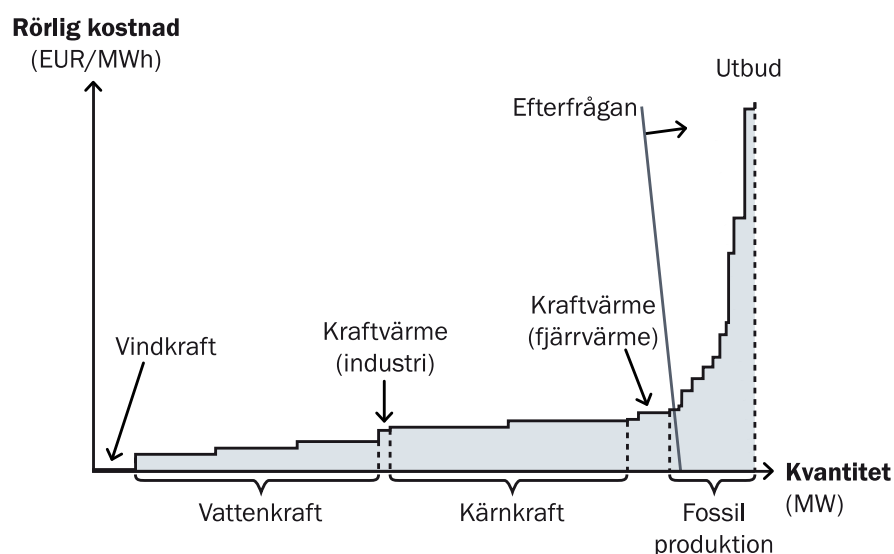
---

² Under 2025 kommer 15 minuters bud införas på dagenföremarknader i EU.

länderna i Europa och det är utbud, efterfrågan och tillgänglig överföringskapacitet per timme som påverkar import och export mellan elområden.

Marknadsaktörerna som handlar med el på dagenföremarknaden omfattas av kraven och skyldigheterna i Remit. Till exempel ska marknadsaktörer registrera sig hos en nationell tillsynsmyndighet innan de ingår transaktioner (artikel 9.1 och 9.4) och sedan rapportera transaktioner i enlighet med rapporteringskraven i artikel 8 och tillhörande genomförandeförordning³.

Figur 2 - Prisbildning på dagenföremarknaden

Källa: Ei

Intradagsmarknaden

Intradagsmarknaden är en fysisk justeringsmarknad för kontinuerlig handel av el som kompletteras av auktioner som äger rum vid tre tillfällen under dygnet. Intradagsmarknaden ger marknadsaktörerna möjlighet att handla sig i balans fram till en specifik tid före drifttimmen. Detta är viktigt om förutsättningarna på marknaden har ändrats efter det att dagenföremarknaden stängde. Exempelvis kan vädret ha avvikit från det prognostiserade, vilket kan påverka både tillgänglig produktion, i form av vind- och solkraft, och elförbrukningen, till exempel på grund av uppvärmningsbehovet. I Sverige och övriga Norden kan den kontinuerliga handeln på intradagsmarknaden ske fram till en timme före leverans

³ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artikel 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.

under dygnets alla timmar. Från den 22 maj 2023 finns det möjlighet för handel med 15-minutersprodukter på intradagsmarknaden, men endast inom elområden.

De marknadsaktörer som handlar på intradagsmarknaden är främst de balansansvariga, dvs. de företag som åtagit sig att ta det ekonomiska ansvaret för obalanser på marknaden. Det är dock inget krav att vara balansansvarig för att få handla på intradagsmarknaden. Handeln på intradagsmarknaden öppnar klockan 14.00 dagen före och stänger en timme före leveranstimmen. I den löpande handeln matchas buden kontinuerligt när en motpart hittas vilket betyder att handeln sker mellan två parter och utan prispåverkan på övriga transaktioner. I auktionerna sker handeln efter samma övergripande principer som på dagenföremarknaden. Volymerna el som handlas på intradagsmarknaden, kontinuerligt respektive i auktionerna, i Norden är förhållandevis små i jämförelse med dagenföremarknaden. I andra elområden inom EU sker en större del av en marknadsaktörs handel på intradagsmarknaden.

Marknadsaktörerna som handlar med el på intradagsmarknaden omfattas av kraven och skyldigheterna i Remit.

Balansmarknaden

Elsystemet behöver vara i balans vid varje tidpunkt genom att det tillförs lika mycket el som förbrukas. I Sverige är det Affärsverket svenska kraftnät som ansvarar för att upprätthålla balansen i elsystemet. Denna balans uppnås i huvudsak av att marknadsaktörerna fullföljer sina köp- och säljkontrakt från den fysiska handeln på dagenföre respektive intradagsmarknaderna men obalans på minut- och sekundnivå samt oförutsedda händelser gör att det behöver finnas möjlighet att balansera elsystemet även inom timmen, dvs. i realtid. I dag köper Affärsverket svenska kraftnät olika balanstjänster, eller stödtjänster som de också benämns i regelverket. Balanstjänsterna är i huvudsak av två typer, s.k. automatiska respektive manuella reserver. De automatiska reserverna behöver kunna aktiveras inom ett par minuter för att hålla systemet i balans. De marknadsaktörer som erbjuder de automatiska reserverna får om de avropas i upphandlingen betalt för att vara tillgängliga med sin kapacitet under drifttimmen, detta kallas kapacitetsbetalning. De manuella reserverna har en långsammare minsta aktiveringstid på 15 minuter och avropas av Affärsverket svenska kraftnät på den nordiska reglerkraftmarknaden.

På reglerkraftmarknaden tillämpas marginalprissättning. Det betyder att marknadsaktörer som lämnar de billigaste buden aktiveras först och alla aktiverade bud får samma pris som det dyraste aktiverade budet. marknadsaktörer lämnar bud på upp- och nedreglering med början klockan 13.00 dagen före leveransdygnets början och fram till 45 minuter före leveranstimmen. Det är balansansvariga och leverantörer av balanstjänster som lämnar bud.

Marknadsaktörer har således ett incitament att, precis som på dagenföremarknaden, bjuda in sin produktion till rörlig kostnad/alternativkostnad. Det innebär goda förutsättningar för en kostnadseffektiv allokering av balansresurser.

Marknadsaktörerna som handlar med el på balansmarknaden omfattas av kraven och skyldigheterna i Remit.

2.2 Grossistmarknaden för gas

Tre procent av Sveriges totala energianvändning kommer från naturgas och utgör därmed en relativt liten energikälla jämfört med många andra länder inom EU. Naturgas används framför allt som processbränsle och råvara inom industrin, för kraft- och fjärrvärmeproduktion, som fordonsbränsle, samt av vissa hushåll som använder gas för uppvärmning och matlagning.⁴ Den svenska naturgasmarknaden är nära sammankopplad med den danska. I Sverige distribueras naturgasen genom ett större naturgasnät längs västkusten, ett mindre gasnät i Stockholm, ett antal små lokala gasnät samt via tankstationer och LNG-terminaler i Lysekil, Göteborg och Nynäshamn. Sverige producerar ingen egen naturgas utan tillförsel sker från Danmark genom en ledning under Öresund (från Dragör). Naturgasen som förbrukas i Sverige har därför historiskt i huvudsak kommit från de danska gasfälten i Nordsjön.

Ei är tillsynsmyndighet för de nät som omfattas av naturgaslagens (2005:403) bestämmelser, vilka är det västsvenska gasnätet och gasnätet i Stockholm. Med naturgas avses i naturgaslagen även biogas i den mån det är tekniskt möjligt att använda gasen i ett naturgassystem. Det finns för närvarande nio biogasproducenter kopplade till det västsvenska naturgassystemet, varav två är anslutna så att inmatning kan ske direkt i transmissionsnätet. Ytterligare två biogasproducenter är anslutna till stads- och fordonsgasnätet i Stockholmsområdet.

Marknadsaktörerna handlar sedan 2020 huvudsakligen med naturgas på European Energy Exchange (EEX). Konkurrens, prisutveckling och transparens på den svenska naturgasmarknaden är till stor del avhängigt utvecklingen i Danmark.

På EEX kan en marknadsaktör handla gas samma dag som leveransen, dagen före, inför helg och inför nästkommande månad samt terminskontrakt med leverans upp till 6 år framåt i tiden. För att transportera naturgasen till Sverige behöver en marknadsaktör boka kapacitet i Dragör. Kapaciteten auktioneras ut i Energinets ordinarie kapacitetsauktioner. För att kunna transportera gas från Danmark till

---

⁴ Eftersom elpriset sätts utifrån marginalprissättning (se figur 2) påverkar gaspriset även elpriset, trots att Sverige endast har en liten andel gasbaserad elproduktion.

Sverige måste balansansvariga marknadsaktörer även vara registrerade som gashandlare hos Energinet. På grund av den låga förbrukningen i förhållande till systemets överföringskapacitet finns det med dagens förbrukning ingen risk för flaskhalsproblem i överföringen. Vål i Sverige kan gasen säljas vidare till förbrukare såsom industrier och gasdistributörer.

Marknadsaktörerna som handlar med naturgas, inklusive LNG, om leverans sker i unionen omfattas också av kraven och skyldigheterna i Remit.

3 Tillämpningen av Remit i dag

3.1 Energimarknadsinspektionen är tillsynsmyndighet

Ei är den nationella myndighet som ansvarar för tillsynen över energimarknaderna. Myndighetens uppgifter styrs av förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen. I tillsynen ingår bland annat att säkerställa att marknadsaktörer följer bestämmelserna i Remit, tillhörande genomförandeförordning, delegerandeakter som antagits med stöd av förordningen och att lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter (nedan kallad marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter) följs.

Remit kompletteras i Sverige genom de nationella bestämmelserna i marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter. I marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter finns bestämmelser om straffansvar för överträdelser av förbuden mot insiderhandel (artikel 3), obehörigt röjande av insiderinformation (artikel 3), otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) och underlåtenhet att rapportera misstänkta transaktioner (artikel 15). I lagen finns även bestämmelser om Ei:s uppgifter och befogenheter.

3.2 Utredningar av överträdelser

Ei övervakar kontinuerligt grossistmarknaderna för el och gas, bland annat utifrån Byrån för samarbete mellan europeiska energitillsynsmyndigheter (Acers) insamlade uppgifter om handeln inom EU. En nationell tillsynsmyndighet får ta del av data om transaktioner inklusive handelsordrar⁵ som utförts vid handel med grossistenergi produkter som berör det aktuella landets elområden. För att effektivt kunna utreda misstänkta överträdelser av Remit kan tillsynsmyndigheter även ingå en överenskommelse med varandra för att dela data. Ei har ingått en sådan överenskommelse⁶ med den danska och den finska tillsynsmyndigheten som innebär att myndigheterna åtagit sig att dela handelsdata och vissa övriga uppgifter med varandra.

Personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner med grossistenergi produkter (PPAET) har en viktig roll när det gäller

---

⁵ Transaktioner är ett resultat av de köp- respektive säljorder som har lagts och har matchats mot varandra. Handelsordrar omfattar köp- och säljorder inklusive matchade och omatchade order.

⁶ Agreement between the National Regulatory Authorities in Denmark, Finland and Sweden on the sharing of information under Regulation (EU) No 1227/ 2011 of the European Parliament and of the Council on wholesale energy market integrity and transparency (Remit). Överenskommelsen om att utbyta data enligt Remit skrevs under av parterna den 28 november 2018.

marknadsövervakningen (artikel 15 i Remit). Nord Pool Spot, The European Power Exchange (EpeX Spot) respektive Affärsverket svenska kraftnät är exempel på PPAETs som arrangerar handel i svenska elområden. Enligt Remit har en PPAET en skyldighet att övervaka handeln som den arrangerar eller genomför, dvs. utföra marknadsövervakning. En PPAET ska meddela den nationella tillsynsmyndigheten om den har rimliga skäl att misstänka att en handelsorder eller transaktion kan utgöra en överträdelse av förbudet mot insiderhandel (artikel 3), skyldigheten att offentliggöra insiderinformation (artikel 4) eller förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5). Detta ska ske utan dröjsmål, men högst fyra veckor efter att personen blev medveten om den misstänkta händelsen.

När en anmälan från en PPAET kommer in granskas den av Ei och myndigheten beslutar sedan om åtgärder ska vidtas med anledning av anmälan, och i sådana fall vilka. Ei kan även inleda en utredning av en händelse utan att det föregåtts av en anmälan.

Om Ei anser att det finns anledning att anta en överträdelse av förbuden mot insiderhandel (artikel 3), obehörigt röjande av insiderinformation (artikel 3), otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) eller av rapporteringsskyldigheten som beskrivs i artikel 15.1 ska myndigheten anmäla ärendet till åklagare (14 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). Skyldigheten att anmäla till åklagare omfattar också brott mot meddelandeförbudet i 8 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter.

Överträdelser av de nämnda bestämmelserna anmäls av Ei till åklagare som sedan kan väcka åtal vid allmän domstol, det vill säga det medför ett straffrättsligt förfarande. Ei ska inte själv göra någon bedömning av om överträdelsen kan föranleda fällande dom eller inte, utan anmäler när myndigheten bedömer att det finns anledning att anta att en överträdelse kan ha skett. Ei:s anmälan innehåller den information som myndigheten anser vara relevant och som myndigheten fått genom tillsynen, antingen genom egna iakttagelser eller den information som Ei hämtat in i ärendet.⁷

Utöver förbuden i Remit avser Ei:s tillsyn även överträdelser av skyldigheten att offentliggöra insiderinformation enligt artikel 4, rapporteringsskyldigheten i artikel 8, registreringskyldigheten i artikel 9 samt skyldigheten för personer som yrkesmässigt utför eller arrangerar transaktioner att inrätta och upprätthålla effektiva system för marknadsövervakning och att rapportera misstänkta överträdelser, artikel 15.2.

---

⁷ Prop. 2012/13:122 *Ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter* s. 28, 36 och 51.

I tillsynen får Ei enligt 15 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter förelägga ett företag eller annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat. Vidare får Ei förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör. Ett föreläggande om att tillhandahålla information får dock inte avse en handling vars innehåll omfattas av advokats tystnadsplikt enligt 8 kap. 4 § rättegångsbalken. Ett föreläggande gäller omedelbart, om något annat inte bestäms, och det får även förenas med vite. Det finns även en möjlighet för Ei att när det är nödvändigt att genomföra en undersökning hos en marknadsaktör (16 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). Bestämmelsen om undersökning är inte förenad med några tvångsmedel och tillämpas vid besök hos företag efter frivillig överenskommelse. Den ger inget stöd för undersökningar i privatbostäder.⁸

3.3 Sanktioner

Enligt artikel 18 i den ursprungliga lydelsen av Remit var det medlemsstaternas skyldighet att införa sanktioner vid överträdelser av förordningen som är effektiva, avskräckande och proportionerliga. Sanktionerna skulle återspegla överträdelsernas art, varaktighet och allvarlighetsgrad, den skada som åsamkats konsumenterna och de vinster som marknadsaktörer hade kunnat uppnå genom att handla med insiderinformationen eller genom den otillbörliga marknadspåverkan. I skäl 31 angavs att sanktionerna bör motsvara de sanktioner som medlemsstaterna antagit i och med genomförandet av marknadsmissbruksdirektivet.⁹ Remit enligt den ursprungliga lydelsen gav således medlemsstaterna möjlighet att välja sanktionsmodell så länge den uppfyllde kraven i artikel 18.

Den svenska sanktionsmodellen

I den kompletterande lagstiftningen till Remit valde Sverige att kriminalisera vissa överträdelser för att efterlikna den sanktionsmodell som gällde för den finansiella marknaden i Sverige.¹⁰ Sanktionerna som infördes motsvarar straffansvaret och straffskalorna för insiderbrott och otillbörlig marknadspåverkan på den finansiella marknaden.¹¹

Sanktioner vid insiderhandel

I artikel 3.1 a i Remit anges att personer som förfogar över insiderinformation om en grossistenergiprodukt är förbjudna att utnyttja denna för att förvärva eller avyttra, eller försöka förvärva eller avyttra, grossistenergiprodukter som omfattas av denna information, för egen eller någon annans räkning, direkt eller indirekt. Av artikel 3.1 c framgår att personer som förfogar över insiderinformation om en

---

⁸ Prop. 2012/13:122 s. 52.

⁹ Nuvarande Europaparlamentets och rådets direktiv nr 2014/57/EU av den 16 april 2014 om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (marknadsmissbruksdirektiv).

¹⁰ Prop. 2012/13:122 s. 22.

¹¹ Prop. 2012/13:122 s. 21 och 46.

grossistenergiprodukt är förbjudna att, på grundval av sådan insiderinformation, föreslå eller förmå någon annan person att förvärva eller avyttra grossistenergiprodukter som omfattas av informationen. Vad som är insiderinformation definieras i artikel 2.1. Vid uppsåtligt brott mot förbudet mot insiderhandel kan åklagare yrka på fängelse i högst två år. Om brottet är grovt är straffet fängelse i minst sex månader och högst sex år. Om brottet är ringa är straffet böter eller fängelse i högst sex månader (3 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). Vid oaktsamma brott är straffet böter eller fängelse i högst ett år. I ringa oaktsamma fall döms inte till ansvar (4 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter).

Sanktioner vid röjande av insiderinformation

Personer som förfogar över insiderinformation om en grossistenergiprodukt är förbjudna att röja den typen av information till annan utom i de fall då röjandet sker som ett normalt led i fullgörande av tjänst, verksamhet eller åligganden (artikel 3.1 b Remit). Vid röjande av insiderinformation kan åklagare yrka på böter eller fängelse i upp till två år. Om informationen blir allmänt känd samtidigt med att den röjs, ska det inte dömas till ansvar (5 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). I vissa fall ska hänsyn tas till de regler som är tillämpliga på tryckfriheten och yttrandefriheten i andra medier (artikel 3.6 i Remit), nämligen bestämmelser i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Sanktioner vid otillbörlig marknadspåverkan

Vid uppsåtligt brott mot förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan kan åklagare yrka på fängelse i högst två år. Om brottet är grovt är straffet fängelse i minst sex månader och högst sex år. Om brottet är ringa är straffet böter eller fängelse i högst sex månader (6 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). Vid oaktsamma brott är straffet böter eller fängelse i högst ett år. I ringa oaktsamma fall döms inte till ansvar (7 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter).

Sanktioner vid åsidosättande av skyldigheter för personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner (PPAET) respektive meddelandeförbudet

Åklagare kan yrka på böter vid uppsåtligt eller grovt oaktsamt åsidosättande av skyldigheten för en PPAET att rapportera misstänkta överträdelser av artiklarna 3, 4 eller 5 i Remit.

Detsamma gäller vid brott mot meddelarförbudet (10 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter).

Sanktioner mot juridiska personer

I huvudsak gäller sanktionerna i marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter för överträdelser begångna av fysiska personer. En sanktion kan dock under vissa omständigheter riktas mot en juridisk person till

följd av att en fysisk person i den juridiska personens näringsverksamhet har gjort sig skyldig till överträdelser av Remit. Då aktualiseras reglerna om företagsbot i 36 kap. 23–27 §§ brottsbalken.

För utdömande av företagsbot krävs att det aktuella brottet har en strängare påföljd än böter och dessutom måste något av följande rekvisit vara uppfyllt:

- näringsidkaren har inte gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga brottsligheten
- brottet har begåtts av en person i ledande ställning
- brottet har begåtts av en person som, även om den inte haft en ledande ställning, haft ett särskilt ansvar för tillsyn eller kontroll i verksamheten.

När storleken på företagsboten bestäms ska det beaktas vad straffskalan för brottet är, den skada eller fara som brottsligheten inneburit, brottslighetens omfattning och förhållande till näringsverksamheten samt om näringsidkaren tidigare ålagts att betala företagsbot. Storleken på företagsboten är relaterad till verksamheten och inte till personer. Under vissa förutsättningar kan företagsboten sättas ned och om det är särskilt påkallat kan personen befrias från företagsboten. Företagsboten är som lägst 5 000 kronor och kan som högst uppgå till 10 miljoner kronor.¹²

Andra åtgärder vid Energimarknadsinspektionens tillsyn

Om Ei i sin tillsyn konstaterar överträdelser av andra bestämmelser i Remit och överträdelser av dessa bestämmelser inte ska anmälas till åklagare, får Ei besluta om administrativ sanktion i form av de förelägganden som behövs för att se till att bestämmelserna i Remit följs (18 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). Ett föreläggande ska ange på vilket sätt marknadsaktören ska fullgöra en skyldighet i Remit, till exempel att offentliggöra insiderinformation enligt artikel 4, att tillhandahålla uppgifter enligt artikel 8 eller att registrera sig enligt artikel 9. Ett föreläggande enligt 18 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter gäller som huvudregel omedelbart och får förenas med vite. Om marknadsaktören inte följer föreläggandet kan Ei ansöka hos domstol för att få vitet utdömt.

3.4 Marknadsövervakning i Norden

Ei har undersökt hur Finland, Danmark och Norge har valt att utforma sin respektive nationella lagstiftning för att kunna övervaka och följa upp efterlevnaden av Remit, både enligt förordningens ursprungliga lydelse och efter att ändringsförordningen trädde i kraft i maj 2024. Fokus har legat på hur länderna utformat sina sanktioner vid överträdelser av förbuden i förordningen och om

---

¹² Se [Böter - Sveriges Domstolar](#), hämtad 2025-01-06.

energitillsynsmyndigheterna i respektive land har behörighet att själva besluta om administrativa sanktioner eller om de samarbetar med andra myndigheter i landet.

Finland

I Finland finns kompletterande bestämmelser till Remit i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (9.8.2013/590). I Finland finns inga straffrättsliga påföljder för överträdelser av Remit, utan samtliga sanktioner är administrativa. Av bestämmelserna i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden framgår att tillsynsmyndigheten har rätt att begära in uppgifter och utföra granskningar (7 kap. 30 §). Tillsynsmyndigheten kan förena ett beslut, förbud eller åläggande som är meddelat med stöd av lagen med vite (7 kap. 31 §).

Vidare kan marknadsdomstolen, efter en skriftlig framställning från tillsynsmyndigheten, besluta om en påföljdsavgift mot den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller underlåter att iaktta bestämmelserna i artikel 3 om förbud mot insiderhandel, bestämmelserna i artikel 4 om skyldighet att offentliggöra insiderinformation, eller bestämmelserna i artikel 5 om förbud mot att bedriva, eller försöka bedriva, otillbörlig marknadspåverkan (4 kap. 16 och 17 §§).

Påföljdsavgiften får uppgå till högst 10 procent av den juridiska personens omsättning för det sista året som förseelsen eller försummelsen omfattar. För en fysisk person får påföljdsavgiften uppgå till högst 10 procent av inkomsten enligt den senast verkställda inkomstbeskattningen, dock högst 100 000 euro (4 kap. 18 §). Påföljdsavgifter ska betalas till staten.

Tillsynsmyndigheten kan även besluta om en ordningsavgift om en näringsidkare eller en person som handlar för en näringsidkares räkning, uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar att rapportera uppgifter enligt artikel 8 i Remit, registrera sig enligt artikel 9 i Remit, eller meddela misstanke om missbruk av insiderinformation eller otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaderna för energi i enlighet med artikel 15 i Remit. För juridiska personer är ordningsavgiften minst 5 000 euro och högst 100 000 euro. För fysiska personer är ordningsavgiften minst 500 euro och högst 10 000 euro. Ordningsavgiften ska betalas till staten (4 kap. 20 a §).

När det gäller skyldigheten enligt artikel 15.2 i Remit, att inrätta och underhålla effektiva system och förfaranden för att identifiera överträdelser får tillsynsmyndigheten meddela en offentlig varning till den person som yrkesmässigt utför transaktioner som rör grossistenergiprodukter, om personen uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelsen (4 kap. 20 b §).

tillsynsmyndigheten kan avstå från att göra en framställning om påföljdsavgift eller från att påföra ordningsavgift eller från att meddela offentlig varning (4 kap. 20 c §), och i stället för att göra en framställning om påföljdsavgift meddela en offentlig varning (4 kap. 20 d §), om vissa förutsättningar är uppfyllda.

Danmark

I Danmark kompletteras Remit av lagen Straffeloven LBK nr 976 af 17/09/2019. Danmark har, likt Sverige, ett straffrättsligt sanktionssystem för överträdelser av Remit. Tillsynsmyndigheten kan även besluta om en varning för en konstaterad överträdelse av artiklarna 4, 8 och 9 i Remit. Tillsynsmyndigheten lämnar över ärendet till en åklagare när det är fråga om en misstänkt överträdelse av förbuden i artiklarna 3 eller 5 i Remit. Åklagaren kan sedan yrka på böter eller fängelse. Om det finns försvärande omständigheter är den mest ingripande påföljden fängelse i sex år.

Norge

Norge är inte en del av EU, utan en del av europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). I väntan på det formella införlivandet av Remit i EES-avtalet har Olje- och energidepartementet med stöd av energiloven utfärdat Forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM).

I föreskrifterna finns bestämmelser som har införts för att efterlikna förbuden och vissa av skyldigheterna i Remit (Kapittel 5. Bestemmelser om markedsadferd og transparens i kraftmarkedet). Tillsynsmyndigheten har möjlighet att besluta om administrativa sanktioner bestående av sanktionsavgifter för en överträdelse av motsvarande artiklarna 3, 4, 5 eller 15 i Remit (§ 8-3. Overtredelsesgebyr).

Det finns även straffrättsliga påföljder. Tillsynsmyndigheten kan lämna över ett ärende om en misstänkt överträdelse av motsvarande artiklarna 3, 4, 5 eller 15 i Remit till åklagare som kan inleda ett straffrättsligt förfarande. Påföljden är böter eller fängelse i högst 1 år eller båda. (§ 8-4. Straff)

4 Förordning (EU) 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi

Avsnittet innehåller en konsoliderad version av Remit, ändringarna genom förordning (EU) 2024/1106 (ändringsförordningen) är markerade i **fetstil**.

Avsnittet redogör för ändringarna i Remit, vem eller vilka som påverkas av dessa, om ändringarna omfattas av den nuvarande lagstiftning i Sverige eller om ändringarna kräver ytterligare kompletterande bestämmelser. För tydlighetens skull kommenteras samtliga artiklar i Remit, även sådana som inte har ändrats.

4.1 Artikel 1 – Syfte, tillämpningsområde och förhållande till annan unionslagstiftning

1. I denna förordning fastställs bestämmelser som förbjuder marknadsmissbruk som påverkar grossistmarknaderna för energi, och som är förenliga med bestämmelserna för finansmarknaderna och med att grossistmarknaderna för energi ska fungera väl, samtidigt som hänsyn tas till särdragen hos dessa marknader. I denna förordning fastställs även att grossistmarknaderna för energi ska övervakas av byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter ("byrån"), i nära samarbete med de nationella tillsynsmyndigheterna och med hänsyn tagen till växelverkan mellan systemet för handel med utsläppsrätter och grossistmarknaderna för energi.

2. Denna förordning tillämpas på handel med grossistenergiprodukter. **Den ska inte påverka tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 648/2012, (EU) nr 596/2014 och (EU) nr 600/2014 och av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU vad gäller verksamhet som involverar finansiella instrument enligt definitionen i artikel 4.1.15 i direktiv 2014/65/EU liksom tillämpningen av unionens konkurrensrätt på praxis som omfattas av den här förordningen.**

3. Byrån, nationella tillsynsmyndigheter, Esmå, medlemsstaternas behöriga finansmyndigheter och, där så är lämpligt, nationella konkurrensmyndigheter ska samarbeta i syfte att garantera att enhetliga åtgärder vidtas, och att de tillämpliga reglerna verkställs när åtgärderna rör ett eller flera finansiella instrument som omfattas av **artikel 2 i förordning (EU) nr 596/2014**, och även när åtgärderna rör en

eller flera grossistenergi produkter som omfattas av artiklarna 3, 4 och 5 i denna förordning.

Byrån, nationella tillsynsmyndigheter, Esma och behöriga finansmyndigheter i medlemsstaterna ska utbyta relevant uppgifter och data regelbundet, om möjligt varje kvartal, vad gäller potentiella överträdelser av förordning (EU) nr 596/2014 som involverar grossistenergi produkter som omfattas genom denna förordning.

4. Byråns styrelse ska se till att byrån utför de uppgifter den tilldelas enligt denna förordning och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 och att byrån anslår de resurser, inbegripet personalresurser, som krävs för att den ska kunna fullgöra sina nya skyldigheter.

5. Direktören för byrån ska samråda med byråns tillsynsnämnd om alla aspekter för genomförandet av denna förordning och ta vederbörlig hänsyn till dess råd och yttranden.

Bedömning

Artikeln är inte ny men har utvidgats.

Artikeln fastställer syftet och tillämpningsområdet för Remit, samt hur förordningen förhåller sig till annan unionslagstiftning. I artikeln föreskrivs också att Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer), Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) och nationella tillsyns-, finans- och konkurrensmyndigheter ska samarbeta i syfte att garantera att enhetliga åtgärder vidtas.

I punkt 2 har hänvisningarna till förordningar och direktiv som rör handel med finansiella instrument samt konkurrensrätt uppdaterats. Remit ska inte påverka tillämpningen av dessa regler.

I punkt 3 har det tillkommit att Acer, nationella tillsynsmyndigheter, Esma, medlemsstaternas behöriga finansmyndigheter och, där så är lämpligt, nationella konkurrensmyndigheter ska utbyta relevant information och data regelbundet angående potentiella överträdelser av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning för finansiella instrument).

Punkt 4 är ny. I den anges det att Acers styrelse ska se till att Acer utför de uppgifter som tilldelas den enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer-förordningen).

Ändringarna kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.2 Artikel 2 – Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *insiderinformation*: information av specifik natur som inte har offentliggjorts, som direkt eller indirekt rör en eller flera grossistenergiprodukter och som, om den skulle offentliggöras, sannolikt skulle ha en väsentlig påverkan på priserna för dessa grossistenergiprodukter.

Vid tillämpningen av denna definition avses med information

a) den information som ska offentliggöras enligt **förordning (EU) 2019/943** och (EG) nr 715/2009, inklusive de riktlinjer och nätföreskrifter som antas enligt dessa förordningar,

b) information om anläggningarnas kapacitet och användning för produktion, lagring, förbrukning eller överföring av el eller naturgas eller om LNG-anläggningars kapacitet och användning, däribland anläggningarnas planerade eller oplanerade driftstopp,

c) information som måste offentliggöras enligt lagar eller andra författningar **på unionsnivå** eller på nationell nivå, marknadsregler, avtal eller praxis på den berörda grossistmarknaden för energi, i den mån som denna information sannolikt skulle få en stor inverkan på priserna på grossistenergiprodukter,

ca) information som lämnas av en marknadsaktör, eller av andra personer som agerar för marknadsaktörens räkning, till en tjänsteleverantör som handlar för marknadsaktörens räkning och som rör marknadsaktörens ännu inte genomförda handelsorder avseende grossistenergiprodukter, som är av specifik natur och som direkt eller indirekt rör en eller flera grossistenergiprodukter, och

d) annan information som en förnuftigt agerande marknadsaktör sannolikt skulle använda som en del av grunden för sitt beslut om att utföra en transaktion som rör, eller utfärda en handelsorder om, en grossistenergiprodukt.

Informationen anses vara av specifik natur om den anger en rad omständigheter som föreligger eller rimligen kan förväntas uppkomma eller en händelse som har inträffat eller rimligen kan förväntas inträffa och om den är specifik nog för att man ska kunna dra en slutsats om den möjliga effekten av denna rad omständigheter eller denna händelse på priserna på grossistenergiprodukter.

Informationen får anses vara av specifik natur om den rör en över tid pågående process som är avsedd att förverkliga, eller som resulterar i, vissa omständigheter eller en viss händelse, inbegripet framtida omständigheter eller framtida händelser, och också om den rör mellanliggande steg i den processen

som är knutna till förverkligandet av, eller som resulterar i, de framtida omständigheterna eller den framtida händelsen.

Ett mellanliggande steg i en över tid pågående process ska anses utgöra insiderinformation om det i sig uppfyller de kriterier för insiderinformation som avses i första stycket i detta led.

Vid tillämpning av första stycket i detta led ska information anses direkt eller indirekt röra grossistenergiprodukten om den har en möjlig effekt på en grossistenergiprodukts efterfrågan, tillgång eller priser, eller på förväntningarna på en grossistenergiprodukts efterfrågan, tillgång eller priser.

Vid tillämpning av första stycket i detta led avses med information som, om den skulle offentliggöras, sannolikt skulle ha en väsentlig påverkan på priserna på grossistenergiprodukterna, information som en förnuftigt agerande marknadsaktör sannolikt skulle använda som en del av grunden för sitt beslut om handel med grossistenergiprodukter.

2. otillbörlig marknadspåverkan:

a) ingående av en transaktion, eller utfärdande, ändring eller återkallande av en handelsorder eller andra beteenden som rör grossistenergiprodukter och som

i) ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på grossistenergiprodukter,

ii) genom en persons agerande eller fleras samarbete låser fast priset, eller sannolikt kommer att låsa fast priset, på en eller flera grossistenergiprodukter vid en konstlad nivå, utom i de fall där personen som ingick transaktionen eller utfärdade handelsordern kan visa att hans skäl att utföra eller utfärda densamma är legitima och att en sådan transaktion eller handelsorder stämmer överens med godtaggen marknadspraxis på den berörda grossistmarknaden för energi, eller

iii) **utnyttjar falska förespeglingar eller andra slag av vilseledande eller manipulationer**, vilka ger eller **sannolikt** kommer att ge falska eller vilseledande signaler om tillgången, efterfrågan eller priset på grossistenergiprodukter,

b) spridning av information genom medierna, inklusive internet eller på annat sätt, som ger eller **sannolikt** kommer att ge falska eller vilseledande signaler om tillgången, efterfrågan eller priset på grossistenergiprodukter, inbegripet spridning av rykten och falska eller vilseledande nyheter, om personen som spred informationen insåg eller borde ha insett att den var falsk eller vilseledande

När information sprids i journalistiskt eller konstnärligt syfte ska spridning av sådan information bedömas med hänsyn till regler som är tillämpliga på tryckfriheten och yttrandefriheten i andra medier, såvida inte

i) dessa personer direkt eller indirekt uppnår en fördel eller vinning genom att sprida informationen i fråga, eller

ii) informationen röjs eller sprids för att vilseleda marknaden angående tillgång, efterfrågan eller priset på grossistenergiprodukter,

eller

c) överföring av falsk eller vilseledande information eller tillhandahållande av falska eller vilseledande ingångsvärden i förhållande till ett referensvärde, om personen som gjorde överföringen eller tillhandahöll ingångsvärdena insåg eller borde ha insett att informationen eller ingångsvärdena var falska eller vilseledande, eller varje annat beteende som leder till manipulation av beräkningen av ett referensvärde.

Otillbörlig marknadspåverkan kan avse beteendet hos en juridisk person, eller, i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt, hos en fysisk person som deltar i beslutet att utföra verksamhet för den berörda juridiska personens räkning.

3. försök till otillbörlig marknadspåverkan:

a) utförande av en transaktion eller utfärdande av en handelsorder eller vidtagande av någon annan åtgärd som rör en grossistenergiprodukt i syfte att

i) ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på grossistenergiprodukter, eller

ii) låsa fast priset på en eller flera grossistenergiprodukter vid en konstlad nivå, utom i de fall då personen som utförde transaktionen eller utfärdade handelsordern kan visa legitima skäl till detta och att transaktionen eller ordern stämmer överens med godtagen marknadspraxis på den berörda grossistmarknaden för energi, eller

iii) utnyttja falska förespeglingar eller andra slag av vilseledande eller manipulationer, vilka ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgången, efterfrågan eller priset på grossistenergiprodukter

eller

b) spridning genom medierna, inklusive internet, eller på annat sätt av information som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgången, efterfrågan eller priset på grossistenergiprodukter.

4. *grossistenergiprodukter*: följande avtal och derivat, oavsett var och hur de handlas:

a) avtal om leverans av el eller naturgas, **inbegripet LNG**, om leveransen sker i unionen, **eller avtal om leverans av el som kan leda till leverans i unionen, till följd av gemensam dagen före- och intradagskoppling,**

b) derivat som rör el eller naturgas som produceras, handlas eller levereras i unionen, **eller derivat som rör el som kan leda till leverans i unionen, till följd av gemensam dagen före- och intradagskoppling,**

c) avtal som rör transport av el eller naturgas i unionen,

d) derivat som rör transport av el eller naturgas i unionen,

e) avtal som rör lagring av el eller naturgas i unionen,

f) derivat som rör lagring av el eller naturgas i unionen.

Avtal som rör försörjning och distribution av el eller naturgas som ska användas av slutkonsumenterna utgör inte grossistenergiprodukter. Avtal om leverans och distribution av el eller naturgas till slutkonsumenter med en förbrukningskapacitet som är större än den gräns som anges i punkt 5 andra stycket ska emellertid behandlas som grossistenergiprodukter.

5. *förbrukningskapaciteten*: förbrukningen hos en slutkund av antingen el eller naturgas som använder den produktionskapaciteten fullt ut. Den omfattar all förbrukning av den kunden som en enda ekonomisk enhet, i den mån som förbrukningen sker på marknader med sammanhängande grossistpriser.

Vid tillämpningen av denna definition ska förbrukningen vid separata anläggningar under kontroll av en enda ekonomisk enhet med en förbrukningskapacitet på mindre än 600 GWh per år inte beaktas i den mån som dessa anläggningar inte utövar ett gemensamt inflytande på grossistenergimarknadspriserna eftersom de befinner sig inom olika geografiska marknader.

6. *grossistmarknad för energi*: en marknad i unionen där det bedrivs handel med grossistenergiprodukter.

7. *marknadsaktör*: en person, däribland systemansvariga för överföringssystem, **distributionssystem, lagringssystem och LNG-anläggningar**, som utför en transaktion, inklusive utfärdande av en handelsorder, på en eller flera grossistmarknader för energi.

8. *person*: varje fysisk eller juridisk person.

8a. person som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner: en person som yrkesmässigt deltar i mottagande och vidarebefordran av handelsorder eller genomförande av transaktioner med grossistenergiprodukter.

9. *behörig finansmyndighet*: en behörig myndighet som har utsetts i enlighet med förfarandet i **artikel 22 i förordning (EU) nr 596/2014**.

10. *nationell tillsynsmyndighet*: en nationell tillsynsmyndighet som har utsetts i enlighet med artikel 35.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el (1), eller artikel 39.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas (2).

11. *systemansvarig för överföringssystemet*: den betydelse som fastställs i artikel 2.4 i direktiv 2009/72/EG och artikel 2.4 i direktiv 2009/73/EG.

11a. systemansvarig för distributionssystem: systemansvarig för distributionssystem enligt definitionen i artikel 2.6 i direktiv 2009/73/EG och i artikel 2.29 i direktiv (EU) 2019/944,

11b. systemansvarig för lagringssystem: systemansvarig för lagringssystem enligt definitionen i artikel 2.10 i direktiv 2009/73/EG eller energilagransanläggning enligt definitionen i artikel 2.60 i Direktiv (EU) 2019/944,

11c. systemansvarig för LNG-anläggningar: systemansvarig för LNG-anläggningar enligt definitionen i artikel 2.12 i direktiv 2009/73/EG,"

12. *moderbolag*: ett moderbolag i den betydelse som fastställs i artiklarna 1 och 2 i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning (3).

13. *anknutet företag*: antingen ett dotterföretag eller ett företag i vilket ägarintresse innehas, eller ett företag knutet till ett annat företag i den betydelse som fastställs i artikel 12.1 i direktiv 83/349/EEG.

14. *distribution av naturgas*: den betydelse som fastställs i artikel 2.5 i direktiv 2009/73/EG.

15. *distribution av el*: den betydelse som fastställs i artikel 2.5 i direktiv 2009/72/EG.

16. *registrerad rapporteringsmekanism eller RRM*: en juridisk person som är auktoriserad enligt denna förordning för att rapportera eller tillhandahålla tjänsten att rapportera uppgifter om transaktioner, inbegripet handelsorder, och grundläggande data till byrån för egen räkning eller för marknadsaktörernas räkning.

17. *plattform för insiderinformation eller IIP*: en person som är auktoriserad enligt denna förordning för att tillhandahålla tjänsten att driva en plattform för offentliggörande av insiderinformation och för rapportering av offentliggjord insiderinformation till byrån för marknadsaktörernas räkning.

18. *algoritmisk handel*: handel, inbegripet högfrekvenshandel, med grossistenergiprodukter där en datoralgoritm automatiskt bestämmer enskilda handelsorderparametrar såsom huruvida ordern ska initieras samt tidpunkt, pris och kvantitet för ordern eller hur ordern ska behandlas efter det att den har lagts, med begränsat eller obefintligt mänskligt ingripande, vilket inte inbegriper system som används endast för dirigerings av order till en eller flera organiserade marknadsplatser eller för expediering av order utan att några handelsparametrar fastställs eller för bekräftelse av order eller bearbetning efter handeln av genomförda transaktioner.

19. *direkt elektroniskt tillträde*: ett arrangemang där en medlem av eller deltagare eller kund på en organiserad marknadsplats tillåter en annan person att använda dennes handelskod, så att personen elektroniskt kan vidarebefordra handelsorder avseende en grossistenergiprodukt direkt till den organiserade marknadsplatsen, vilket omfattar arrangemang som innebär att personen använder medlemmens eller deltagarens eller kundens it-infrastruktur, eller något förbindelse-system som tillhandahålls av medlemmen, deltagaren eller kunden, för att vidarebefordra dessa handelsorder (direkt marknadstillträde) och arrangemang där en sådan infrastruktur inte används av en person (sponsrat tillträde).

20. *organiserad marknadsplats eller OMP*: en energibörs, en energimäklare, en energikapacitetsplattform eller ett annat system eller en annan anläggning där flera tredje parters köp- eller säljintressen i grossistenergiprodukter samverkar på ett sätt som kan leda till en transaktion.

21. *orderbok*: alla uppgifter om grossistenergiprodukter på en OMP, inbegripet matchade och omatchade order samt systemgenererade order och livscykelhändelser.

22. referensvärde: ett index enligt definitionen i artikel 3.1.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 med hänvisning till vilket det belopp som ska betalas för en grossistenergiprodukt, eller enligt ett avtal som rör en grossistenergiprodukt, eller värdet av en grossistenergiprodukt, fastställs.

23. LNG-handel: köpbud, säljbud eller transaktioner, inbegripet men inte begränsat till OTC-transaktioner eller sådana som äger rum på en OMP, i samband med inköp eller försäljning av LNG

a) som anger leverans i unionen,

b) som leder till leverans i unionen, eller

c) som innebär att en motpart återförgasar LNG vid en terminal i unionen.

24. marknadsdata för LNG: register över köpbud, säljbud eller transaktioner i samband med LNG-handel med motsvarande information.

25. LNG-marknadsaktör: varje fysisk eller juridisk person, oberoende av personens hemvist eller registreringsort, som bedriver LNG-handel.

26. prisbedömning av LNG: fastställande av ett dagligt referenspris för LNG-handel i enlighet med en metod som fastställs av byrån.

27. prisriktvärde för LNG: den fastställda spreaden mellan den dagliga prisbedömningen av LNG och det avvecklingspris för frontmånadsavtalet som fastställs dagligen av ICE Endex Markets B.V.

Bedömning

Artikeln är inte ny men har utvidgats.

Artikel 2 innehåller 27 definitioner som gäller vid tillämpningen av förordningen. Fyra definitioner har ändrats och det har tillkommit 16 definitioner.

Definitionerna för insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan har ändrats till att anpassas till motsvarande definitioner i marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument. Definitionen för grossistenergiprodukter omfattar nu fler produkter än tidigare och fler är nu marknadsaktörer enligt Remit.

De nya definitionerna i artikel 2 i Remit är: personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner (punkt 8a), systemansvarig för distributionssystem (punkt 11a), systemansvarig för lagringssystem (punkt 11b), systemansvarig för

LNG-anläggningar (punkt 11c), registrerad rapporteringsmekanism eller RRM (punkt 16), plattform för insiderinformation eller IIP (punkt 17), algoritmisk handel (punkt 18), direkt elektroniskt tillträde (punkt 19), organiserad marknadsplats eller OMP (punkt 20), orderbok (punkt 21), referensvärde (punkt 22), LNG-handel (punkt 23), marknadsdata för LNG (punkt 24), LNG-marknadsaktör (punkt 25), prisbedömning av LNG (punkt 26) och prisriktvärde för LNG (punkt 27).

I hittillsvarande 2 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter anges att vid tillämpningen av lagen gäller de definitioner som finns i förordning (EU) nr 1227/2011.

Ändringarna i definitionerna kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.3 Artikel 3 – Förbud mot insiderhandel

1. Personer som förfogar över insiderinformation om en grossistenergiprodukt är förbjudna att

- a) utnyttja denna för att förvärva eller avyttra, eller försöka förvärva eller avyttra, grossistenergiprodukter som omfattas av denna information, för egen eller annans räkning, direkt eller indirekt,
- b) röja sådan insiderinformation till annan person, utom i fall då röjandet sker som ett normalt led i fullgörande av tjänst, verksamhet eller åligganden,
- c) på grundval av sådan insiderinformation föreslå eller förmå någon annan person att förvärva eller avyttra grossistenergiprodukter som omfattas av informationen.

Att utnyttja insiderinformation genom att återkalla eller ändra en handelsorder eller vidta någon annan handelsåtgärd som avser en grossistenergiprodukt som informationen rör, när handelsordern lades innan personen fick tillgång till insiderinformationen, ska också anses vara insiderhandel.

2. Förbudet i punkt 1 omfattar följande personer som förfogar över insiderinformation om en grossistenergiprodukt:

- a) Personer i ett företags administrations-, lednings- eller kontrollorgan.
- b) Personer som innehar aktier i ett företag.
- c) Personer som har tillgång till informationen i sin anställning, i sin verksamhet eller under sina åligganden.
- d) Personer som har fått tillgång till informationen genom brottslig verksamhet.

e) Personer som vet, eller borde veta, att informationen är insiderinformation.

3. Punkt 1 a och c i den här artikeln ska inte tillämpas på systemansvariga för överföringssystem när dessa köper el eller naturgas i syfte att säkerställa säker drift av systemet, utifrån sin skyldighet enligt artikel 12 d och e i direktiv 2009/72/EG, eller artikel 13.1 a och c i direktiv 2009/73/EG.

4. Denna artikel ska inte tillämpas på

a) transaktioner som utförs för att uppfylla ett åtagande att förvärva eller avyttra grossistenergiprodukter, när detta åtagande följer av ett avtal som ingåtts eller en handelsorder som utfärdats innan personen i fråga kom att förfoga över insiderinformationen,

b) transaktioner som utförts av el- och naturgasproducenter, operatörer av naturgaslagringsanläggningar eller operatörer av LNG-importanläggningar med det enda syftet att täcka omedelbara fysiska förluster till följd av oplanerade avbrott, när underlåtenhet att göra detta skulle resultera i att marknadsaktören inte skulle kunna uppfylla sina avtalsskyldigheter eller när detta görs i överenskommelse med berörda systemansvariga för överföringssystem i syfte att säkerställa trygg och säker drift av systemet; i denna situation ska den relevanta informationen rörande transaktionerna rapporteras till byrån och den nationella tillsynsmyndigheten. Denna rapporteringsskyldighet påverkar inte tillämpningen av skyldigheten i artikel 4.1.

c) marknadsaktörer som agerar i enlighet med nationella bestämmelser för krisituationer när nationella myndigheter har ingripit för att trygga försörjningen av el eller naturgas och marknadsmekanismer har upphävts i en medlemsstat eller i delar av en medlemsstat. I detta fall ska myndigheten med ansvar för krisplaneringen säkerställa offentlighetsförhållanden i enlighet med artikel 4.

5. När personen som förfogar över insiderinformationen om en grossistenergiprodukt är en juridisk person, gäller förbudet som avses i punkt 1 också de fysiska personer som deltar i beslutet att genomföra transaktionen för den juridiska personens räkning.

6. När informationen sprids i journalistiskt eller konstnärligt syfte ska sådan spridning av information bedömas med hänsyn till regler som är tillämpliga på tryckfriheten och yttrandefriheten i andra medier, såvida inte

a) dessa personer direkt eller indirekt uppnår en fördel eller vinning genom att sprida informationen i fråga, eller

b) informationen röjs eller sprids för att vilseleda marknaden angående tillgång, efterfrågan eller priset på grossistenergi.

Bedömning

Artikeln är inte ny men har utvidgats.

I artikel 3 anges vilka personer och transaktioner som omfattas av förbudet mot insiderhandel, vilka som är undantagna från förbudet samt i vilka situationer undantagen aktualiseras. Systemansvariga för överföringssystemen i medlemsstaterna är i viss utsträckning undantagna från förbudet vid köp av el eller naturgas i syfte att upprätthålla en säker drift av systemet. Bestämmelsen ska enligt artikel 1 inte tillämpas på verksamhet som involverar finansiella instrument som omfattas av artikel 9 i direktiv nr 2014/57/EU (marknadsmisbruksdirektivet).

I första punkten har det tillkommit ett nytt stycke som innebär att fler ageranden än tidigare omfattas av förbudet mot insiderhandel. Förutom att det är förbudet att förvärva, avyttra, försöka förvärva eller avyttra, röja insiderinformation för annan person, föreslå eller förmå annan att använda insiderinformation så kan det nu även utgöra en överträdelse av förbudet att återkalla eller ändra, eller vidta någon annan åtgärd på grundval av insiderinformation.

I hittillsvarande marknadsmisbrukslagen för grossistenergiprodukter är överträdelser av förbudet mot insiderhandel och obehörigt röjande av insiderinformation straffbelagda. Bestämmelserna om sanktionerna utformades i nära överensstämmelse med dem som fanns i för överträdelser av motsvarande bestämmelser på det finansiella området, vilka också var belagda med straffrättslig påföljd.¹³

Hittillsvarande 3–5 §§ hänvisar endast till artikel 3.1 a och c i Remit och en komplettering som även inkluderar det nya stycket krävs således.

Ei ska enligt hittillsvarande 14 § marknadsmisbrukslagen för grossistenergiprodukter anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta att en överträdelse av förbudet har begåtts. Ett nytt sanktionsregelverk behandlas under överväganden och förslag, se avsnitt 5.

4.4 Artikel 4 – Skyldighet att offentliggöra insiderinformation

1. Marknadsaktörerna ska i god tid och effektivt offentliggöra insiderinformation som de har om verksamheten eller anläggningarna som den berörda marknadsaktören, eller moderbolaget eller anknutet företag, äger eller kontrollerar

---

¹³ Prop. 2012/13:122 s. 22.

eller för vilken den marknadsaktören eller det företaget har driftsansvar, antingen fullständigt eller delvis. Offentliggörandet ska innehålla uppgifter om anläggningarnas kapacitet och användning att producera, lagra, förbruka eller överföra el eller naturgas eller om LNG-anläggningars kapacitet och användning, däribland anläggningarnas planerade eller oplanerade driftstopp

Marknadsaktörerna ska offentliggöra insiderinformationen via IIP:er. IIP:erna ska säkerställa att insiderinformationen offentliggörs på ett sätt som ger allmänheten omedelbar tillgång till denna information, inbegripet via en webbplats eller ett tydligt programmeringsgränssnitt och som möjliggör en fullständig och korrekt bedömning i rätt tid av denna information.

2. En marknadsaktör får på eget ansvar undantagsvis skjuta upp offentliggörandet av insiderinformationen, i syfte att inte skada sina egna legitima intressen, under förutsättning att det inte är sannolikt att den uteblivna informationen vilseleder allmänheten, samt att marknadsaktören kan säkerställa att informationen förblir konfidentiell och att han inte fattar beslut om handel med grossistenergi produkter grundat på informationen. I ett sådant fall ska marknadsaktören utan dröjsmål överlämna den informationen tillsammans med en motivering till varför offentliggörandet dröjt, till byrån och till den berörda nationella tillsynsmyndigheten enligt artikel 8.5.

3. När en marknadsaktör eller en person anställd av marknadsaktören eller som agerar på marknadsaktörens vägnar avslöjar insiderinformation om en grossistenergi produkt som ett normalt led i fullgörande av tjänst, verksamhet eller åligganden i enlighet med artikel 3.1 b, ska den marknadsaktören eller personen se till att denna information offentliggörs samtidigt, fullständigt och effektivt. Om avslöjandet är oavsiktligt ska marknadsaktören se till att informationen offentliggörs fullständigt och effektivt så snart som möjligt efter det oavsiktliga avslöjandet. Denna punkt ska inte gälla om den person som mottar informationen är skyldig att inte röja denna, oberoende av om denna skyldighet grundar sig på lagar och andra författningar, bolagsordningar eller ett avtal.

4. Offentliggörande av insiderinformation, inbegripet i aggregerad form, i enlighet med **Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943** eller förordning (EG) nr 715/2009 och med riktlinjer och nätföreskrifter som antas enligt dessa förordningar **ska utgöra ett effektivt offentliggörande, men inte nödvändigtvis ett offentliggörande i god tid i den mening som avses i punkt 1 i denna artikel.**

4a. Senast den 8 maj ska byrån utveckla och driva en plattform som fungerar som en sektorsspecifik elektronisk åtkomstpunkt för insiderinformation som offentliggörs enligt punkt 1.

5. När en systemansvarig för ett överföringssystem har beviljats ett undantag från skyldigheten att offentliggöra vissa uppgifter i enlighet med **förordning (EU) 2019/943** eller förordning (EG) nr 715/2009 undantas den systemansvarige även från den skyldighet som fastställs i punkt 1 i denna artikel med avseende på dessa uppgifter.

6. Punkterna 1 och 2 påverkar inte marknadsaktörernas skyldigheter enligt direktiven 2009/72/EG och 2009/73/EG och **förordning (EU) 2019/943** och (EG) nr 715/2009, inklusive de riktlinjer och nätföreskrifter som antas enligt dessa direktiv och förordningar, i synnerhet när det gäller vid vilken tidpunkt och på vilket sätt informationen ska offentliggöras.

7. Punkterna 1 och 2 åsidosätter inte marknadsaktörernas rätt att fördröja offentliggörande av känslig information om skydd av kritisk infrastruktur så som föreskrivs i artikel 2 d i rådets direktiv 2008/114/EG av den 8 december 2008 om identifiering av, och klassificering som, europeisk kritisk infrastruktur och bedömning av behovet att stärka skyddet av denna (1), om den är sekretessbelagd i deras land.

Bedömning

Artikeln är inte ny men har utvidgats.

Artikeln reglerar marknadsaktörernas skyldigheter vid offentliggörandet av insiderinformation.

I första punkten har det kommit till ett nytt stycke som anger att marknadsaktörer ska offentliggöra insiderinformation genom en plattform för insiderinformation (IIP).

Marknadsaktörerna får, endast som ett komplement, fortsätta att använda andra kanaler, inbegripet marknadsaktörernas webbplatser, för att offentliggöra insiderinformationen. Att publicera insiderinformation via en annan kanal kan dock inte ersätta offentliggörandet på plattformar för insiderinformation.

I fjärde punkten i artikeln är hänvisningen till förordning (EG) 714/2009 uppdaterad till att nu hänvisa till förordning (EU) 2019/943 (elmarknadsförordningen).

Punkt 4a är ny. I den anges att Acer senast 12 månader efter att ändringsförordningen trätt i kraft ska utveckla och driva en plattform som fungerar som en sektorspecifik elektronisk åtkomstpunkt för insiderinformation som offentliggörs i enlighet med punkt 1.

I hittillsvarande marknadsmissbruklagen finns ingen hänvisning till artikel 4 i Remit. Ei kan dock vidta vissa åtgärder vid utredningen av en misstänkt överträdelse av artikeln för att komma till rätta med överträdelsen, vilket följer av 15–18 §§ marknadsmissbruklagen för grossistenergiprodukter.

Artikeln i sig kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning. Ett nytt sanktionsregelverk behandlas under överväganden och förslag, se avsnitt 5.

4.5 Artikel 4a – Auktorisation och tillsyn av plattformar för insiderinformation

1. En IIP får inte bedriva verksamhet förrän byrån har bedömt om plattformen uppfyller kraven i punkterna 3, 4 och 5 och har godkänt dess verksamhet. Byrån ska upprätta ett register över IIP:er som den har auktoriserat enligt den här punkten. Registret över IIP:er ska vara tillgängligt för allmänheten och innehålla information om de tjänster för vilka IIP:n är auktoriserad. Byrån ska regelbundet se över IIP:ernas överensstämmelse med punkterna 3, 4 och 5.

2. IIP:er som registrerats av byrån enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 och som ingår i byråns förteckning över IIP:er ska få fortsätta sin verksamhet till dess att byrån har fattat ett beslut om auktorisation enligt denna artikel.

3. En IIP ska ha adekvata strategier och arrangemang för att offentliggöra den insiderinformation som krävs enligt artikel 4.1 så nära realtid som det är tekniskt möjligt och på rimliga affärsvillkor. Insiderinformationen ska kostnadsfritt göras tillgänglig och lätt åtkomlig för alla syften, inbegripet genom en webbplats eller ett programmeringsgränssnitt. IIP:n ska sprida denna information på ett effektivt och konsekvent sätt som säkerställer omedelbar tillgång till insiderinformationen, på icke-diskriminerande grunder och på ett sätt som underlättar konsolidering av insiderinformationen med liknande uppgifter från andra källor.

4. Den insiderinformation som offentliggörs av en IIP enligt punkt 3 ska, beroende på typen av insiderinformation, inbegripa åtminstone

a) meddelandets id (message ID) och händelsestatus;

b) datum och tidpunkt för offentliggörandet och datum och tidpunkt för händelsens början och slut,

c) marknadsaktörens namn och id,

d) berört elområde eller balanseringsområde,

e) typen av information, såsom otillgänglighet, prognos och faktisk användning, och

f) i tillämpliga fall,

i) typ av otillgänglighet och typen av händelse,

ii) måtenhet,

iii) otillgänglig, tillgänglig och installerad eller teknisk kapacitet,

iv) om installerad eller teknisk kapacitet är otillgänglig, skälen till otillgängligheten,

v) typ av bränsle,

vi) berörd tillgång eller enhet och dess identifieringskod.

5. En IIP ska driva och upprätthålla ändamålsenliga administrativa arrangemang som är utformade för att förhindra intressekonflikter med dess kunder. I synnerhet ska en IIP som också är en OMP eller marknadsaktör behandla all insamlad insiderinformation på ett icke-diskriminerande sätt och driva och upprätthålla lämpliga arrangemang för att göra åtskillnad mellan olika affärsfunktioner.

En IIP ska ha sunda skyddsmekanismer som är utformade för att garantera en säker metod för överföring av insiderinformation, för att minimera risken för dataförvanskning och för obehörigt tillträde och för att förhindra informationsläckor före offentliggörandet. IIP:n ska upprätthålla adekvata resurser och ska ha inrättat backupanordningar så att dess tjänster kan erbjudas och upprätthållas

IIP:n ska ha mekanismer på plats som gör det möjligt att snabbt och effektivt kontrollera att rapporterna om insiderinformation är fullständiga, hitta fall av utelämnad information och uppenbara fel och begära att få en korrigerad version av sådana rapporter.

6. Om byrån konstaterar att en IIP har överträtt något av kraven i punkterna 1–5 i denna artikel ska den, innan den återkallar en auktorisation enligt punkt 7 i denna artikel, ge IIP:n lämpliga förfarandegarantier, inbegripet dem som avses i artikel 14.6, 14.7 och 14.8 i förordning (EU) 2019/942.

7. Byrån får återkalla auktorisationen för en IIP genom ett beslut och avlägsna den från registret om IIP:n

- a) inte utnyttjar auktorisationen inom tolv månader från dagen för utfärdandet av auktorisationen, uttryckligen avsäger sig auktorisationen eller inte har tillhandahållit några tjänster under de föregående sex månaderna,
- b) erhöll auktorisationen genom att lämna osanna uppgifter eller på annat otillbörligt sätt,
- c) inte längre uppfyller de krav för auktorisation som föreskrivs i punkterna 3,4 och 5,
- d) inte har upphört med överträdelsen,
- e) allvarligt och systematiskt har överträtt mot denna förordning.

Vid ett sådant beslut enligt första stycket i denna punkt ska byrån ange vilka rättsmedel som finns tillgängliga enligt artiklarna 28 och 29 i förordning (EU) 2019/942.

En IIP som har fått sin auktorisation återkallad av byrån ska informera alla relevanta marknadsaktörer och säkerställa ersättning under ordnade former, inbegripet överföring av uppgifter till andra IIP:er, som marknadsaktörerna har valt, och omdirigering av rapporteringsflöden till andra IIP:er. Byrån ska fastställa en rimlig period på minst sex månader för att säkerställa sådan ersättning under ordnade former. IIP:n ska under denna period säkerställa kontinuiteten i de tjänster som den tillhandahåller. Byrån får dock föreskriva en kortare period, om fortsatt drift av IIP:n skulle kunna äventyra en korrekt drift av systemet, med beaktande av allvaret i de faktiska omständigheter som lett till återkallandet av auktorisationen.

Byrån ska utan onödigt dröjsmål underrätta den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där IIP:n är etablerad om ett beslut att återkalla auktorisationen för en IIP enligt första stycket och ska informera marknadsaktörerna om detta.

8. Senast den 8 maj 2025 ska kommissionen anta en delegerad akt i enlighet med artikel 20 för att komplettera denna förordning genom att specificera

- a) hur en IIP ska fullgöra den skyldighet att offentliggöra insiderinformationen som avses i punkt 3 i den här artikeln,
- b) innehållet och andra eventuella relevanta uppgifter i den information som ska offentliggöras enligt punkterna 3 och 4 i den här artikeln på ett sätt som möjliggör offentliggörande av den information som krävs enligt denna artikel,

- c) de specifika organisatoriska kraven för genomförandet av punkt 5 i den här artikeln,
- d) närmare uppgifter om förfarandet för ett sådant återkallande av en auktorisation för en IIP som avses i punkt 7 i den här artikeln,
- e) de förfarandegarantier som avses i punkt 6 i den här artikeln,
- f) närmare uppgifter om det förfarande för ersättning under ordnade former som avses i punkt 7 i den här artikeln
- g) närmare arrangemang för hur marknadsaktörerna ska informeras om ett beslut att återkalla auktorisationen för en IIP.

Bedömning

Artikel 4a är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikeln anger att en plattform för insiderinformation ska registrera sig hos Acer, vilka krav som Acer bedömer för att godkänna en plattform för insiderinformation, vilka krav en plattform för insiderinformation ska uppfylla samt när Acer får återkalla auktorisationen av en plattform för insiderinformation. Kommissionen ska specificera dessa krav i en delegerad akt i enlighet med artikel 20 för att komplettera artikeln.

Artikeln berör främst Acer. Ei kan beröras om Acer kontaktar Ei i det fall en plattform för insiderinformation är etablerad i Sverige och Acer återkallar auktorisationen för denna. I dagsläget är ingen plattform för insiderinformation etablerad i Sverige.¹⁴

Artikeln kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.6 Artikel 5 – Förbud mot otillbörlig marknadspåverkan

Det är förbjudet att bedriva, eller försöka bedriva, otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaderna för energi.

Bedömning

Artikeln har inte ändrats. Definitionen för otillbörlig marknadspåverkan (artikel 2.2) har emellertid utvidgats och förbudet omfattar därmed fler ageranden.

Artikeln innehåller förbud mot att bedriva, eller försöka bedriva, otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaderna för energi. Bestämmelsen ska enligt

---

¹⁴ På Acers webbplats finns en lista med godkända plattformar för insiderinformation, *List of Inside Information and Transparency Platforms*, [REMIT PORTAL](#), hämtad 2024-10-24.

artikel 1 inte tillämpas på verksamhet som involverar finansiella instrument som omfattas av artikel 9 i direktiv nr 2014/57/EU (marknadsmissbruksdirektivet).

I hittillsvarande 6–7 §§ marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter är överträdelser av förbudet mot att bedriva, eller försöka bedriva, otillbörlig marknadspåverkan straffbelagda. Bestämmelserna om sanktionerna utformades i nära överensstämmelse med dem som fanns i för överträdelser av motsvarande bestämmelser på det finansiella området, vilka också var belagda med straffrättslig påföljd.¹⁵

Ei ska enligt hittillsvarande 14 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta att en överträdelse av förbudet har begåtts.

Artikeln i sig kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning. Ett nytt sanktionsregelverk behandlas under överväganden och förslag, se avsnitt 5.

4.7 Artikel 5a – Algoritmisk handel

1. En marknadsaktör som bedriver algoritmisk handel ska ha inrättat effektiva system och riskkontrollåtgärder som är anpassade för den verksamhet som bedrivs, för att säkerställa att dess handelssystem är motståndskraftiga och har tillräcklig kapacitet, att de omfattas av lämpliga handelströsklar och handelslimiter och att de förhindrar att felaktiga handelsorder skickas eller att de på annat sätt fungerar på ett sätt som kan skapa eller bidra till en oordnad marknad. Marknadsaktören ska också ha inrättat effektiva system och riskkontrollåtgärder för att säkerställa att handelssystemen uppfyller kraven i denna förordning och reglerna för en OMP till vilken marknadsaktören är ansluten. Marknadsaktören ska ha inrättat effektiva arrangemang för affärskontinuitet för att hantera alla avbrott av driften i sina handelssystem och ska säkerställa att dess system är fullständigt testade och vederbörligen övervakade så att de uppfyller kraven i denna punkt.

2. En marknadsaktör som bedriver algoritmisk handel i en medlemsstat ska anmäla detta till den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där den är registrerad enligt artikel 9.1 och till byrån.

Den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där marknadsaktören är registrerad enligt artikel 9.1 får kräva att marknadsaktören regelbundet eller från fall till fall tillhandahåller en beskrivning av egenskaperna hos sina strategier för algoritmisk handel, närmare uppgifter om de handelsparametrar eller handelslimiter som gäller för handelssystemet, de centrala

---

¹⁵ Prop. 2012/13:122 s. 22.

överensstämmelse- och riskkontrollåtgärder som marknadsaktören har inrättat för att säkerställa att villkoren i punkt 1 i den här artikeln är uppfyllda samt närmare uppgifter om hur marknadsaktörens handelssystem testas.

Marknadsaktören ska säkerställa att dokumentation om de uppgifter som avses i denna punkt sparas i fem år och ska säkerställa att den dokumentationen är tillräcklig för att den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där marknadsaktören är registrerad enligt artikel 9.1, ska kunna övervaka efterlevnaden av kraven i denna förordning.

3. En marknadsaktör som tillhandahåller direkt elektroniskt tillträde till en OMP ska anmäla detta till den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där marknadsaktören är registrerad enligt artikel 9.1 och till byrån.

Den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där marknadsaktören är registrerad enligt artikel 9.1 får kräva att marknadsaktören regelbundet eller från fall till fall tillhandahåller en beskrivning av de system och riskkontrollåtgärder som avses i punkt 1 i den här artikeln samt belegg för att de har tillämpats.

Marknadsaktören ska säkerställa att dokumentation om de uppgifter som avses i denna punkt sparas i fem år och säkerställa att den dokumentationen är tillräcklig för att den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där marknadsaktören är registrerad enligt artikel 9.1, ska kunna övervaka efterlevnaden av kraven i denna förordning.

4. Denna artikel ska inte påverka de skyldigheter som fastställs i direktiv 2014/65/EU.

Bedömning

Artikel 5a är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikeln 5a reglerar skyldigheterna för marknadsaktörer som ägnar sig åt algoritmisk handel och som ger direkt elektroniskt tillträde till en organiserad marknadsplats.

En marknadsaktör som ägnar sig åt algoritmisk handel ska enligt förordningen ha effektiva system och riskkontroller som är lämpliga för den verksamhet den bedriver samt anmäla till den nationella tillsynsmyndigheten där den är registrerad enligt artikel 9.1 i Remit och Acer att den ägnar sig åt detta.

En marknadsaktör som ger direkt elektroniskt tillträde till en organiserad marknadsplats ska anmäla detta till den nationella tillsynsmyndigheten där den är registrerad enligt artikel 9.1 i Remit och till Acer.

Det har tidigare inte funnits någon skyldighet för marknadsaktörer att anmäla till tillsynsmyndigheten och Acer att de bedriver algoritmisk handel och/eller ger direkt elektronisk tillgång till en organiserad marknadsplats. Av skäl 10 i ändringsförordningen framgår det att det har skett en markant utveckling av handelsteknik och många marknadsaktörer använder sig av algoritmisk handel vid handel med grossistenergiprodukter. Syftet med bestämmelsen är att minimera de risker som denna praxis medför.

Marknadsaktörer som ägnar sig åt algoritmisk handel eller tillhandahåller direkt elektroniskt till en organiserad marknadsplats ska anmäla det till den nationella tillsynsmyndigheten där den är registrerad. Om en marknadsaktör är registrerad i Sverige ska anmälningen ske till Ei.

Om en marknadsaktör som ägnar sig åt algoritmisk handel är registrerad i Sverige ska Ei kunna kräva att marknadsaktören regelbundet eller från fall till fall tillhandahåller en beskrivning av sina strategier för algoritmisk handel, närmare uppgifter om de handelsparametrar eller handelslimiter som gäller för handelssystemet, de centrala överensstämelse- och riskkontrollåtgärder som marknadsaktören har inrättat samt närmare uppgifter om hur marknadsaktörens handelssystem testas (artikel 5a.2). Detsamma gäller en marknadsaktör som ger direkt elektroniskt tillträde till en organiserad marknadsplats (artikel 5a.3).

Ei kan vidta vissa åtgärder vid utredningen av en misstänkt överträdelse av artikeln för att komma till rätta med överträdelsen, vilket följer av 15–18 §§ marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter.

Ei behöver kunna vidta effektiva åtgärder för att marknadsaktörer ska efterleva skyldigheterna i artikeln. Ett nytt sanktionsregelverk behandlas under överväganden och förslag, se avsnitt 5.

4.8 Artikel 6 – Teknisk uppdatering av definitionerna av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan

1. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 20

a) i syfte att ändra denna förordning genom att

i) anpassa definitionerna i artikel 2.1, 2.2, 2.3 och 2.5 i syfte att säkerställa överensstämelse med annan relevant unionsrätt inom områdena finansiella tjänster och energi,

ii) uppdatera de definitioner som avses i led i enbart i syfte att ta hänsyn till den kommande utvecklingen på grossistmarknaderna för energi,

b) i syfte att komplettera denna förordning genom att, med beaktande av nationella särdrag, fastställa lägsta tröskelvärden för identifiering av händelser som, om de offentliggjordes, sannolikt skulle ha betydande påverkan på priserna på grossistenergiprodukter.

2. De delegerade akter som avses i punkt 1 ska minst beakta

a) de specifika förhållanden som råder på grossistmarknaderna för energi inklusive vad som är utmärkande för el- och gasmarknaderna och växelverkan mellan produktmarknaderna och derivatmarknaderna,

b) möjligheten till påverkan över gränserna, mellan el- och gasmarknader och över produktmarknaderna och derivatmarknaderna,

c) den faktiska eller planerade produktionens eventuella inverkan på priserna, förbrukningen, användningen av överföringssystem samt lagringskapaciteten på grossistmarknaderna för energi, och

d) de nätföreskrifter och ramriktlinjer som har antagits i enlighet med **förordning (EU) 2019/943** och (EG) nr 715/2009.

Bedömning

Artikel 7 är inte ny men har utvidgats.

Artikel 7 reglerar EU-kommissionens befogenhet att anta delegerade akter för att anpassa och uppdatera definitionerna i artikel 2 om insiderinformation, otillbörlig marknadspåverkan, försök till otillbörlig marknadspåverkan och förbrukningskapacitet. Närmare bestämmelser om befogenheten att anta delegerade akter finns i artikel 20.

I första punkten har det tillkommit ett nytt led b). Tillägget ger kommissionen ytterligare befogenhet att anta delegerade akter med beaktande av nationella särdrag som kan fastställa tröskelvärden för identifiering av händelser som, om de offentliggjordes, sannolikt skulle ha betydande påverkan på priserna på grossistenergiprodukter.

Ändringarna kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.9 Artikel 7 – Marknadsövervakning

1. Byrån ska övervaka handeln med grossistenergiprodukter i syfte att upptäcka och förhindra handel som bedrivs utifrån insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan **eller försök till sådan**. Den ska samla in data i syfte att

analysera och övervaka grossistmarknaderna för energi såsom föreskrivs i artikel 8.

2. De nationella tillsynsmyndigheterna ska samarbeta på regional nivå och med byrån om att utföra den övervakning av grossistmarknaderna för energi som avses i punkt 1. I detta syfte ska de nationella tillsynsmyndigheterna ha tillgång till den relevanta information som byrån innehar, som byrån har samlat in i enlighet med punkt 1 i denna artikel och som omfattas av bestämmelserna i artikel 10.2. Nationella tillsynsmyndigheter får också övervaka handeln med grossistenergiprodukter på nationell nivå.

Medlemsstaterna får fastställa att deras nationella konkurrensmyndighet eller ett marknadsövervakningsorgan som inrättats inom den myndigheten kan genomföra marknadsövervakning med den nationella tillsynsmyndigheten. När den genomför sådan marknadsövervakning ska den nationella konkurrensmyndigheten eller det nationella marknadsövervakningsorganet ha samma rättigheter och skyldigheter som den nationella tillsynsmyndigheten enligt första stycket i denna punkt, punkt 3 andra stycket andra meningen i den här artikeln, artikel 4.2 andra meningen, artikel 8.5 första meningen och artikel 16.

3. Byrån ska minst en gång om året lägga fram en rapport för kommissionen om sin verksamhet enligt denna förordning och om byråns tillämpning av denna förordning samt offentliggöra denna rapport. Byrån ska i denna rapport bland annat bedöma funktionen och öppenheten hos olika kategorier av marknadsplatser och sätt att bedriva handel och kan lämna rekommendationer till kommissionen i fråga om bestämmelser, normer och förfaranden på marknaden som kan förbättra marknadsintegriteten och funktionen hos den inre marknaden. Byrån får även utvärdera huruvida eventuella minimikrav för organiserade marknadsplatser skulle kunna bidra till förbättrad öppenhet på marknaden. **Rapporten får kombineras med den rapport som avses i artikel 15.2 i förordning (EG) 2019/942.**

Bedömning

Artikeln är inte ny. Det har gjorts mindre ändringar i den.

I artikeln finns bestämmelser för hur Acer och nationella tillsynsmyndigheter ska utföra sin marknadsövervakning.

Punkt 1 har ändrats på så sätt att Acer även ska övervaka försök till handel baserad på insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan.

I punkt 3 har hänvisningen uppdaterats till förordning (EU) 2019/942 (Acer-förordningen).

Ändringarna kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.10 Artikel 7a – Byråns uppgifter och befogenheter för att utarbeta prisbedömningar av LNG och prisriktvärden för LNG

1. Byrån ska utarbeta och offentliggöra en daglig prisbedömning av LNG och ett dagligt prisriktvärde för LNG. För prisbedömningen av LNG och det dagliga prisriktvärdet för LNG ska byrån systematiskt samla in och behandla marknadsdata för LNG om transaktioner. Prisbedömningen ska när så är lämpligt göras med hänsyn till regionala skillnader och marknadsförhållanden.
2. Genom undantag från artikel 3.4 b i denna förordning ska LNG-marknadsaktörer omfattas av de skyldigheter och förbud som fastställs i denna förordning. De befogenheter som tilldelas byrån enligt denna förordning och genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 ska också vara tillämpliga med avseende på LNG-marknadsaktörer, inbegripet bestämmelserna om konfidentiell behandling.

Bedömning

Artikel 7a är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikel 7a föreskriver Acers skyldighet att utarbeta och offentliggöra prisbedömningar och riktvärden för LNG (flytande naturgas). För att kunna göra detta ska Acers systematiskt samla in marknadsdata om LNG-transaktioner. Artikel 7a anger även att LNG-marknadsaktörer genom undantag från artikel 3.4 b omfattas av de skyldigheter och förbud för marknadsaktörer som fastställs i Remit och i genomförandeförordningen (EU) nr 1348/2014.

Artikel 7a avser enbart Acer och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.11 Artikel 7b – Offentliggörande av prisbedömningar av och prisriktvärden för LNG

1. Prisbedömningen av LNG ska offentliggöras dagligen och senast kl. 18.00 MET för bedömningen av det direkta transaktionspriset. Utöver offentliggörandet av prisbedömningen av LNG, ska byrån dagligen även offentliggöra prisriktvärdet för LNG senast kl. 19.00 MET eller så snart det är tekniskt möjligt.
2. Vid tillämpningen av denna artikel får byrån använda tjänster från en tredje part.

Bedömning

Artikel 7b är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikel 7c anger de regler som Acer ska iakttä vid publicering av prisbedömningar och riktmärken för LNG.

Artikel 7c avser enbart Acer och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.12 Artikel 7c – Tillhandahållande av marknadsdata för LNG till Acer

1. LNG-marknadsaktörer ska dagligen kostnadsfritt lämna in marknadsdata för LNG till byrån, genom de rapporteringskanaler som inrättats av byrån i ett standardiserat format, genom ett överföringsprotokoll av hög kvalitet och i så nära realtid som möjligt före offentliggörandet av den dagliga prisbedömningen av LNG (kl 18:00 MET).

2. Kommissionen får anta genomförandeakter som specificerar den tidpunkt då marknadsdata för LNG senast ska lämnas in före offentliggörandet av den dagliga prisbedömningen av LNG som avses i punkt 1. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med granskningsförfarandet som avses i artikel 21.2.

3. När det så är lämpligt ska byrån efter samråd med kommissionen utfärda riktlinjer avseende

a) närmare detaljer om den information som ska rapporteras, utöver de aktuella uppgifterna om rapporteringspliktiga transaktioner och grundläggande uppgifter enligt genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014, inbegripet köp- och säljbud, och

b) förfarande, standardformat och elektroniskt format samt de tekniska och organisatoriska kraven för inlämning av data, som ska användas för tillhandahållandet av de marknadsdata för LNG som krävs.

Bedömning

Artikel 7c är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikel 7c anger att marknadsaktörer dagligen ska lämna in marknadsdata för LNG till Acer. Kommissionen får anta genomförandeakter som specificerar den tidpunkt då marknadsdata för LNG senast ska lämnas in.

Enligt artikel 13 ska den nationella tillsynsmyndigheten säkerställa så skyldigheten i artikel 7c efterföljs.

Senast den 8 maj 2025 ska kommissionen anta genomförandeakter som specificerar den tidpunkt då marknadsdata för LNG senast ska lämnas in före offentliggörande av den dagliga prisbedömningen av LNG som avses i punkt 1. Dessa

genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 21.2.

Ei kan meddela de förelägganden som krävs för att personer ska följa Remit och tillhörande genomförandeakter (hittillsvarande 18 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter).

Ei behöver kunna vidta effektiva åtgärder för att marknadsaktörer ska efterleva skyldigheterna i artikeln. Ett nytt sanktionsregelverk behandlas under överväganden och förslag, se avsnitt 5.

4.13 Artikel 7d – Kvalitet på marknadsdata för LNG

1. Marknadsdata för LNG ska omfatta följande:

a) Avtalsparterna, inklusive köp-/säljindikatorer

b) Rapportrande part.

c) Transaktionspriset.

d) Avtalade kvantiteter.

e) Avtalets värde.

f) Ankomstfönstret för LNG-lasten.

g) Leveransvillkoren.

h) Leveransställena.

i) Tidsangivelser för följande:

i) Datum och tidpunkt för inlämnande av köp- eller säljbud.

ii) Datum och tidpunkt för transaktionen

iii) Datum och tidpunkt för rapportering av köpbud, säljbud eller transaktion.

iv) Byråns mottagande av LNG-marknadsdata.

2. LNG-marknadsaktörer ska lämna in marknadsdata för LNG i följande enheter och valutor:

a) Enhetspriser för transaktioner, köp- och säljbud ska rapporteras i den valuta som anges i avtalet och i EUR/MWh och ska inbegripa tillämpade omräkningskurser och växelkurser, i tillämpliga fall.

b) Avtalade kvantiteter ska rapporteras i de enheter som anges i avtalet och i MWh.

c) Ankomstfönstren ska rapporteras i form av leveransdatum uttryckta i UTC-format.

d) Leveransstället ska ange en giltig identifierare som förtecknas av byrån i förteckningen över LNG-anläggningar som omfattas av rapportering enligt denna förordning och genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014; tidsangivelserna ska rapporteras i UTC-format.

e) I förekommande fall ska prisformeln i det långsiktiga avtal från vilket priset härleds rapporteras i sin helhet.

3. Byrån ska utfärda riktlinjer om de kriterier enligt vilka en enda uppgiftslämnare står för en betydande del av de marknadsdata för LNG som lämnats in under en viss referensperiod och hur denna situation ska hanteras i byråns dagliga prisbedömning av och prisriktvärde för LNG.

Bedömning

Artikel 7e är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikeln reglerar i vilket format LNG-aktörer ska tillhandahålla data och att Acer har möjlighet att utfärda riktlinjer.

Artikel 7e kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.14 Artikel 7e – Affärskontinuitet

Byrån ska regelbundet se över, uppdatera och offentliggöra sina metoder för referensprisbedömning av LNG och prisriktvärden för LNG, samt de metoder som används för rapportering av marknadsdata för LNG och offentliggörandet av byråns prisbedömningar av LNG och prisriktvärden för LNG, med beaktande av synpunkterna från dem som lämnar marknadsdata för LNG.

Bedömning

Artikel 7e är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikel 7e reglerar Acers arbete med referensprisbedömningar och benchmarkmetod.

Artikeln kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.15 Artikel 8 – Insamling av uppgifter

1. Marknadsaktörer, eller en person eller en **enhet** som förtecknas i punkt 4 b–f och som agerar på deras vägnar, ska ge byrån ett register över transaktioner som rör grossistmarknaderna för energi, inklusive handelsorder. De uppgifter som ska rapporteras ska innehålla en exakt identifiering av köpta och sålda grossistenergiprodukter, överenskommet pris och överenskommen kvantitet, datum och tidpunkter för genomförandet, transaktionsparterna och transaktionens mellanliggande eller slutliga mottagare samt annan relevant information.

Marknadsaktörer ska ta med uppgifter om sina exponeringar, uppdelade efter produkt, inbegripet OTC-transaktioner. Det övergripande ansvaret ligger hos marknadsaktörerna, men så snart de begärda uppgifterna tas emot från en person eller en **enhet** som förtecknas i punkt 4 b–f, ska rapporteringskravet på den berörda marknadsaktören anses vara uppfyllt. **Den information som avses i denna punkt ska tillhandahållas via RRM:er**

1a. För rapporteringen av dokumentation om transaktioner på grossistmarknaden för energi, inbegripet handelsorder som läggs, ingås eller verkställs på OMP:er ska dessa OMP:er, eller tredje parter som agerar på deras vägnar,

a) tillhandahålla byrån uppgifter om orderboken, i enlighet med specifikationerna i genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014, och därigenom fullgöra sina skyldigheter enligt punkt 1 i denna artikel på marknadsaktörernas vägnar, eller

b) på byråns begäran, utan dröjsmål ge byrån tillgång till orderboken så att byrån kan övervaka handeln på grossistmarknaden för energi.

Senast den 8 maj 2025 ska kommissionen anta genomförandeakter som mer detaljerat specificerar tillämpningen av denna punkt, inbegripet de särskilda arrangemangen för att säkerställa en effektiv rapportering av data. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 21.2.

1b. LNG-marknadsaktörer, och andra personer eller enheter som agerar på deras vägnar och förtecknas i punkt 4 b–f i denna artikel, ska systematiskt tillhandahålla byrån ett register över LNG-marknadsdata i enlighet med specifikationerna i genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014.

2. Kommissionen ska med hjälp av genomförandeakter

a) utarbeta en lista över avtal och derivat, däribland handelsorder, vilka ska rapporteras i enlighet med punkt 1 och om lämpliga de minimi-gränser för rapportering om transaktioner där så är lämpligt,

b) anta enhetliga regler om rapportering av uppgifter som ska tillhandahållas i enlighet med punkt 1,

c) fastställa vid vilken tidpunkt och i vilken form dessa uppgifter ska rapporteras.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 21.2. De ska ta hänsyn till befintliga rapporteringssystem **för transaktioner som används för övervakning av handelsverksamhet i syfte att upptäcka marknadsmissbruk.**

3. De personer **och enheter** som avses i punkt 4 a–d i denna artikel som har rapporterat transaktioner i enlighet med **förordning (EU) nr 600/2014 eller förordning (EU) nr 648/2012** ska inte åläggas dubbla rapporteringskrav angående de transaktionerna.

Utan att det påverkar första stycket i den här punkten får de genomförandeakter som avses i punkterna **1a och 2** göra det möjligt för organiserade marknader och system för ordermatchning eller rapportering av handel att förse byrån med dokumentation om grossisttransaktioner avseende energi.

4. Vid tillämpningen av punkterna 1, **1a och 1b** ska information lämnas av

a) marknadsaktören,

b) tredje part som agerar på marknadsaktörens vägnar,

c) ett system för rapportering av handel,

d) en organiserad **marknadsplats**, ett ordermatchningssystem eller en annan person som yrkesmässigt **arrangerar eller genomför** transaktioner

e) ett transaktionsregister som har registrerats eller godkänts i enlighet med tillämplig unionslagstiftning om derivattransaktioner, centrala motparter och transaktionsregister eller

f) en behörig myndighet som har tagit emot dessa uppgifter i enlighet med artikel 25.3 i direktiv 2004/39/EG eller Esma när denna har mottagit dessa uppgifter i enlighet med tillämplig unionslagstiftning om derivattransaktioner, centrala motparter och transaktionsregister.

5. Marknadsaktörerna ska förse byrån och de nationella tillsynsmyndigheterna med uppgifter om kapaciteten hos och användningen av anläggningarna för att

producera, lagra, förbruka eller överföra el eller naturgas eller om kapaciteten hos och användningen av LNG-anläggningar, däribland anläggningarnas planerade eller oplanerade driftstopp, **och med insiderinformation som offentliggjorts enligt artikel 4**, så att handeln på grossistmarknaderna för energi kan övervakas. Rapporteringskraven för marknadsaktörer ska minimeras genom att de nödvändiga uppgifterna eller delar av dem när så är möjligt inhämtas från befintliga källor.

6. Kommissionen ska med hjälp av genomförandeakter

a) anta enhetliga regler om rapporteringen av uppgifter som ska tillhandahållas i enlighet med punkt 5, och om lämpliga tak för denna rapportering, där så är lämpligt, och

b) fastställa tidpunkten och formen för hur dessa uppgifter ska rapporteras.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 21.2. De ska ta hänsyn till befintliga rapporteringskrav enligt **förordning (EU) 2019/943** och förordning (EG) nr 715/2009.

Bedömning

Artikeln är inte ny men har utvidgats.

Artikeln reglerar vem som är skyldig att lämna uppgifter till Acer och vilka uppgifter som ska samlas in. Primärt är det marknadsaktörerna som är uppgiftsskyldiga. Det övergripande ansvaret för rapporteringen ligger hos de berörda marknadsaktörerna, men så snart de begärda uppgifterna tas emot från en person eller en myndighet som anges i artikeln, ska rapporteringskravet för den berörda marknadsaktören anses vara uppfyllt. I artikeln föreskrivs också en skyldighet för de marknadsaktörer som berörs att förse Acer och de nationella tillsynsmyndigheterna med s.k. fundamentala data. Kommissionen bemyndigas att senast den 8 maj 2025 i genomförandetakter utforma närmare bestämmelser om rapporteringskraven.

I första punkten har det tillkommit krav på att marknadsaktörer ska rapportera uppgifter om sina exponeringar, uppdelade efter produkt, inbegripet OTC-transaktioner.

Det har även lagts till två punkter, 1a och 1b, som anger särskilda rapporteringskrav för organiserade marknadsplatser och LNG-marknadsaktörer. En organiserad marknadsplats ska tillhandahålla fullständiga uppgifter om orderboken till Acer. LNG-marknadsaktörer som omfattas av rapporteringsskyldighet enligt artikel 7c i Remit ska lämna in sina LNG-marknadsdata till Acer.

Senast den 8 maj 2025 ska kommissionen anta genomförandeakter som mer detaljerat specificerar tillämpningen av denna punkt, inbegripet de särskilda arrangemangen för att säkerställa en effektiv rapportering av data. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 21.2.

I punkt 2 andra stycket anges nu att de genomförandeakter som kommissionen antar ska ta hänsyn till befintliga rapporteringssystem.

Punkt 3 har utvidgats genom att punkt 1a som anger särskilda krav för OMP:er och LNG-marknadsaktörer inkluderas i genomförandeakterna.

Punkt 4 har utvidgats till att den nu anger att informationen enligt artikeln ska lämnas av en organiserad marknadsplats, ett ordermatchningssystem eller en annan person som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner (PPAET).

Punkt 5 har ersatts och innebär att marknadsaktörer ska tillhandahålla flera uppgifter än tidigare till Acer och de nationella tillsynsmyndigheterna. Ändringen innebär att även uppgifter om insiderinformation som offentliggjorts enligt artikel 4 ska rapporteras till Acer.

Artikeln i sig kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning. Ei behöver dock kunna vidta effektiva åtgärder för att marknadsaktörer ska efterleva skyldigheterna i artikeln. Ett nytt sanktionsregelverk behandlas under överväganden och förslag, se avsnitt 5.

4.16 Artikel 9 – Registrering av marknadsaktörer

1. Marknadsaktörer som ingår transaktioner som måste rapporteras till byrån enligt artikel 8.1 ska registrera sig hos den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där de är etablerade eller bosatta.

Senast den 8 november 2024 ska marknadsaktörer som är etablerade eller bosatta i ett tredjeland som ingår transaktioner som måste rapporteras till byrån enligt artikel 8.1

a) utse en företrädare i en medlemsstat där marknadsaktörerna är verksamma på grossistmarknaderna för energi, och ska registrera sig hos den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstaten; företrädaren ska utses genom en skriftlig fullmakt och vara bemyndigad att agera på marknadsaktörens vägnar,

b) se till att det ingår i deras utsedda företrädares uppdrag att de, eller att de på för marknadsaktörens vägnar, ska kunna bli kontaktade av de nationella tillsynsmyndigheterna eller byrån i alla frågor som är nödvändiga för

mottagande, efterlevnad och verkställighet av beslut eller begäranden om information som utfärdats med avseende på denna förordning,

c) ge sin utsedda företrädare de befogenheter och medel som krävs för att garantera ett effektivt och lägligt samarbete med de nationella tillsynsmyndigheterna eller byrån och för att följa de beslut och begäranden om information från de nationella tillsynsmyndigheterna eller byrån som utfärdats i samband med denna förordning, inbegripet att ge tillgång till den begärda informationen, och

d) meddela den utsedda företrädarens namn, e-postadress, postadress och telefonnummer till den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där den utsedda företrädaren är bosatt eller etablerad och till byrån.

Utseendet av en företrädare ska inte påverka rättsliga åtgärder som skulle kunna inledas mot marknadsaktören själv.

En marknadsaktör ska registrera sig bara hos en enda nationell tillsynsmyndighet. Medlemsstaterna ska inte kräva att en marknadsaktör som redan är registrerad i en annan medlemsstat ska registrera sig igen.

2. De nationella tillsynsmyndigheterna ska senast tre månader från det datum då kommissionen har antagit de genomförandeakter som föreskrivs i artikel 8.2 upprätta ett nationellt register över marknadsaktörer, vilket de ska uppdatera. Registret ska ge varje marknadsaktör en unik identifieringskod och ska innehålla tillräckliga uppgifter för att marknadsaktören ska kunna identifieras, däribland relevanta detaljer rörande dess momsregistreringsnummer (VAT-nummer), etableringsort, vilka personer som bär ansvar för verksamhets- och handelsbeslut, samt vem som i sista hand övervakar eller drar nytta av marknadsaktörens handelsverksamhet.

3. De nationella tillsynsmyndigheterna ska överlämna uppgifterna i sina nationella register till byrån i ett format som ska bestämmas av byrån. Byrån ska i samarbete med dessa myndigheter bestämma detta format och offentliggöra det. Byrån ska på grundval av uppgifterna från de nationella tillsynsmyndigheterna upprätta ett europeiskt register över marknadsaktörer. Nationella tillsynsmyndigheter och andra berörda myndigheter ska ha tillgång till det registret. Byrån ska, med förbehåll för artikel 17, offentliggöra det europeiska registret över marknadsaktörer, eller utdrag ur det, under förutsättning att kommersiellt känsliga uppgifter om enskilda marknadsaktörer inte röjs.

4. De marknadsaktörer som avses i punkt 1 i den här artikeln ska överlämna registreringsblanketten till de nationella tillsynsmyndigheterna innan de ingår en transaktion som måste rapporteras till byrån enligt artikel 8.1.

5. De marknadsaktörer som avses i punkt 1 ska skyndsamt till de nationella tillsynsmyndigheterna meddela eventuella ändringar i uppgifterna i registreringsblanketten

Bedömning

Artikeln är inte ny men har ändrats.

I artikeln föreskrivs registrering av marknadsaktörer. Där fastställs att marknadsaktörer som ingår transaktioner som måste rapporteras till Acer i enlighet med artikel 8.1 ska registrera sig hos den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där de är etablerade eller bosatta. Marknadsaktören ska endast registrera sig hos en nationell tillsynsmyndighet. En marknadsaktör som redan är registrerad i en medlemsstat behöver inte registrera sig i en annan medlemsstat. Registrering ska ske innan en transaktion ingås.

I punkt 1 är första stycket ersatt. Det har tillkommit en särskild registreringskyldighet för marknadsaktörer som är etablerade eller bosatta i tredjeland och som är verksamma på grossistenergimarknaden i unionen. Dessa marknadsaktörer ska utse en företrädare som ska ha de befogenheter som anges i artikeln, och registrera företrädaren hos den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där de är aktiva på grossistenergimarknaden. Registreringen av företrädaren ska ske senast sex månader efter att förordningen trätt i kraft.

Syftet med tillägget är att de nationella tillsynsmyndigheterna och Acer effektivt ska kunna utreda misstänkta överträdelser av Remit och att det ska vara enkelt att komma i kontakt med samtliga marknadsaktörer som är verksamma på grossistmarknaderna för energi, oavsett var de är bosatta eller etablerade. Av skäl 24 i ändringsförordningen framgår att det bör vara möjligt för de nationella tillsynsmyndigheterna eller Acer att vända sig till företrädaren med anledning av skyldigheterna i Remit. För att underlätta tillsynen av förordningen ska Ei eller Acer kunna kontakta företrädaren.

Artikeln i sig kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning. Ei behöver dock kunna vidta effektiva åtgärder för att marknadsaktörer ska efterleva skyldigheterna i artikeln. Sådana åtgärder behandlas under överväganden och förslag, se avsnitt 5.7.

4.17 Artikel 9a – Auktorisation och tillsyn av registrerade rapporteringsmekanismer

1. Driften av en registrerad RRM ska vara föremål för ett förhandsgodkännande från byrån i enlighet med denna artikel.

Byrån ska auktorisera parter som RRM om

a) RRM:n är etablerad i unionen, och

b) RRM:n uppfyller de krav som anges i punkt 3.

Byrån ska godkänna en enhet att fungera som RRM inom rimlig tid och, i den mån det är möjligt, inom tre månader efter mottagandet av den fullständiga ansökan. Auktorisationen ska gälla och vara giltig på hela unionens territorium och ska tillåta RRM:n tillhandahålla de tjänster för vilka den har auktoriserats inom hela unionen.

RRM:er som registrerats av byrån enligt med genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 och som ingår i myndighetens förteckning över RRM:er ska få fortsätta sin verksamhet till dess att byrån har fattat ett beslut om auktorisation enligt denna artikel.

En auktoriserad RRM ska uppfylla auktorisationsvillkoren enligt denna punkt och i punkt 3. En auktoriserad RRM ska utan onödigt dröjsmål underrätta byrån om alla väsentliga ändringar i förhållande till för auktorisationsvillkoren.

Byrån ska upprätta ett register över RRM:er som den har auktoriserat enligt denna punkt. Registret ska vara tillgängligt för allmänheten och ska innehålla information om de tjänster för vilka RRM:n auktoriserats. Registret ska uppdateras regelbundet.

2. Byrån ska regelbundet se över RRM:ers överensstämmelse med punkterna 1 och 3. I detta syfte ska RRM:er varje år lämna en rapport om sin verksamhet till byrån.

3. RRM:er ska ha adekvata strategier och arrangemang för att säkerställa omedelbar rapportering av information som krävs enligt artikel 8.

RRM:er ska driva och upprätthålla ändamålsenliga administrativa arrangemang administrativa arrangemang som är utformade för att förhindra intressekonflikter med deras kunder. I synnerhet ska en RRM som också är en OMP eller marknadsaktör behandla all insamlad information på ett icke-diskriminerande sätt, och driva och upprätthålla lämpliga arrangemang för att göra åtskillnad mellan olika affärsfunktioner.

RRM:er ska ha sunda skyddsmekanismer som är utformade för att garantera säkerhet och autentisering vid informationsöverföring, för att minimera risken för dataförvanskning och för obehörigt tillträde och för att förhindra informationsläckor och se till att uppgifterna alltid behandlas konfidentiellt. RRM:er ska upprätthålla adekvata resurser och ska ha inrättat backupanordningar så att deras tjänster kan erbjudas och upprätthållas.

RRM:er ska ha mekanismer som gör det möjligt att på ett effektivt sätt kontrollera transaktionsrapporters fullständighet, hitta fall av utelämnad information och uppenbara fel som orsakats av marknadsaktören, och om sådana fel eller utelämnanden inträffar upplysa marknadsaktören om dem och begära att få en korrigerad version av sådana rapporter.

RRM:er ska ha system som gör det möjligt för dem att upptäcka fel eller utelämnanden som de själva har orsakat och att korrigera dessa och översända, eller i tillämpliga fall omsända, korrekta och fullständiga transaktionsrapporter till byrån.

4. Om byrån konstaterar att en RRM har överträtt punkt 1, 2 eller 3 i denna artikel ska den, innan den återkallar en auktorisation enligt punkt 5 i denna artikel, ge RRM:n lämpliga förfarandegarantier, inbegripet dem som avses i artikel 14.6, 14.7 och 14.8 i förordning (EU) 2019/942.

5. Byrån får återkalla auktorisationen för en RRM genom ett beslut och avlägsna den från registret om RRM:n

a) inte utnyttjar auktorisationen inom 18 månader från dagen för utfärdande av auktorisationen, uttryckligen avsäger sig auktorisationen eller inte har tillhandahållit några tjänster under de föregående 18 månaderna,

b) erhöll auktorisationen genom att lämna osanna uppgifter eller på annat otillbörligt sätt,

c) inte längre uppfyller de krav för auktorisation som anges i punkterna 1 och 3; eller

d) allvarligt och systematiskt har överträtt denna förordning.

Vid ett beslut enligt första stycket i denna punkt ska byrån ange vilka rättsmedel som finns tillgängliga enligt artiklarna 28 och 29 i förordning (EU) 2019/942.

En RRM som har fått sin auktorisation återkallad av byrån ska informera alla relevanta marknadsaktörer och säkerställa ersättning under ordnade former, inbegripet överföring av uppgifter till andra RRM:er, som marknadsaktörerna har valt, och omdirigering av rapporteringsflöden till andra RRM:er. Byrån ska fastställa en rimlig period på minst sex månader för att säkerställa sådan ersättning under ordnade former. RRM:n ska under denna period säkerställa kontinuiteten i de tjänster som den tillhandahåller. Byrån får dock föreskriva en kortare period, om fortsatt drift av RRM:n skulle kunna äventyra en korrekt drift av systemet, med beaktande av allvaret i de faktiska omständigheter som lett till återkallandet av auktorisationen.

Byrån ska utan onödigt dröjsmål underrätta den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där RRM:n är etablerad om ett beslut att återkalla auktorisationen för en RRM enligt första stycket och ska informera marknadsdeltagarna om detta.

6. Senast den 8 maj 2025 ska kommissionen anta en delegerad akt i enlighet med artikel 20 för att komplettera denna förordning genom att specificera följande:

- a) Hur en RRM ska fullgöra den skyldighet som avses i punkt 1 i den här artikeln.
- b) De specifika organisatoriska kraven för genomförandet av punkterna 2 och 3 i den här artikeln.
- c) Närmare uppgifter om förfarandet för ett sådant återkallande av en auktorisation för en RRM som avses i punkt 5 i den här artikeln.
- d) De förfarandegarantier som avses i punkt 4 i den här artikeln.
- e) Närmare uppgifter om det förfarandet för ersättning under ordnade former som avses i punkt 5 i den här artikeln.
- f) De närmare arrangemangen för hur marknadsaktörer ska informeras om ett beslut att återkalla auktorisationen för en RRM.

Bedömning

Artikeln är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikeln reglerar Acers auktorisation av registrerade rapporteringsmekanismer (RRM), vilka krav en RRM behöver uppfylla för att bli auktoriserad samt i vilka fall Acer får återkalla auktorisationen för en RRM.

Artikeln anger även att kommissionen ska anta delegerandeakter som specificerar kraven på en RRM, detta ska ske senast 12 månader efter att ändringsförordningen träder i kraft.

En RRM rapporterar handel och/eller grundläggande data direkt till Acer. En RRM måste uppfylla de tekniska och organisatoriska kraven för rapportering av data som följer av artikeln och de delegerande akterna. Det är Acer som godkänner RRM:s.

Artikeln berör Acer och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.18 Artikel 10 – Utbyte av information mellan Acer och andra myndigheter

1. Byrån ska inrätta mekanismer i syfte att utbyta den information den tar emot i enlighet med artiklarna 7.1 och 8 **med kommissionen**, nationella tillsynsmyndigheter, behöriga finansmarknadsmyndigheter i medlemsstaterna, nationella konkurrensmyndigheter, Esma, Eurofisc och andra berörda myndigheter på unionsnivå. Före inrättandet av dessa mekanismer ska byrån samråda med dessa myndigheter.

Byrån får ge tillgång till de mekanismer som avses i första stycket i denna punkt endast till myndigheter som har inrättat system som gör det möjligt för byrån att uppfylla kraven i artikel 12.1.

2. Nationella tillsynsmyndigheter ska inrätta mekanismer i syfte att dela den information de tar emot i enlighet med artiklarna 7.2 och 8 med medlemsstaternas behöriga finansmyndigheter, nationella konkurrensmyndigheter, nationella skattemyndigheter och andra berörda myndigheter på nationell nivå. Innan sådana mekanismer inrättas ska den nationella tillsynsmyndigheten samråda med byrån och dessa myndigheter om sådana mekanismer, såvida inte sådana mekanismer inrättades före den 7 maj 2024. Byrån ska, när så är lämpligt, utfärda icke-bindande riktlinjer för att underlätta de nationella tillsynsmyndigheternas inrättande av sådana mekanismer.

Nationella tillsynsmyndigheter får ge tillgång till de mekanismer som avses i första stycket i denna punkt endast till myndigheter som har inrättat system som gör att de nationella tillsynsmyndigheterna kan uppfylla kraven i artikel 12.1.

3. All relevant information om grossistenergiprodukter och derivat som hör samman med utsläppsrätter som har samlats in i transaktionsregister som har registrerats eller godkänts i enlighet med tillämplig unionslagstiftning om derivattransaktioner, centrala motparter och transaktionsregister ska göras tillgänglig för byrån.

Esma ska till byrån överlämna de rapporter om transaktioner som rör grossistenergiprodukter som den har tagit emot enligt artikel 25.3 i direktiv 2004/39/EG och enligt tillämplig unionslagstiftning om derivattransaktioner, centrala motparter och transaktionsregister. Behöriga myndigheter som tar emot rapporter om transaktioner som rör grossistenergiprodukter enligt artikel 25.3 i direktiv 2004/39/EG ska överlämna dessa rapporter till byrån.

Byrån och de myndigheter som är ansvariga för tillsynen över handel med utsläppsrätter eller derivat som hör samman med utsläppsrätter ska samarbeta med varandra och fastställa lämpliga mekanismer som ger byrån tillgång till

transaktionsregistren för sådana utsläppsrätter och derivat när dessa myndigheter samlar in information om sådana transaktioner.

Bedömning

Artikel 11 är inte ny men har ändrats.

Artikel 11 innehåller regler om utbyte av information mellan Acer och andra myndigheter, till exempel nationella energitillsynsmyndigheter, Esma och medlemsstaternas behöriga finansmyndigheter.

Punkterna 1 och 2 har ersatts. Det har tillkommit krav på de nationella tillsynsmyndigheterna att inrätta mekanismer, i samråd med Acer, för att uppfylla kraven på sekretess och dataskydd vid delning av information kopplat till Remit. Nationella tillsynsmyndigheter får vidare endast ge tillgång till sådana mekanismer till myndigheter som har inrättat säkra system. Acer ska när det bedöms lämpligt utfärda icke-bindande riktlinjer för att underlätta de nationella tillsynsmyndigheternas inrättande av sådana mekanismer.

Artikel 11 omfattar de uppgifter som Acer samlar in i syfte att analysera och övervaka grossistmarknaderna för energi, detta är marknadsaktörers register över transaktioner som rör grossistmarknaderna för energi, inklusive handelsorder (artiklarna 7.1 och 8).

Ei kan i dag dela uppgifter till åklagare enligt den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 24 § i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Generalklausulen i 10 kap. 27 § i samma lag gör det möjligt för Ei att dela uppgifter till andra myndigheter, om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

För att praktiskt utbyta information med andra myndigheter kommer Ei införa lämpliga mekanismer i enlighet med kraven i artikel 11. Detta kommer ske i samråd med aktuella myndigheter och Acer.

Med anledning av ändringarna i det föreslagna sanktionssystemet behöver Ei även inrätta mekanismer för att på ett säkert sätt överföra information till berörda domstolar enligt förslagen i avsnitt 5.9.

Ändringarna kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.19 Artikel 11 – Uppgiftsskydd

Denna förordning ska inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vid sin behandling av personuppgifter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på

behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (1) eller byråns skyldigheter, inom ramen för dess ansvarsområden, avseende dess behandling av personuppgifter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (2).

Bedömning

Artikel 12 är inte ny, hänvisningar till EU-lagstiftning har ändrats i den.

Artikel 12 anger att Remit inte ska påverka medlemsstaternas skyldigheter vid behandlingen av personuppgifter.

Direktiv 95/46/EG är upphävt och ersatt av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän dataskyddsförordning) som är direkt tillämplig i medlemsstaterna.

Ei förvaltar ett register där marknadsaktörer som är etablerade eller bosatta i Sverige ska registrera sig.

Marknadsaktörer som utför transaktioner som ska rapporteras till Acer ska, innan de ingår transaktionerna, registrera sig hos den nationella tillsynsmyndighet i den medlemsstat som marknadsaktören är etablerad eller bosatt. Ei förvaltar den svenska delen av registret Centralised European Registry for Energy Market Participants (Ceremp), Ei är personuppgiftsansvarig för uppgifterna i den svenska delen av Ceremp.

Artikel 12 kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.20 Artikel 12 – Driftssäkerhet

1. Byrån ska säkerställa sekretess, tillförlitlighet och skydd för de uppgifter som mottas enligt artiklarna 4.2, 8 och 10. Byrån ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra att informationen i dess system missbrukas och att obehöriga får tillgång till informationen.

Kommissionen, de nationella tillsynsmyndigheterna, medlemsstaternas behöriga finansmyndigheter, nationella skattemyndigheter, Eurofisc, nationella konkurrensmyndigheter, Esma och andra berörda myndigheter ska säkerställa konfidentialitet, integritet och skydd när det gäller de uppgifter som de tar emot enligt artikel 4.2, artikel 7.2, artikel 8.5 eller artikel 10, och ska vidta åtgärder för att

förhindra allt missbruk av sådan information, **och ska säkerställa efterlevnad av tillämplig dataskyddsrätt.**

Byrån ska identifiera hot mot driftssäkerheten och minimera dem genom att utveckla lämpliga system, kontroller och förfaranden.

2. Senast den 8 maj 2025 ska byrån utveckla ett referenscentrum innehållande information om data om unionens grossistmarknader för energi (referenscentrumet). Med förbehåll för artikel 17 ska byrån via referenscentrumet offentliggöra delar av de uppgifter den besitter, under förutsättning att den inte avslöjar kommersiellt känsliga uppgifter om enskilda marknadsaktörer, enskilda transaktioner eller enskilda marknadsplatser och att det inte är möjligt att identifiera sådana uppgifter genom de offentliggjorda uppgifterna. Byrån får också offentliggöra, via referenscentrumet, aggregerad information om organiserade marknadsplatser, IIP:er och RRM:er i enlighet med tillämplig dataskyddsrätt, med undantag för kommersiellt känsliga uppgifter.

Byrån ska göra sin databas för handel utan kommersiellt känsliga uppgifter tillgänglig för forskningsändamål med förbehåll för sekretesskraven.

Uppgifter ska offentliggöras eller tillgängliggöras i syfte att förbättra öppenheten på grossistmarknaderna för energi och under förutsättning att det inte är sannolikt att de leder till snedvridning av konkurrensen på dessa energimarknader.

Byrån ska sprida uppgifter på ett rättvist sätt i enlighet med öppna regler som den ska upprätta och offentliggöra.

Bedömning

Artikel 12 har ändrats.

I artikeln finns bestämmelser om driftsäkerhet som ska säkerställa att Acer, de nationella tillsynsmyndigheterna, finansmyndigheterna och konkurrensmyndigheterna garanterar sekretess, tillförlitlighet och skydd för de uppgifter som de tar emot.

I punkt 1 andra stycket har det lagts till att efterlevnaden av tillämplig dataskyddsrätt ska säkerställas.

Punkt 2 har ersatts och det anges nu att Acer ska utveckla ett referenscentrum som ska vara offentligt. Referenscentrumet ska innehålla aggregerad information om organiserade marknadsplatser, plattformar för insiderinformation och registrerade rapporteringsmekanismer i enlighet med tillämplig dataskyddsrätt, med undantag för kommersiellt känsliga uppgifter.

Av skäl 8 till ändringsförordningen framgår att inrättandet av referenscentrumet sker för att ytterligare öka öppenheten på unionens grossistmarknader för energi samt för att bidra till unionens gemensamma energidatastrategi. Acer bör bland annat offentliggöra uppgifter om handel med OTC-grossistenergiavtal, energiköpsavtal och differenskontrakt.

Ei hanterar personuppgifter i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning. Tilläggen i artikeln kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.21 Artikel 13 – Genomförande av förbuden mot marknadsmissbruk

1. De nationella tillsynsmyndigheterna ska säkerställa att förbuden i artiklarna 3 och 5 och att skyldigheterna enligt artiklarna 4, 7c, 8, 9 och 15 följs och efterlevs.

De nationella tillsynsmyndigheterna ska ha behörighet att utreda alla handlingar som utförs på deras nationella grossistmarknader för energi och tillämpa denna förordning, oavsett var den marknadsaktör som utför dessa handlingar är registrerad eller är skyldig att registrera sig enligt artikel 9.1.

Varje medlemsstat ska säkerställa att dess nationella tillsynsmyndigheter har de utredningsbefogenheter och verkställandebefogenheter som de behöver för att **utföra de funktioner som avses i första och andra styckena**. Befogenheterna ska utövas på ett proportionerligt sätt.

Dessa befogenheter får utövas

- a) direkt,
- b) i samarbete med andra myndigheter,
- c) efter ansökan till de behöriga **nationella** rättsliga myndigheterna, eller
- d) efter rekommendation från byrån.**

När så är lämpligt får de nationella tillsynsmyndigheterna utöva sina utredningsbefogenheter i samarbete med organiserade marknader, ordermatchningssystem eller andra personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner enligt artikel 8.4 d.

2. De utredningsbefogenheter och verkställandebefogenheter som avses i punkt 1 ska begränsas till syftet med utredningen. De ska utövas i överensstämmelse med nationell lagstiftning och omfatta rätten att

- a) få tillgång till varje dokument i vilken form som helst och få en kopia på det,
- b) begära upplysningar av vem som helst, även av de personer som efter varandra verkar för att vidarebefordra order eller utföra de berörda operationerna samt

deras huvudmän, och, om nödvändigt, rätten att kalla en person eller en huvudman till förhör,

c) utföra inspektioner på plats,

d) begära befintliga register över tele- och datatrafik,

e) begära att ett agerande som strider mot bestämmelser som fastställts i enlighet med denna förordning eller genomförandeakter som antagits på grundval av denna förordning upphör,

f) begära att tillgångar fryses eller beläggs med kvarstad,

g) begära att en domstol eller en behörig myndighet utfärdar tillfälligt förbud mot utövande av yrkesverksamhet.

3. För att bekämpa överträdelser av denna förordning, stödja och komplettera de nationella tillsynsmyndigheternas kontroll av efterlevnaden och bidra till en enhetlig tillämpning av denna förordning i hela unionen får byrån, i nära och aktivt samarbete med de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna, utföra utredningar genom att utöva de befogenheter som den tilldelats genom och i enlighet med artiklarna 13a, 13b och 13c.

4. I tillräckligt god tid innan byrån utövar de befogenheter som avses i punkt 3 inom en medlemsstats jurisdiktion där de handlingar utförs som byrån av rimliga skäl misstänker utgöra en överträdelse av denna förordning, ska byrån informera den nationella tillsynsmyndigheten och andra berörda myndigheter i den medlemsstaten. Byrån får utöva sina befogenheter i den jurisdiktionen, såvida inte den nationella tillsynsmyndigheten invänder på grund av att den

a) formellt har inlett eller håller på att göra en utredning på grundval av samma faktiska omständigheter, eller

b) har gjort en utredning på grundval av samma faktiska omständigheter och fastställt förekomst eller frånvaro av en överträdelse.

Byrån får fortsätta att utöva sina befogenheter inom de återstående jurisdiktionerna för de nationella tillsynsmyndigheter som inte har invänt enligt första stycket a. Byrån får inte utöva sina befogenheter om en utredning på grundval av samma faktiska omständigheter redan har gjorts och resulterat i att förekomst eller frånvaro av en överträdelse har fastställts.

Den nationella tillsynsmyndigheten ska underrätta byrån om en eventuell invändning inom tre månader från det att den informerats enligt första stycket. I sådana fall ska den nationella tillsynsmyndigheten samarbeta med byrån, inbegripet genom att

a) dela information och slutsatser som är relevanta för att byrån ska kunna utöva sina befogenheter enligt punkt 3 i andra berörda relevanta jurisdiktioner, och

b) på begäran av byrån delta i en utredningsgrupp inrättad enligt artikel 16.4 c.

Byrån ska informera kommissionen om inrättandet av utredningsgruppen, och byrån får, på begäran av en av de berörda nationella tillsynsmyndigheterna, bjuda in kommissionen att delta som observatör i denna utredningsgrupp.

5. Byrån får utöva sina befogenheter för att säkerställa att förbuden i artiklarna 3 och 5 efterlevs när

a) handlingar utförs eller har utförts avseende grossistenergiprodukter för leverans i minst två medlemsstater,

b) den behöriga nationella tillsynsmyndigheten, utan att det påverkar tillämpningen av de undantag som avses i artikel 16.5, inte vidtar de nödvändiga åtgärderna så snart som möjligt för att tillmötesgå byråns begäran enligt artikel 16.4 b i fall med gränsöverskridande inverkan,

c) utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4, den nationella tillsynsmyndigheten begär att byrån utövar sina befogenheter med avseende på handlingar som, även om de inte omfattas av led a eller b, har gränsöverskridande inverkan.

6. Byrån får utöva sina befogenheter för att säkerställa att de skyldigheter som fastställs i artikel 4 fullgörs när den berörda insiderinformationen sannolikt skulle ha en väsentlig påverkan på priserna för grossistenergiprodukter för leverans i minst två medlemsstater.

7. Byrån får utöva sina befogenheter för att säkerställa att de skyldigheter som fastställs i artikel 8 fullgörs när

a) en misstänkt överträdelse påverkar byråns övervakning enligt artikel 7 av handelsverksamhet med grossistenergiprodukter i minst två medlemsstater, eller

b) en misstänkt överträdelse påverkar kvaliteten på den informationsdelning som avses i artikel 10 i minst två medlemsstater.

8. Byrån får utöva sina befogenheter för att säkerställa att de skyldigheter som fastställs i artikel 15 fullgörs när de personer som avses i den artikeln yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner som avser grossistenergiprodukter för leverans i minst två medlemsstater.

9. När byrån utövar sina befogenheter enligt punkterna 5–8 får den prioritera de fall som har den mest betydande gränsöverskridande inverkan. För detta ändamål ska byrån fastställa kriterier för att identifiera de fall som har den mest betydande gränsöverskridande inverkan, efter samråd och i samarbete med de nationella tillsynsmyndigheterna.

10. Vid fastställandet av huruvida de villkor för utövandet av byråns befogenheter som anges i punkterna 5 a och b, 6, 7 och 8 är uppfyllda ska leverans av grossistenergiprodukter inom ett el- eller balanseringsområde som omfattar minst två medlemsstaters territorium betraktas som leverans i en enda medlemsstat.

Denna punkt ska inte påverka möjligheten för en berörd nationell tillsynsmyndighet att framställa en begäran enligt punkt 5 c eller att invända enligt punkt 4.

11. Efter att byrån slutfört de åtgärder den vidtagit för att utöva sina befogenheter i enlighet med punkterna 5–8 ska den upprätta en utredningsrapport som innehåller byråns slutsatser. Utredningsrapporten ska också innehålla alla belägg som slutsatserna grundar sig på. Om byrån i utredningsrapporten anser att denna förordning överträtts ska den underrätta de nationella tillsynsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna i enlighet med detta och kräva att de vidtar nödvändiga åtgärder, inbegripet, när så är lämpligt, i enlighet med artikel 18. I utredningsrapporten får byrån också rekommendera att de berörda nationella tillsynsmyndigheterna vidtar vissa uppföljningsåtgärder, och vid behov informera kommissionen. Inom tre månader från det att de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna har mottagit utredningsrapporten ska de meddela byrån och vid behov kommissionen vilka åtgärder de anser nödvändiga att vidta.

12. Byrån ska regelbundet och i alla händelser minst en gång per år lämna in sammanfattningar av de rapporter som den har upprättat, i aggregerad och anonymiserad form, till Europaparlamentet och rådet. Sådana sammanfattningar och innehållet i dessa ska behandlas konfidentiellt.

Bedömning

Artikeln har utvidgats.

Artikeln innehåller bestämmelser om hur medlemsstaterna och Acer ska arbeta för att säkerställa att förbuden och skyldigheterna i förordningen följs och efterlevs. Artikeln är uppdelad i 12 punkter som anger vilka utredningsbefogenheter och verkställighetsåtgärder den nationella tillsynsmyndigheten och Acer ska kunna vidta.

Punkt 1

Första stycket i punkt 1 har ändrats. Det har tillkommit att den nationella tillsynsmyndigheten även ska säkerställa att skyldigheterna enligt artiklarna 7c, 8, 9 och 15 fullgörs, utöver den tidigare hänvisningen till artiklarna 3, 4 och 5.

I andra stycket i punkt 1 har det tillkommit att de nationella tillsynsmyndigheterna ska ha behörighet att utreda alla handlingar som utförs på deras nationella grossistmarknader för energi och tillämpa Remit, oavsett var den marknadsaktör som utför dessa handlingar är registrerad eller är skyldig att registrera sig enligt artikel 9.1.

I punkt 1 fjärde stycket har det tillkommit att befogenheter enligt förordningen får utövas efter rekommendation från Acer. För Ei:s del blir detta aktuellt i det fall Acer utrett en misstänkt överträdelse av förordningen som rör Sverige och om de efter sin utredning konstaterat en överträdelse. Då får Acer kräva att Ei eller annan nationell myndighet vidtar nödvändiga åtgärder, inbegripet, när så är lämpligt, i enlighet med artikel 18 (artikel 13.11). Tillägget kräver komplettering i nationell lagstiftning, se överväganden och förslag i avsnitt 5.

Punkt 2

Punkt 2 har inte ändrats.

Åtgärderna omfattar de utredningsåtgärder och verkställighetsåtgärder som ska kunna vidtas vid utredningen av en överträdelse av förordningen. I dag kan Ei endast vidta vissa av dessa utredningsåtgärder eftersom utredningsansvaret för överträdelser av Remit är uppdelat mellan Ei och åklagare. Ett nytt sanktionsregelverk, som även behandlar utredningsbefogenheterna i punkten, redogörs för under överväganden och förslag, se avsnitt 5.

Punkt 3–12

Punkterna är nya och anger förutsättningar för Acer att kunna utföra utredningar vid misstänkta överträdelser av förordningen som rör minst två medlemsstater.

Ei har en generell samarbetskyldighet med Acer som följer av 3 § förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen.

När Acer har utrett ett ärende kan de, enligt punkt 11, kräva att Ei vidtar nödvändiga åtgärder, inbegripet, när så är lämpligt, i enlighet med artikel 18. Se överväganden och förslag i avsnitt 5.8.

4.22 Artikel 13a – Byråns inspektioner på plats

1. Byrån ska förbereda och utföra inspektioner på plats i nära samarbete och samordning med relevanta myndigheter i den berörda medlemsstaten.

2. För att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 13.5–13.8 får byrån utföra alla nödvändiga inspektioner på plats i lokaler som tillhör de personer som omfattas av utredningen och där affärshandlingar skulle kunna förvaras. När det krävs för inspektionen på plats ska kunna utföras korrekt och vara effektiv får byrån utföra inspektionen utan att underrätta de personer som är föremål för utredningen på förhand.

3. I den omfattning som krävs för inspektionen på plats ska byråns tjänstemän och personer som byrån bemyndigat eller utsett för att utföra inspektionen ha befogenhet, med avseende på de personer som omfattas av ett beslut som antagits av byrån enligt punkt 6, att

a) bereda sig tillträde till relevanta lokaler tillhörande dessa personer,

b) granska räkenskaperna och annan dokumentation som avser verksamheten, oavsett i vilken form de förvaras,

c) göra eller erhålla alla former av kopior av eller utdrag ur sådana räkenskaper eller dokumentation,

d) försegla affärslokaler, räkenskaper eller dokumentation så länge och i den omfattning det är nödvändigt för inspektionen,

e) begära att företrädare för eller medarbetare till dessa personer lämnar förklaringar avseende faktiska omständigheter eller dokument som har samband med föremålet för och syftet med inspektionen på plats och protokollföra svaren.

Förseglingar enligt första stycket d får inte vara anbringade i mer än 72 timmar, utom i vederbörligen motiverade fall.

4. Om det föreligger en rimlig misstanke om att affärshandlingar med anknytning till föremålet för en inspektion på plats som kan vara relevanta för att bevisa en överträdelse av denna förordning förvaras i privata utrymmen som tillhör direktörer, chefer och andra anställda i företag som berörs av en utredning, får byrån efter beslut göra en inspektion på plats i sådana privata utrymmen. I sådana fall ska det beslut som avses i punkt 6 även innehålla de skäl som föranlett byrån att dra slutsatsen att det föreligger en rimlig misstanke.

5. Tjänstemän och personer som byrån bemyndigat eller utsett för att utföra en inspektion på plats ska utöva sina befogenheter mot uppvisande av ett skriftligt tillstånd som anger föremålet för och syftet med inspektion på plats.

6. De personer som är föremål för utredningen ska acceptera inspektioner på plats som beordrats genom ett beslut som antagits av byrån. Beslutet ska ange föremålet för och syftet med inspektion på plats, den dag då den ska inledas, de löpande viten som föreskrivs i artikel 13g om den berörda personen inte accepterar inspektion på plats i enlighet med punkt 3 i den här artikeln, samt rätten att få beslutet prövat av Europeiska unionens domstol (domstolen). Byrån ska före antagandet av ett sådant beslut samråda med den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där inspektion på plats ska utföras.

7. På begäran av byrån ska tjänstemän vid, och personer som bemyndigats eller utsetts av, den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där kontrollen på plats ska utföras, aktivt bistå byråns tjänstemän och personer som byrån bemyndigat eller utsett. De ska för detta ändamål ha de befogenheter som anges i denna artikel. Den nationella tillsynsmyndighetens tjänstemän får på begäran också närvara vid inspektionen på plats.

8. Om byråns tjänstemän och personer som byrån bemyndigat eller utsett finner att en person motsätter sig en inspektion på plats som har beordrats enligt denna artikel, ska den nationella tillsynsmyndigheten i den berörda medlemsstaten förse dem, eller andra berörda nationella tillsynsmyndigheter, med nödvändigt bistånd och vid behov begära bistånd av polis eller annan motsvarande verkställande myndighet för att de ska kunna utföra sin inspektion på plats.

9. Om den inspektion på plats som föreskrivs i punkt 1, eller det bistånd som föreskrivs i punkterna 7 och 8, i enlighet med tillämplig nationell rätt kräver tillstånd av en nationell rättslig myndighet ska byrån ansöka om sådant tillstånd. Byrån får också ansöka om ett sådant tillstånd som försiktighetsåtgärd. I de fall som avses i punkt 4 får en inspektion på plats inte utföras utan förhandsgodkännande från en nationell rättslig myndighet.

10. Om byrån ansöker om tillstånd enligt punkt 9 ska den nationella rättsliga myndigheten kontrollera

a) att byråns beslut är fattat i vederbörlig ordning, och

b) att de åtgärder som ska vidtas är proportionella och inte godtyckliga eller för långtgående i förhållande till föremålet för inspektion på plats.

Vid tillämpningen av första stycket b i denna punkt får den nationella rättsliga myndigheten be byrån om närmare förklaringar, särskilt om de grunder på vilka byrån misstänker att en överträdelse enligt artikel 13.3 har ägt rum, hur allvarlig den misstänkta överträdelsen är och på vilket sätt den person som är föremål för

utredningen är involverad. Genom undantag från artiklarna 28 och 29 i förordning (EU) 2019/942 är prövning av byråns beslut förbehållen domstolen.

Bedömning

Artikeln är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikeln innehåller 10 punkter som anger vad Acer, och personer som Acer bemyndigat, kan vidta för åtgärder vid en inspektion. Inspektioner på plats ska ske i nära samarbete och samordning med relevanta myndigheter i den berörda medlemsstaten.

Enligt punkt 8 ska den nationella tillsynsmyndigheten, eller andra berörda nationella myndigheter, bistå Acer och vid behov begära bistånd av polis eller annan motsvarande verkställande myndighet för att de ska kunna utföra sin inspektion på plats.

Enligt punkt 9 ska Acer ansöka om ett sådant tillstånd om det krävs enligt nationell rätt och alltid om det gäller undersökning i privata utrymmen. Acer ska följaktligen kunna genomföra inspektioner i Sverige, även om marknadsaktören motsätter sig detta. Acer behöver därför kunna ansöka om tvingande platsundersökningar hos svensk domstol, se överväganden och förslag avseende Acers inspektioner på plats i avsnitt 5.7.

4.23 Artikel 13b – Begäran om uppgifter

1. På byråns begäran ska varje person förse byrån med de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av byråns skyldigheter enligt artikel 13.5–13.8. I sin begäran ska byrån

a) hänvisa till den här artikeln som rättslig grund för begäran,

b) ange syftet med begäran,

c) specificera vilken information som krävs och dataformatet,

d) fastställa en tidsfrist för tillhandahållandet av uppgifterna, och denna tidsfrist ska stå i proportion till begäran,

e) informera personen om att svaret på begäran om uppgifter inte får vara oriktigt eller vilseledande.

2. Byrån ska med avseende på den begäran om uppgifter som avses i punkt 1 i denna artikel också ha befogenhet att anta beslut. I ett sådant beslut ska byrån utöver de element som anges i punkt 1 i denna artikel ange vilken skyldighet personen har att besvara begäran, de löpande viten som föreskrivs i artikel 13g

om den berörda personen inte tillmötesgår begäran och rätten att få beslutet prövat av domstolen.

Genom undantag från artiklarna 28 och 29 i förordning (EU) 2019/942 är prövning av byråns beslut förbehållen domstolen.

3. De personer som mottar en begäran om uppgifter enligt punkt 1 eller 2, eller deras företrädare, ska lämna de begärda uppgifterna. Personerna ska vara fullt ansvariga för att säkerställa att de lämnade uppgifterna är fullständiga, korrekta och inte vilseledande.

4. Om byråns tjänstemän och personer som byrån bemyndigat eller utsett finner att en person inte tillmötesgår en begäran om information ska den nationella tillsynsmyndigheten i den berörda medlemsstaten, på byråns begäran, förse byrån med det bistånd som är nödvändigt för att säkerställa fullgörandet av den skyldighet som fastställs i punkt 3, inbegripet genom åläggande av böter i enlighet med tillämplig nationell rätt.

5. Om byråns tjänstemän och personer som byrån bemyndigat eller utsett finner att en person vägrar lämna de begärda uppgifterna får byrån dra slutsatser baserat på tillgängliga uppgifter.

6. Byrån ska utan dröjsmål sända en kopia av den begäran som avses i punkt 1 eller det beslutet som avses i punkt 2 till de nationella tillsynsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna.

Bedömning

Artikeln är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

I artikeln anges att Acer kan begära att en marknadsaktör lämnar in uppgifter som Acer efterfrågar samt förutsättningarna för detta. Artikelnen anger även en samarbetskyldighet för den nationella tillsynsmyndigheten.

Acer kan besluta om löpande viten i det fall personen inte tillmötesgår begäran (punkt 3). Enligt punkt 4 ska den nationella tillsynsmyndigheten, på Acers begäran, förse Acer med det bistånd som är nödvändigt för att säkerställa att de personer som mottar en begäran lämnar efterfrågade uppgifter, inbegripet genom åläggande av sanktionsavgifter i enlighet med tillämplig nationell rätt.

Ei:s bedömning är att myndigheten kan fullgöra sin samarbetskyldighet med Acer med stöd av 3 § i förordningen (2016:742) med instruktioner för Energimarknadsinspektionen och att det krävs därför ingen åtgärd. Emellertid är Acers utredningsbefogenheter nya och har inte tillämpats i praktiken ännu, vilket gör att det inte går att säga hur exakt Ei ska bemöta en begäran om assistans. Ei

kan därför inte utesluta att myndigheten kan behöva fatta ett eget beslut om till exempel inhämta information från en marknadsaktör till Acer. Ei bedömer därför att det krävs en kompletterande bestämmelse för detta, se överväganden och förslag i avsnitt 5.7.

Med anledning av att Acer kan besluta om löpande viten (artikel 13g) bedömer Ei att det strider mot *ne bis in idem* i det fall Ei skulle besluta om en sanktionsavgift. Det krävs således ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.24 Artikel 13c – Befogenhet att inhämta redogörelser

1. För att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 13.5–13.8 får byrån samtala med och inhämta redogörelser från varje person som samtycker till samtal i syfte att samla in information om föremålet för en utredning. Byrån får spela in svaren.

2. Om ett samtal enligt punkt 1 hålls i den berörda personens lokaler ska byrån informera den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat på vars territorium samtalet äger rum. Tjänstemännen vid den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstaten får bistå byråns tjänstemän och personer som byrån bemyndigat eller utsett för att genomföra samtalet.

Bedömning

Artikeln är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Av artikeln följer att Acer har befogenhet att inhämta redogörelser, under förutsättningen att personen i fråga ger sitt samtycke. Acer får spela in samtalet. Tjänstemän från den nationella tillsynsmyndigheten får bistå Acer.

Artikeln berör främst Acer. Ei:s samarbetskyldighet följer av 3 § förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen. Det krävs ingen ytterligare komplettering i nationell lagstiftning.

4.25 Artikel 13d – Förfarandegarantier

1. Byrån ska utföra inspektioner på plats, begära uppgifter och inhämta redogörelser med iakttagande av förfarandegarantierna för de personer som är föremål för en utredning, inbegripet följande:

a) Rätten att vägra lämna belastande uppgifter om sig själv.

b) Rätten att biträdas av en valfri person.

c) Rätten att använda något av de officiella språken i den medlemsstat där inspektionen på plats äger rum.

d) Rätten att yttra sig om faktiska omständigheter som rör dem innan utredningsrapporten antas enligt artikel 13.11.

e) Rätten att få en kopia av inspelningen av samtalet och antingen godkänna den eller lägga till observationer.

Uppmaningen att lämna synpunkter om faktiska omständigheter enligt den rättighet som anges i led d ska innehålla en sammanfattning av de faktiska omständigheter som rör personen i fråga och en lämplig tidsfrist för att lämna synpunkter. I vederbörligen motiverade fall där det är nödvändigt för att bevara konfidentialitet avseende inspektionen plats eller avseende en nationell myndighets pågående eller framtida administrativa utredning eller brottsutredning får byrån besluta att senarelägga uppmaningen att lämna synpunkter.

2. Byrån ska söka bevis för och mot de personer som är föremål för en utredning utföra inspektioner på plats, begära information och inhämta redogörelser på ett objektivet och opartiskt sätt och i enlighet med principen om oskuldspresumtion.

3. Byrån ska utföra inspektioner på plats, begära information och inhämta redogörelser med iakttagande av tillämpliga regler om sekretess och unionens dataskyddsregler.

4. Artikel 14.6 i förordning (EU) 2019/942 ska inte tillämpas på beslut som byrån antar enligt artiklarna 13a.6 och 13b.2.

Bedömning

Artikeln är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikeln anger förfarandegarantier som Acer ska förhålla sig till. Bland annat har Acer en kommunikationsskyldighet, Acer ska utreda ett ärende med hänsyn till oskuldspresumtion samt förhålla sig till regler och sekretess och dataskydd.

Artikeln riktar sig mot Acer och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.26 Artikel 13e – Ömsesidigt bistånd

För att säkerställa överensstämmelse med de relevanta krav som fastställs i artiklarna 13–13c ska de nationella tillsynsmyndigheterna och byrån bistå varandra under en utrednings gång.

Bedömning

Artikeln är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Enligt artikeln har de nationella tillsynsmyndigheterna och Acer en samarbetskyldighet gällande åtgärderna i artiklarna 13-13c.

Ei:s bedömning är att myndigheten kan fullgöra sin samarbetskyldighet med Acer med stöd av 3 § i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen och att det därför ingen åtgärd. Emellertid är Acers utredningsbefogenheter nya och har inte tillämpats i praktiken ännu, vilket gör att det inte går att säga hur exakt Ei ska bemöta en begäran om assistans. Ei kan därför inte utesluta att myndigheten kan behöva fatta ett eget beslut om till exempel inhämta information från en marknadsaktör till Acer. Ei bedömer därför att det krävs en kompletterande bestämmelse för detta, se överväganden och förslag i avsnitt 5.7.

4.27 Artikel 13f – Utredare

1. För att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 13.5–13.8 får byrån, om den anser det lämpligt för att säkerställa utredningens ändamålsenlighet och effektivitet och med beaktande av tillgängliga interna resurser, utse en särskild utredare inom byrån för att leda utredningen.

2. Utredaren får, för att utföra sina uppgifter, utöva de befogenheter som står till byråns förfogande, inbegripet de befogenheter som anges i artiklarna 13a, 13b och 13c, samtidigt som de förfarandegarantier som anges i artikel 13d iakttas. När utredaren utför sina uppgifter ska han eller hon ha tillgång till alla handlingar och all information som byrån samlat in i sin tillsynsverksamhet och som är av relevans för utredningen.

Bedömning

Artikeln är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Acer får enligt artikeln utse en utredare och denna får de befogenheter som Acer har i enlighet med artiklarna 13a och 13b. Befogenheterna avser kontroller på plats, begäran om uppgifter och inhämta redogörelser. Utredaren ska förhålla sig till förfarandegarantierna i artikel 13d.

Artikeln kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.28 Artikel 13g – Löpande viten

1. Byrån ska genom beslut förelägga ett löpande vite för en person som är föremål för en utredning i syfte att förmå den personen

a) att acceptera en inspektion på plats som har beordrats genom ett beslut antaget enligt artikel 13a.6,

b) att lämna de uppgifter som begärts genom ett beslut antaget enligt artikel 13b.2.

2. Det löpande vitet ska föreläggas per dag fram till dess att den berörda personen följer de relevanta beslut som avses i artiklarna 13a.6 och 13b.2.

3. Löpande viten ska vara effektiva och proportionella. Därför ska beloppet för det löpande vitet när det gäller juridiska personer uppgå till 3 % av den genomsnittliga dagliga omsättningen under föregående verksamhetsår eller, när det gäller fysiska personer, 2 % av den genomsnittliga dagsinkomsten under föregående kalenderår. Beloppet för det löpande vitet ska beräknas från det datum som föreskrivs i beslutet om föreläggande av det löpande vitet.

4. Löpande viten får föreläggas för en period av högst sex månader från och med det att byrån meddelar sitt beslut.

5. Genom undantag från artiklarna 28 och 29 i förordning (EU) 2019/942 är prövning av byråns beslut förbehållen domstolen.

Bedömning

Artikel 13 är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikel 13 anger i vilka fall Acer kan besluta om löpande viten. Acer får förelägga ett löpande vite för att få en person att följa det beslut som fattats i enlighet med artiklarna 13a.6 och 13b.2.

Artikel 13 avser Acer. Acer får besluta om löpande viten för att förmå en person att acceptera en inspektion på plats och lämna de uppgifter som begärts. Acers beslut får överklagas till EU-domstolen. Det krävs ingen komplettering i nationell lagstiftning. Se dock verkställighet av Acers beslut som regleras i artikel 13i.

4.29 Artikel 13h – Förfarandegarantier med avseende på beslut om löpande viten

1. Trots artikel 14.6 i förordning (EU) 2019/942 ska byrån, innan den fattar beslut om föreläggande av löpande vite enligt artikel 13g i den här förordningen, ge de personer till vilka den avser att rikta ett sådant beslut möjlighet att yttra sig om byråns slutsatser. Byrån ska grunda sina beslut enbart på omständigheter som de berörda personerna har getts möjlighet att lämna synpunkter på.

2. Rätten till försvar för de berörda personerna ska iakttas fullt ut under hela utredningen. De ska ha rätt att få tillgång till de handlingar i byråns ärendeakt som är av relevans för byråns beslut att förelägga det löpande vitet, med förbehåll för andra personers berättigade intresse av att deras affärshemligheter

skyddas. Rätten till tillgång till ärendeakten ska inte omfatta konfidentiell information eller byråns interna förberedande handlingar.

Bedömning

Artikel 13 är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

I artikeln anges att personer som har fått ett föreläggande om vite enligt artikel 13g ska få möjligheten att yttra sig om Acers slutsatser innan Acer tar ett beslut. Acer får endast grunda beslutet på omständigheter som personen getts möjlighet att yttra sig över. Utöver det ska de berörda personerna få tillgång till de handlingar som var relevanta när Acer beslutade om att utdöma vitet, förutsatt att informationen inte är konfidentiell.

Artikel 13 riktar sig mot Acer och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.30 Artikel 13i – Art, verkställighet och fördelning av löpande viten

1. Löpande viten som har förelagts i enlighet med artikel 13g ska vara av administrativ art.

2. Löpande viten som förelagts i enlighet med artikel 13g ska vara verkställbara.

Verkställigheten ska regleras av de tillämpliga nationella förfaranderegler som gäller i de berörda medlemsstaterna.

Beslutet om verkställighet ska bifogas byråns beslut utan några andra formaliteter än kontroll av beslutets fattas i vederbörlig ordning genom den nationella myndighet som varje medlemsstats regering ska utse för detta ändamål och som den ska meddela byrån och domstolen om.

När den utsedda nationella myndigheten, på ansökan av byrån, har fullgjort de formaliteter som avses i tredje stycket får byrån fullfölja verkställigheten i enlighet med tillämplig nationell rätt genom att hänskjuta ärendet direkt till den utsedda nationella myndigheten.

Verkställigheten får skjutas upp endast genom beslut av domstolen.

Domstolarna i de berörda medlemsstaterna ska dock vara behöriga beträffande klagomål om att verkställigheten inte genomförs på ett regelrätt sätt.

3. De belopp som föreläggs i form av löpande viten ska tillfalla Europeiska unionens allmänna budget.

Bedömning

Artikeln är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikeln anger att Acers beslut om löpande viten ska vara av administrativ art och verkställbara. Verkställigheten ska regleras av de tillämpliga nationella förfarandereglererna i de berörda medlemsstaterna.

Artikeln kräver åtgärder i nationell lagstiftning. Varje medlemsstats regering ska utse en nationell myndighet som ska kontrollera att beslutet fattats i vederbörlig ordning. Beslutet om verkställighet ska bifogas Acers beslut. Medlemsstaten ska meddela Acer och domstolen om vilken den utsedda nationella myndigheten är.

I Sverige bör det vara Kronofogdemyndigheten som kontrollerar att Acers beslut fattats i vederbörlig ordning, vilket följer av myndighetens instruktion.¹⁶ Detta görs i enlighet med bestämmelserna i utsökningsbalken (1981:774).

Med anledning av att Acers beslut faller utanför definitionen i 1 kap. 6 § utsökningsbalken kommer de hanteras av Kronofogdemyndigheten som enskilda mål och en kompletterande bestämmelse krävs, se överväganden och förslag i avsnitt 5.12.

4.31 Artikel 13j – Domstolens prövning

Domstolen ska ha obegränsad behörighet att pröva beslut genom vilka byrån har förelagt löpande vite. Den får upphäva, sänka eller höja förelagda löpande viten.

Bedömning

Artikeln är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikeln reglerar Europeiska unionens domstols behörighet att pröva Acers beslut om viten.

Artikeln rör domstolens behörighet och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.32 Artikel 14 – Rätt att överklaga

Medlemsstaterna ska se till att det på nationell nivå finns lämpliga mekanismer som ger den part som berörs av ett beslut av tillsynsmyndigheten rätt att överklaga

---

¹⁶ Se 1 § i förordningen (2016:1333) med instruktion för Kronofogdemyndigheten.

beslutet till en instans som är oberoende av de inblandade parterna i ärendet och av alla förvaltningar.

Bedömning

Artikel 14 har inte ändrats.

Artikeln anger att varje medlemsstat har en skyldighet att ha lämpliga mekanismer på plats som ger den part som berörs av beslutet fattat av tillsynsmyndigheten rätt att överklaga. Överklagandet ska sedan prövas av en instans som är oberoende de inblandade parterna i ärendet och av alla förvaltningar.

Ei:s beslut enligt hittillsvarande marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter överklagas i den ordning som gäller för myndighetsbeslut i allmänhet, dvs. till förvaltningsdomstol (20 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). Även myndighetens beslut om avgifter kan överklagas på motsvarande sätt (8 § förordningen (2014:1059) om vissa avgifter för registrering och tillsyn över handeln på grossistenergimarknaden). Beslut om att anmäla en misstänkt överträdelse till åklagare enligt 14 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter kan inte överklagas.

Den föreslagna nya ordningen kommer att reglera hur beslut överklagas, se avsnitt 5.11.

4.33 Artikel 15 – Skyldigheter för personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner

1. Varje person som yrkesmässigt **arrangerar** transaktioner som rör grossistenergiprodukter och som har rimliga skäl att misstänka att en **handelsorder** eller transaktion, **inbegripet en återkallelse eller ändring av en sådan, oavsett om den placerats på eller utanför en OMP**, kan utgöra en överträdelse av artikel 3, 4 eller 5 ska utan dröjsmål, **och under alla omständigheter högst fyra veckor från och med den dag då den personen blir medveten om den misstänkta händelsen, meddela byrån** och den berörda nationella tillsynsmyndigheten.
2. Varje person som yrkesmässigt **genomför** transaktioner enligt artikel 16 i förordning (EU) nr 596/2014 som även genomför transaktioner som rör grossistenergiprodukter som inte är finansiella instrument och som har rimliga skäl att misstänka att en **handelsorder** eller transaktion, **inbegripet en återkallelse eller ändring av en sådan, oavsett om den placerats på eller utanför en OMP**, kan utgöra en överträdelse av artikel 3, 4 eller 5 i den här förordningen, ska utan dröjsmål, **och under alla omständigheter högst fyra veckor från och med den dag då den personen blir medveten om den misstänkta händelsen, meddela byrån** och den berörda nationella tillsynsmyndigheten.

3. De personer som avses i punkterna 1 och 2 ska inrätta och underhålla effektiva arrangemang, system och förfaranden för att

a) identifiera potentiella överträdelser av artikel 3, 4 eller 5,

b) garantera att deras anställda som utför tillsynsverksamhet för tillämpning av denna artikel är fria från intressekonflikter och agerar på ett oberoende sätt,

c) upptäcka och rapportera misstänkta order och transaktioner.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EU) nr 596/2014 ska personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner följa rapporteringsreglerna i de medlemsstater där den marknadsaktör som är inblandad i den potentiella överträdelser är registrerad och där grossistenergiprodukten levereras. Rapporteringen ska ske till de nationella tillsynsmyndigheterna i dessa medlemsstater.

4. Senast den 8 maj 2025 och därefter varje år ska byrån, i samarbete med nationella tillsynsmyndigheter, utfärda och offentliggöra en rapport med aggregerad information i enlighet med tillämplig dataskyddsrätt, med utslutande av kommersiellt känsliga uppgifter, om genomförandet av denna artikel, särskilt med avseende på

a) de arrangemang, system och förfaranden som avses i punkt 3 och deras effektivitet,

b) de nationella tillsynsmyndigheternas analys av misstänkta transaktioner, hantering av undermålig eller utebliven rapportering av misstänkta transaktioner samt verkställighets- och sanktionsåtgärder i samband med detta.

Bedömning

Artikel 15 har utvidgats.

Artikeln innehåller bestämmelser för personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner (PPAET). En PPAET har en skyldighet att införa effektiva arrangemang, system och förfaranden för att identifiera potentiella överträdelser av artikel 3, 4 eller 5. En misstänkt överträdelse ska rapporteras till Acer och den berörda tillsynsmyndigheten högst fyra veckor från och med den dag då PPAET blir medveten om den misstänkta händelsen.

Ändringarna i artikeln medför att en PPAET nu även ska införa arrangemang, system och förfaranden för att kunna identifiera potentiella överträdelser av artikel 4 i Remit och anmäla misstänkta överträdelser av artikeln. Detta kompletterar den befintliga anmälningsskyldigheterna för potentiella överträdelser av artiklarna 3

och 5. För Ei innebär det ett utökat tillsynsansvar för att säkerställa att PPAET:s följer den utvidgade skyldigheten.

Ei ska enligt hittillsvarande 14 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta en överträdelse av rapporteringsskyldigheten. Ei kan vidta vissa åtgärder vid utredningen av en misstänkt överträdelse av artikeln för att komma till rätta med en överträdelse av skyldigheten att inrätta effektiva system, förfaranden och arrangemang, vilket följer av 15–18 §§ marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter.

Artikeln i sig kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning. Ett nytt sanktionsregelverk som berör artikeln behandlas under överväganden och förslag, se avsnitt 5.

4.34 Artikel 16 – Samarbete på unionsnivå och på nationell nivå

1. Byrån ska sträva efter att se till att de nationella tillsynsmyndigheterna utför sina uppgifter enligt denna förordning på ett enhetligt och konsekvent sätt

Byrån ska, där så är lämpligt, offentliggöra icke-bindande vägledning

a) om tillämpningen av definitionerna i artikel 2, inbegripet med avseende på upprättandet av en icke-uttömmande förteckning över relevanta mellanliggande steg i en över tid pågående process i sådana fall där informationen i sig uppfyller kriterierna i artikel 2.1, och

b) om icke-uttömmande indikatorer och exempel på marknadsbeteende med avseende på otillbörlig marknadspåverkan och insiderhandel enligt artikel 3.

Nationella tillsynsmyndigheter, **medlemsstaternas** behöriga finansmyndigheter, nationella konkurrensmyndigheter och den nationella skattemyndigheten ska upprätta lämpliga former av samarbete i syfte att säkerställa **snabba**, ändamålsenliga och effektiva utredningar och verkställanden och i syfte att bidra till att utredningar, rättsliga förfaranden och verkställandet av denna förordning och relevant finans- och konkurrensrätt sköts enhetligt och konsekvent.

2. De nationella tillsynsmyndigheterna ska utan dröjsmål underrätta byrån så noggrant som möjligt om de har rimliga skäl att anta att handlingar som strider mot denna förordning utförs eller har utförts, antingen i den egna medlemsstaten eller i en annan medlemsstat.

En nationell tillsynsmyndighet kan, om den misstänker att handlingar utförs i en annan medlemsstat som påverkar en grossistmarknad för energi eller priset på

grossistenergiprodukterna i den egna medlemsstaten, begära att byrån vidtar åtgärder i enlighet med punkt 4 i denna artikel och, om handlingarna påverkar finansiella instrument som omfattas av **artikel 2 i förordning (EU) nr 596/2014**, i enlighet med punkt 3 i den här artikeln.

Innan de nationella tillsynsmyndigheterna antar ett beslut om en konstaterad överträdelse av denna förordning får de underrätta byrån och förse den med en sammanfattning av ärendet och det planerade beslutet på ett av den berörda medlemsstatens officiella språk. När den nationella tillsynsmyndigheten har antagit ett beslut som fastställer en överträdelse av denna förordning ska den lämna detta beslut till byrån, inbegripet information om dagen för dess antagande, namnen på de personer som är föremål för sanktioner, den artikel i denna förordning som har överträtts och den sanktion som påförts. Samtidigt ska den nationella tillsynsmyndigheten meddela byrån vilken information den har offentliggjort enligt artikel 18.6 och omedelbart informera byrån om varje senare ändring av sådan information. Byrån ska föra en offentlig förteckning över information som de nationella tillsynsmyndigheterna har offentliggjort enligt artikel 18.6.

3. I syfte att garantera att enhetliga och konsekventa åtgärder vidtas mot marknadsmissbruk på grossistmarknaderna för energi ska

a) de nationella tillsynsmyndigheterna behandla rapporter om eventuella överträdelser av denna förordning, utan onödigt dröjsmål och om möjligt inom ett år från mottagandet av de rapporterna, och underrätta den behöriga finansmyndigheten i deras medlemsstat och byrån om de har rimliga skäl att misstänka att handlingar som utgör marknadsmissbruk enligt förordning (EU) nr 596/2014 och som påverkar finansiella instrument som omfattas av artikel 2 i den förordningen utförs eller har utförts på grossistmarknader för energi; i detta syfte får nationella tillsynsmyndigheter inrätta lämpliga former av samarbete med den behöriga finansmyndigheten i sin medlemsstat,

b) byrån underrätta Esmå och den behöriga finansmyndigheten om den har rimliga skäl att anta att handlingar utförs eller har utförts på grossistmarknaderna för energi som utgör marknadsmissbruk **enligt förordning (EU) nr 596/2014** och som påverkar finansiella instrument som omfattas av **artikel 2 i den förordningen,**

c) den behöriga finansmyndigheten i en medlemsstat underrätta Esmå och byrån om den har rimliga skäl att anta att handlingar som bryter mot artiklarna 3 och 5 utförs eller har utförts på grossistmarknaderna för energi i en annan medlemsstat,

d) nationella tillsynsmyndigheter informera den nationella konkurrensmyndigheten i sin medlemsstat, kommissionen och byrån om de har rimliga skäl att misstänka att handlingar som sannolikt skulle strida mot

konkurrenslagstiftningen utförs eller har utförts på grossistmarknaderna för energi,

e) byrån och de nationella tillsynsmyndigheterna informera de behöriga nationella skattemyndigheterna och Eurofisc i de fall där de har rimliga skäl att misstänka att handlingar som sannolikt utgör skattebedrägeri utförs, eller har utförts, på grossistmarknader för energi.

4. Om den misstänker att en överträdelse av denna förordning har inträffat ska byrån, bland annat på grundval av inledande bedömningar eller analyser, för att utföra sin funktion enligt punkt 1 ha befogenhet att

a) begära att en eller flera nationella tillsynsmyndigheter ska lämna uppgifter om den misstänkta överträdelsen,

b) begära att en eller flera nationella tillsynsmyndigheter ska påbörja en utredning om den misstänkta överträdelsen, och tillämpa lämpliga påföljder mot överträdelser som upptäckts. Den berörda nationella tillsynsmyndigheten ska ha ansvar för alla beslut om vilka lämpliga påföljder som ska tillämpas mot eventuella överträdelser,

c) om den anser att den eventuella överträdelsen har, eller har haft, gränsöverskridande inverkan inrätta och samordna en utredningsgrupp med representanter för de berörda nationella tillsynsmyndigheterna, som ska utreda om det har inträffat en överträdelse av denna förordning, samt i vilken medlemsstat överträdelsen inträffade. Där så är lämpligt ska byrån begära att representanter för den behöriga finansmyndigheten eller andra berörda myndigheter i en eller flera medlemsstater deltar i utredningsgruppen.

5. En nationell tillsynsmyndighet som tar emot en begäran om att lämna uppgifter i enlighet med punkt 4 a, eller som tar emot en begäran om att inleda en utredning om den misstänkta överträdelsen i enlighet med punkt 4 b, ska omedelbart vidta nödvändiga åtgärder för att tillmötesgå denna begäran. Om den nationella tillsynsmyndigheten inte kan lämna de begärda uppgifterna omedelbart ska den utan dröjsmål underrätta byrån om orsakerna till detta. Som ett undantag från första stycket kan en nationell tillsynsmyndighet vägra att tillmötesgå sådan begäran om

a) tillmötesgåendet skulle kunna påverka den berörda medlemsstatens suveränitet eller säkerhet på ett negativt sätt,

b) rättsliga förfaranden i fråga om samma handlingar och personer redan har inletts inför myndigheterna i den berörda medlemsstaten, eller

c) ett slutligt avgörande redan har meddelats beträffande samma handlingar och personer i den berörda medlemsstaten.

I samtliga dessa fall ska den nationella tillsynsmyndigheten underrätta byrån och lämna så utförliga uppgifter som möjligt om dessa förfaranden eller om avgörandet.

De nationella tillsynsmyndigheterna ska delta i en utredningsgrupp som har sammankallats i enlighet med punkt 4 c, och i den ge det stöd som krävs. Byrån ska samordna utredningsgruppen.

6. Sista meningen i **artikel 22.5 i förordning (EU) 2019/942** ska inte gälla för byrån när denna utför sina uppgifter enligt denna förordning.

Bedömning

Artikel 16 har utvidgats.

Artikeln ska garantera enhetliga och konsekventa förfaranden mot marknadsmissbruk på grossistmarknaderna för energi. Acer ska sträva efter att förordningen tillämpas enhetligt och konsekvent, bland annat genom att offentliggöra icke-bindande vägledning. Därutöver har nationella tillsynsmyndigheter en samarbetskyldighet med Acer och varandra samt med behöriga finansmyndigheter, nationella konkurrensmyndigheter och nationella skattemyndigheter. Den nationella tillsynsmyndigheten har även en skyldighet att meddela Acer om eventuella överträdelser av förordningen.

Enligt första punkten fjärde stycket har berörda nationella myndigheter nu en skyldighet att även samarbeta för att säkerställa snabba, ändamålsenliga och effektiva utredningar och verkställande av Remit. De överträdelser Ei utreder berör Ekobrottsmyndigheten och kan beröra Finansinspektionen. För att säkerställa en effektiv utredning utredningen har Ei upprättat samarbetsformer med respektive myndighet.

Punkt 2 har fått ett nytt stycke som anger att den nationella tillsynsmyndigheten får underrätta Acer innan den beslutar om en överträdelse av Remit. Tillägget om att Ei ska förse Acer ett planerat beslut samt det slutgiltiga beslutet om en konstaterad överträdelse av Remit har inte funnits tidigare. I praktiken har Ei dock fullgjort denna skyldighet genom att dela dessa dokument med Acer i ett ärendehanteringssystem. Ei ska även meddela Acer när Ei offentliggör åtgärder som vidtagits eller sanktioner som påförts för överträdelser av Remit samt omedelbart informera Acer om varje senare ändring av sådan information. Denna punkt innebär att Ei får offentliggöra uppgifter om åtgärder eller sanktioner och inte utgör hinder för att publicera besluten, men att sekretess råder om det kan

antas att den berörde lider skada om uppgifterna röjs. I dag offentliggör Ei inte beslut gällande Remit-ärenden.

I punkt 3 led a) har uppdaterats med en hänvisning till förordning (EU) nr 596/2014 och att de nationella tillsynsmyndigheterna behandla rapporter om eventuella överträdelser av denna förordning, utan onödigt dröjsmål och om möjligt inom ett år från mottagandet av de rapporterna, och underrätta den behöriga finansmyndigheten i deras medlemsstat och byrån om de har rimliga skäl att misstänka att handlingar som utgör marknadsmissbruk. Det finns framtagna rutiner för detta vilka Ei tillämpar.

I punkt 3 är led e) ny, där förtydligats att Acer och de nationella tillsynsmyndigheterna även ska informera de behöriga nationella skattemyndigheterna och Eurofisc¹⁷ då de misstänker skattebedrägeri på grossistmarknader för energi. Detta kan förekomma i situationer där det slutliga målet inte är att manipulera marknader, utan för att uppnå andra potentiellt olagliga mål som kan gå utanför räckvidden av Remit, såsom man undandrar sig skatt genom en så kallad wash trade.¹⁸

Ei har följaktligen en skyldighet att underrätta Finansinspektionen och Skatteverket i det fall Ei har rimliga skäl att misstänka handlingar på grossistmarknaderna för energi som utgör marknadsmissbruk eller skattebedrägeri. Skyldigheten att anmäla misstänkta överträdelser till Finansinspektionen är inte ny. I den nuvarande marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter ansåg regeringen att det inte var nödvändigt att införa en kompletterande bestämmelse för att kunna tillämpa denna skyldighet.¹⁹ Ei kan utföra denna skyldighet med tillämpning av artikel 16 i Remit. Ei:s samarbetskyldighet följer dessutom redan av 3 § förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen. Det informationsutbyte som Remit föreskriver kan komma följaktligen komma till stånd inom ramen för gällande svensk rätt. Ändringarna kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.35 Artikel 16a – Delegering av uppgifter och ansvar

1. De nationella tillsynsmyndigheterna får delegera uppgifter och ansvar till byrån eller en annan nationell tillsynsmyndighet med samtycke från den befullmäktigade på de villkor som fastställs i denna artikel. Medlemsstaterna får fastställa särskilda arrangemang avseende delegering av ansvar som ska

---

¹⁷ Eurofisc är ett multilateralt nätverk för medlemsstaterna för att bekämpa momsbedrägerier.

¹⁸ En "wash trade" innebär att en marknadsaktör ingår transaktioner av en grossistenergi produkt, där transaktionen inte medför några förändringar i vinstintresse eller marknadsrisk; alternativt att vinstintresset eller marknadsrisken flyttas mellan två parter som agerar i samförstånd eller maskopi. Man skulle, lite förenklat, kunna kalla detta för "handel med sig själv".

¹⁹ Prop. 2012/13:122, s. 17 och 28.

följas innan deras nationella tillsynsmyndigheter ingår avtal om delegering och får begränsa delegeringens räckvidd till vad som är nödvändigt för en ändamålsenlig tillsyn över marknadsaktörer eller grupper.

Byrån får bistå de nationella tillsynsmyndigheterna genom att utfärda icke-bindande vägledning eller utbyta bästa praxis om delegeringen av uppgifter och ansvar mellan behöriga nationella tillsynsmyndigheter.

2. Delegeringen av uppgifter och ansvar ska medföra en omfördelning av de befogenheter som fastställs i denna förordning. Lagen i de medlemsstater där den befullmäktigade är belägen ska styra förfarandet, verkställigheten och den administrativa och rättsliga prövningen avseende det delegerade ansvaret.

3. De nationella tillsynsmyndigheterna ska till byrån anmäla varje avtal om delegering som de avser att ingå. De får inte sätta avtalen i kraft förrän tidigast en månad efter det att de har underrättat byrån.

4. Byrån får avge ett yttrande om ett planerat avtal om delegering, som anmälts enligt punkt 3, inom en månad från det att anmälan inkommit.

5. Byrån ska på lämpligt sätt offentliggöra varje avtal om delegering som ingås mellan nationella tillsynsmyndigheter, i syfte att säkerställa att alla berörda parter vederbörligen underrättas.

Bedömning

Artikel 1 är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikel 2 reglerar delegering av uppgifter och ansvar mellan nationella tillsynsmyndigheter och Acer. Nationella tillsynsmyndigheter får delegera uppgifter och ansvar till Acer eller till annan nationell tillsynsmyndighet, med de myndigheternas godkännande, genom avtal om delegering. Delegeringen av uppgifter och ansvar ska styras av principen att befogenheterna ska tilldelas den myndighet som är bäst lämpad att vidta åtgärder på området. De ingående avtalen om delegering ska anmälas till Acer och ska gälla tidigast en månad efter det att Acer underrättas.

Enligt artikel 3 ska Acer ta fram ett förfarande för delegering av uppgifter och ansvar samt en vägledning om hur detta ska gå till.

Rutiner för delegering av uppgifter och ansvar finns och tillämpas av Acer, Ei och andra nationella energitillsynsmyndigheter. Det sker i dag i ett gemensamt europeiskt IT-system för hantering av anmälningar av misstänkta överträdelser av Remit.

Ei bedömer att artikeln inte kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.36 Artikel 16b – Riktlinjer och rekommendationer

1. För att säkerställa en konsekvent, effektiv och ändamålsenlig tillsynspraxis inom unionen och en gemensam, enhetlig och konsekvent tillämpning av unionslagstiftningen ska byrån utfärda riktlinjer och rekommendationer riktade till alla nationella tillsynsmyndigheter eller alla marknadsaktörer och utfärda rekommendationer till en eller flera nationella tillsynsmyndigheter eller en eller flera marknadsaktörer om tillämpningen av artiklarna 3–5a, 8, 9, 9a och 10.1.

2. Byrån ska, inom en adekvat och realistisk tidsram, genomföra lämpliga offentliga samråd med relevanta marknadsaktörer om de riktlinjer och rekommendationer som den utfärdar och analysera de möjliga kostnaderna och fördelarna med att utfärda sådana riktlinjer och rekommendationer. Dessa samråd och analyser ska stå i proportion till riktlinjernas eller rekommendationernas omfattning, art och konsekvenser.

3. De nationella tillsynsmyndigheterna och marknadsaktörerna ska ta vederbörlig hänsyn till dessa riktlinjer och rekommendationer.

4. De nationella tillsynsmyndigheterna får regelbundet informera byrån om genomförandet av de riktlinjer eller rekommendationer som riktas till dem.

5. Om så krävs i en riktlinje eller rekommendation ska marknadsaktörerna underrätta byrån om genomförandet av den specifika riktlinjen eller rekommendationen. På byråns begäran ska marknadsaktörerna motivera en sådan underrättelse på ett tydligt och detaljerat sätt.

6. Inom 12 månader från utfärdandet av riktlinjer eller rekommendationer enligt punkt 1 får byrån genomföra ett samråd, inbegripet med nationella tillsynsmyndigheter eller marknadsaktörer, för att bedöma lämpligheten och ändamålsenligheten hos de riktlinjerna eller rekommendationerna.

7. Byrån ska inkludera de riktlinjer och rekommendationer som den utfärdar i den rapport som avses i artikel 19.1 k i förordning (EU) 2019/942A.

Bedömning

Artikeln är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikeln anger att Acer ska utfärda riktlinjer och rekommendationer för att säkerställa en effektiv, enhetlig och konsekvent tillämpning av förordningen. Dessa ska vara riktade till både nationella tillsynsmyndigheter och marknadsaktörer.

Punkt 3 rör nationella tillsynsmyndigheter och marknadsaktörer. Den innebär att Ei har en lojalitetsplikt gentemot Acer och ska tillämpa Acers riktlinjer och rekommendationer.

Acer publicerar kontinuerligt vägledande dokument för att säkerställa en effektiv, enhetlig och konsekvent tillämpning av förordningen.²⁰ Dessa tas fram i arbetsgrupper där Ei och andra europeiska energitillsynsmyndigheter deltar.

Ei:s samarbetskyldighet följer av 3 § förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen. Artikelns kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.37 Artikel 17 – Tystnadsplikt

1. All konfidentiell information som någon part tar emot, utbyter eller överlämnar enligt denna förordning ska omfattas av de villkor för tystnadsplikt som fastställs i punkterna 2, 3 och 4.

2. Tystnadsplikten ska gälla för

a) personer som arbetar eller har arbetat för byrån,

b) revisorer och sakkunniga som arbetar på byråns uppdrag,

c) personer som arbetar eller har arbetat för de nationella tillsynsmyndigheterna eller för andra berörda myndigheter,

d) revisorer och sakkunniga som arbetar på de nationella tillsynsmyndigheternas eller andra berörda myndigheters uppdrag, och som tar emot konfidentiell information i enlighet med denna förordning.

3. Konfidentiell information som de personer som avses i punkt 2 tar emot i tjänsten får inte röjas för någon annan person eller myndighet, utom i sammandrag eller i sammanställning och på ett sådant sätt att en enskild marknadsaktör inte kan identifieras, utan att det påverkar fall som omfattas av straffrättsliga bestämmelser, andra bestämmelser i denna förordning eller annan tillämplig unionsrätt.

4. Utan att det påverkar fall som omfattas av straffrättsliga bestämmelser får byrån, de nationella tillsynsmyndigheterna, medlemsstaternas behöriga finansmyndigheter, Esma, organ eller personer som tar emot konfidentiell information enligt denna förordning endast använda den för att utföra sina uppgifter och fullgöra sitt uppdrag. Andra myndigheter, organ eller personer får använda denna information i det syfte för vilket informationen lämnades till dem

---

²⁰ Dokumenten publiceras på Acers webbplats, [REMIT Documents | www.acer.europa.eu](https://www.acer.europa.eu), hämtad 2024-12-14.

eller inom ramen för administrativa eller rättsliga förfaranden som har ett samband med fullgörandet av respektive uppdrag. Den myndighet som tar emot informationen får använda den i andra syften, under förutsättning att byrån, de nationella tillsynsmyndigheterna, medlemsstaternas behöriga finansmyndigheter, Esma, organen eller de personer som lämnar information ger sitt samtycke.

5. Denna artikel ska inte hindra myndigheter i en medlemsstat från att i enlighet med nationell lagstiftning utbyta och överföra konfidentiell information under förutsättning att den inte har mottagits från en myndighet i en annan medlemsstat eller från byrån i enlighet med denna förordning.

Bedömning

Artikel 17 har inte ändrats.

Artikeln anger hur konfidentiell information enligt förordningen ska behandlas och hur omfattande tystnadsplikten är.

De uppgifter som de svenska myndigheterna tar emot enligt Remit omfattas av offentlighetsprincipen som kommer till uttryck bland annat genom reglerna i 2 kap. tryckfrihetsförordningen (TF). Principen innebär att allmänheten ska ha rätt insyn i myndigheternas verksamhet. Begränsningar i den rätten får enbart meddelas genom lag. Sådana begränsningar finns företrädesvis i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL).

Sekretess innebär ett förbud att röja en uppgift, oavsett om det sker genom utlämnade av handling eller genom att röja uppgiften muntligen eller på något annat sätt (3 kap. 1 § OSL). Sekretess innebär således dels handlingssekretess, dels tystnadsplikt. Bestämmelser om sekretess till skydd för uppgifter som förekommer hos myndigheterna på grund av tillämpningen av Remit eller med anledning av samarbetskyldigheten finns bland annat i 17 kap. OSL (skydd främst för myndighets verksamhet för inspektion, kontroll och annan tillsyn) och i 30 kap. (sekretess för enskild i verksamhet som avser tillsyn m.m. i fråga om näringslivet).

Även förutsättningar för berörda myndigheter att utbyta information finns genom sekretessbrytande bestämmelser i 8 kap. OSL. Den svenska sekretessregleringen har tidigare bedömts tillräcklig för att tillgodose de krav på sekretess och tystnadsplikt som förordningen ställer (prop. 2012/13:122 s. 39). Kammarrätten i Jönköping har i två avgöranden (mål nr 1875-22 och mål nr 4093-22) bedömt att sekretess enligt 30 kap. 24 § OSL gäller för uppgifter som rör enskild i Ei:s ärenden som rör tillämpningen av Remit.

Ei bedömer dock att det saknas tillräckligt skydd för själva utredningen i förhållande till den som är föremål för utredningen dvs. part. Förslaget behandlas under överväganden och förslag, se avsnitt 5.14.

4.38 Artikel 18 – Sanktioner

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i denna förordning och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, avskräckande och proportionella och återspegla överträdelsernas art, varaktighet och allvarlighetsgrad, den skada som konsumenterna åsamkats och de **potentiella vinsterna från handeln baserad på insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan**.

Utan att det påverkar straffrättsliga påföljder och utan att det påverkar de nationella tillsynsmyndigheternas tillsynsbefogenheter enligt artikel 13 ska medlemsstaterna, i enlighet med nationell rätt, föreskriva att de nationella tillsynsmyndigheterna ska ha befogenhet att påföra respektive vidta lämpliga administrativa böter och andra administrativa åtgärder med avseende på de överträdelser av denna förordning som avses i artikel 13.1.

Medlemsstaterna ska till kommissionen och byrån på ett detaljerat sätt anmäla dessa bestämmelser samt utan dröjsmål eventuella senare ändringar som berör dessa bestämmelser.

2. Om det i medlemsstatens rättssystem inte finns några föreskrifter om administrativa sanktionsavgifter får den här artikeln tillämpas så att förfarandet inleds av den behöriga myndigheten och sanktionsavgifterna sedan utdöms av behörig nationell domstol, varvid det säkerställs att rättsmedlen är effektiva och har motsvarande verkan som de administrativa sanktionsavgifter som påförs av tillsynsmyndigheter. De påförda sanktionsavgifterna ska i alla händelser vara effektiva, proportionella och avskräckande. Dessa medlemsstater ska till kommissionen anmäla de bestämmelser i sin lagstiftning som de antar enligt denna punkt senast den 8 maj 2026 samt utan dröjsmål till kommissionen anmäla eventuella senare ändringar som berör dem.

3. Medlemsstaterna ska i enlighet med nationell rätt och principen *ne bis in idem* säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna har befogenhet att påföra respektive vidta åtminstone följande administrativa sanktionsavgifter och andra administrativa åtgärder vid överträdelser av denna förordning:

- a) Kräva att överträdelsen upphör.
- b) Besluta om återföring av de vinster som har gjorts eller förluster som undvikits på grund av överträdelsen, i den mån de kan fastställas.
- c) Utfärda offentliga varningar eller meddelanden.
- d) Förelägga vite.

e) Påföra administrativa sanktionsavgifter.

4. För fysiska personer, ska maxbeloppet för de administrativa sanktionsavgifterna som avses i punkt 3 e vara följande:

a) För överträdelse av artiklarna 3 och 5: minst 5 000 000 EUR.

b) För överträdelse av artiklarna 4 och 15: minst 1 000 000 EUR.

c) För överträdelse av artiklarna 8 och 9: minst 500 000 EUR.

Trots punkt 3 e får beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna inte överstiga 20 % av den berörda fysiska personens årsinkomst det föregående kalenderåret. Om den fysiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

5. För juridiska personer ska maxbeloppet för de administrativa sanktionsavgifterna som avses i punkt 3 e vara följande:

a) För överträdelse av artiklarna 3 och 5: minst 15 % av den totala årsomsättningen det föregående räkenskapsåret.

b) För överträdelse av artiklarna 4 och 15: minst 2 % av den totala årsomsättningen det föregående räkenskapsåret.

c) För överträdelse av artiklarna 8 och 9: minst 1 % av den totala årsomsättningen det föregående räkenskapsåret.

Trots punkt 3 e får beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna inte överstiga 20 % av den berörda juridiska personens totala årsomsättning det föregående räkenskapsåret. Om den juridiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att den nationella tillsynsmyndigheten får offentliggöra åtgärder som vidtagits eller sanktioner som påförts för överträdelse av denna förordning såvida inte ett sådant offentliggörande skulle åsamka de berörda parterna oproportionerlig skada.

7. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna, vid fastställandet av typ och nivå för administrativa sanktionsavgifter och andra administrativa åtgärder, ska beakta alla relevanta omständigheter, inbegripet när så är lämpligt:

- a) Överträdelsens allvar och varaktighet.
- b) I vilken utsträckning personen är ansvarig för överträdelsen.
- c) Den finansiella ställningen hos den person som bär ansvaret för överträdelsen, som den indikeras genom exempelvis en juridisk persons totala årsomsättning eller en fysisk persons årsinkomst.
- d) Omfattningen av de vinster som den ansvariga personen gjort eller de förluster som denne undvikit genom överträdelsen, i den mån de kan fastställas.
- e) I vilken mån den personen som är ansvarig för överträdelsen samarbetar med den behöriga myndigheten, utan att detta påverkar behovet av att säkerställa återföring av vinster som personen erhållit eller förluster som personen undvikit.
- f) Tidigare överträdelser av den person som är ansvarig för överträdelsen.
- g) Åtgärder som den person som är ansvarig för överträdelsen har vidtagit för att undvika att överträdelsen upprepas.
- h) Dubblering av straffrättsliga och administrativa förfaranden och böter eller sanktionsavgifter för samma överträdelse för den person som är ansvarig för överträdelsen.

8. När de nationella tillsynsmyndigheterna utövar sina befogenheter att påföra administrativa sanktionsavgifter och vidta andra administrativa åtgärder enligt punkt 1 andra stycket i denna artikel ska de bedriva ett tätt samarbete för att säkerställa att utövandet av deras tillsyns- och utredningsbefogenheter och de administrativa sanktionsavgifter som de påför och de andra administrativa åtgärder som de vidtar är effektiva och lämpliga inom ramen för denna förordning. De ska samordna sina åtgärder i enlighet med artikel 16.2 för att undvika dubblering och överlappningar när de utövar sina tillsyns- och utredningsbefogenheter och när de påför administrativa sanktionsavgifter i gränsöverskridande fall.

9. Senast den 8 maj 2027, och vart tredje år därefter, ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet med en bedömning av huruvida sanktioner för överträdelser av denna förordning föreskrivs och tillämpas på ett konsekvent sätt i medlemsstaterna.

Bedömning

Artikel 18 har ersatts och därmed utvidgats.

Enligt den ursprungliga lydelsen av Remit var det upp till medlemsstaterna att införa och tillämpa proportionerliga, effektiva och avskräckande sanktioner för överträdelser av förordningen. Genom första punkten i artikel 18 införs krav på att den nationella tillsynsmyndigheten ska ha rätt att besluta om administrativa sanktioner och andra administrativa åtgärder för överträdelser enligt artikel 13.1.

Enligt punkt 2 får artikeln också tillämpas så att förfarandet inleds av den behöriga myndigheten och en domstol sedan dömer ut effektiva, proportionella och avskräckande sanktionsavgifter.

I punkt 3 anges de administrativa sanktionsavgifter och andra administrativa åtgärder som den nationella tillsynsmyndigheten åtminstone ska kunna påföra och vidta för överträdelser av förordningen.

Punkterna 4, 5 och 7 anger maxbeloppet som gäller för de administrativa sanktionsavgifterna som kan påföras för fysiska respektive juridiska personer samt övriga kriterier som gäller vid fastställandet av typ och nivå för administrativa sanktionsavgifter och andra administrativa åtgärder.

Punkt 6 garanterar att den nationella tillsynsmyndigheten får offentliggöra beslutade åtgärder eller sanktioner enligt Remit. Enligt punkt 8 ska de nationella tillsynsmyndigheterna samordna sina åtgärder i enlighet med artikel 16.2 i gränsöverskridande fall.

Den hittillsvarande nationella lagstiftningen ger inte Ei någon möjlighet att besluta om administrativa sanktioner eller vidta samtliga administrativa åtgärder som anges i artikeln med anledning av överträdelser av förordningen. Artikel 18 kräver således komplettering i nationell lagstiftning. Se överväganden och förslag i avsnitt 5.

4.39 Övriga bestämmelser (artiklarna 19, 20, 21 och 22)

Artikel 19 – Internationella relationer

I den mån det är nödvändigt för att uppfylla de syften som fastställs i denna förordning och utan att det påverkar de respektive behörighetsområdena hos medlemsstaterna och unionens institutioner och organ, inbegripet Europeiska utrikestjänsten, får byrån upprätta kontakt med och ingå administrativa arrangemang med tillsynsmyndigheter, internationella organisationer och myndigheter i tredjeländer, särskilt med dem som påverkar unionens grossistmarknad för energi, för att främja en samordning av regelverken. Dessa arrangemang får varken medföra några rättsliga förpliktelser för unionen och dess medlemsstater eller hindra medlemsstater och deras behöriga myndigheter från att ingå bilaterala eller multilaterala arrangemang med dessa tillsynsmyndigheter,

internationella organisationer och myndigheter i tredjeländer. **Dessa arrangemang får avse aspekter av gemensamt intresse, såsom metoder för datainsamling, analys och bedömning av data eller annan information och andra expertområden.**

Bedömning

Artikel 19 har ersatts och därmed utvidgats.

Enligt artikeln får Acer ingå arrangemang med olika myndigheter och organisationer i tredjeländer för att främja samordning av regelverken när det gäller grossistmarknaderna för energi.

Nytt i artikeln är sista meningen i stycket som anger att arrangemangen får gälla gemensamma intressen, till exempel metoder för datainsamling, analys och bedömning av data.

Artikeln rör Acer och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

Artikel 20 – Delegeringens utövande

1. Befogenheten att anta delegerade akter ska ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 6.1 a och b ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 28 december 2011. **Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 4a.8, 6.1 c och 9a.6 ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 7 maj 2024.**

Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år.

Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna **4a.8, 6.1 och 9a.6** får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

5. En delegerad akt som antas enligt artiklarna **4a.8, 6.1 eller 9a.6** ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den

delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Bedömning

Artikel 20 innehåller bestämmelser om kommissionens befogenhet att anta delegerade akter och beskriver även kommissionens uppgifter samt möjlighet att återkalla ett beslut. Vidare beskrivs hur en delegerad akt träder i kraft.

I artikel 20 har punkterna 2, 3 och 5 ersatts och innehåller nu hänvisningar till ytterligare artiklar i förordningen.

Artikeln rör kommissionen och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

Artikel 21 – Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Den kommittén ska vara en kommitté i den mening som avses i förordningen (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordningen (EU) nr 182/2011 tillämpas

Bedömning

Artikel 21 har inte ändrats och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

Artikel 21a – Rapport och översyn

1. Den 1 juni 2027, och vart femte år därefter, ska kommissionen efter samråd med berörda parter, bedöma tillämpningen av denna förordning, särskilt vad gäller dess påverkan på marknadsbeteenden, marknadsaktörer, likviditet, rapporteringskrav, inbegripet marknadsdata för LNG, och nivån av administrativ börda för marknadsaktörerna, inbegripet potentiella inträdeshinder för nya marknadsaktörer, samt hur byrån har presterat i förhållande till sina mål, sitt mandat och sina uppgifter. På grundval av dessa bedömningar ska kommissionen utarbeta en rapport och utan onödigt dröjsmål lägga fram den för Europaparlamentet och rådet. Rapporten ska vid behov åtföljas av lagstiftningsförslag.
2. Senast den 1 juni 2025 ska kommissionen bedöma ändamålsenligheten i införandet av straffrättsliga påföljder från medlemsstaternas sida vid avsiktliga och allvarliga fall av marknadsmissbruk på unionens grossistmarknader för energi och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet. Rapporten får innehålla förslag till lämpliga åtgärder som får inkludera framläggande av ett lagstiftningsförslag.

Bedömning

Artikel 2 är ny och saknar motsvarighet i Remit enligt den ursprungliga lydelsen.

Artikel 2 anger att kommissionen ska utarbeta en rapport från och med 2027 och sedan var femte år, för att bedöma tillämpningen av förordningen. Kommissionen ska även, senast den 1 juni 2024, bedöma ändamålsenligheten i införandet av straffrättsliga påföljder.

Artikel 2 rör kommissionen och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

Artikel 22 – Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*. Artikel 8.1, artikel 8.3 första stycket och artiklarna 8.4 och 8.5 ska tillämpas med verkan från och med dagen sex månader efter det datum då kommissionen antar de relevanta genomförandeakterna som anges i artiklarna 8.2 och 8.6.

Bedömning

Artikel 22 har inte ändrats och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.40 Artikel 2 i förordning (EU) 2024/1106

Artikel 2 i ändringsförordningen rör ändringar av förordning (EU) 2019/942 (Acer-förordningen).

Artikel 6.8 i Acer-förordningen utgår. Bestämmelsen anger att Acer får ge operativ hjälp till en tillsynsmyndighet som begär det enligt Remit.

Artikel 12 i Acer-förordningen ändras genom tillägg i led c) och nya led d) och e).

Artikel 32.1 ersätts med en ny punkt som anger att avgifter ska betalas till Acer för insamling, hantering, bearbetning och analys av information som rapporteras av marknadsaktörer, eller av personer eller enheter som rapporterar på deras vägnar, enligt artikel 8 i förordning (EU) nr 1227/2011 och för offentliggörande av insiderinformation enligt artiklarna 4 och 4a i den förordningen. Avgifterna ska betalas av registrerade rapporteringsmekanismer och plattformar för insiderinformation. Intäkterna från dessa avgifter får också täcka Acers kostnader för utövandet av tillsyns- och utredningsbefogenheter enligt artiklarna 13-13c och 16 i förordning (EU) nr 1227/2011.

Bedömning

Beträffande att artikel 6.8 i Acer-förordningen upphör så innebär det ingen praktisk skillnad för Ei:s arbete. Acers skyldighet att bistå nationella tillsynsmyndigheter framgår av artikel 16 i Remit.

Artikel 3 avser Acer och kräver ingen komplettering i nationell lagstiftning.

4.41 Artikel 3 i förordning (EU) 2024/1106

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2. Genom undantag från punkt 1 gäller följande tillämpningsdatum:

a) Artikel 1.6 och 1.13 vad gäller artiklarna 4a.1–4a.7 och 9a.1–9a.5 i förordning (EU) nr 1227/2011 ska tillämpas från och med den dag då de delegerade akter som antagits enligt de punkterna träder i kraft.

b) Artikel 1.10 vad gäller artiklarna 7a- 7e i förordning (EU) nr 1227/2011 ska tillämpas från och med den 1 januari 2025.

c) Artikel 1.18, vad gäller artikel 15.2 i förordning (EU) nr 1227/2011, ska tillämpas från och med den 8 november 2024.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 11 april 2024.

Bedömning

Artikel 3 i ändringsförordningen rör ikraftträdande.

Förordningen offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 17 april 2024 och trädde i kraft 20 dagar därefter.

Vissa bestämmelser tillämpas med ett annat ikraftträdandedatum.

Artikel 4a (Auktorisation och tillsyn av plattformar för insiderinformation) och Artikel 9a (Auktorisation och tillsyn av registrerade rapporteringsmekanismer) ska tillämpas från och med den dag då de delegerade akter som antagits enligt bestämmelserna träder i kraft. Senast den 8 maj 2025 ska kommissionen anta en delegerad akt i enlighet med artikel 20 för att komplettera denna förordning avseende artiklarna 4a och 9a. Sådana akter har ännu inte antagits.

Artiklarna 7a-7e i Remit som rör Acers och LNG tillämpas från och med den 1 januari 2025.

Artikel 15.2 i Remit, som gäller personer som utför transaktioner enligt marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument och samtidigt handlar med grossistenergiprodukter som inte är finansiella instrument, tillämpas från och med den 8 november 2024.

5 Överväganden och förslag

I föregående kapitel har vi gått igenom Remit i sin helhet och kommenterat varje artikel. I flera fall konstaterar vi att kraven i förordningen kräver ändringar eller tillägg i svensk lagstiftning. I detta kapitel presenterar Ei våra överväganden och förslag för att Remit i sin helhet ska kunna efterlevas på bästa sätt.

En central del i Remit är nu att medlemsstaten ska införa regler som gör det möjligt att tillämpa de utredningsåtgärder och sanktioner som anges i artiklarna 13 och 18. Artiklarna innehåller minimikrav på åtgärder som *atminstone* ska kunna vidtas. Utöver det är det upp till medlemsstaten att bedöma om det finns behov av att införa bestämmelser om ytterligare sanktioner eller utredningsåtgärder. I de delar Ei går längre än vad som krävs av Remit förklarar vi det särskilt.

5.1 Alternativa sanktionsmodeller

I detta avsnitt redogör Ei för de alternativa sanktionsmodeller myndigheten har övervägt för att de nationella myndigheterna ska kunna säkerställa att förbuden i artiklarna 3 och 5 och skyldigheterna enligt artiklarna 4, 5a, 7c, 8, 9 och 15 i Remit följs och efterlevs på bästa sätt.

I dag kompletteras bestämmelserna i Remit genom lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter (marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). När dessa regler beslutades ställde Remit inget krav på vilka nationella sanktioner som skulle komma i fråga. Efter att ändringsförordningen trädde i kraft är den svenska sanktionsmodellen som regleras i marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter inte tillräcklig och behöver ändras.

För att skapa en effektiv sanktionsmodell som både uppfyller Remits krav och är anpassad för övervakningen av de svenska grossistmarknaderna för energi, har Ei undersökt tre olika sanktionsmodeller. Alla dessa modeller bedömer Ei uppfyller kraven i Remit, men de har olika för- och nackdelar. Dessa modeller redogörs för nedan.

Alternativ 1 - Myndighetsmodellen

Myndighetsmodellen innebär att överträdelser av förbuden i Remit som i dag är kriminaliserade, dvs. belagda med straffrättslig påföljd, avkriminaliseras och att både överträdelser av förbud och skyldigheter i Remit i stället enbart utreds genom ett administrativt förfarande och kan bli föremål för administrativa sanktioner. Vidare avkriminaliseras överträdelser av rapporteringsskyldigheten som beskrivs i

artikel 15.1 i Remit. I myndighetsmodellen utreder Ei alla överträdelser av förordningen och vidtar administrativa sanktioner om en överträdelse fastställs. Ei utfärdar sanktionerna genom ett sanktionsföreläggande eller ett förvaltningsrättsligt beslut. Ett sanktionsföreläggande innebär att den som ingripandet riktas mot ska godkänna föreläggandet inom en viss tid. Om personen inte godkänner sanktionsföreläggandet, kan Ei väcka talan i domstol.

De administrativa sanktionerna som skulle stå Ei till buds är de som följer av Remit, det vill säga offentlig varning, återföring av vinster, föreläggande om åtgärder eller sanktionsavgift. Med anledning av att det är Ei som i denna modell ska utreda och ingripa mot samtliga överträdelser av förordningen innebär det att myndigheten även behöver få de utredningsbefogenheter som krävs för att kunna utreda ärendena på ett effektivt och rättssäkert sätt.

Alternativ 2 - Domstolsmodellen

Likt myndighetsmodellen innebär domstolsmodellen att de överträdelser av Remit som i dag är kriminaliserade, avkriminaliseras för att i stället blir föremål för administrativa sanktioner. Ei utreder alla överträdelser och kan ingripa mot dessa genom administrativa sanktioner, exempelvis genom ett sanktionsföreläggande eller ett förvaltningsrättsligt beslut. Skillnaden från myndighetsmodellen är att Ei:s uppdrag begränsas till att ingripa mot mindre allvarliga överträdelser och att Ei vid allvarligare överträdelser i stället väcker talan om sanktion genom stämning vid domstol, exempelvis Stockholms tingsrätt. I denna modell behöver man bestämma vad som är mindre allvarliga respektive allvarliga överträdelser så att det är tydligt vilka beslut som fattas av Ei respektive domstol.

De administrativa sanktioner som finns att tillgå är desamma som beskrivs ovan i myndighetsmodellen. Även denna modell förutsätter att Ei får de utredningsbefogenheter som krävs för att hantera dessa ärenden.

Alternativ 3 - Kombinationsmodellen

Enligt kombinationsmodellen utreder Ei initialt samtliga misstänkta överträdelser av Remit. Till skillnad från dagens regelverk innebär modellen att det endast är överträdelser av förbuden mot insiderhandel (artikel 3), obehörigt röjande av insiderinformation (artikel 3) samt otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) som är begångna med uppsåt och inte är av ringa karaktär som Ei ska anmäla till åklagare. Vidare avkriminaliseras överträdelser av rapporteringsskyldigheten som beskrivs i artikel 15.1 i Remit. Överträdelser av förbuden som begås av oaktsamhet, oavsett allvarlighetsgrad, och ringa överträdelser begångna med uppsåt, utreds av Ei och kan bli föremål för ingripande av myndigheten genom administrativa sanktioner.

I denna modell blir det viktigt att Ei tidigt i utredningen klargör om rekvisitet för uppsåt kan antas vara uppfyllt. Om så är fallet och överträdelsen inte bedöms vara

ringa, ska myndigheten anmäla den misstänkta överträdelsen till åklagare som sedan utreder ärendet vidare och tar ställning till om det finns tillräckliga skäl att väcka åtal. När ett ärende inte faller inom Ei:s anmälningsskyldighet, fortsätter myndigheten utredningen och vidtar de utredningsåtgärder som myndigheten anser är lämpliga. Om Ei slutligen konstaterar att det har skett en överträdelse av Remit ska myndigheten besluta om ett ingripande genom en administrativ sanktion. De administrativa sanktioner som Ei kan besluta om enligt modellen är de som även beskrivits för myndighets- och domstolsmodellen, dvs. offentlig varning, återföring av vinst eller undviken förlust, ett föreläggande att vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst beteende samt sanktionsavgift. Ei kan utfärda ett sanktionsföreläggande eller besluta om sanktion på motsvarande sätt som för myndighetsmodellen.

För att modellen ska vara så effektiv som möjligt kan åklagaren framställa ett yrkande om administrativa sanktioner för det fall åtalet för brott ogillas. Åklagaren kan också återlämna ärenden till Ei innan åtal väcks.

Med anledning av att det är Ei som ska utreda och ingripa mot samtliga överträdelser av förordningen innebär denna modell att myndigheten även behöver de utredningsbefogenheter som krävs.

Slutsats

Ei har utvärderat för- och nackdelar med de ovan nämnda sanktionsmodellerna och kommit fram till att kombinationsmodellen är den modell som är mest lämplig för övervakningen av de svenska grossistmarknaderna för energi eftersom den möjliggör den mest effektiva tillämpningen av förordningen. I kombinationsmodellen förblir vissa överträdelser kriminaliserade och kan därmed bli straffrättsligt sanktionerade, medan de flesta överträdelser kommer utredas av Ei genom ett administrativt förfarande.

Ei bedömer att en kombination av ett straffrättsligt och administrativt förfarande innebär att Ei:s och Ekobrottsmyndighetens resurser och kompetens kan utnyttjas på ett bättre sätt än i dag. Det allmännas resurser för brottsbekämpning kan på så vis koncentreras till sådana förfaranden som kan föranleda påtaglig skada för förtroendet för grossistmarknaderna för energi. Förslaget innebär att Ekobrottsmyndighetens resurser koncentreras till de mest komplicerade och allvarliga fallen. Ei får med förslaget ett något utvidgat ansvar och utreder och sanktionerar de mindre allvarliga överträdelserna av Remit. Att Ei övertar ansvar för handläggningen av och beslut i vissa ärenden kan även leda till kortare handläggningstider.

För en fullständig utvärdering, se Ei:s överväganden avseende de olika sanktionsmodellerna i avsnitt 7.7 i konsekvensutredningen.

I de följande avsnitten beskrivs den nationella reglering som krävs för att införa sanktionsmodellen. Förslagen lämnas i en ny kompletterande lag, genom den lagen upphävs den nuvarande marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter.

5.2 En ny kompletterande lag

Förslag: De nationella bestämmelser som är nödvändiga till följd av Remit införs i en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi. Lagen ersätter lagen om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter.

Termer och uttryck i lagen har samma betydelse som i Remit.

Skälen för Ei:s förslag: Remit är bindande och ska tillämpas direkt av medlemsstaterna i sin helhet. Förordningen ska inte, liksom ett direktiv, genomföras i nationell rätt. En EU-förordning kan dock innehålla bestämmelser som förutsätter och kräver att vissa nationella åtgärder vidtas. I Remit anges att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att följa vissa bestämmelser i förordningen såsom införa bestämmelser om lämpliga administrativa sanktioner och åtgärder för överträdelser av förordningen (artikel 18). Medlemsstaterna är även skyldiga att se till att den nationella tillsynsmyndigheten har vissa angivna befogenheter för att kunna utföra de uppgifter som myndigheten har enligt förordningen (artikel 13).

Med anledning av ändringsförordningen ställer Remit sammantaget flera nya krav på den svenska rättsordningen. Av praktiska skäl bör därför en helt ny kompletterande lag införas och den nuvarande marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter upphävas.

För att bestämmelserna i lagen ska överensstämma med Remit bör termer och uttryck i lagen ha samma betydelse som i förordningen.

5.3 Hänvisningar till Remit ska vara dynamiska

Förslag: I de bestämmelser som föreslås ska hänvisningarna till Remit vara dynamiska, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Skälen för Ei:s förslag: Hänvisningar till en EU-rättsakt kan vara statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att den avser EU-rättsakten i en specifik version, och om EU-lagen ändras måste lagstiftaren överväga om den nationella lagen behöver ändras. En dynamisk hänvisning innebär att den alltid avser den

gällande versionen av EU-rättsakten, om EU-bestämmelsen ändras behöver lagstiftaren inte ändra den nationella lagen.

Ei föreslår en ny kompletterande lag och i flera av bestämmelserna krävs det hänvisningar till Remit för att regelverket ska vara lättläst och tydligt. Eftersom hänvisningar till Remit i de föreslagna bestämmelserna görs för att ange vid vilka överträdelse av förordningen som Ei får använda de befogenheter som ges i den nya kompletterande lagen är det lämpligt att dessa är dynamiska. Om hänvisningar till Remit i sådana bestämmelser är statiska skulle, vid en ändring av förordningen, hänvisningarna behöva uppdateras till att avse den gällande lydelsen av förordningen utan att några överväganden i sak aktualiserades. Motsvarande ordning gäller för hänvisningar till EU-rättsakter i andra kompletterande lagar, till exempel i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

5.4 Ansvarsfördelningen på marknadsmissbruksområdet

Förslag: Ei övervakar att bestämmelserna i Remit, tillhörande delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen följs, samt utreder och ingriper mot vissa överträdelse av Remit. Ekobrottsmyndigheten ansvarar även fortsättningsvis för att bedriva förundersökningar och väcka åtal för de överträdelse av förbud som är kriminaliserade enligt bestämmelserna om straff i den nya kompletterande lagen.

Skälen för Ei:s förslag: Ei är den tillsynsmyndighet som regeringen utsett enligt 1 kap. 5 § ellagen (1997:857) och ska fullgöra tillsynsmyndighetens uppgifter enligt Remit (se 2 § förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen). Ei kommer även i fortsättningen ha till uppgift att övervaka så att bestämmelserna i Remit följs.

Avgränsningen till det straffbelagda området innebär att en överträdelse av förordningen i vissa fall utgör ett brott. Åklagare (på detta område åklagare hos Ekobrottsmyndigheten, se 9 § förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten) ska enligt allmänna regler inleda en förundersökning så snart det finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats (23 kap. 1 § rättegångsbalken). Bestämmelserna om straff utvecklas i avsnitt 5.13.

Enligt den valda sanktionsmodellen som Ei kallar kombinationsmodellen kommer ansvaret även fortsatt vara delat mellan dessa två myndigheter. Det förutsätter att det tydligt framgår av den nya kompletterande lagen vilka ansvar och uppgifter respektive myndighet har och hur samarbetet mellan myndigheterna ska fungera. På så vis undviks dels att den enskilde inte utsätts för två prövningar avseende ett

och samma agerande, dels för att myndigheterna arbete ska kunna bedrivas effektivt och det ska stå klart när det administrativa respektive det straffrättsliga föröret ska tillämpas. Detta utvecklas i avsnitten som följer.

5.5 Sanktionsväxling

Förslag: Överträdelse av förbudet mot insiderhandel (artikel 3), obehörigt röjande av insiderinformation (artikel 3) och otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) förblir kriminaliserade, dock endast överträdelse som är begångna med uppsåt och inte är av ringa karaktär. Straffansvaret slopas därmed för övriga överträdelse av förbudet. Dessa kan i stället bli föremål för utredning och sanktionering i ett administrativt förfarande.

Straffansvaret slopas också för överträdelse av rapporteringsskyldigheten som beskrivs i artikel 15.1 i Remit. Sådana överträdelse kan i stället bli föremål för prövning och sanktionering i ett administrativa förfarande.

Ett obehörigt röjande av att rapportering som har skett enligt kraven i artikel 15 i Remit ska omfattas av straffansvaret enligt bestämmelser i brottbalken om brott mot tystnadsplikt.

Skälen för Ei:s förslag: Av avsnitt 5.1 följer att Ei gör bedömningen att det svenska sanktionssystemet för överträdelse av Remit ska innehålla både straffrättsliga och administrativa sanktioner. Det avgörande är då vilka överträdelse som ska vara kriminaliserade och vilka som inte ska vara det. En straffrättslig påföljd får anses vara strängare än andra sanktionsformer. Förutom att den har en allmänpreventiv verkan visar kriminaliseringen också att en gärning anses så pass allvarlig att den kräver en straffrättslig påföljd. Ett fängelsehot kan ha allmänpreventiv verkan även vid relativt låg risk för upptäckt och sanktionering. Enligt Ei bör straffrättsliga påföljder reserveras för gärningar begångna med uppsåt. Uppsåtliga handlingar är allvarligare än sådana som begås av oaktsamhet. Därför är det rimligt att oaktsamma handlingar i stället ska kunna leda till en prövning genom ett administrativt förfarande. Uppdelningen innebär att majoriteten av överträdelse av Remit sannolikt kommer utredas av Ei inom ramen för ett administrativt förfarande. Detta kommer troligtvis leda till kortare handläggningstider och en ökad regel efterlevnad. För- och nackdelar med sanktionsmodellen utvecklas i konsekvensutredningen i avsnitt 7.7.

Insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan

I dag är samtliga överträdelse av förbudet i Remit kriminaliserade, förutom överträdelse som är begångna med oaktsamhet (vårdslöst) och är ringa. I det sistnämnda fallet föranleder överträdelse ingen påföljd (4 § och 7 § i den

hittillsvarande marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). Detta utvecklas i avsnitt 3.3.

Förslaget innebär att överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan, som är uppsåtliga och inte av ringa karaktär, fortsatt är kriminaliserade. Uppsåtliga överträdelser av ringa karaktär och samtliga oaktsamma överträdelser oavsett allvarlighetsgrad (hittillsvarande 4 § och 7 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter) avkriminaliseras för att i stället bli föremål för administrativa sanktioner. På så sätt är det endast de allvarligaste överträdelserna av förordningen som förblir kriminaliserade och kan bli föremål för straffrättsliga påföljder. Eftersom bestämmelser om administrativa sanktioner bygger på strikt ansvar ställs inget krav på vare sig uppsåt eller oaktsamhet hos den som bryter mot reglerna. Att kunna utgå från objektiva omständigheter enbart innebär en enklare och mer effektiv process när det kommer till att utreda och sanktionera överträdelser av Remit.

Förslaget med att dela upp myndigheternas uppdrag utifrån vilken påföljd som är aktuell motsvarar även regleringen på det finansiella området där en motsvarande uppdelning finns mellan Finansinspektionen och Ekobrottsmyndigheten. Utredningen, men även domstolsförfarandet, beträffande överträdelser på grossistenergimarknaden underlättas om de kriminaliserade agerandena motsvarar de överträdelser som är kriminaliserade enligt den kompletterande lagstiftningen till marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument (EU) nr 2014/596.²¹

Rapporteringskyldigheten avkriminaliseras

Det är i dag straffbart att uppsåtligen eller av grov oaktsamhet åsidosätta rapporteringskyldigheten enligt artikel 15 i Remit och Ei ska i dag anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta att en person som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner med grossistenergiprodukter inte har rapporterat en eller flera misstänkta överträdelser.

Ei bedömer att en överträdelse av rapporteringskyldigheten utreds och sanktioneras mest effektivt inom ramen för Ei:s verksamhet. Det är framför allt en juridisk person som driver den yrkesmässiga verksamheten som består i att arrangera eller genomföra transaktioner med grossistenergiprodukter som är ansvarig för att skyldigheterna fullgörs och som också kan bli föremål för ett ingripande.

---

²¹ Prop. 2016/17:22 s. 391.

Det följer av artiklarna 18.4 och 18.5 i Remit att såväl fysiska som juridiska personer ska kunna bli föremål för administrativa sanktioner för överträdelse av artikel 15. Ei:s föreslår på grund av detta att överträdelser av samtliga skyldigheter i artikel 15 i Remit, oavsett om överträdelsen görs av en fysisk eller juridisk person, kan bli föremål för administrativa sanktioner.

Förbud mot att obehörigen röja att rapportering har skett

Den som har rapporterat enligt artikel 15 i Remit får inte röja för den som rapporteringen avser eller för någon utomstående att rapportering har skett. Det är i dag förenat med straffansvar i vissa fall och Ei ska i dag anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta att någon brutit mot meddelandeförbudet som återfinns i hittillsvarande 8 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Meddelandeförbudet gäller den person som har rapporterat en misstänkt överträdelse av Remit till Ei eller Acer.

Ei anser att ett röjande även fortsättningsvis ska vara straffbart i vissa fall. Till skillnad från hittillsvarande bestämmelse i marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter föreslår Ei dock tillägget att det är ett *obehörigt* röjande som är förbjudet. Det är i princip alltid fråga om ett obehörigt röjande att berätta för den som ligger bakom transaktionen att rapportering har skett.²² Ett behörigt röjande kan ske bland annat till företagets rådgivare, exempelvis en advokat, där det inte finns någon risk för att uppgiften kommer den rapporterade till del. Syftet med förbudet är att den som rapporterats inte ska bli varnad och sopa igen spåren efter sig.²³

I brottsbalken regleras ett straffansvar för den som röjer en uppgift som han är pliktig att hemlighålla bland annat enligt lag m.m. (20 kap. 3 §). Ett obehörigt röjande av att rapportering har skett omfattas av straffansvaret enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Eftersom det är straffbart att obehörigen röja att rapportering har skett bedömer Ei att det även fortsatt bör omfattas av Ei:s anmälningsskyldighet.

Sammanfattning

Tabellen nedan visar uppdelningen mellan de överträdelser av Remit som ska vara fortsatt kriminaliserade och de överträdelser av förordningen som inte längre ska vara kriminaliserade utan kunna bli föremål för ingripande genom administrativa sanktioner.

---

²² Prop. 2012/13:122 s. 49.

²³ Prop. 2012/13:122 s. 49.

Tabell 1. Överträdelse som är kriminaliserade respektive kan bli föremål för administrativa sanktioner

Artikel i Remit	Överträdelse som är kriminaliserade	Överträdelse som blir föremål för administrativa sanktioner
Förbud mot insiderhandel (inkl. obehörigt röjande av insiderinformation) (artikel 3)	Överträdelse som är begångna med uppsåt och är av normalgrad	Överträdelse begångna med uppsåt och är av ringa karaktär
	Överträdelse som är begångna med uppsåt och är av grov karaktär	Överträdelse begångna med oaktsamhet
Förbud mot otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5)	Överträdelse som är begångna med uppsåt och är av normalgrad	Överträdelse begångna med uppsåt och är av ringa karaktär
	Överträdelse som är begångna med uppsåt och är av grov karaktär	Överträdelse begångna med oaktsamhet
Rapporteringskyldigheten för personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner (artikel 15.1)		Samtliga överträdelse
Meddelandeförbudet (2 kap. 3 § i den nya kompletterande lagen)	Överträdelse som omfattas av straffansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken	

5.6 Energimarknadsinspektionens anmälningsskyldighet till åklagare

Förslag: Ei ska anmäla till åklagare när myndigheten har anledning att anta att ett insiderbrott, brott mot att obehörigen röja insiderinformation eller ett brott mot otillbörlig marknadspåverkan enligt den nya kompletterande lagen har begåtts, samt om Ei har anledning att anta att en överträdelse av meddelandeförbudet har begåtts. Dessa regler ska följaktligen vara oförändrade i sak.

Skälen för Ei:s förslag: Ei kommer även fortsatt att ta emot anmälningar om misstänkta överträdelse av Remit. Myndigheten har även möjlighet att på eget initiativ inleda utredningar av överträdelse av Remit. Som redovisats i avsnitt 5.5 ska vissa överträdelse av Remit fortsätta att vara kriminaliserade. Ei bör därför även fortsättningsvis vara skyldig att anmäla och överlämna sådana ärenden till åklagare. Detta ska Ei göra så snart myndigheten finner anledning att anta att ett brott enligt den nya kompletterande lagen har begåtts, vilket normalt är tidigt i en utredning.

Samarbetet mellan Energimarknadsinspektionen och åklagare

Förslag: Ei och åklagare ska samarbeta för att underlätta utredningar om överträdelse av insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan samt överträdelse av meddelandeförbudet.

Ei och åklagare bör kontinuerligt utveckla arbetsmetoder och samarbetsformer för att effektivisera utredningarna.

Skälen för Ei:s förslag: För att säkerställa effektiva utredningar med korta ledtider bör Ei så tidigt som möjligt informera åklagare när myndigheten genomför en utredning av misstänkta överträdelse som senare kan komma att resultera i en anmälan till åklagare. Omvänt bör åklagare så tidigt som möjligt informera om ärenden som kan komma att påverka Ei:s arbete, exempelvis i det fall åklagaren gör bedömningen att ett ärende eventuellt ska återlämnas till Ei. Det ligger således i båda parter intresse att utbyta erfarenheter om hur olika typer av utredningar bäst bedrivs och utformas. När en åklagare överväger att framställa ett alternativt yrkande om administrativ sanktion (se avsnitt 5.13 *Åklagarens yrkande om administrativ sanktion*) bör Ei till exempel tillhandahålla underlag eller beräkningsmodeller för återföring och sanktionsavgift. På så vis säkerställs att myndigheternas bedömningar överensstämmer vilket ökar rättssäkerheten för den enskilde.

Även om samarbete redan i dag pågår mellan myndigheterna bör det införas en särskild bestämmelse om myndighetssamarbete i den nya kompletterande lagen. Det innebär att Ei och åklagare inte bara kan utan ska samarbeta för att underlätta en effektiv process för utredningar av insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan samt överträdelse av meddelandeförbudet.

Till skillnad från idag, när nu oaktsamma överträdelse inte längre föreslås vara kriminaliserade, är det bara uppsåtliga överträdelse som är anmälningspliktiga. Detta kan initialt göra det svårare för Ei att avgöra om ett ärende är anmälningspliktigt när det nya regelverket träder i kraft. Ei anser dock att denna fråga kan lösas genom samarbete mellan Ei och åklagaren.

För att säkerställa en effektiv utredning av överträdelse av förbuden i Remit, samt ett effektivt samarbete mellan Ei och åklagare, föreslår Ei att det införas en bestämmelse i den nya kompletterande lagen som gör det möjligt för åklagaren att begära biträde av Ei. Förslaget utvecklas i avsnitt 5.13.

5.7 Utredningsbefogenheter och tvångsmedel

Enligt Remit ska medlemsstaten säkerställa att den nationella tillsynsmyndigheten har de utredningsbefogenheter som de behöver för att kunna säkerställa att förbuden och skyldigheterna i Remit följs och efterlevs (artikel 13).

Enligt förslaget i denna rapport ska Ei ha möjlighet att utreda överträdelse av Remit och påföra administrativa sanktioner i vissa fall. För att effektivt kunna genomföra dessa utredningar behöver Ei:s utredningsbefogenheter utökas. De utredningsåtgärder Ei vidtar måste också vara förenliga med de krav som anges i Remit. Utredningsbefogenheterna ska kunna utövas på ett proportionerligt sätt.

Nedan beskriver vi de nuvarande utredningsbefogenheterna som Ei har och som bör behållas, samt nya utredningsbefogenheter Ei bör få för att Sverige ska uppfylla kraven i Remit. Vi redogör också för ytterligare utredningsbefogenheter som Ei behöver för att kunna genomföra effektiva och rättssäkra utredningar.

Rätt att få tillgång till uppgifter, handlingar eller annat

Förslag: För att övervaka att bestämmelserna i Remit, delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen följs, får Ei förelägga ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat.

Ett föreläggande får inte avse en handling vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet och som innehas av advokaten eller biträdet eller den till förmån för vilken tystnadsplikten gäller.

Ett sådant föreläggande ska gälla omedelbart, om något annat inte bestäms och det får förenas med vite.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt artikel 13.2 i Remit ska den nationella tillsynsmyndigheten kunna få tillgång till varje dokument i vilken form som helst och få en kopia på det. Utredningsbefogenheterna och verkställandebefogenheterna ska begränsas till syftet med utredningen och ska utövas i överensstämmelse med nationell lagstiftning. Artikel 13 har inte ändrats genom förordning (EU) 2024/1106 (ändringsförordningen). Utöver detta har den nationella tillsynsmyndigheten en skyldighet att på begäran bistå Acer med att inhämta uppgifter (artikel 13b.4). Den artikeln är ny.

Ei har i dag möjlighet att få tillgång till dokument och begära upplysningar i den utsträckning som Remit kräver (15 § första stycket 1 marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). Ett sådant beslut gäller som huvudregel omedelbart. Ei kan dock bestämma att ett sådant föreläggande ska börja gälla först vid en senare

tidpunkt. Om en person inte följer Ei:s begäran, får föreläggandet förenas med vite (15 § tredje stycket). Bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten. Förordningens krav på att den nationella tillsynsmyndigheten ska kunna få tillgång till varje dokument i vilken form som helst och få en kopia på det får anses vara uppfyllt med hittillsvarande bestämmelser. Motsvarande bestämmelser bör därför införas i den nya kompletterande lagen.

Utredningsbefogenheten ska utövas i överensstämmelse med nationell lagstiftning. Det behöver därför finnas en begränsning avseende uppgiftsskyldigheten för advokater eller en advokats biträde. En sådan begränsning finns även i dag i 15 § tredje stycket marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Den innebär att ett föreläggande om att tillhandahålla en handling inte får avse sådan handling vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet och som innehas av advokaten eller biträdet eller den till förmån för vilken tystnadsplikten gäller. Tystnadsplikten följer av 8 kap. 4 § rättegångsbalken. Även denna bestämmelse bör överföras till den nya kompletterande lagen.

Utöver detta finns det även nationella regler om anonymitetsskydd och efterforskningsförbud i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) som Ei inte får överskrida. Eftersom grundlag har företräde framför vanlig lag behöver begränsningen dock inte särskilt anges i den nya kompletterande lagen.²⁴

Rätt att kalla den som förväntas kunna lämna uppgifter till förhör

Förslag: Om det behövs för att Ei ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt den nya kompletterande lagen, Remit, delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen följs, får Ei förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig för förhör på tid och plats som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Ett föreläggande gäller omedelbart, om något annat inte bestäms.

Föreläggandet får förenas med vite.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt Remit ska den nationella tillsynsmyndigheten kunna begära upplysningar av vem som helst, även av de personer som efter varandra verkar för att vidarebefordra order eller utför de berörda operationerna samt deras huvudmän, och, om nödvändigt, kalla en person eller en huvudman till förhör (artikel 13.2 b). Utredningsbefogenheterna och verkställandebefogenheterna ska begränsas till syftet med utredningen och ska utövas i överensstämmelse med

---

²⁴ Prop. 2011/12:175, *Blankning*, s. 19.

nationell lagstiftning (artikel 13.2). Innehållet i bestämmelserna är detsamma som tidigare.

Ei har i dag möjlighet att förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som myndigheten bestämmer (15 § första stycket 2 marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). Om en person inte följer Ei:s begäran om att inställa sig till förhör, får föreläggandet förenas med vite (15 § tredje stycket). Bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten. Förordningens krav på att den nationella tillsynsmyndigheten ska kunna begära uppgifter av vem som helst och kalla personer till förhör får därför anses vara uppfyllt med hittillsvarande bestämmelser och bestämmelserna föreslås därför överföras till den nya kompletterande lagen.

Rätt att utföra platsundersökning

Förslag: När det är nödvändigt för övervakningen av att en fysisk eller juridisk person följer bestämmelserna i Remit, delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen, får tillsynsmyndigheten genomföra en undersökning i personens verksamhetslokaler.

Skälen för Ei:s förslag: Av artikel 13.2 c i Remit följer att de nationella tillsynsmyndigheterna ska ha rätt att utföra platsundersökning.

Utredningsbefogenheterna och verkställandebefogenheterna ska begränsas till syftet med utredningen och ska utövas i överensstämmelse med nationell lagstiftning (artikel 13.2). Artikeln har inte ändrats.

Till skillnad från vad som anges i artikel 13.2 b sägs inte särskilt att inspektion ska kunna ske hos "vem som helst". Bestämmelsen får därför anses vara riktad enbart mot de som definieras som marknadsaktörer enligt artikel 2.7 i Remit.

Ei har i dag möjlighet att, när det är nödvändigt, genomföra en undersökning hos en marknadsaktör (16 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). En undersökning kan avse en fysisk eller en juridisk person. Den får dock endast avse verksamhetslokaler, vilket innebär att en lokal som enbart används som privatbostad inte får undersökas. För att en bostad ska kunna anses vara en verksamhetslokal krävs det att bostaden är den plats från vilken verksamheten i fråga huvudsakligen bedrivs. Att så är fallet kan till exempel framgå genom att verksamheten är registrerad på samma adress som privatbostaden.²⁵ Förordningens krav på att den nationella tillsynsmyndigheten ska kunna genomföra en platsundersökning hos en marknadsaktör får därmed anses vara uppfyllt. En liknande bestämmelse bör därför införas i den kompletterande lagen.

---

²⁵ Prop. 2016/17:22 s 378.

Enligt förarbetena till dagens marknadsmissbrukslag för grossistenergiprodukter fann man inget behov att införa tvångsmedel vid Ei:s platsundersökningar.²⁶ Platsundersökningar kan därför i dag inte förenas med vite. Ei bedömer att det inte heller nu är nödvändigt att förena platsundersökningar med vite under förutsättning att Ei:s förslag på att myndigheten ska kunna ansöka om att få genomföra tvingande platsundersökningar vid utredningen av vissa typer av överträdelser av Remit (se avsnitt 5.7 *Rätt att genomföra tvingande platsundersökningar*) införs i den kompletterande lagen.

Ei:s rätt att genomföra tvingande platsundersökningar

Förslag: Ei får, efter beslut av Stockholms tingsrätt, genomföra en undersökning i en fysisk eller juridisk persons verksamhetslokal.

En sådan undersökning får beviljas om det finns anledning att anta att en överträdelse av något av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation eller otillbörlig marknadspåverkan har skett och den som misstänks för överträdelsen inte lämnar uppgifter enligt ett föreläggande eller om det annars finns risk för att bevis undanhålls eller förvanskas. En förutsättning är också att vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär.

När undersökningen genomförs har Ei rätt att granska och kopiera handlingar, begära muntliga förklaringar direkt på platsen och få tillträde till lokaler. Elektroniskt lagrad information får granskas och kopieras hos Ei, om den som undersökningen genomförs hos samtycker till att informationen flyttas till myndighetens lokaler. Denne har rätt att följa de åtgärder som myndigheten vidtar.

Ei får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra en undersökning.

Den i vars verksamhetslokaler en undersökning ska äga rum har rätt att tillkalla ett juridiskt biträde som får närvara under undersökningen.

Lagen om domstolsärenden ska tillämpas vid handläggningen i Stockholms tingsrätt. I sådana ärenden ska bestämmelserna om rättegångskostnader i 31 kap. rättegångsbalken tillämpas.

Skälen för Ei:s förslag: Remit anger inget krav på att den nationella tillsynsmyndigheten ska få göra undersökningar i en fysisk eller juridisk persons lokal utöver vad som anges i artikel 13.2.c. Enligt artikel 13.1 ska medlemsstaten

---

²⁶ Prop. 2012/13:122 s. 30.

dock säkerställa att dess nationella tillsynsmyndighet har de utredningsbefogenheter och verkställandebefogenheter som de behöver för att utreda och sanktionera förbuden och övriga skyldigheter i Remit. Enligt artikel 13.2 i Remit ska utredningsbefogenheterna och verkställandebefogenheterna begränsas till syftet med utredningen och utövas i överensstämmelse med nationell lagstiftning.

I dag har Ei inga tvångsmedel som kan tillgripas i det fall en fysisk eller juridisk person skulle motsätta sig en undersökning i verksamhetslokalen. Åklagare har dock möjlighet att vidta olika tvångsmedel under en förundersökning, däribland husrannsakan (28 kap. rättegångsbalken (1942:740)), vilket till viss del kan liknas vid en tvingande platsundersökning.

Ei föreslår nu att vissa överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation eller otillbörlig marknadspåverkan som hittills har utretts av åklagare, i stället ska utredas och sanktioneras av Ei. I dessa fall är det viktigt att Ei:s utredning inte stoppas upp av att marknadsaktören inte går med på ett platsbesök i de fall Ei anser att platsbesök är en nödvändig utredningsåtgärd. Om det dessutom finns en risk för att bevisningen undanhålls eller förvanskas innebär det i värsta fall att Ei:s utredning inte kan genomföras på ett effektivt sätt med resultatet att det inte går att fastställa om det skett en överträdelse. Det i sin tur kan leda till att överträdelser av Remit inte kommer kunna sanktioneras. Det är därför nödvändigt för en effektiv utredning och sanktionering av nämnda förbud att Ei i vissa fall får möjlighet att genomföra en platsundersökning när det behövs för att utreda om en överträdelse ha skett, till exempel få tag i dokument och annan information för granskning.

Tvingande platsundersökning bör begränsas till utredningar om misstänkta överträdelser av något av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation eller otillbörlig marknadspåverkan eftersom dessa överträdelser bedöms ha mest påverkan på el- respektive gasmarknadernas funktionssätt.

Dessutom ska Acer ha rätt att genomföra motsvarande tvingande platsundersökningar i Sverige, vilket utvecklas nedan.

Förutsättningar för en undersökning

Eftersom Ei nu föreslår en tvingande åtgärd är det viktigt att det tydligt framgår vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att Ei ska få genomföra en platsundersökning.

Det finns flera andra nationella myndigheter som kan genomföra tvingande platsundersökningar vid utredning av ärenden. Finansinspektionen kan ansöka

hos Stockholms tingsrätt för att få genomföra en undersökning för att utreda en överträdelse av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och marknadsmanipulation enligt artikel 14 a, 14 b eller 15 i marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument. Konkurrensverket kan, efter beslut av Patent- och marknadsdomstolen, genomföra en undersökning hos ett företag för att utreda överträdelser av konkurrenslagstiftningen (5 kap. 3 § konkurrenslagen (2008:579)). Även Skatteverket har möjlighet att genomföra så kallad bevissäkring för att eftersöka och ta om hand handlingar för granskning enligt skatteförfarandelagen (2011:1244).

Av ovan nämnda myndigheter är det Finansinspektionens utredningar av misstänkta överträdelser av marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument (EU) nr 596/2014 som har störst likhet med Ei:s utredningar och sanktioner av överträdelser av Remit.

Finansinspektionen får, efter beslut av Stockholms tingsrätt, genomföra en undersökning i en fysisk eller juridisk persons verksamhetslokaler för att utreda om personen har överträtt något av förbuden i artikel 14 a, 14 b eller 15 i marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument. Dessa förbud motsvarar förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan i Remit.

Flera förutsättningar måste vara uppfyllda för att Finansinspektionen ska få genomföra en undersökning. För det första ska det finnas anledning att anta att en överträdelse har skett. För det andra ska personen inte frivilligt ha rättat sig efter ett föreläggande att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat och så ska det finnas risk för att bevis undanhålls eller förvanskas. Ytterligare en förutsättning är att vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär (4 kap. 1 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning).

Ei bör således få rätt att, efter beslut av domstol, genomföra en undersökning i en fysisk eller juridisk persons verksamhetslokaler, om det kan antas att en överträdelse av Remits bestämmelser om förbud mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation eller otillbörlig marknadspåverkan har skett, om den som undersökningen avser inte rättar sig efter ett föreläggande om att lämna uppgifter eller det annars finns risk för att bevis undanhålls för granskning eller förvanskas samt vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär.

Finansinspektionens undersökningar får under vissa förutsättningar även genomföras i verksamhetslokaler som hör till en annan person än den som misstänks ha överträtt marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument

(jfr 4 kap. 2 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). För att regelverken för den finansiella marknaden och grossistenergimarknaden ska överensstämma anser Ei att en motsvarande möjlighet bör införas i den nya kompletterande lagen även om det inte krävs enligt Remit.

Vid Finansinspektionens undersökningar har den vars verksamhetslokaler myndigheten ska undersöka rätt att tillkalla ett juridiskt biträde (jfr 4 kap. 7 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). Undersökningen bör som huvudregel inte påbörjas innan det juridiska biträdet inställer sig. Motsvarande rätt till juridiskt biträde bör gälla vid Ei:s undersökningar. Likaså bör en undersökning av Ei som huvudregel inte få påbörjas i avvaktan på att det juridiska biträdet inställer sig. Detta bör dock inte gälla om undersökningen onödigt skulle fördröjas eller om den har beslutats utan att den som undersökningen avser har fått tillfälle att yttra sig.²⁷

Genomförandet av en undersökning

Ei bör för att kunna genomföra en effektiv utredning ha samma möjligheter och rättigheter vid sina undersökningar som Finansinspektionen. Den enskilde bör även på motsvarande sätt ha samma möjlighet att följa de åtgärder som vidtas av Ei.

När Finansinspektionen genomför en undersökning har inspektionen rätt att

1. granska bokföring och andra affärshandlingar,
2. ta kopior av eller göra utdrag ur bokföring och affärshandlingar,
3. begära muntliga förklaringar direkt på platsen, och
4. få tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra utrymmen som disponeras eller kan antas disponeras i verksamheten, jfr 4 kap. 5 § första stycket lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning).

I fråga om elektroniskt lagrad information får Finansinspektionen granska bokföring och andra affärshandlingar samt ta kopior av eller göra utdrag ur bokföring och affärshandlingar hos Finansinspektionen, om den som undersökningen genomförs hos samtycker till att informationen flyttas till inspektionens lokaler. Denne har dessutom rätt att följa de åtgärder som inspektionen vidtar (jfr 4 kap. 5 § andra stycket lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning).

Ei:s befogenheter vid undersökningen bör regleras i lag på motsvarande sätt som gäller för Finansinspektionen i 4 kap. 5 § lagen (2016:1306) med kompletterande

---

²⁷ Jfr prop. 1992/93:56 *Ny konkurrenslagstiftning* s. 110 och prop. 2004/05:117 *Skadestånd enligt konkurrenslagen* s. 53–55.

bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. Eftersom Ei föreslår att beslut om sanktioner vid överträdelser av förbuden i Remit ska prövas av Stockholms tingsrätt (se avsnitt 5.9) bör det därför även vara Stockholms tingsrätt som prövar en ansökan om genomförande av undersökning. Det är dessutom Stockholms tingsrätt som prövas Finansinspektionens ansökningar om tvingande platsundersökningar. Vid prövning av ärenden om undersökningar i Stockholms tingsrätt bör, i likhet med beslut om Finansinspektionens platsundersökningar, bestämmelserna i lagen (1996:242) om domstolsärenden tillämpas.

Det kan inte uteslutas att en fysisk eller juridisk person inte medverkar till en undersökning. Ei ska i dessa fall kunna begära handräckning hos Kronofogdemyndigheten för att kunna genomföra undersökningen.

Acers rätt att genomföra tvingande platsundersökningar

Förslag: Acer får genomföra en undersökning i en fysisk eller juridisk persons verksamhetslokal. En sådan undersökning får genomföras om det finns anledning att anta att en överträdelse av något av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation eller otillbörlig marknadspåverkan har skett och den som misstänks för överträdelsen inte lämnar uppgifter enligt ett föreläggande eller om det annars finns risk för att bevis undanhålls från granskning eller förvanskas. En förutsättning är att vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär.

När undersökningen genomförs har Acer rätt att granska och kopiera handlingar, begära muntliga förklaringar direkt på platsen och få tillträde till lokaler. Elektroniskt lagrad information får granskas och kopieras hos Acer, om den som undersökningen genomförs hos samtycker till att informationen flyttas till byråns lokaler. Denne har rätt att följa de åtgärder som Acer vidtar.

Acer får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra en undersökning.

Den i vars verksamhetslokaler en undersökning ska äga rum har rätt att tillkalla ett juridiskt biträde som får närvara under undersökningen.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt artikel 13a.3 i Remit ska Acer ha rätt att få tillträde till fysiska och juridiska personers lokaler. Acer ska även kunna granska räkenskaperna och annan dokumentation som avser verksamheten, oavsett i vilken form de förvaras, göra eller erhålla alla former av kopior av eller utdrag ur sådana räkenskaper eller dokumentation och försegla affärslokaler, räkenskaper eller dokumentation så länge och i den omfattning det är nödvändigt för inspektionen. När det krävs för att platsundersökning ska kunna utföras korrekt och vara effektiv får byrån utföra inspektionen utan att underrätta de personer

som är föremål för utredningen på förhand (artikel 13a.2). Denna typ av undersökningar på plats kan enligt Remit kräva tillstånd från en nationell rättslig myndighet (artikel 13a.9).

För att Ei ska få genomföra en undersökning ska det för det första finnas anledning att anta att en överträdelse har skett. För det andra ska personen inte frivilligt ha rättat sig efter ett föreläggande att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat och för det tredje ska det finnas risk för att bevis undanhålls eller förvanskas. Ytterligare en förutsättning är att vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär. Ei bedömer att motsvarande förutsättningar bör vara uppfyllda för att Acer ska få genomföra en undersökning hos en person i Sverige.

De åtgärder Acer ska kunna vidta vid en platsundersökning i Sverige enligt Remit motsvarar enligt Ei:s bedömning de åtgärder som Ei föreslås få vidta vid undersökningar. Dessa åtgärder har beskrivits i föregående avsnitt.

För att säkerställa att Acer kan genomföra undersökningar i Sverige bedömer Ei att det bör tas in regler om Acers platsundersökningar i den nya kompletterande lagen. Av lagen ska framgå att Acer ska ansöka hos Stockholms tingsrätt för att få göra sådana undersökningar. Stockholms tingsrätt ska pröva om förutsättningar för att bevilja platsundersökning är uppfyllda. Dessa förutsättningar ska vara desamma som för Ei. Acer får vidta de utredningsåtgärder som framgår av bestämmelserna i den nya kompletterande lagen, vilka motsvarar kraven i Remit.

Rätt att ta del av uppgifter om tele- och datatrafik

Förslag: Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst ska på begäran lämna uppgifter om abonnemang, innehållet i ett elektroniskt meddelande, eller en annan uppgift som angår ett särskilt elektroniskt meddelande till Ei, om myndigheten finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för utredningen av en misstänkt överträdelse av Remit.

Skälen för Ei:s förslag: Av artikel 13.2 d i Remit följer att de nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter ska omfatta rätten att begära befintliga register över tele- och datatrafik. Utredningsbefogenheterna och verkställandebefogenheterna ska begränsas till syftet med utredningen och ska utövas i överensstämmelse med nationell lagstiftning (artikel 13.2). Bestämmelsen är inte ny.

I Sverige är det lagen (2022:482) om elektronisk (LEK) som reglerar möjligheten att ta del av sådana tele- och datauppgifter som Ei kan behöva för sin utredning av misstänkta överträdelser av Remit. I 9 kap. 31 § LEK föreskrivs en tystnadsplikt för

den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst när det gäller 1) uppgift om abonnemang, 2) innehållet i ett elektroniskt meddelande, eller 3) annan uppgift som angår ett särskilt elektroniskt meddelande, får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det han fått del av eller tillgång till.

För att Ei ska få möjligheter att ta del av sådana uppgifter över tele- och datatrafik från teleoperatörer behöver en sådan rätt anges i nationell lagstiftning. Vid regeringens tidigare bedömning av om Ei behövde kunna ta del av tele- och datauppgifter från teleoperatörer kom regeringen fram till att möjligheten var begränsad men att kravet i Remit ändå var uppfyllt eftersom Ei genom ett informationsföreläggande (15 § 1 p. marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter) kan få tillgång till varje dokument i vilken form som helst, vilket även omfattar elektroniska dokument.²⁸

Idag har Ekobrottsmyndigheten rätt att få information som skyddas av tystnadsplikt enligt 9 kap 31 § första punkten lagen om elektronisk kommunikation i samband med vissa brottsutredningar (9 kap 33 § 2 p. LEK). Vidare har enligt 9 kap. 33 § första punkten Finansinspektionen, Skatteverket, Konsumentverket, Konsumentombudsmannen och Kronofogdemyndigheten också möjlighet att i vissa sammanhang ta del av sådan information som framgår av 9 kap. 31 § första punkten. För dessa myndigheter gäller att uppgiften ska vara "av väsentlig betydelse" för handläggningen av ett sådant ärende som omfattas av undantaget från tystnadsplikten (9 kap. 33 § LEK).

Eftersom Ei nu föreslår att även Ei i vissa fall ska utreda och sanktionera överträdelser av förbuden om insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan bör även Ei kunna få tillgång till sådan information som omfattas av tystnadsplikten i 9 kap 31 § första punkten. Tidigare har sådana överträdelser anmälts av Ei till åklagare som då kunnat ta del av tele- och datauppgifter enligt LEK. När även Ei utreder och sanktionerar sådana överträdelser behöver Ei få möjlighet att ta del av sådana tele- och datauppgifter som i dag omfattas av tystnadsplikten i 9 kap. 31 § LEK för att effektivt kunna utreda misstänkta överträdelser av Remit. Det kan exempelvis vara fråga om uppgifter om abonnemang för att ta reda på vem som har spridit vilseledande information på internet inom ramen för en utredning av en överträdelse av förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan enligt artiklarna 2.2 och 5 i Remit. Ei kan också behöva uppgifter om abonnemang för att ta reda på vem som röjt insiderinformation, vilket kan vara en överträdelse av förbudet mot insiderhandel enligt artikel 3.1 b i Remit.

---

²⁸ Prop. 2012/13:122 s. 29.

Enligt artikel 13 i Remit ska myndigheterna utöva sina utredningsbefogenheter på ett proportionerligt sätt. Att få ta del av uppgifter om abonnemang är en ingripande åtgärd som endast bör användas i de fall Ei bedömer att sådana uppgifter är nödvändiga för att kunna utreda en misstänkt överträdelse. Ei bedömer att det därför bör införas en punkt i 9 kap. 33 § LEK som gör det möjligt för den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst att kunna lämna den information som Ei begär, om Ei bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse för utredningen av en misstänkt överträdelse av Remit.

Rätt att förbjuda vissa ageranden, förbuds föreläggande

Förslag: Om det är sannolikt att någon har överträtt Remit, delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen, får Ei förelägga den personen att upphöra med ett visst förfarande eller en viss verksamhet, så kallat förbuds föreläggande.

Ett föreläggande enligt första stycket gäller omedelbart, om något annat inte bestäms.

Ett föreläggande som fattas under utredningen av ett ärende enligt första stycket ska vara begränsat i tid och upphör när ärendet har avgjorts. För att ett förbuds föreläggande ska få meddelas ska Ei göra det sannolikt att personen överträtt bestämmelse i Remit eller genomförordningar som meddelats med stöd av Remit. Beslutet får dock gälla i högst sex månader.

Föreläggandet får förenas med vite.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt Remit ska den nationella tillsynsmyndigheten kunna begära att ett agerande som strider mot Remit eller de genomförandeakter som antagits på grundval av Remit upphör, så kallat interimistiskt förbuds föreläggande (artikel 13.2 e). Denna befogenhet ska kunna användas under en utredning, dvs. innan det har prövats om en överträdelse faktiskt har skett.

Utredningsbefogenheterna och verkställandebefogenheterna ska begränsas till syftet med utredningen och ska utövas i överensstämmelse med nationell lagstiftning (artikel 13.2). Bestämmelsen är inte ny.

I dag finns en generellt utformad bestämmelse som ger Ei befogenhet att meddela de förelägganden som krävs för att en person ska följa Remit och tillhörande genomförandeförordningar (18 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter). Syftet med bestämmelsen är att även inkludera ett

sådant interimistiskt förbuds föreläggande.²⁹ Förordningens krav får därmed anses vara uppfyllt i det hittillsvarande regelverket.

När marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter upphävs, föreslår dock Ei att myndighetens rätt att besluta om ett interimistiskt förbuds föreläggande regleras i en egen separat bestämmelse i den nya kompletterande lagen med anledning av att det är en interimistisk åtgärd.

I dag är det inte preciserat i vilka situationer Ei har rätt att förelägga någon att upphöra med ett visst agerande under handläggning av ett ärende. Det är dock en ingripande åtgärd för en person att under utredningen av ett ärende få ett förbuds föreläggande. Det är därför Ei:s bedömning att det bör framgå av den nya kompletterande lagen i vilka fall Ei får beslut om ett sådant interimistiskt föreläggande. Detta följer av proportionalitetsprincipen.

För att Finansinspektionen i likartade situationer ska få förelägga en person att upphöra med ett visst agerande ska inspektionen göra det sannolikt att personen har åsidosatt marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument. Ett föreläggande ska alltså syfta till att stoppa ett förfarande som med viss grad av säkerhet strider mot förordningen och därmed är skadligt för marknaden. Motsvarande beviskrav bör därför gälla för att Ei ska få meddela ett interimistiskt förbuds föreläggande.

Förbudet bör också vara utformat så att det begränsas till det som är nödvändigt för att förhindra eller stoppa det förfarande som avses. Vid utredningen av en misstänkt överträdelse av Remit skulle ett föreläggande till exempel kunna innebära att en marknadsaktör förbjuds att sprida information som bedöms vara vilseledande för marknaden (artiklarna 2.2 och 5 i Remit).

I dag är det inte reglerat under hur lång tid ett förbuds föreläggande gäller. För att beakta proportionalitetsprincipen bör ett sådant föreläggande enligt Ei:s bedömning inte gälla längre än till den tidpunkt då det prövas om det förfarande som Ei förelägger någon att upphöra med strider mot Remit. Det innebär att föreläggandet upphör vid den tidpunkt då Ei beslutar om ett ingripande. Det bör emellertid också finnas en absolut tidsgräns. Denna tidsgräns bör anges till sex månader, vilket även motsvarar den tid som gäller för Finansinspektionens förbuds förelägganden.³⁰

Ett interimistiskt förbuds föreläggande bör kunna förenas med vite.

---

²⁹ Prop. 2012/13:122 s. 35.

³⁰ Jfr motsvarande för Finansinspektionen, prop. 2016/17:22 s. 173.

Rätt att meddela de förelägganden som behövs

Förslag: Ei får meddela de förelägganden som behövs för att se till att bestämmelserna i Remit, delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen följs.

Ett föreläggande enligt första stycket gäller omedelbart, om något annat inte bestäms. Föreläggandet får förenas med vite.

Skälen för Ei:s förslag: Remit anger inget krav på att den nationella tillsynsmyndigheten ska få meddela ytterligare förelägganden utöver de förbudsföreläggande som anges i artikel 13.2.e. Enligt artikel 13.1 ska medlemsstaten dock säkerställa att dess nationella tillsynsmyndighet har de utredningsbefogenheter och verkställandebefogenheter som de behöver för att utreda och sanktionera förbuden och övriga skyldigheter i Remit.

Ei har i dag möjlighet att meddela de förelägganden som behövs för att se till att bestämmelserna i Remit eller genomförordningar som meddelats med stöd av Remit följs (18 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). Om en person inte följer Ei:s föreläggande får det förenas med vite (18 § 2 stycket). När bestämmelsen infördes i dagens marknadsmissbrukslag för grossistenergiprodukter bedömde regeringen att det var nödvändigt med en generell utformad bestämmelse med anledning av att Remit innefattar en rad skyldigheter som Ei kan behöva ingripa mot för att säkerställa att förordningen följs.³¹ Sådana skyldigheter finns i fråga om offentliggörande av insiderinformation (artikel 4), rapporteringsskyldigheter och krav på system och förfaranden för marknadsaktörer som ägnar sig åt algoritmisk handel eller ger direkt elektroniskt tillträde till en organiserad marknadsplats (artikel 5a), rapportering av LNG-uppgifter (artikel 7c), tillhandahållande av uppgifter (artikel 8), registrering (artikel 9) och inrättande och underhåll av effektiva system eller förfaranden för att identifiera en överträdelse av artiklarna 3, 4 och 5 samt rapporteringsskyldigheten (artikel 15).

Ei:s föreläggande kan till exempel handla om att förelägga en person att genomföra åtgärder för att uppfylla regelverkets krav i framtiden. En liknande bestämmelse bör finnas kvar och införas i den kompletterande lagen.

---

³¹ Prop. 2012/13:122 s. 35.

Rätt att begära att tillgångar får beläggas med kvarstad eller att betalning säkras

Förslag: Ei får ansöka om kvarstad för att säkerställa betalning av sanktionsavgift eller återföring på grund av en överträdelse av förbuden mot insiderhandel (artikel 3), obehörigt röjande av insiderinformation (artikel 3), eller otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5).

En ansökan om kvarstad ska ges in till och prövas av Stockholms tingsrätt enligt bestämmelser i rättegångsbalken om kvarstad i brottmål.

Ei får ansöka om egendom som tillhör den betalningsskyldige tas i anspråk (betalningssäkring) för att säkerställa betalning av en sanktionsavgift eller återföring på grund av överträdelse av skyldigheterna att offentliggöra insiderinformation (artikel 4), rapporteringsskyldigheter och krav på system och förfaranden för marknadsaktörer som ägnar sig åt algoritmisk handel eller ger direkt elektroniskt tillträde till en organiserad marknadsplats (artikel 5a), rapportering av LNG-uppgifter (artikel 7c), tillhandahållande av uppgifter (artikel 8), registrering artikel (9) och inrättande och underhåll av effektiva system eller förfaranden för att identifiera en överträdelse av artiklarna 3, 4 och 5 samt rapporteringsskyldigheten (artikel 15).

En ansökan om betalningssäkring ska ges in till och prövas av allmän förvaltningsdomstol.

Beslut om kvarstad och betalningssäkring ska verkställas av Kronofogdemyndigheten.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt Remit ska den nationella tillsynsmyndigheten eller annan behörig myndighet ha rätt att begära att tillgångar fryses eller beläggs med kvarstad (artikel 13.2 f). Utredningsbefogenheterna och verkställandebefogenheterna ska begränsas till syftet med utredningen och ska utövas i överensstämmelse med nationell lagstiftning (artikel 13.2). Enligt artikel 13.1 ska medlemsstaten säkerställa att dess nationella tillsynsmyndighet har de utredningsbefogenheter och verkställandebefogenheter som de behöver för att utreda och sanktionera förbuden och övriga skyldigheter i Remit. Artikel 13 är inte ändrad.

Några allmänna regler om frysning av tillgångar finns inte i Sverige. Reglerna i svensk rätt om kvarstad och beslag har däremot ansetts tillgodose syftena bakom frysning sinstitutet.³² Regler om kvarstad i brottmål finns i rättegångsbalken (26 kap.). Enligt 26 kap. 2 § rättegångsbalken kan kvarstad beslutas av domstol på

---

³² Prop. 2004/05:142 *Marknadsmisbruk* s. 122.

ansökan av undersökningsledare, åklagare eller målsägande mot den som är skäligen misstänkt för brott, oavsett brottets beskaffenhet. Kvarstad kan bara användas för att säkra betalning av ett belopp som det skäligen kan befaras att den misstänkte kommer att undanskaffa (26 kap. 1 § rättegångsbalken). I rättegångsbalken finns även bestämmelser om kvarstad i tvistemål (15 kap.). Om någon visar sannolika skäl för att han eller hon har en fordran, som är eller kan antas bli föremål för rättegång eller prövning i annan liknande ordning, och det skäligen kan befaras att motparten genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt för att undandra sig att betala skulden, får domstolen förordna om kvarstad så att fordringen kan antas bli täckt vid utmätning.

Kvarstad

Ei har i dag ingen möjlighet att begära att tillgångar beslagtogs eller beläggs med kvarstad. I förarbetena till marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter motiverades detta med att insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan skulle hanteras inom straffrätten där åklagaren har sådana befogenheter enligt 29 kap. rättegångsbalken.³³

Ei gör dock bedömningen att när myndigheten får meddela administrativa sanktioner i form av sanktionsavgifter och återföring är det också lämpligt att Ei ges möjlighet att säkerställa att den som åläggs sanktionsavgift eller återföring kommer att betala. Det är därför viktigt att Ei får möjlighet att ansöka om kvarstad.

En fråga är dock om det är reglerna i rättegångsbalken om kvarstad i brottmål eller reglerna i rättegångsbalken om kvarstad i tvistemål som bör tillämpas. I denna fråga kan Ei konstatera att Finansinspektionen har möjlighet att ansöka om kvarstad hos Stockholms tingsrätt för att säkerställa betalning av en sanktionsavgift eller återföring på grund av en överträdelse av förbudet mot insiderhandel eller olagligt röjande av insiderinformation i artikel 14 i marknadsmissbruksförordningen, eller förbudet mot marknadsmanipulation i artikel 15 i marknadsmissbruksförordningen (jfr 5 kap. 1 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning). I dessa fall ska bestämmelserna i 2 1, 2, 5, 6 och 8 §§ rättegångsbalken om kvarstad i brottmål tillämpas.³⁴

Med anledning av hur regelverket utformats avseende Finansinspektionen samt att Ei föreslår att överträdelser av förbuden mot insiderhandel (artikel 3), obehörigt röjande av insiderinformation (artikel 3), eller otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) ska hanteras av allmän domstol föreslår Ei att rättegångsbalkens bestämmelser om kvarstad i brottmål ska gälla även när Ei ansöker om kvarstad.

---

³³ Prop. 2012/13:122 s. 30.

³⁴ Prop. 2016/17:22 s. 165.

Eftersom dessa mål i övrigt hanteras av Stockholms tingsrätt bör en ansökan om kvarstad också ges in till Stockholms tingsrätt.

Betalningssäkring

För överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan beslutar Ei om sanktion genom ett sanktionsföreläggande. Detta kan sedan leda till en process i allmän domstol. För övriga överträdelser av Remit har Ei funnit det lämpligt att Ei:s beslut i stället överklagas till allmän förvaltningsdomstol (se avsnitt 5.9). Det är därför nödvändigt att göra en skillnad mellan förfarandet för att säkerställa betalning av en sanktionsavgift eller återföring vid överträdelse av förbuden mot insiderhandel (artikel 3), obehörigt röjande av insiderinformation (artikel 3), eller otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) i Remit, och andra överträdelser av förordningen.

Kvarstads- eller frysningsinstitutet enligt Remit ska, som nämns ovan, även kunna tillämpas för att säkerställa en betalning av en sanktionsavgift eller återföring som meddelas av Ei vid till exempel överträdelser av skyldigheterna i artiklarna 4, 5a, 7c, 8, 9 och 15 i Remit.

Finansinspektionen kan enligt lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ansöka hos förvaltningsrätt för att säkra betalning av sanktionsavgifter och återföring för vissa överträdelser som handläggs i förvaltningsdomstol. Då gäller förfarande om betalningssäkring som beskrivs på följande sätt. För att säkerställa betalning av en sanktionsavgift eller återföring när en fysisk eller juridisk person har åsidosatt sin skyldighet på ett sätt som anges i 5 kap. 2 § i den föreslagna kompletterande lagen för Ei, får egendom som tillhör den som är betalningsskyldig tas i anspråk (betalningssäkring). Finansinspektionens ansökan om betalningssäkring får beslutas bara om det finns en påtaglig risk för att den fysiska eller juridiska personen genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt undandrar sig att betala avgiften eller det belopp som ska återföras, och betalningsskyldigheten avser ett betydande belopp. Om sanktionsavgift eller återföring inte har beslutats, får betalningssäkring beslutas bara om det är sannolikt att så kommer att ske. En betalningssäkring får inte avse ett högre belopp än det belopp sanktionsavgiften eller återföringen sannolikt kommer att fastställas till.

Ett beslut om betalningssäkring får fattas bara om skälen för beslutet uppväger det intrång eller men i övrigt som beslutet innebär för den som beslutet gäller eller för något annat motstående intresse.

Ett beslut om betalningssäkring på ansökan av Finansinspektionen fattas av den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift eller återföring. I fråga om en sådan ansökan ska 46 kap.

9–13 §§, 14 § första stycket 1 och andra stycket första meningen samt 20–22 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om Skatteverket gälla för Finansinspektionen. Vid prövning av verkställighet av ett beslut om betalningssäkring ska 69 kap. 13–18 §§ och 71 kap. 1 § första stycket skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om Skatteverket gälla för Finansinspektionen.

Ei:s beslut om överträdelse av Remit kommer på motsvarande sätt att överklagas till förvaltningsdomstol. Ei föreslår därför att reglerna om betalningssäkring ska användas i dessa fall för att säkerställa anspråk på sanktionsavgift och återföring i dessa fall.

Övrigt

Kronofogdemyndigheten bör vara den myndighet som verkställer beslut om kvarstad och betalningssäkring, se avsnitt 5.12 om verkställighet av beslut.

Utredning på begäran av Acer

Förslag: När Ei assisterar Acer ska Ei få använda sina utrednings- och verkställighetsbefogenheter på motsvarande sätt som gäller när myndigheten utreder ett eget ärende. Det betyder att Ei exempelvis får utföra undersökningar på plats i verksamhetslokaler och förelägga en person att komma in med uppgifter, handlingar eller annat på begäran av Acer.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt artiklarna 13a och 13b i Remit ska Acer få begära assistans från Ei vid byråns utredning av en misstänkt överträdelse i Sverige. Det kan till exempel vara att utföra undersökningar på plats eller att hämta in uppgifter, handlingar eller annat från en marknadsaktör i Sverige.

Av 3 § i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen framgår bland annat att Ei fullgör uppgifter som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer-förordningen) och Remit. Ei:s bedömning är därför att myndigheten kan fullgöra sin samarbetskyldighet med Acer med stöd av myndighetens instruktion.

Genom ändringsförordningen har Acer fått utökade utredningsbefogenheter och dessa har inte tillämpats i praktiken ännu. Det är därför svårt att säga vad en begäran om assistans kommer att innebära för Ei. Ei bedömer att det är lämpligt att det framgår av lag vilka befogenheter myndigheten har när den ska assistera Acer. Ei föreslår därför att det införs en bestämmelse i den nya kompletterande lagen som tydliggör att Ei får använda samma utredningsbefogenheter och verkställighetsbefogenheter när Ei assisterar Acer som när myndigheten själv utreder ett ärende.

5.8 Administrativa sanktioner och vem de kan riktas mot

Förslag: Ei ska kunna ingripa med administrativa sanktioner mot den som har överträtt förbuden om insiderhandel i artikel 3 i Remit, obehörigt röjande av insiderinformation i artikel 3 i Remit och om otillbörlig marknadspåverkan i artikel 5 i Remit.

Ei ska också kunna ingripa mot den som har åsidosatt följande skyldigheter i Remit:

det som anges om offentliggörande av insiderinformation i artikel 4.1,

att meddela den nationella tillsynsmyndigheten om ett försenat offentliggörande av insiderinformation i enlighet med det som anges i artikel 4.2,

det som anges om att inrätta effektiva system, riskkontrollåtgärder och arrangemang i enlighet med det som anges i artikel 5a.1,

det som anges om att meddela den nationella myndigheten om i enlighet med det som anges i artikel 5a.2 och 5a.3,

rapporteringskyldigheten i enlighet med det som anges i artikel 7c,

rapporteringskyldigheten i enlighet med det som anges i artikel 8,

registreringskyldigheten i enlighet med det som anges i artikel 9,

inte inrättat och upprätthållit effektiva arrangemang, system och förfaranden i enlighet med det som anges i artikel 15.3, samt

inte uppfyllt rapporteringsplikten i enlighet med det som anges i artikel 15.1 och 15.4.

Skälen för Ei:s förslag: För att säkerställa att medlemsstaterna har ett gemensamt tillvägagångssätt vid hantering av överträdelser av Remit, delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen innehåller Remit en uppräknning av de administrativa sanktioner och andra åtgärder som ska kunna användas vid överträdelser för de överträdelser som särskilt anges.

Enligt artikel 18 i Remit föreskrivs ett minimikrav på vilka administrativa sanktioner ska kunna vidtas mot överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan i artiklarna 3 och 5 samt skyldigheten att offentliggöra insiderinformation i artikel 4, rapporteringskyldigheten i artikel 8, registreringskyldigheten i artikel 9 och skyldigheterna för personer som yrkesmässigt arrangerar och genomför

transaktioner med grossistenergiprodukter i artikel 15. Dessa sanktioner är offentlig varning, återföring av vinst eller undviken förlust, kräva att överträdelsen upphör samt sanktionsavgifter. Det bör alltså införas en möjlighet för Ei att besluta om administrativa sanktioner vid överträdelser av dessa förbud och skyldigheter.

Ei ska dock, vilket beskrivits ovan, endast ingripa mot överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan i de fall myndigheten inte har anledning att anta ett brott enligt 7 kap. 1–3 §§ i den nya kompletterande lagen (jfr avsnitt 5.4). I dessa fall ska i stället åklagare ingripa vid överträdelse av förbuden.

Enligt artikel 13 i Remit ska den nationella tillsynsmyndigheten även säkerställa att skyldigheten enligt artikel 7c i Remit efterlevs, vilket är en skyldighet att rapportera in uppgifter om marknadsdata till Acer avseende LNG. Även denna bestämmelse bör därför kunna omfattas av administrativa sanktioner.

Remit begränsar dock inte medlemsstaternas möjligheter att fastställa regler om andra eller strängare sanktioner än de som anges i förordningen (artikel 18.1 andra stycket). För att Ei ska kunna säkerställa att även andra skyldigheter i förordningen följs och efterlevs gör Ei bedömningen att myndigheten även ska kunna ingripa med administrativa sanktioner vid överträdelser av artikel 5a. Denna bestämmelse gäller marknadsaktörer som bedriver algoritmisk handel eller ger direkt elektroniskt tillträde till en organiserad marknadsplats. Sådana marknadsaktörer har en skyldighet att rapportera detta till den berörda nationella tillsynsmyndigheten. Dessa marknadsaktörer ska även inrätta arrangemang, system och riskkontrollåtgärder. Skyldigheten har införts i Remit för att minimera de risker som denna handelsteknik medför (skäl 10 i ändringsförordningen (EU) nr 2024/1106).

Sanktioner på begäran av Acer

När Acer har utrett ett ärende kan de enligt artikel 13.11 i Remit, kräva att Ei vidtar nödvändiga åtgärder, inbegripet, när så är lämpligt, i enlighet med artikel 18. Ei bör därför ha möjlighet att besluta om nedanstående administrativa sanktioner även efter begäran av Acer.

Vem administrativa sanktioner ska kunna riktas mot

Förslag: Den fysiska eller juridiska person som har överträtt förbudet mot insiderhandel (artikel 3), förbudet mot att obehörigt röja insiderinformation (artikel 3) och förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) eller skyldigheten att offentliggöra insiderinformation (artikel 4), skyldigheterna för marknadsaktörer som tillhandahåller direkt elektroniskt tillträde till en organiserad marknadsplats eller bedriver algoritmisk handel (artikel 5a), rapporteringsskyldigheten avseende LNG (artikel 7c), rapporteringsskyldigheten (artikel 8), registreringskyldigheten (artikel 9) samt skyldigheterna för personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner med grossistenergiprodukter (artikel 15) i Remit kan bli föremål för administrativa sanktioner.

När personen som förfogar över insiderinformationen (artikel 3) om en grossistenergiprodukt är en juridisk person, kan också de fysiska personer som deltar i beslutet att genomföra transaktionen för den juridiska personens räkning bli föremål för administrativa sanktioner.

Förbuden om otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) gäller även för en fysisk person som för en juridisk persons räkning deltar i beslutet att utföra verksamhet som är förbjuden.

Skälen för Ei:s förslag: Ett administrativt ingripande sker normalt mot den fysiska eller juridiska person som har överträtt ett förbud eller en skyldighet. Vilka dessa förbud och skyldigheter är framgår direkt av Remit. Principen att både fysiska och juridiska personer kan överträda förbud och skyldigheter i förordningen är detsamma som gällt sedan tidigare och har inte ändrats i samband med ändringsförordningens ikraftträdande. I vissa fall kan fysiska personer som medverkat i att en juridisk person överträtt ett förbud också anses ha begått en överträdelse och kan bli föremål för administrativa sanktioner, vilket framgår av artiklarna 2.2 respektive 3.5 i Remit.

Förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan

Av artikel 2.2 framgår att otillbörlig marknadspåverkan kan avse beteendet hos en juridisk person, eller, i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt, hos en fysisk person som deltar i beslutet att utföra verksamhet för den berörda juridiska personens räkning. Det betyder att en juridisk eller fysisk person som deltar i beslutet att utföra verksamhet för den berörda juridiska personens räkning kan bryta mot förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan. Beträffande artikel 3.5 i Remit gäller förbudet om insiderhandel också de fysiska personer som deltar i ett beslut om att genomföra transaktionen för den juridiska personens räkning. Det innebär exempelvis att om en juridisk person förfogar över insiderinformationen om en grossistenergiprodukt gäller förbudet i artikel 3 också de fysiska personer som deltar i beslutet att genomföra transaktionen för den juridiska personens

räkning. Både den juridiska personen och de berörda fysiska personerna ska alltså kunna bli föremål för administrativa åtgärder och sanktioner om de överträtt förbudet.

Införandet av administrativa sanktioner vid överträdelser av förbuden om insiderhandel respektive otillbörlig marknadspåverkan på sätt som nu föreslås, avser inte förändra vilka personer som kan överträda förbuden jämfört med vad som gäller i dag. Administrativa sanktioner bör därför kunna riktas mot både fysiska och juridiska personer avseende överträdelser av förbuden.

Förbudet om obehörigt röjande av insiderinformation

På motsvarande sätt som beskrivet ovan kan en fysisk person som deltagit i en juridisk persons beslut om en transaktion överträda förbudet mot obehörigt röjande av insiderinformation enligt artikel 3.1 b i Remit och därmed bli föremål för sanktioner. Bestämmelsen syftar till att förbjuda ett röjande av insiderinformation som inte överensstämmer med kraven om offentliggörande av insiderinformation i artikel 4.1 i Remit. Detta skulle både kunna ske av en fysisk person som röjer informationen obehörigt åt en juridisk persons räkning, eller av en fysisk person utan att det sker för någon annans räkning. Liksom i dag bör därför både fysiska och juridiska personer kunna bli föremål för sanktioner för överträdelser av förbudet.

Skyldighet att offentliggöra insiderinformation

Bestämmelserna om offentliggörande av insiderinformation i artikel 4 i Remit riktar sig till "marknadsaktörer". Enligt artikel 2.7 i Remit, som utvidgat kretsen för vilka som avses vara marknadsaktör är en marknadsaktör en person, däribland systemansvariga för överföringssystem, distributionssystem, lagringssystem och LNG-anläggningar, som utför en transaktion, inklusive utfärdande av en handelsorder, på en eller flera grossistmarknader för energi. En sådan verksamhet som avses i artikel 4 i Remit bör normalt sett drivas av en juridisk person, även om det inte är omöjligt att den drivs av en fysisk person. En marknadsaktör är vanligen en juridisk person men kan alltså även vara en fysisk person.

Vidare framgår av artikel 4.3 i Remit att skyldigheterna avseende offentliggörandet av insiderinformation enligt punkt 1 i artikeln även gäller "en person anställd av marknadsaktören eller som agerar på marknadsaktörens vägnar". Skyldigheten att offentliggöra insiderinformation kan alltså även avse annan än den person som innehar insiderinformationen. En sådan person kan vara såväl en juridisk som en fysisk person. Administrativa sanktioner bör därför kunna riktas mot både fysiska och juridiska personer avseende överträdelser av skyldigheten.

Skyldigheter avseende algoritmisk handel och direkt elektroniskt tillträde till en OMP

Av artikel 5a i Remit framgår det att skyldigheten att inrättat effektiva system, riskkontrollåtgärder och arrangemang avser "marknadsaktörer". Även anmälningsskyldigheten enligt artikeln avser en "marknadsaktör". Enligt artikel 2.7 i Remit är, som ovan beskrivits, en marknadsaktör en person, däribland systemansvariga för överföringssystem, distributionssystem, lagringssystem och LNG-anläggningar, som utför en transaktion, inklusive utfärdande av en handelsorder, på en eller flera grossistmarknader för energi. En sådan verksamhet som avses i artikel 5a i Remit bör normalt sett drivas av en juridisk person, även om det inte är omöjligt att den drivs av en fysisk person. En marknadsaktör kan därför vara en juridisk person eller en fysisk person. Administrativa sanktioner bör därför kunna riktas mot både fysiska och juridiska personer avseende överträdelse av skyldigheten.

Rapportering av LNG-data

Skyldigheten att lämna in marknadsdata avseende LNG avser "LNG-marknadsaktörer". Enligt artikel 2.25 i Remit är en LNG-marknadsaktör varje fysisk eller juridisk person, oberoende av personens hemvist eller registreringsort, som bedriver LNG-handel. Administrativa sanktioner bör därför kunna riktas mot både fysiska och juridiska personer avseende överträdelse av skyldigheten.

Skyldigheter att rapportera transaktioner

Av artikel 8.1 framgår det att "Marknadsaktörer, eller en person eller en enhet som förtecknas i punkt 4 b–f och som agerar på deras vägnar, ska ge byrån ett register över transaktioner som rör grossistmarknaderna för energi, inklusive handelsorder." Av artikel 8.4 framgår det att följande personer kan omfattas av skyldigheten: en marknadsaktör, en tredje part som agerar på marknadsaktörens vägnar, ett system för rapportering av handel, en organiserad marknadsplats, ett ordermatchningssystem eller en annan person som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner, ett transaktionsregister som har registrerats eller godkänts i enlighet med tillämplig unionslagstiftning om derivattransaktioner, centrala motparter och transaktionsregister eller en behörig myndighet som har tagit emot dessa uppgifter i enlighet med artikel 25.3 i direktiv 2004/39/EG eller Esma när denna har mottagit dessa uppgifter i enlighet med tillämplig unionslagstiftning om derivattransaktioner, centrala motparter och transaktionsregister.

En sådan verksamhet som avses i artikel 8 i Remit bör normalt sett drivas av en juridisk person, även om det inte är omöjligt att den drivs av en fysisk person. Administrativa sanktioner bör därför kunna riktas mot både fysiska och juridiska personer avseende överträdelse av skyldigheten.

Skyldigheten att registrera sig

Kravet att registrera sig enligt artikel 9 i Remit gäller alla personer, juridiska eller fysiska, som ingår transaktioner som är rapporteringspliktiga enligt artikel 8.1 i Remit. Administrativa sanktioner bör därför kunna riktas mot både fysiska och juridiska personer avseende överträdelser av skyldigheten.

Skyldigheter för personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner

Av artikel 15 följer skyldigheter för personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner med grossistenergiprodukter. Vilka som definieras som en sådan är "en person som yrkesmässigt deltar i mottagande och vidarebefordran av handelsorder eller verkställande av transaktioner med grossistenergiprodukter" (artikel 2.8a). Skyldigheterna att ha effektiva system för att upptäcka och rapportera misstänkta överträdelser av ovan nämnda artiklar kommer normalt att avse juridiska personer. En "person" kan enligt förordningen dock vara såväl en fysisk som en juridisk person (artikel 2.8).

I Remit finns det inte, till skillnad för förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan, några särskilda bestämmelser om att skyldigheterna när det gäller övervakning och rapportering av misstänkta transaktioner även ska avse fysiska personer som har deltagit i beslut hos den juridiska personen. Det är alltså den fysiska eller juridiska person som driver den yrkesmässiga verksamheten som består i att arrangera eller genomföra transaktioner med grossistenergiprodukter som är ansvarig för att skyldigheterna fullgörs och som också kan bli föremål för ett ingripande. Ingen annan.

Administrativa sanktioner bör därför kunna riktas mot både fysiska och juridiska personer avseende överträdelser av skyldigheterna. Dock bedömer Ei att det till skillnad från i dag särskilt bör framgå i den nya kompletterande lagen att överträdelser mot förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan gäller även för en fysisk person som, för en juridisk persons räkning, beslutar om genomförandet av sådana åtgärder som är förbjudna.

Varning

<p>Förslag: Ei får besluta om en varning mot den person som har överträtt förbuden eller skyldigheterna i Remit.</p>

Skälen för Ei:s förslag: Enligt artikel 18.3 c i Remit ska medlemsstaten säkerställa att den nationella tillsynsmyndigheten har befogenhet att utfärda offentliga varningar eller meddelanden mot den som har överträtt förbuden och skyldigheterna i förordningen. Ei har i dag möjlighet att meddela förelägganden vid överträdelser av Remit men ingen möjlighet att besluta om en varning eller ett meddelande på det sätt som beskrivs i förordningen.

Enligt lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning kan Finansinspektionen besluta om en anmärkning vid en överträdelse av marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument. I förordningen benämns sanktionen som en varning (artikel 30). I ovan nämnd lagstiftningen är en anmärkning en åtgärd som inte är alternativ vilket innebär att anmärkningen kan kombineras med andra administrativa sanktioner, till exempel återföring av vinst eller undviken förlust. En varning är en mindre ingripande åtgärd som bör användas för mindre allvarliga överträdelser.³⁵ Det kan till exempel vara en överträdelse som inte har skett upprepade gånger och där överträdelsen inte lett till stora konsekvenser, där det följaktligen inte är aktuellt att besluta om en sanktionsavgift eller någon annan typ av mer ingripande sanktion.

För att Ei, på motsvarande sätt som Finansinspektionen, ska kunna vidta en proportionerlig sanktion som återspeglar en överträdelse vars allvarlighetsgrad är relativt låg bör det därför införas en bestämmelse som ger Ei rätt att utfärda en varning i den nya kompletterande lagen. Av artikel 18 i Remit framgår det att varningen ska kunna tillämpas "vid överträdelser av denna förordning", dvs. mot samtliga överträdelser av Remit. Det bör följaktligen vara möjligt för Ei att besluta om en varning, som enligt huvudregeln bör vara offentlig, för samtliga överträdelser av förordningen. Ei bedömer även att varningen inte bör vara en alternativ sanktion, utan Ei bör kunna kombinera varningen med andra nödvändiga sanktioner.

Föreläggande att vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande

Förslag: Ei får förelägga den person som har åsidosatt förbud eller skyldigheter i Remit att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller upphöra med ett visst agerande.

Föreläggandet får förenas med vite.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt Remit ska medlemsstaten säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna har befogenhet att förelägga den som har överträtt förordningen att upphöra med ett visst agerande (artikel 18.3 a).

Ei kan i dag meddela de förelägganden som behövs för att se till att bestämmelserna i Remit och de genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen följs (18 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter). Föreläggandet får förenas med vite. Syftet med dagens bestämmelse är att inkludera även ett interimistiskt förbuds föreläggande.³⁶

---

³⁵ Prop. 2016/17:22 s. 384.

³⁶ Prop. 2012/13:122 s. 35.

Ei föreslår nu att i regelverket separera Ei:s rätt att förelägga den person som överträder en skyldighet i Remit från Ei:s rätt att besluta om ett intermistiskt förbudsföreläggande i avvaktan på att ett ärende avgörs. Ei:s rätt att förelägga om ett intermistiskt förbudsföreläggande behandlas i avsnitt 5.7.

Ei:s rätt att besluta om ett föreläggande vid överträdelse av en skyldighet, det vill säga att förelägandet ska utgöra en sanktion för en konstaterad överträdelse ska kunna avse den person som överträtt en skyldighet, vilket överensstämmer med dagens regler. Ett sådant föreläggande kan utformas så att det innebär att personen inom viss tid ska vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller upphöra med ett visst agerande. Ett sådant föreläggande gäller inte under en begränsad tid.

Till skillnad från ett interimistiskt beslut kan ett föreläggande som avses enligt denna bestämmelse alltså även omfatta ett föreläggande att vidta åtgärder för att även uppfylla skyldigheter och inte endast upphöra med ett beteende. Det kan exempelvis röra sig om ett föreläggande att vidta åtgärder för att uppfylla skyldigheten att ha en effektiv marknadsövervakning (artikel 15).

Bestämmelsen bör även fortsättningsvis utformas på liknande sätt som i dag. En liknande bestämmelse finns i 5 kap. 3 § i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. Liknande bestämmelser finns även i lagen (2012:735) med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning. I likhet med det som gäller enligt dessa båda lagar bör även ett föreläggande, precis som i dag, även fortsättningsvis få förenas med vite, vilket alltså är förändrat med vad som gäller i dag.

Återföring av vinst eller undviken förlust

Förslag: Om en överträdelse av förbuden eller skyldigheterna i Remit har skett ska den person som har gjort sig skyldig till överträdelsen och därigenom erhållit en vinst, eller undvikit en förlust, åläggas att betala ett belopp som motsvarar värdet av den ekonomiska fördelen (återföring). Återföring ska dock inte beslutas om det är uppenbart oskäligt.

Beloppet ska tillfalla staten.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt artikel 18.2 b i Remit ska medlemsstaten säkerställa att den nationella tillsynsmyndigheten har befogenhet att besluta om återföring av de vinster som har gjorts eller förluster som undvikits på grund av en överträdelse, i den mån de kan fastställas. I dag har Ei inte rätt att besluta om återföring.

Syftet med sanktionen är att eliminera vinster eller andra ekonomiska fördelar av ett otillåtet agerande.³⁷ Den som har överträtt ett förbud eller åsidosatt en skyldighet enligt Remit ska alltså inte kunna få några ekonomiska fördelar av den otillåtna handlingen eller underlåtenheten. När motsvarande bestämmelse infördes i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning angav utredningen att för att syftet med bestämmelsen ska tillgodoses, bör bestämmelsen inte enbart omfatta undvikna förluster utan även rena förtjänster och besparingar, till exempel genom att ett företag underlåter att fullgöra en föreskriven skyldighet och därigenom undviker en kostnad.³⁸

Ei föreslår att motsvarande bestämmelse bör införas vid överträdelser av förbud eller skyldigheter i Remit. Detta innebär att Ei:s förslag till hur sanktionen återföring ska utformas går något längre än kravet på återföring i artikel 18.2.b. Ett sådant exempel är om marknadsaktören åsidosatt en skyldighet att inrätta effektiva system och riskkontrollåtgärder för att säkerställa att handelssystemen uppfyller kraven i Remit i enlighet med artikel 5a och därigenom undviker kostnader för att fullgöra sin skyldighet. Ett beslut om återföring kan då även avse denna kostnad.

För att Ei ska kunna besluta om återföring behöver storleken på den uppkomna vinsten eller den undvikna förlusten beräknas. När det gäller undvikna förluster eller kostnader kan det vara svårt att exakt mäta besparingen, men en rimlig helhetsuppskattning får i så fall göras. Det centrala är att det går att härleda vinsten eller den undvikna förlusten till överträdelserna, dvs. att det finns ett tydligt orsakssamband.³⁹ Exempelvis måste Ei, för att kunna besluta om återföring, kunna visa att det är överträdelserna av förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan som har lett till vinst för marknadsaktören. Återföring bör inte vara en alternativ sanktion, utan återföring bör kunna kombineras med andra sanktioner, till exempel en sanktionsavgift.

Återföring av vinst eller undvikna förluster och kostnader kan jämföras med ett straffrättsligt förverkande.⁴⁰ På samma sätt som gäller för förverkande enligt brottsbalken bör det därför finnas en möjlighet att undvika återföring. Återföring av vinst bör därför inte beslutas om det är uppenbart oskäligt.

Om den som överträtt ett förbud eller en skyldighet inte själv dragit nytta av vinsten, eller undvikit en förlust, utan det är tredje man som gjort detta, är återföring inte rätt sanktion. I stället bör den ekonomiska fördelen som tredje man

---

³⁷ Prop. 2016/17:22 s. 216.

³⁸ Prop. 2016/17:22 s. 216.

³⁹ Jfr prop. 2016/17:22, s. 216.

⁴⁰ Prop. 2016/17:22 s. 94.

fått av överträdelsen få betydelse om en sanktionsavgift beslutas. Då kan Ei vid fastställande av sanktionsavgiftens storlek, ta hänsyn till detta.

Sammanfattningsvis bör det införas en bestämmelse om återföring av vinst eller undviken förlust i den nya kompletterande lagen.

Sanktionsavgift

Förslag: För en juridisk person ska den maximala administrativa sanktionsavgiften fastställas till

1. För överträdelse av artiklarna 3 och 5: minst 15 procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå,

2. För överträdelse av artiklarna 4, 5a och 15: minst två procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå, eller

3. För överträdelse av artiklarna 7c, 8 och 9: minst en procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå.

Om överträdelsen har skett under den juridiska personens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får den uppskattas.

För en fysisk person ska den maximala administrativa sanktionsavgiften fastställas till

1. För överträdelse av artiklarna 3 och 5: minst ett belopp som per den 7 maj 2024 i svenska kronor motsvarade fem miljoner euro,

2. För överträdelse av artiklarna 4, 5a och 15: minst ett belopp som per den 7 maj 2024 i svenska kronor motsvarade en miljon euro, eller

3. För överträdelse av artiklarna 7c, 8 och 9: minst ett belopp som per den 7 maj 2024 i svenska kronor motsvarade femhundra tusen euro.

Beloppet för en sanktionsavgift får inte överstiga 20 procent av den berörda fysiska personens årsinkomst det föregående kalenderåret, eller 20 procent av den berörda juridiska personens totala årsomsättning det föregående räkenskapsåret (artikel 18.4 och 18.5 i Remit).

Avgiften ska tillfalla staten.

Om en överträdelse har skett under den juridiska personens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt artikel 18.3 e i Remit ska medlemsstaten säkerställa att den nationella tillsynsmyndigheten har befogenhet att besluta om sanktionsavgifter.

Ei har i dag ingen möjlighet att besluta om sanktionsavgifter vid överträdelser av förbud eller skyldigheter enligt Remit. Dock kan åklagare vid överträdelser av förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan yrka på böter för en fysisk person eller en företagsbot för en juridisk person. Vid fastställandet av företagsbotens storlek ska det tas i beaktande hur allvarligt brottet är och hur den tilltalades ekonomi ser ut. En företagsbot kan som lägst sättas till 5 000 kronor och som högst 10 miljoner kronor.⁴¹

I Sverige får i dag Finansinspektionen besluta om sanktionsavgifter för överträdelser av marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument. Nivåerna på dessa sanktionsavgifter motsvarar nivåerna som anges i Remit.

Ovan under rubriken *Administrativa sanktioner ska kunna riktas mot de personer som kan överträda förbuden och skyldigheterna i Remit* har Ei räknat upp vilka överträdelser av Remit som ska kunna resultera i administrativa sanktioner. Av artikel 18 i Remit framgår det dock att det enbart är överträdelser av förbudet mot insiderhandel (artikel 3), förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5), skyldigheten att offentliggöra insiderinformation (artikel 4), skyldigheten att rapportera in uppgifter (artikel 8), skyldigheten att registrera sig (artikel 9) och skyldigheter för personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner (artikel 15) som behöver kunna sanktioneras med en sanktionsavgift.

Med anledning av att Ei även ska kunna säkerställa att ytterligare skyldigheter i Remit ska kunna efterlevas bedömer Ei att sanktionsavgift även ska kunna åläggas den som har brutit skyldigheterna avseende algoritmisk handel eller ger direkt elektroniskt tillträde till en organiserad marknadsplats i artikel 5a och rapporteringsskyldigheterna avseende LNG-data i artikel 7c.

Av Remit framgår sanktionsavgifternas olika nivåer. Dessa behöver en medlemsstat förhålla sig till i den nationella lagstiftningen. För respektive överträdelse anges ett minsta maximibelopp som sanktionsavgiften ska fastställas till. Nivåerna sätter en miniminivå för de maximala beloppen för administrativa sanktionsavgifter. Beloppet för en sanktionsavgift får inte överstiga 20 procent av den berörda fysiska personens årsinkomst det föregående kalenderåret, eller 20 procent av den berörda juridiska personens totala årsomsättning det föregående räkenskapsåret (artikel 18.4 och 18.5 i Remit).

---

⁴¹ 36 kap. 23–27 §§ brottsbalken (1962:700).

Vägledning kring hur en sanktionsavgift ska fastställas finns i Acers vägledande dokument.⁴²

Om den juridiska eller fysiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för sanktionsavgiften minst motsvara dessa fördelar.

För överträdelser av förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan i artikel 5 i Remit föreskrivs samma högsta nivåer som för insiderhandel.

För åsidosättande av skyldigheten att offentliggöra insiderinformation enligt artikel 4 i Remit och skyldigheterna för en person som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner med grossistenergiprodukter enligt artikel 15 i Remit ska sanktionsavgiften som högst fastställas till minst två procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå. För fysiska personer ska sanktionsavgiften som minst fastställas till ett belopp om en miljon euro.

För åsidosättande av skyldigheten att rapportera uppgifter (artikel 8) och registreringskyldigheten (artikel 9) ska sanktionsavgiften som högst fastställas till minst en procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå. För en fysisk person ska sanktionsavgiften som minst fastställas till ett belopp om femhundra tusen euro.

Om överträdelsen har skett under den juridiska personens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får den uppskattas.

Som tidigare nämnt bör Ei även kunna besluta om en sanktionsavgift för överträdelser av skyldigheterna i artiklarna 5a och 7c i Remit. Ei bedömer att skyldigheterna avseende registrering och inrätta effektiva system och förfaranden i artikel 5a till viss del motsvarar skyldigheten att inrätta effektiva system och förfaranden i artikel 15. Ei föreslår därför att en överträdelse av artikel 5a ska kunna sanktioneras enligt samma nivåer som överträdelser av artikel 15.

För överträdelse av skyldigheterna avseende rapportering av LNG-data i artikel 7c bedömer Ei att skyldigheten motsvarar rapporteringsskyldigheten i artikel 8 i

---

⁴² Vägledning kring hur en sanktionsavgift ska fastställas finns även i Acers vägledande dokument. *ACER Guidance on the application of Regulation (EU) No 1227/2011 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on wholesale energy market integrity and transparency 6.1st Edition*. s. 132 [ACER Guidance on REMIT application 6.1st Edition](#). Hämtad 2024-01-17.

Remit, varför denna bör kunna sanktioneras enligt samma nivåer som artiklarna 8 och 9.

I Remit anges inte vilken valutakurs som ska användas vid beslut om sanktionsavgift. När motsvarande regler beslutades i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning angavs att sanktionsavgiften skulle beräknas utifrån kursvärdet vid dagen för ikraftträdandet av förordningen.⁴³ I fråga om vilken valutakurs som bör tillämpas vid omräkning mellan euro och svenska kronor gjordes när det gäller sanktionsavgiften för fysiska personer enligt kapitaltäckningsdirektivet⁴⁴ bedömningen att den s.k. mittkursen som dagligen fastställs av Nasdaq Stockholm AB (Stockholmsbörsen) bör användas. Det är därför lämpligt att tillämpa mittkursen för omräkning av sanktionsavgiften även enligt Remit. Enligt mittkursen den 7 maj 2024 motsvarade 1 euro 11,681 svenska kronor. Eftersom Remit anger beloppet för respektive sanktionsavgift enligt eurons kurs vid ett visst angivet datum (den 7 maj 2024), är det den valutakurs som ligger till grund för omräkning mellan euro och svenska kronor och kommer inte att förändras.

Ei föreslår att sanktionsavgifter tillfaller staten.

Övrigt

När sanktionsavgiftens storlek bestäms är det många omständigheter som ska beaktas som antingen är hänförliga till den specifika överträdelsen eller till den person, juridisk eller fysisk, som har begått överträdelsen. Det innebär att det alltid måste göras en bedömning med hänsyn till alla omständigheter som är relevanta i det enskilda fallet. Dessa omständigheter utvecklas i avsnittet nedan.

Det bör inte i lag anges exakt vad som ska tillmätas olika omständigheter eller hur de ska vägas i det enskilda fallet. Detta hindrar inte att Ei upprättar vägledande dokument för tillämpningen av sanktionsavgifter vid olika typer av överträdelser.

---

⁴³ Prop. 2016/17:22 s. 220.

⁴⁴ Prop. 2014/15:57 *Nya administrativa sanktioner på finansmarknadsområdet* s. 46.

Omständigheter att beakta vid valet av sanktion och nivå på sanktionsavgift

Förslag: Vid valet av sanktion ska Ei ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på grossistenergimarknaderna för energi, skador som uppstått och graden av ansvar.

Utöver det ska Ei i försvårande riktning beakta om den som har begått överträdelsen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning bör särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna.

I förmildrande riktning ska det beaktas om den som har begått överträdelsen i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat utredningen, har vidtagit åtgärder efter överträdelsen för att undvika att den upprepas och själv har förorsakats skada, men till följd av att han eller hon på grund av överträdelsen blir eller kan antas bli avskedad eller uppsagd från anställning eller drabbas av annat hinder eller synnerlig svårighet i yrkes- eller näringsutövning.

Omständigheterna som ska beaktas vid val av sanktion och nivå på sanktionsavgift ska framgå av den föreslagna kompletterande lagen.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt Remit ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna, vid fastställandet av typ av administrativ sanktion respektive nivå för administrativa sanktionsavgifter och andra administrativa åtgärder, tar hänsyn till alla relevanta omständigheter. I förordningen specificeras vissa särskilda omständigheter som särskilt ska beaktas "när så är lämpligt" (artikel 18.7). Dessa omständigheter är följande:

- a) Överträdelsens allvar och varaktighet.
- b) I vilken utsträckning personen är ansvarig för överträdelsen.
- c) Den finansiella ställningen hos den person som bär ansvaret för överträdelsen, som den indikeras genom exempelvis en juridisk persons totala årsomsättning eller en fysisk persons årsinkomst.
- d) Omfattningen av de vinster som den ansvariga personen gjort eller de förluster som denne undvikit genom överträdelsen, i den mån de kan fastställas.
- e) I vilken mån den personen som är ansvarig för överträdelsen samarbetar med den behöriga myndigheten, utan att detta påverkar behovet av att säkerställa återföring av vinster som personen erhållit eller förluster som personen undvikit.
- f) Tidigare överträdelser av den person som är ansvarig för överträdelsen.

g) Åtgärder som den person som är ansvarig för överträdelsen har vidtagit för att undvika att överträdelsen upprepas.

h) Dubblering av straffrättsliga och administrativa förfaranden och böter eller sanktionsavgifter för samma överträdelse för den person som är ansvarig för överträdelsen.

Vid valet av sanktion ska Ei följaktligen inledningsvis ange och ta ställning till de omständigheter som rör själva överträdelsen. Ei ska ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på grossistmarknaderna för energi, skador som uppstått och graden av ansvar.

Vid den bedömningen ska särskild vikt fästas vid om överträdelsen är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelsen. Enligt Remit ska myndigheten sedan i förmildrande riktning beakta om den som har begått överträdelsen i väsentlig mån genom ett aktivt samarbete har underlättat myndighetens utredning av överträdelsen och om den personen har vidtagit åtgärder efter överträdelsen för att undvika att den upprepas.

En omständighet som inte nämns i artikel 18.7 a-h i Remit är konsekvenser i yrkeslivet för den som påförs en sanktion för en överträdelse av förordningen. Den omständigheten anges i brottsbalken som en omständighet som ska påverka straffmätning och påföljdsval (29 kap. 5 § 7). Eftersom både fysiska och juridiska personer kan överträda förbud och skyldigheter i Remit kan det i vissa fall vara fysiska personer som påförs sanktioner vid överträdelsen. För några typer av överträdelsen, framför allt av förbud mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan, skulle det faktum att överträdelsen konstateras kunna få stor betydelse för hans eller hennes framtida yrkesliv. Detta bör därför beaktas i skäligen omfattning vid bedömning av förmildrande omständigheter. Även den omständigheten bör därför räknas upp i listan på omständigheter i den nya kompletterande lagen. Denna omständighet bör formuleras efter förebild av nämnda bestämmelse i brottsbalken.

Sammantaget bedömer Ei att det är lämpligt att omständigheterna som ska beaktas vid val av sanktion och nivå på sanktionsavgift framgår av lag. Det främjar förutsebarheten och bidrar till en enhetlig tillämpning av bestämmelserna.⁴⁵ Det bör även vara till fördel för både tillämpande myndighet och berörda personer. För att inte begränsa utrymmet för egna bedömningar och möjligheten att ta hänsyn till särskilda omständigheter i det enskilda fallet, bör dock lagtexten utgöra en

---

⁴⁵ Jfr prop. 2016/17:22 s. 223.

exemplifierande, men inte uttömmande, uppräknning av vilka omständigheter som ska beaktas.

Hinder mot ingripande vid överträdelse av förbuden i artiklarna 3 och 5

Förslag: Ei får inte ingripa genom sanktionsföreläggande om myndigheten har anmält till åklagare att det finns anledning att anta en överträdelse av förbuden i artiklarna 3 och 5 har skett eller om åklagare utreder samma eventuella överträdelse inom ramen för en förundersökning. Detta hinder för ett ingripande av Ei ska dock upphöra om åklagaren beslutar att inte inleda förundersökning eller att åklagare beslutar att lägga ned förundersökningen eller om överträdelsen på annat sätt inte längre är föremål för utredning om brott och inte har prövats slutligt (tillfällig spärr).

Ei får inte heller ingripa om överträdelsen omfattas av ett av åklagaren väckt åtal, ett av åklagaren utfärdat strafföreläggande eller en åtalsunderlåtelse (slutlig spärr).

Om Ei har utfärdat ett sanktionsföreläggande får åklagare inte väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller besluta om åtalsunderlåtelse mot samma person i fråga om en överträdelse som omfattas av föreläggandet. En person får inte dömas till ansvar för brott enligt den nya lagen om straff för marknadsmissbruk om överträdelsen omfattas av ett vitesföreläggande och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

Skälen för Ei:s förslag: När Ei under handläggning av ett ärende konstaterar att det finns anledning att anta att en överträdelse av förbuden i artiklarna 3 och 5 som kan leda till straffrättslig påföljd har skett ska Ei anmäla ärendet till åklagare. När Ei har gjort en anmälan till åklagare uppstår en situation då det teoretiskt skulle kunna pågå två parallella undersökningar om Ei fortsätter utreda ärendet: en undersökning hos Ei avseende överträdelse av förordningen och en förundersökning (om åklagaren inleder en sådan) avseende brott mot förordningen.

Denna typ av situation uppmärksammades av regeringen i förarbetena till lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. Här framgår att när Finansinspektionen har gjort en anmälan till Ekobrottsmyndigheten uppstår en situation då det teoretiskt skulle kunna pågå två parallella undersökningar: en undersökning hos Finansinspektionen avseende överträdelse av förordningen och en förundersökning hos Ekobrottsmyndigheten avseende marknadsmissbruksbrott. Eftersom administrativa sanktioner för en överträdelse av något av förbuden mot marknadsmissbruk skulle kunna anses innefatta en anklagelse om brott i Europakonventionens mening aktualiseras eventuellt dubbelprövningsförbudet. Eftersom det är fråga om tillämpning av EU-rätt aktualiseras dessutom förbudet i

EU:s rättighetsstadga. Detta innebär att Finansinspektionen och andra rättsvårdande myndigheter måste hantera regelöverträdelser med beaktande av dubbelprövningsförbudet.⁴⁶ Beroende på situationen i det enskilda fallet kan en konsekvens av reglerna bli att en handläggning hos Finansinspektionen i vissa fall hindrar en handläggning hos andra myndigheter, här framför allt Ekobrottsmyndigheten, eller tvärtom. Situationer där dubbelprövningsförbudet skulle kunna aktualiseras kan bli mycket vanliga i det vägvalssystem som föreslås. Mot denna bakgrund ansåg regeringen att det fanns skäl att införa en uttrycklig reglering för de situationer som skulle kunna anses aktualisera frågor om dubbelprövning. Vidare konstaterade man att reglerna bör vara tydliga och enkla att tillämpa, och bör också i vissa fall tillåtas gå längre än vad som i strikt mening synes krävas på grund av dubbelprövningsförbudet i Europakonventionen.⁴⁷

För att undvika att dubbelprövningsförbudet i Europakonventionen⁴⁸ överträds bedömer Ei att det finns skäl att införa en uttrycklig reglering som tar sikte på de situationer där dubbel prövning skulle kunna inträffa. Den reglering som finns inom den finansiella lagstiftningen för motsvarande utredningar av överträdelser av marknadsmissbruk är utformad som en spärreglering och utgöra förebild.⁴⁹

Reglerna bör vara tydliga och enkla att tillämpa. Spärrar kan vara såväl slutliga som tillfälliga. En slutlig spärr innebär att en myndighet i ett annat förfarande inte får vidta vissa åtgärder oavsett vad som senare inträffar i det första förfarandet. En tillfällig spärr hindrar åtgärder tills vidare men spärren kan upphöra under vissa förutsättningar eller övergå i en slutlig spärr, beroende på handläggningen i det enskilda fallet.⁵⁰

Slutlig spärr

Av förarbetena till lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning framgår att spärrar kan vara såväl slutliga som tillfälliga. En slutlig spärr innebär att en myndighet i ett annat förfarande inte får vidta vissa åtgärder oavsett vad som senare inträffar i det första förfarandet. En tillfällig spärr hindrar åtgärder tills vidare men spärren kan upphöra under vissa förutsättningar eller övergå i en slutlig spärr, beroende på handläggningen i det enskilda fallet.

I propositionen till lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning nämns följande åtgärder hos åklagaren som bör utgöra slutligt hinder för Finansinspektionens åtgärder. Den åtgärd hos

---

⁴⁶ Jfr prop. 2014/15:57 s. 51 f.

⁴⁷ Prop. 2016/17:22 s.130.

⁴⁸ Rättigheten att inte bli lagförd eller straffad två gånger enligt artikel 4.1 i det sjunde tilläggsprotokollet till Europakonventionen.

⁴⁹ Prop. 2016/17:22 s. 130.

⁵⁰ Prop. 2016/17:22 s. 130.

Finansinspektionen som bör hindras av vissa åklagaråtgärder är utfärdandet av ett sanktionsföreläggande. Ett sanktionsföreläggande innebär att Finansinspektionen tar ställning i det enskilda fallet, och föreläggandet gäller, om det godkänns, som ett domstolsavgörande som har fått laga kraft. Det kan därmed jämföras med Skatteverkets beslut om skattetillägg.⁵¹ Ett sanktionsföreläggande bör därför inte utfärdas, utan den åtgärden i stället "spärras", i de fall där åklagare vidtagit sådana åtgärder som nämns nedan.

Vidare framgår av propositionen att det kan ifrågasättas om åklagares väckande av åtal ska ha en slutligt spärrande verkan för Finansinspektionen, då det kan ifrågasättas om ett åtal innebär en slutlig skuldprövning. Åklagaren har tagit ställning till att det finns tillräckliga bevis för att åtala, men en prövning av den enskildes skuld sker först genom en prövning i domstolen. Liksom i fallet med åtal och skattetillägg⁵² anser dock regeringen att ett väckt åtal bör ha slutlig spärrverkan för Finansinspektionen, oavsett om åtalet leder till en fällande dom, och oavsett om åtalet sedermera läggs ned. Även om det efter åtals väckande inträffar något så att det inte sker en slutlig skuldprövning av frågan, anser regeringen att det faktum att åklagaren har inlett åtalsprocessen och därmed själv tagit ställning i frågan innebär att frågan har kommit så långt att ett sanktionsföreläggande från Finansinspektionen inte bör komma i fråga. Om åtal har väckts bör den enskilde kunna vara säker på att ett nytt förfarande inte blir aktuellt. Regeringen går i detta fall längre än vad Europakonventionen synes kräva.

Det framgår även av propositionen att åklagaren i vissa fall, i stället för att väcka åtal kan utfärda ett strafföreläggande, som därefter kan godkännas av den misstänkte och då gäller som en dom som har fått laga kraft. Frågan är om redan utfärdandet av ett strafföreläggande bör medföra spärrverkan för Finansinspektionen att utfärda sanktionsföreläggande. Ett strafföreläggande som inte godkänns har ingen verkan och åklagaren brukar i sådana fall i stället vidta en annan åtgärd, nämligen väcka åtal. Själva utfärdandet kan inte anses utgöra en slutlig skuldprövning, vilket kan jämföras med vad som sägs ovan om åtal – åklagaren har visserligen bedömt att det finns skäl för att utfärda ett strafföreläggande, men den rättsliga verkan uppkommer först vid en senare tidpunkt. Såsom anges under rubriken ovan om åtal har ärendet dock kommit så långt att åklagaren har tagit ställning i skuldfrågan. Regeringen anser att redan ett utfärdat strafföreläggande, liksom på skatteområdet, bör ha spärrverkan för Finansinspektionen, även om detta synes gå längre än vad som krävs enligt Europakonventionen. En följd av att redan ett utfärdat strafföreläggande har slutlig spärrverkan är att Finansinspektionen inte får utfärda

---

⁵¹ Prop. 2014/15:131 s. 85.

⁵² Prop. 2014/15:131 s. 87 f.

sanktionsföreläggande efter en sådan tidpunkt, även om strafföreläggandet inte skulle godkännas.

Ett beslut om åtalsunderlåtelse innebär ett konstaterande av beslutande åklagare att den misstänkte har gjort sig skyldig till brottet och beslutet antecknas i belastningsregistret. Det är dock ändå inte självklart att åtalsunderlåtelse är ett sådant beslut som aktualiserar dubbelprövningsförbudet. Ett beslut om åtalsunderlåtelse kan återkallas under vissa förutsättningar (se 20 kap. 7 b § rättegångsbalken). Beslutet kan därmed inte sägas innebära en slutlig skuldprövning på samma sätt som en dom som har fått laga kraft eller ett godkänt strafföreläggande. Det är således oklart om åtalsunderlåtelse är en sådan åtgärd som hindrar ett andra förfarande. När en förundersökning avslutas genom åtalsunderlåtelse får dock den misstänkte normalt antas utgå från att frågan om hans eller hennes skuld har avgjorts slutligt. Regeringen anser, liksom på skatteområdet med skattetillägg och skattebrott, att även åtalsunderlåtelse är en sådan myndighetsåtgärd som ska ha spärrekan för Finansinspektionen. Även i detta avseende går regeringen således längre än vad Europakonventionen synes kräva.

På motsvarande sätt som gäller för Finansinspektionen bör Ei inte heller få ingripa i det fall överträdelsen redan omfattats av väckt åtal, eller annat utfärdat straff eller åtalsunderlåtelse. Detta bör vara en slutlig spärr. Det ska inte vara möjligt att besluta om en sanktion – administrativ eller straffrättslig – för samma sak.

Tillfällig spärr

Av propositionen till lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning framgår följande avseende åklagaråtgärder som innebär en tillfällig spärr för Finansinspektionen.

Det finns ett antal andra åtgärder och förfaranden hos åklagaren som kan leda till en bedömning av den enskildes skuld, men som inte i sig utgör sådana prövningar. Exempel på detta är beslut att inte inleda förundersökning eller lägga ned en förundersökning. Sådana åtgärder utgör enligt regeringens mening inte åtgärder som hindrar ett andra förfarande i dubbelprövningsförbudets mening. Regeringen anser dock att vissa sådana åtgärder av rättssäkerhetsskäl bör utgöra ett tillfälligt hinder för ett andra förfarande.

En åtgärd som bör innebära en tillfällig spärr för sanktionsföreläggande hos Finansinspektionen är en anmälan från inspektionen om misstanke om brott. Har en sådan anmälan gjorts bör Finansinspektionen enligt regeringens uppfattning vara förhindrad att utfärda sanktionsföreläggande avseende samma överträdelse. På så vis undanröjs risken att Finansinspektionen driver frågan om administrativ sanktion och åklagaren samtidigt väcker åtal avseende samma sak. Detta hinder

bör vara av tillfällig karaktär, och åklagarens agerande härefter kan medföra antingen att hindret upphör, eller att hindret blir slutligt.

Vidare kan åklagaren påbörja en utredning om brott eller inleda förundersökning av något annat skäl än efter en anmälan från Finansinspektionen. En anmälan om misstänkt brott kan ha kommit in från någon annan, en person eller en myndighet, eller det kan vara ett s.k. egenupparbetat ärende hos åklagaren. För att inte riskera två separata prövningar, att Finansinspektionen utfärdar sanktionsföreläggande samtidigt som åklagarens brottsutredning leder till att han eller hon väcker åtal för samma överträdelse, bör även en sådan åtgärd utgöra ett hinder för sanktionsföreläggande. Regeringen anser att detta hinder bör uppstå först om förundersökning har inletts. Eventuella utredningsåtgärder innan dess anser regeringen på grund av det tidiga skedet inte behöver ha spärrverkan (jfr prop. 2014/15:131 s. 93). Det kan förekomma att en pågående brottsutredning förändras, till exempel så att en misstänkt gärning som motsvarar en överträdelse av marknadsmissbruksförordningen tillkommer till brottsutredningen. Skulle detta inträffa efter det att förundersökningen har inletts, ska den föreslagna spärren även gälla det nytillkomna. Även detta bör vara ett tillfälligt hinder, som kan upphöra eller bli slutligt beroende på åklagarens fortsatta hantering.

När det gäller åtgärder hos Finansinspektionen kan följande sägas. Inför ett utfärdande av sanktionsföreläggande kan Finansinspektionen utföra olika utredningsåtgärder och ställa frågor till den enskilde. Regeringen anser dock inte att sådana utredningsåtgärder är att jämställa med att Finansinspektionen tar ställning till eller gör en slutlig bedömning av den enskildes "skuld". Detta får anses ske först om Finansinspektionen utfärdar ett sanktionsföreläggande, som om det godtas gäller som en dom som har fått laga kraft. Det är således endast Finansinspektionens utfärdande av sanktionsföreläggande som bör ha spärrverkan för åklagaren. De åtgärder som åklagaren inte får vidta om Finansinspektionen har utfärdat ett sanktionsföreläggande bör också anges, och de bör korrespondera med de spärrande åtgärderna på åklagarens sida som redovisas ovan. Regeringen anser därför att åklagaren inte ska få åtala, utfärda strafföreläggande eller besluta om åtalsunderlåtelse om Finansinspektionen har utfärdat sanktionsföreläggande för samma överträdelse. Det finns dock ytterligare en åtgärd som Finansinspektionen kan vidta som i praktiken bör fungera som en spärregel. Som regeringen har konstaterat i flera lagstiftningsärenden får begreppet straff i den mening som avses i Europakonventionen även anses omfatta till exempel vite.⁵³ Om ett vite har dömts ut kan dubbelprövningsförbudet medföra att det inte är möjligt att besluta om en sanktion – administrativ eller straffrättslig – för samma sak. Högsta domstolens beslut i rättsfallet NJA 2013 s. 502 (mål B4946-12) anses klart att det inte bara är utdömandet av vitet som utgör hinder mot en annan typ av ingripande. Den

---

⁵³ Se prop. 2007/08:107 s. 24 och prop. 2012/13:143 s. 69.

avgörande tidpunkten för när sådant hinder uppkommer bör i stället anses vara när det inleds en domstolsprocess angående frågan om utdömande av vite. I propositionen föreslås därför en bestämmelse om att Finansinspektionen inte ska få ingripa mot en överträdelse, om överträdelsen omfattas av ett föreläggande om vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet. Motsvarande bör naturligtvis även gälla för straff, dvs. i en sådan situation bör den som föreläggandet avser inte kunna fällas till ansvar för brott avseende en gärning som omfattas av vitesföreläggandet. Bestämmelsen bör utformas som en ansvarsfrihetsregel.

Förslaget innebär således att vägvalet i det s.k. vägvalssystemet blir definitivt när åklagaren väcker åtal (dvs. när åtal inkommit till tingsrätten, se 45 kap. 1 § första stycket rättegångsbalken) respektive när Finansinspektionen utfärdar sanktionsföreläggande (se 5 kap. 17 § kompletteringslagen). Efter dessa tidpunkter får den andra myndigheten inte fortsätta ärendet i syfte att påföra sanktion eller åtala för brott. Att ett åtal ogillas eller läggs ned innebär till exempel inte att spärren för Finansinspektionens möjlighet att utfärda sanktionsföreläggande upphör att gälla. En annan sak är att även om ett åtal ogillas eller läggs ned kan ett eventuellt yrkande om återföring eller sanktionsavgift bifallas. Förslaget innebär vidare att brottsutredningen har företräde framför Finansinspektionens ingripande. Om Finansinspektionen inte uppmärksammar att en överträdelse även kan vara straffbar, kan det dock uppstå lägen där Finansinspektionens utfärdande av sanktionsföreläggande hindrar att ett åtal väcks för samma gärning. Det är viktigt att Finansinspektionen noga prövar om det kan finnas anledning att göra en åtalsanmälan i fråga om överträdelser som uppmärksammas i tillsynen. Dubbelprövningsförbudet hindrar i sig inte Finansinspektionen från att vidta åtgärder även under pågående förundersökning. Inte heller de spärregler som föreslås i denna proposition hindrar detta, eftersom de endast hindrar en prövning av ansvarsfrågan genom sanktionsföreläggande. I vissa fall kan det finnas anledning för Finansinspektionen att till exempel utfärda ett föreläggande om att någon ska upphöra med en viss åtgärd under tiden en förundersökning pågår. Det bör dock framhållas att myndigheterna ska samarbeta och att eventuella åtgärder därmed bör vidtas i samråd med Ekobrottsmyndigheten. Finansinspektionen har troligen i många fall anledning att avvakta utgången av åklagarens handläggning innan inspektionen vidtar vidare åtgärder och bör inte besluta om utredningsåtgärder som inkräktar på förundersökningen. Den föreslagna spärregleringen innebär att ett ärende kan överlämnas mellan Finansinspektionen och Ekobrottsmyndigheten och således "byta spår" flera gånger, så länge åtal inte har väckts eller sanktionsföreläggande inte har utfärdats.

Ei föreslår därför att det införs en motsvarande bestämmelse i den kompletterande lagen om en sådan tillfällig spärr för ingripande av Ei och åklagare. Ei får då inte

ingripa mot den som har överträtt Remit, om myndigheten har anmält överträdelsen av förbuden i artiklarna 3 och 5 till åklagare eller om överträdelsen redan ligger till grund för en av någon annan anledning inledd förundersökning avseende samma person. Detta gäller således överträdelser Remit som motsvarar gärningar i 7 kap. 1–3 §§ i den nya kompletterande lagen, dvs. överträdelser av förbuden i artiklarna 3 och 5 i Remit. Ingripande från Ei avseende sådana överträdelser sker enligt 5 kap. 17 § den nya kompletterande lagen genom sanktionsföreläggande (se avsnitt 5.8) och den tillfälliga spärren hindrar att Ei utfärdar ett sådant. Om det är Ei själv som anmäler en överträdelse till åklagaren, inträder spärreverkan alltså genast i samband med att anmälan görs. Om överträdelsen kommer till åklagarens kännedom av någon annan anledning, inträder spärreverkan för Ei däremot först när en förundersökning inleds.

Den andra myndighetens, till exempel Ekobrottsmyndighetens, ärende ska avse samma sak som Ei avser att pröva. Detta är en tillfällig spärre som kan släppa om åklagaren till exempel sedan beslutar att inte väcka åtal eller inleda en förundersökning.

5.9 Hur sanktionerna ska prövas och beslutas

Enligt det nu föreslagna sanktionssystemet, kommer Ei besluta om de administrativa sanktionerna vid överträdelser av de förbud och skyldigheter som beskrivits ovan. Nedan följer Ei:s förslag på hur myndighetens ingripande ska prövas beroende på vilket förbud eller skyldighet som överträdelsen avser. Under rubriken Sanktionsföreläggande för administrativa sanktioner redovisas vilken ordning som ska gälla för förbuden och under rubriken Administrativa sanktioner genom förvaltningsrättsliga beslut, anger Ei vilken ordning som föreslås för skyldigheter.

Sanktionsföreläggande för administrativa sanktioner

Förslag: Ei ska pröva frågor om ingripanden vid överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt offentliggörande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan i Remit genom sanktionsförelägganden.

Om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts inom utsatt tid, får Ei väcka talan vid Stockholms tingsrätt om att den av Ei beslutade sanktionen ska beslutas.

Ett godkänt sanktionsföreläggande ska kunna undanröjas efter klagan på samma sätt som ett strafföreläggande. Den som vill klaga på sanktionsföreläggande ska göra detta skriftligen till Stockholms tingsrätt. Hovrättens beslut angående undanröjande får inte överklagas.

Skälen för Ei:s förslag: För bedömningen av vilken beslutsordning som är lämplig har det betydelse vilken typ av prövningar som ska göras. När det gäller insiderhandel, otillbörligt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan prövas dessa överträdelser av Ei i ett administrativt förfarande om överträdelsen inte är kriminaliserad. Om överträdelsen är kriminaliserad ska Ei i stället om det finns anledning att anta en överträdelse, anmäla ärendet till åklagare (se avsnitt 5.8).

Överträdelse av förbud enligt artikel 3

När det gäller insiderhandel och otillbörligt röjande av insiderinformation (artikel 3) måste det, för det första, avgöras om en viss typ av information utgör insiderinformation (se definitionen i artikel 2.1). För att göra denna bedömning krävs god kännedom om hur informationen påverkar marknaden. I bedömningen ingår även att avgöra om informationen har offentliggjorts eller inte, vilket bör vara enkelt att kontrollera i det enskilda fallet. Sedan behöver Ei undersöka om berörda personer, till exempel genomfört transaktioner under tiden informationen inte var offentlig.

Beträffande obehörigt röjande av insiderinformation krävs det även att det konstateras om personen som innehaft insiderinformationen har röjt den och att detta inte har skett som ett led i tjänst, verksamhet eller åliggande. Det senare kräver en kartläggning och bedömning av vilket informationsflöde som är nödvändigt i den berörda organisationen. Till skillnad från det straffrättsliga förfarandet behöver det inte fastställas om personen haft uppsåt utan det är fråga om att göra en objektiv bedömning.

Överträdelse av förbud enligt artikel 5

Vid prövningen av en misstänkt överträdelse av förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan behöver effekten av förfarandet i fråga bedömas. Det kan till exempel vara fråga om ett förfarande ger eller kan förväntas ge vilseledande signaler beträffande tillgång, efterfrågan eller pris. Det kan också vara fråga om ett förfarande som låser, eller kan förväntas låsa, fast priset på grossistenergiprodukter på en konstlad nivå. Det är således en objektiv bedömning. Bedömningarna kräver insikt i hur grossistenergimarknaderna fungerar, vilket Ei har.

Vid bedömningen av hur överträdelserna ska prövas av Ei har myndigheten tagit hänsyn till de rättssäkerhets- och effektivitetsaspekter som redogörs för nedan.

Det finns flera olika sätt för en förvaltningsrättslig myndighet att pröva ett ingripande. I Ei:s verksamhet prövas de flesta ingripanden genom ett förvaltningsrättsligt beslut som sedan kan överklagas till förvaltningsrätten, till exempel om Ei skulle förelägga en marknadsaktör att följa Remit enligt

hittillsvarande 18 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Det finns även myndigheter som väcker talan i behörig domstol som sedan beslutar om att ett ingripande ska ske, till exempel Konkurrensverket. Ett tredje alternativ är att myndigheten beslutar om ett ingripande genom ett sanktionsföreläggande som motparten ska godkänna, om föreläggandet inte godkänns kan myndigheten väcka talan vid behörig domstol. Detta alternativ används av Finansinspektionen vid ingripanden mot marknadsmissbruk enligt lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Överträdelse av en skyldighet

Gällande de ingripanden Ei kommer pröva är det nödvändigt att skilja på hur ett ingripande mot en överträdelse av ett förbud prövas från hur ett ingripande mot en överträdelse av en skyldighet prövas. Det beror främst på att ärendena väsentligt skiljer sig åt beträffande bevisfrågor. Hur överträdelser av skyldigheter prövas anges i avsnitt 5.9 *Administrativa sanktioner genom förvaltningsrättsliga beslut*, se nedan.

Utfärda sanktionsföreläggande eller beslut i domstol?

En särskild fråga om belysts ovan i samband med att Ei beskriver de olika sanktionsmodellerna är om en sanktion ska få beslutas av Ei genom ett sanktionsföreläggande, eller om det krävs domstols som prövar. Ett sanktionsföreläggande innebär att den som ingripandet riktas mot föreläggs att inom en viss tid godkänna ett beslut om ingripande. Om föreläggandet godkänns gäller det som ett domstolsavgörande som har vunnit laga kraft. För det fall ett sanktionsföreläggande inte har godkänts (eller om svar inte inkommer) inom angiven tid förfaller föreläggandet. Ei får då i stället väcka talan vid Stockholms tingsrätt om att sanktion ska beslutas.

Det kan till exempel finnas svårigheter kring bevisningen i ärenden som rör innehav eller röjande av insiderinformation (artikel 3). I vissa fall kan det krävas mer eller mindre omfattande muntlig bevisning för att avgöra om en överträdelse har skett eller inte. I sådana fall talar rättssäkerhetsskäl för att en prövning av om en sanktion ska verkställas ska göras av en domstol. Till detta kommer att de sanktionsavgifter som kan påföras för överträdelser av förbuden är höga, det är därför lämpligt att domstol prövar dessa överträdelser. Eftersom prövningarna är desamma oavsett om det är fråga om en fysisk eller en juridisk person, bör beslutsordningen vara densamma. Detta är även, när det gäller förbuden, fråga om överträdelser som kan omfattas av straffrättsliga påföljder och de avgifter som ska kunna påföras fysiska och juridiska personer är högre än de som gäller för övriga överträdelser.

Ei har emellertid kompetens och sakkunskap inom området som talar för att om den person som överträtt bestämmelsen godtar Ei:s bedömning bör Ei få möjlighet att fatta det första rättsligt bindande beslutet. Då kan en domstolsprocess undvikas. Det innebär också en skyndsammare hantering. Ei föreslår därför en

beslutsordning där Ei ges möjlighet att utfärda ett sanktionsföreläggande men, för det fall ett sådant inte godtas, måste Ei ansöka hos domstol om att sanktioner ska verkställas.

När motsvarande regler infördes för Finansinspektionen konstaterade den statliga utredningen⁵⁴ att det fanns behov av att ha en motsvarande särskild beslutsordning. Ei anser att det föreligger samma skäl att här ha motsvarande beslutsordning för motsvarande sanktioner. Det är nödvändigt för att säkerställa att Ei kan vidta åtgärder inom rimlig tid för att sanktionerna ska kunna anses vara tillräckligt effektiva. Ingripanden avseende överträdelse mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan bör därför prövas av Ei genom ett sanktionsföreläggande, som om det godkänns blir att jämställa med en dom som vunnit laga kraft.

Stockholms tingsrätt bör vara behörig domstol

Uppdelningen mellan domstolsslagen är sådan att mål och ärenden med straff- och civilrättsliga frågor handläggs i allmän domstol, medan förvaltningsrättsliga frågor i mål handläggs i allmän förvaltningsdomstol. Det finns i lagstiftningen dock exempel på att prövning av administrativa sanktioner i domstol, efter ansökan av en tillsynsmyndighet, kan ske vid såväl allmän domstol som allmän förvaltningsdomstol och handläggas enligt olika processuella regler.

Ei föreslår att tingsrätten är behörig domstol att pröva Ei:s sanktionsförelägganden. Den främsta anledningen till att prövningen bör ske i Stockholms tingsrätt och ingen annan tingsrätt är att Stockholms tingsrätt även kommer att pröva straffrättsliga påföljder för överträdelse av förbudet. Det är då lämpligt att samma domstol prövar överträdelse som omfattas av administrativa sanktioner (Stockholms tingsrätt föreslås vara särskilt forum för åklagarens åtal, se avsnitt 5.9). Samma typ av överträdelse bör alltså prövas av samma domstol.

Dessutom ges åklagare möjlighet att i samband med att åtal väcks framställa yrkande om administrativ sanktion om det straffrättsliga åtalet skulle ogillas. Det är då rimligt om det är samma domstol som prövas Ei:s sanktionsförelägganden om administrativa sanktioner som åklagarens yrkande om administrativ sanktion.

En koncentration av både åtal och förordningsöverträdelse till tingsrätten ökar förutsättningarna för en effektiv handläggning och enhetlig praxis. Stockholms tingsrätt hanterar även Finansinspektionens och åklagarens ärenden gällande marknadsmissbruk och det talar således för att det är lämpligt att Stockholms tingsrätt även prövar Ei:s sanktionsförelägganden om administrativa sanktioner. De skäl som anges i propositionen till lagen (2016:1306) med kompletterande

---

⁵⁴ Prop. 2016/17:22 s. 238 f.

bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning till att peka ut Stockholms tingsrätt som lämpligt forum gäller i allt väsentligt även för de mål som vi talar om här.⁵⁵

Sammanfattningsvis föreslår Ei alltså att överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan i artiklarna 3 och 5 Remit bör prövas vid Stockholms tingsrätt när ett sanktionsföreläggande inte godkänns.

Sanktionsföreläggandet och dess innehåll

Förslag: Ett sanktionsföreläggande ska innehålla uppgift om den person som föreläggandet avser, överträdelsen och de omständigheter som behövs för att känneteckna den, de bestämmelser som är tillämpliga på överträdelsen och den sanktion som föreläggs personen.

Föreläggandet ska också innehålla en upplysning om att talan om sanktion kan komma att väckas vid domstol, om föreläggandet inte godkänns inom den tid som tillsynsmyndigheten anger.

Ett godkänt sanktionsföreläggande bör vidare kunna undanröjas på motsvarande sätt och under de förutsättningar som gäller för strafföreläggande (jfr 59 kap. 6–9 §§ rättegångsbalken). Ei föreslår att det införs bestämmelser om detta i den nya kompletterande lagen.

Skälen för Ei:s förslag: Hur ett sanktionsföreläggande ska utformas har bland annat beskrivits i propositionen till lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.⁵⁶ I allt väsentligt bör samma regler gälla för ett sanktionsföreläggande i detta sammanhang.

Ett sanktionsföreläggande ska därför innehålla vissa uppgifter för att kunna identifiera överträdelsen och avgränsa den mot andra förfaranden.⁵⁷ I likhet med det som gäller för ett strafföreläggande enligt 48 kap. 6 § rättegångsbalken bör föreläggandet innehålla uppgift om den fysiska eller juridiska person som föreläggandet avser, överträdelsen och de omständigheter som är nödvändiga för att känneteckna den, de bestämmelser som är tillämpliga på överträdelsen samt den sanktion som föreläggs personen. Några ytterligare krav på innehållet i föreläggandet behöver inte ställas.⁵⁸

---

⁵⁵ Prop. 2016/17:22 s. 240.

⁵⁶ Prop. 2016/17:22 s. 243.

⁵⁷ Prop. 2016/17:22 s. 243.

⁵⁸ Prop. 2016/17:22 s. 243.

Efter att Ei har beslutat om ett sanktionsföreläggande ska personen den är riktad mot skriftligen godkänna ingripandet som anges i föreläggandet. Godkännandet ska ske inom den tid som anges i föreläggandet. Om personen inte godkänner föreläggandet eller svarar inom utsatt tid får Ei ansöka om att sanktion ska beslutas hos Stockholms tingsrätt. Det görs genom att Ei väcker talan vid Stockholms tingsrätt om att sanktionen ska besluta om det finns skäl för det.

Personen kan även bestrida Ei:s ingripande. Ett sakligt och relevant bestridande med anledning av ett utfärdat föreläggande kan leda till att Ei konstaterar att det saknas skäl för ingripande, det vill säga att myndigheten bör avstå från att väcka talan vid domstol.

Om sanktionsföreläggandet godkänns efter den utsatta tiden är godkännandet utan verkan.

Ett godkänt sanktionsföreläggande bör kunna undanröjas på motsvarande sätt och under de förutsättningar som gäller för strafföreläggande (jfr 59 kap. 6–9 §§ rättegångsbalken). Ei föreslår att det införs bestämmelser om detta i den nya kompletterande lagen.

Administrativa sanktioner genom förvaltningsrättsliga beslut

Förslag: Ei ska pröva fråga om ingripande för överträdelser av skyldigheterna i artiklarna 4, 5a, 7c, 8, 9 och 15 i Remit genom ett förvaltningsrättsligt beslut.

Ett sådant beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Skälen för Ei:s förslag: För överträdelser av skyldigheterna i Remit, dvs. överträdelser av artiklarna 4, 5a, 7c, 8, 9 och 15, föreslår Ei att myndigheten ska få besluta om ett administrativt ingripande genom ett förvaltningsrättsligt beslut. Detta motsvarar den beslutsordning som tillämpas i dag för överträdelser av skyldigheter i Remit. Det som är nytt blir dock att ingripandena som Ei kan vidta genom en administrativ sanktion är fler och mer ingripande än de Ei har att tillgå i dagsläget. Att Ei även fortsättningsvis kan ingripa med administrativa sanktioner genom ett förvaltningsrättsligt beslut framstår som effektivt även när sanktionerna blir fler. Prövningen kommer dessutom inte vara lika komplicerad som vid en prövning av en överträdelse av ett förbud och de sanktionsavgifter som kan komma i fråga för åsidosättande av en skyldighet kommer inte vara lika höga. Eftersom beslutet kan överklagas av den som beslutet riktar sig mot och därmed kan överprövas av domstol eftersätts inte heller rättssäkerheten.

Prövningstillstånd bör krävas för överklagande till kammarrätten.

Motsvarande beslutsordning som nu föreslås för skyldigheterna i Remit finns dessutom på det finansiella området.⁵⁹

5.10 Handläggningen i allmän domstol

Förslag: Ei:s talan om att sanktion ska beslutas för överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om åtal för brott på vilket det inte kan följa svårare straff än böter. I den nya kompletterande lagen ska det anges vilka uppgifter en stämningsansökan ska innehålla.

Bestämmelsen om rättegångskostnader i 31 kap. rättegångsbalken ska gälla i målen i domstol.

Om det finns särskilda skäl får rätten i ett mål om sanktioner för en överträdelse av Remits förbud mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan, förordna en offentlig försvarare för den fysiska person som talan avser. Bestämmelserna i 21 kap. rättegångsbalken om offentlig försvarare ska då tillämpas.

Vite som förelagts av Stockholms tingsrätt i samband med Ei:s talan, ska dömas ut av tingsrätt.

Skälen för Ei:s förslag: I detta avsnitt behandlas frågan om hur ett mål ska handläggas i domstolen när Ei väcker talan om att den av Ei beslutade sanktionen ska beslutas av Stockholms tingsrätt. För överväganden i detta avseende är det relevant att jämföra med andra rättsområden där frågan om sanktionsavgift prövas av allmän domstol.

Beträffande Finansinspektionens ingripanden enligt lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska talan väckas vid Stockholms tingsrätt (5 kap. 21 §), varvid bestämmelserna i rättegångsbalken om åtal för brott på vilket det inte kan följa svårare straff än böter ska tillämpas (4 kap. 3 §).

Beträffande konkurrensskadeavgift ska talan väckas vid Stockholms tingsrätt (3 kap. 5 § konkurrenslagen), varvid rättegångsbalkens regler för tvistemål där förlikning om saken inte är tillåten (indispositiva tvistemål) ska tillämpas (8 kap. 2 § konkurrenslagen).

---

⁵⁹ Prop. 2016/17:22 s. 241 och 254.

Det finns skillnader i fråga om handläggningen, såsom hur man betraktar personlig närvaro vid huvudförhandling, muntlig bevisning, prövningstillstånd, domstolens sammansättning och rättegångskostnader, beroende på om det är fråga om ett indispositivt tvistemål eller ett brottmål. Både i tvistemål och i brottmål där det saknas anledning att döma till annan påföljd än böter finns det ett utrymme för att avgöra mål på handlingarna, samt att enbart hänvisa till innehåll i skriftliga handlingar i de fall då huvudförhandling äger rum. Den stora skillnaden är att ordningen för indispositiva tvistemål bygger på officialprincipen och att domstolen därmed, i viss utsträckning, inte är bunden av parternas åberopanden eller medgivanden. I brottmålen är rätten bunden av åklagarens yrkanden och åberopanden. Domstolen är däremot inte bunden av åklagarens rubricering av gärningen, och kan till exempel döma för stöld i ett åtal avseende bedrägeri om det finns täckning för det i gärningsbeskrivningen.⁶⁰ Rätten är inte heller bunden av åklagarens eventuella yrkande om påföljd. En ytterligare skillnad är att domstolen i de indispositiva tvistemålen generellt sett har ett större ansvar för utredningen och att parterna kan höras under sanningsförsäkran.

När det gäller valet av rättegångsregler vid talan om administrativa sanktioner när ett sanktionsföreläggande inte har godkänts kan det konstateras att sådana överträdelser som omfattas av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan i Remit även kommer att vara straffbelagda. Prövningen i sak kommer alltså att ha stora likheter med de fall som ska prövas i domstol efter åtal av Ekobrottsmyndigheten. I vissa fall kommer dessutom åklagaren framställa alternativt sanktionsyrkande enligt förslaget i avsnitt 5.10, som bör prövas enligt brottmålsregler eftersom det yrkandet framställs i samband med åtal för brott mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation eller otillbörlig marknadspåverkan. Dessa omständigheter talar för att brottmålsregler bör tillämpas i domstolen även vid prövning av ärenden rörande överträdelser av förbuden i Remit.

Enligt förslaget i avsnitt 5.5 kommer Ei att överta utredningsansvaret om en misstänkt överträdelse inte anses vara ett fall som bör prövas i det straffrättsliga förfarandet. Ei kan då sägas ha en roll som påminner om en åklagares och har exempelvis vid bestämmandet av en sanktion, liksom vid bestämmandet av storleken på en sanktionsavgift, att beakta såväl försvårande som förmildrande omständigheter. Det borde mot denna bakgrund inte finnas anledning att anta att domstolen skulle ha behov av att hämta in egen utredning i sådana mål eller i övrigt finnas behov av att domstolen tar större ansvar för målet. Inte heller kan det anses finnas skäl att frångå dispositionsprincipen, utan domstolen bör vara bunden av de omständigheter som Ei lägger fram till grund för sin talan.

---

⁶⁰ Prop. 2016/17:22 s. 246.

Sammantaget framstår det som mest lämpligt att Ei:s talan vid domstol om påförande av sanktion handläggas enligt de brottmålsregler som gäller för bötesmål. Det innebär att det bör anges i den nya kompletterande lagen att Ei:s talan ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om åtal för brott för vilket det inte är föreskrivet svårare straff än böter.

Det innebär att Ei, när det gäller innehållet i stämningsansökan, ska följa 45 kap. 4 § rättegångsbalken. Med "den tilltalade" bör då naturligtvis förstås den person mot vilken talan riktas. Vidare ska överträdelsen anges och de omständigheter som kännetecknar den och de bevis som åberopas. En åklagare behöver dock inte ange ett påföljdsyrkande. Ei bedömer att det är lämpligt att Ei, på samma sätt som i samband med ett sanktionsföreläggande, anger vilken sanktion som yrkas. Det bör därför framgå i den nya kompletterande lagen vad en stämningsansökan ska innehålla.

Eftersom det är bestämmelserna om i rättegångsbalken om åtal om brott som ska tillämpas ska även bestämmelserna om rättegångskostnader i 31 kap. rättegångsbalken gälla. Om den tilltalade döms ska den tilltalade ersätta staten för det som betalas av allmänna medel (31 kap. 1 §). Ersättningsskyldigheten kan jämkas eller efterges. Endast om talan om administrativ sanktion inte bifalls, kan den mot vilken talan riktas få ersättning av staten för sina kostnader.

Särskilt om offentlig försvarare

En tillämpning av rättegångsreglerna för bötesmål innebär att den mot vilken talan förs har rätt till offentlig försvarare på de villkor som föreskrivs i 21 kap. 3 a § rättegångsbalken. Ei föreslår att en sådan rätt till försvarare ska finnas för en talan om administrativa sanktioner vid Stockholms tingsrätt.

Under den tid som utredning och handläggning pågår hos Ei, innan talan väcks, finns det inte någon rätt till offentlig försvarare enligt rättegångsbalken eller offentligt biträde enligt någon förvaltningsrättslig reglering. Den enskilde har dock enligt förvaltningsrättsliga principer, vilka gäller generellt för förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden och domstolarnas handläggning av förvaltningsärenden, rätt att anlita ombud eller biträde enligt 14 § förvaltningslagen (2017:900).

Huvudregeln bör vara att en fysisk person själv ska anlita en försvarare när behov av en sådan finns. För att förordna en offentlig försvarare bör det krävas särskilda skäl.⁶¹ Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl bör det först och främst ses till målets beskaffenhet. Hit hör rättsfrågornas svårighetsgrad eller om det är fråga om komplicerade och svårutredda sakförhållanden där parternas uppfattning inte stämmer överens. Även överträdelsens allvarlighet och den sanktion personen i

---

⁶¹ Jfr 19 § i lagen (2014:836) om näringsförbud och se prop. *Ändringar i lagen (1986:436) om näringsförbud* s. 25 f.

fråga riskerar påföras, bör beaktas av domstolen vid övervägandena om offentlig förvarare kan förordnas. Andra omständigheter som kan beaktas är den enskildes personliga förhållanden. Med personliga förhållanden avses vilka förmågor, ekonomiska eller personliga, den enskilde själv har att tillvarata sin rätt.

För juridiska personer bör offentlig försvarare däremot inte komma i fråga.⁶² De juridiska personer som kommer att bli aktuella för administrativa sanktioner vid överträdelser av Remit bör själva kunna tillvarata sina intressen.

5.11 Överklagande

Förslag: Ei:s beslut enligt lagen med kompletterande bestämmelser får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Ei:s beslut att anmäla en överträdelse till åklagare får inte överklagas.

Ett godkänt sanktionsföreläggande bör kunna undanröjas på motsvarande sätt och under de förutsättningar som gäller för strafföreläggande (jfr 59 kap. 6–9 §§ rättegångsbalken).

Skälen för Ei:s förslag: I artikel 14 i Remit finns bestämmelser om överklagande. I artikeln anges att medlemsstaterna ska se till att det på nationell nivå finns lämpliga mekanismer som ger den part som berörs av ett beslut av tillsynsmyndigheten rätt att överklaga beslutet till en instans som är oberoende av de inblandade parterna i ärendet och av alla förvaltningar.

Det är naturligtvis angeläget att det finns en effektiv och rättssäker ordning för fysiska och juridiska personer att överklaga Ei:s beslut enligt den nya kompletterande lagen.

I dag kan samtliga beslut som Ei fattar med stöd av den nuvarande marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter överklagas, bortsett från beslut att överlämna en misstänkt överträdelse till åklagare (20 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter).

Enligt förslagen som nu lämnas av Ei tillkommer det flera nya beslut- Ei kommer kunna besluta om flera och mer ingripande administrativa sanktioner för överträdelser av skyldigheterna i Remit genom ett förvaltningsrättsligt beslut. Ei kommer kunna besluta om administrativa sanktioner för överträdelser av förbuden i Remit genom att utfärda ett sanktionsföreläggande (se avsnitt 5.9). Ei ska anmäla ett misstänkt brott till åklagare (se avsnitt 5.6). Ei kommer kunna ansöka hos Stockholms tingsrätt för att få genomföra en tvingande

---

⁶² Jfr prop. 2016/17:22 s. 249.

platsundersökning (se avsnitt 5.7). Därutöver kommer Ei kunna fatta beslut om flera andra utredningsåtgärder som framgår av avsnitt 5.7.

Beträffande de förvaltningsrättsliga beslut myndigheten kommer kunna besluta om i form av sanktioner för överträdelser av skyldigheterna i Remit och utredningsåtgärder myndigheten vidtar bedömer Ei att det inte finns någon anledning att frångå dagens ordning för överklagandet av dessa beslut. De bör därför kunna överklagas och prövas av allmän förvaltningsdomstol, med krav på prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

Ei:s beslut att anmäla en överträdelse till åklagare bör, liksom idag, inte få överklagas (jfr 20 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter).

När det kommer till överträdelser som Ei prövar genom ett sanktionsföreläggande är det utformat så att motparten ska godkänna sanktionsföreläggandet för att det ska vinna laga kraft. Ett godkänt sanktionsföreläggande bör kunna undanröjas på motsvarande sätt och under de förutsättningar som gäller för strafföreläggande (jfr 59 kap. 6–9 §§ rättegångsbalken). Bestämmelser om detta bör tas in i den föreslagna kompletterande lagen.

5.12 Betalning, preskription och verkställighet

Förslag: En sanktion får beslutas bara om den som sanktionen riktas mot, inom två år från det att överträdelsen ägde rum. För ärenden som prövas genom sanktionsföreläggande ska föreläggandet ha delgetts inom två år från den tidpunkt då händelsen ägde rum.

En sanktionsavgift ska betalas inom trettio dagar efter det att beslutet eller domen om den har vunnit laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkänts eller den längre tid som anges i beslutet eller föreläggandet. Om sanktionsavgiften inte betalas inom denna tid, ska Ei lämna den obetalda avgiften för indrivning. Verkställighet får ske enligt utsökningsbalkens bestämmelser.

En sanktionsavgift som har beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet vunnit laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkändes.

Ett godkänt föreläggande som avser föreläggande att inom viss tid vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande, återföring eller sanktionsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken. Vid verkställighet är bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande tillämpliga.

Bestämmelserna ska även gälla för återföring som beslutats i enlighet med den nya kompletterande lagen.

Skälen för Ei:s förslag: I Remit finns det inte några bestämmelser om betalning, preskription och verkställighet. Medlemsstaterna har således stor frihet att själv avgöra vad som ska gälla i sådana frågor.

Vid utformandet av förslaget har Ei undersökt hur bestämmelserna är utformade i andra närliggande rättsområden. Enligt bestämmelserna i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning är ett sanktionsföreläggande utan verkan om föreläggandet inte har delgetts den som det riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum (5 kap. 14 §). En tidsfrist på två år framstår som väl avvägd. Ei bedömer att en tidsfrist i fråga om överträdelser av Remit eller den nya kompletterande lagen bör motsvara denna. Tidsfristen bör gälla alla typer av sanktioner enligt den nya kompletterande lagen.

Ei föreslår även att det införs en bestämmelse i den nya kompletterande lagen om att verkställighet av sanktionsavgift får ske enligt utsökningsbalken. I den nya kompletterande lagen bör det därför anges att betalning ska ske till Ei inom trettio dagar efter det att beslutet eller domen har vunnit laga kraft, eller ett sanktionsföreläggande har godkänts, eller den längre tid som anges i beslutet eller sanktionsföreläggandet. Innebörden av en sådan bestämmelse, tillsammans med en bestämmelse om verkställighet, är att det inte krävs något domstolsavgörande för att driva in avgiften om den är obetald och förfallen till betalning (se 3 kap. 1 § första stycket 6 utsökningsbalken). Verkställighet får därmed ske enligt utsökningsbalkens bestämmelser.

För den typ av avgifter som det nu är fråga om gäller vanligtvis att de preskriberas i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år.⁶³ Ei bedömer att det inte finns några skäl som motiverar en annan preskriptionstid för de nu aktuella avgifterna.

Bestämmelserna om betalning, preskription och verkställighet bör även gälla för återföring som beslutats i enlighet med den nya kompletterande lagen.

Verkställighet av Acers beslut om löpande viten

Förslag: Acers beslut om löpande viten ska verkställas enligt utsökningsbalkens bestämmelser på samma sätt som en svensk dom som har fått laga kraft. Kronofogdemyndigheten är den svenska myndighet som ska ansvara för verkställigheten.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt artikel 13i i Remit ska Acers beslut om löpande viten vara verkställbara. Verkställigheten ska regleras av de tillämpliga nationella

---

⁶³ Prop. 2016/17:22 s. 256.

förfarandereglerna i medlemsstaten. Varje medlemsstats regering ska utse en nationell myndighet som ska kontrollera att beslutet fattats i vederbörlig ordning.

I dag finns det inga kompletterande bestämmelser som gör det möjligt att verkställa Acers beslut om löpande viten. Det behöver följaktligen införas sådana i den nya kompletterande lagen.

Det finns andra liknande europeiska beslut som ska kunna verkställas i Sverige, dels beslut enligt DORA-förordningen⁶⁴, dels Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens (Esmas) beslut om viten enligt förordningen om marknader för finansiella instrument.⁶⁵ För att dessa beslut ska vara verkställbara i Sverige har det införts kompletterande bestämmelser i svensk lag som gör att besluten hanteras enligt utsökningsbalkens (1981:774) bestämmelser. Ei bedömer att motsvarande bestämmelser bör införas för att verkställa Acers beslut om löpande viten- Acers beslut om löpande viten bör därför verkställas enligt utsökningsbalken på samma sätt som en svensk dom som har fått laga kraft (se 1 kap. 6 § tredje stycket utsökningsbalken). Kronofogdemyndigheten är den svenska myndighet som kommer att ansvara för den praktiska verkställigheten och deras beslut kan överklagas till allmän domstol (se 1 kap. 3 § och 18 kap. utsökningsbalken).

I Remit finns det ett uttryckligt krav på att medlemsstaterna ska utse en myndighet som ska pröva om Acers beslut fattats i vederbörlig ordning (artikel 13i). Energimarknadsinspektion föreslår att Kronofogdemyndigheten är den myndighet som kommer att ansvara för dessa när det gäller löpande viten, vilket följer av förordningen (2016:1333) med instruktion för Kronofogdemyndigheten.

De belopp som åläggs i form av löpande viten ska tillfalla Europeiska unionens allmänna budget (artikel 13i.3 Remit).

---

⁶⁴ Digital Operational Resilience Act (förordning (EU) 2022/2554, "DORA") är en EU-förordning som syftar till att stärka den digitala operativa motståndskraften inom finanssektorn.

⁶⁵ Se prop. 2024/25:44 *Digital operativ motståndskraft för finanssektorn* s. 141 och 23 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden och prop. 2020/21:24 *Ändrade krav på insiderförteckningar och några tillsynsfrågor* s. 47.

5.13 Bestämmelser om straff

Insiderbrott

Förslag: För insiderbrott döms:

1. den som har insiderinformation om en grossistenergiprodukt och som för egen eller någon annans räkning utnyttjar denna för att förvärva eller avyttra, eller försöka förvärva eller avyttra, grossistenergiprodukter som omfattas av denna information, direkt eller indirekt,
2. den som har insiderinformation och på grundval av sådan insiderinformation föreslår eller förmår någon annan person att förvärva eller avyttra grossistenergiprodukter som omfattas av informationen, eller
3. den som utnyttjar insiderinformation genom att återkalla eller ändra en handelsorder eller vidta någon annan handelsåtgärd som avser en grossistenergiprodukt som informationen rör, när handelsordern lades innan personen fick tillgång till insiderinformationen.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brottet med hänsyn till gärningsmannens ställning, den vinning för gärningsmannen som brottet medfört eller övriga omständigheter är grovt, döms för grovt insiderbrott till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa ska det inte dömas till ansvar.

Skälen för Ei:s förslag: Artikel 3 i Remit är i huvudsak oförändrad men i ändringsförordningen infördes det ett stycke i punkt 1 i artikeln som anger att utnyttja insiderinformation genom att återkalla eller ändra en handelsorder eller vidta någon annan handelsåtgärd som avser en grossistenergiprodukt som informationen rör, när handelsordern lades innan personen fick tillgång till insiderinformationen, också ska anses vara förbjudet.

I svensk rätt föreskrivs i dag straffansvar för överträdelse av förbudet mot insiderhandel. Bestämmelserna finns i hittillsvarande 3–4 §§ marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Straffansvaret riktar sig mot fysiska personer, dvs. i nu aktuellt sammanhang mot personer som tar befattning med eller nyttjar insiderinformation för vissa ändamål. För brott som begås i näringsverksamhet kan näringsidkare, vilket kan vara en juridisk person, även åläggas ekonomiska sanktioner enligt bestämmelserna om företagsbot i 36 kap. brottsbalken.

Enligt Remit är det inte ett krav att det ska finnas straffrättsliga sanktioner för överträdelser av förordningen. Dock ska medlemsstatens sanktioner vara effektiva, avskräckande och proportionerliga. Sanktionerna ska även återspegla överträdelsernas art, varaktighet och allvarlighetsgrad. I skäl 31 i den ursprungliga versionen av Remit anges att sanktionerna bör motsvara de sanktioner som medlemsstaterna antagit i och med genomförandet av marknadsmissbruksdirektivet. Direktivet är genomfört i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden. Vid utformandet av den nu förslagna sanktionsmodellen har Ei bedömt att vissa hittillsvarande straffrättsliga sanktioner ska bibehållas. Dels på grund av att det är viktigt att sätta en tydlig gräns för vilka beteenden som är särskilt oacceptabla, vilket skickar även en signal till allmänheten och potentiella lagöverträdare att behöriga myndigheter tar dessa beteende på största allvar, dels bedömer Ei att kriminaliseringen avseende brott mot Remit och brott enligt marknadsmissbruksdirektivet även fortsatt bör vara harmoniserade.

Överträdelser av förbudet i artikel 3 i Remit är jämförbara med motsvarande överträdelser enligt lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden. Med hänsyn till att det i svensk rätt föreskrivs straffansvar för uppsåtliga förfaranden som utgör marknadsmissbruk rörande finansiella instrument, bör motsvarande straffansvar föreskrivas även för överträdelser av förbuden mot insiderhandel i fråga om grossistenergiprodukter. Det är de allvarligaste överträdelserna av förbudet som kan orsaka störst skada på grossistmarknaderna för energi och bör därför hanteras inom straffrätten. Det är därför Ei:s förslag att det kriminaliserade området ska avgränsas så att det ska krävas uppsåt för att en gärning ska anses utgöra ett insiderbrott. Det är följaktligen i de fall den som begått gärningarna insåg, eller borde ha insett, att det var fråga om en straffbar gärning som denne kan dömas till ansvar. För uppsåtliga fall som är av ringa karaktär och för samtliga oaktsamma fall oavsett allvarlighetsgrad, föreslår Ei avkriminaliseras för att i stället kunna bli föremål för Ei:s administrativa sanktioner (se även avsnitt 5.5).

För insiderbrott föreskrivs i dag fängelse i högst två år. Om brottet med hänsyn till gärningsmannens ställning, den vinning för gärningsmannen som brottet medfört eller övriga omständigheter är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Motsvarande straffsätser föreskrivs även för insiderbrott i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

Ei bedömer att det inte finns anledning att ändra straffsatsen för dessa brott och Ei föreslår därför att motsvarande bestämmelser för brott mot förbuden mot insiderhandel i artikel 3 i Remit införs i den nya kompletterande lagen. Nytt är därmed att uppsåtliga överträdelser som är av ringa karaktär och oaktsamma överträdelser oavsett allvarlighetsgrad inte längre omfattas av bestämmelsen.

Obehörigt röjande av insiderinformation

Förslag: Den som röjer insiderinformation döms, utom i de fall då röjandet sker som ett normalt led i fullgörande av tjänst, verksamhet eller åligganden, för obehörigt röjande av insiderinformation till böter eller fängelse i högst två år.

Om informationen blir allmänt känd samtidigt med att den röjs, eller om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt artikel 3.1 b i Remit är det förbjudet att röja insiderinformation till annan person, utom i fall då röjandet sker som ett normalt led i fullgörande av tjänst, verksamhet eller åligganden. Punkten ändrades inte med anledning av ändringsförordningen.

Brottet obehörigt röjande av insiderinformation är i dag utformat så att gärningsmannen ska ha insett att det han eller hon röjde var insiderinformation, det vill säga det är följaktligen endast uppsåtliga överträdelse som är straffbelagda (5 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter). Det är Ei:s bedömning att ingen ändring behöver göras avseende detta, då oäktsamma fall bör falla in under Ei:s utredningsansvar och därmed inte anmälas till åklagare.

De straffsatser som idag gäller bör lämnas oförändrade.

Motsvarande reglering och straffsatser finns även för straffansvaret för ett obehörigt röjande av insiderinformation enligt lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Sammanfattningsvis föreslår Ei att motsvarande bestämmelser för brott mot förbuden i artikel 3 i b införs i den kompletterande lagen. Nytt jämfört med idag är att uppsåtligt ringa överträdelse inte längre omfattas av bestämmelsen.

Undantaget för röjande som innebär att informationen samtidigt blir allmänt känd bör behållas

Enligt nuvarande bestämmelser i marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter ska det inte dömas till ansvar för obehörigt röjande av insiderinformation, om informationen blir allmänt känd samtidigt som den röjs (5 § andra stycket). I artikel 3.1 b i Remit anges att personer som förfogar över insiderinformation om en grossistenergi produkt är förbjudna att röja sådan insiderinformation till annan person, utom i fall då röjandet sker som ett normalt led i fullgörande av tjänst, verksamhet eller åligganden. Motsvarande bestämmelser har motiverats med att ett röjande i dessa situationer inte kan anses skada allmänhetens förtroende för den aktuella marknaden.⁶⁶ Ei föreslår därför att

⁶⁶ Prop. 1999/2000:109, *Ny insiderlagstiftning*, m.m. s. 56 f.

undantaget för röjande som innebär att informationen samtidigt blir allmänt känd bör behållas och tas in i den nya kompletterande lagen.

Otillbörlig marknadspåverkan

Förslag: För otillbörlig marknadspåverkan döms:

1. den som genomför en transaktion, lägger en handelsorder, eller annars agerar på ett sätt som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på grossistenergiprodukter,
2. den som genomför en transaktion, lägger en order eller annars, genom en persons agerande eller fleras samarbete låser fast priset, eller försöker låsa fast priset, på en eller flera grossistenergiprodukter vid en konstlad nivå,
3. den som genomför en transaktion, lägger en order eller annars agerar på ett sätt som påverkar tillgången, efterfrågan eller priset på grossistenergiprodukter genom att utnyttja falska förespeglningar, eller andra slag av vilseledande eller manipulationer,
4. den som sprider information genom medierna, inklusive internet eller på annat sätt, som ger falska eller vilseledande signaler om tillgången, efterfrågan eller priset på grossistenergiprodukter, även den som sprider rykten och falska eller vilseledande nyheter, om personen insåg eller borde ha insett att den var falsk eller vilseledande, eller
5. den som sprider falsk eller vilseledande information, tillhandahåller falska eller vilseledande ingångsvärden i förhållande till ett referensvärde, eller på annat sätt manipulerar beräkningen av ett referensvärde.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brottet med hänsyn till omfattningen av marknadspåverkan, gärningsmannens ställning eller övriga omständigheter är att anse som grovt, döms för grov otillbörlig marknadspåverkan till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Skälen för Ei:s förslag: Av artikel 5 i Remit framgår att det är förbjudet att ägna sig åt otillbörlig marknadspåverkan. Artikel 5 ändrades inte i samband med att ändringsförordningen trädde i kraft. Av artikel 2.2 och 2.3 i Remit framgår definitionerna av otillbörlig marknadspåverkan och vad som är försök till otillbörlig marknadspåverkan.

I svensk rätt föreskrivs i dag straffansvar för överträdelse av förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan. Bestämmelserna finns i hittillsvarande 6–7 §§ marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. I likhet med övriga straffbestämmelser i lagen riktar sig straffansvaret mot fysiska personer, dvs. mot personer som påverkar marknaden på ett otillbörligt sätt. För brott som begås i näringsverksamhet kan näringsidkare, vilket kan vara en juridisk person, åläggas ekonomiska sanktioner enligt bestämmelserna om företagsbot i 36 kap. brottsbalken.

Med hänsyn till att det i svensk rätt föreskrivs straffansvar för uppsåtliga förfaranden som utgör marknadsmissbruk rörande finansiella instrument, bör motsvarande straffansvar föreskrivas även för överträdelse av förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan i fråga om grossistenergiprodukter. Detta är de allvarligaste överträdelseerna av förbudet som kan orsaka störst skada på grossistmarknaderna för energi och bör därför hanteras inom straffrätten. Det är därför Ei:s förslag att det kriminaliserade området ska avgränsas så att det ska krävas uppsåt för att en gärning ska anses utgöra ett brott mot otillbörlig marknadspåverkan. Det är följaktligen i de fall den som begått gärningarna insåg, eller borde ha insett, att det var fråga om en straffbar gärning som denne kan dömas till ansvar. Uppsåtligt ringa och samtliga oaktsamma fall föreslår Ei avkriminaliseras för att i stället kunna bli föremål för Ei:s administrativa sanktioner (se även avsnitt 5.5).

För otillbörlig marknadspåverkan föreskrivs i dag fängelse i högst två år. Om brottet med hänsyn till gärningsmannens ställning, den vinning för gärningsmannen som brottet medfört eller övriga omständigheter är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Ei bedömer att det inte finns anledning att ändra straffsatsen för dessa brott. Motsvarande straffsats föreskrivs även för marknadsmissbruk i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

Med hänvisning till hur straffansvaret och straffskalorna för motsvarande bestämmelser är utformade i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden, föreslår Ei att motsvarande bestämmelser införs för brott mot förbudet mot insiderhandel i artikel 5 i Remit i den nya kompletterande lagen.

Försök till insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan

<p>Förslag: För försök till insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan samt försök till grovt insiderbrott och försök till grov otillbörlig marknadspåverkan döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.</p>

Skälen för Ei:s förslag: Av artikel 3.1 a i Remit framgår det att personer som försöker förvärva eller avyttra grossistenergiprodukter kan bryta mot förbudet mot insiderhandel. I dag är inte försök till insiderhandel straffbelagt i Sverige. För att svensk rätt ska uppfylla kraven i förordningen behöver då även insiderhandel straffbeläggas på försöksstadiet. Ei föreslår därför att det införs en bestämmelse i den nya kompletterande lagen som kriminaliserar försök till insiderhandel respektive grov insiderhandel

Enligt artikel 5 är det förbjudet att försöka bedriva otillbörlig marknadspåverkan. Vad som utgör sådant försök definieras i artikel 2.3. Förbud mot försök till otillbörlig marknadspåverkan är således uttryckligen reglerat i Remit. Enligt hittillsvarande dagens 6 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter är försök till otillbörlig marknadspåverkan kriminaliserat. Motsvarande bestämmelse bör införas i den nya kompletterande lagen och utformas som en separat bestämmelse som anger att försök till att bedriva otillbörlig marknadspåverkan är kriminaliserat. Detsamma gäller för att bedriva grov otillbörlig marknadspåverkan. Detsamma gäller för att bedriva grov otillbörlig marknadspåverkan.

Av bestämmelsen framgår att ansvar döms enligt 23 kap. brottsbalken.

Legitima beteenden eller ageranden som kan utgöra undantag för brott mot förbuden i artiklarna 3 och 5

Förslag: En gärning är inte ett brott mot förbudet mot insiderhandel om transaktionerna har utförts för att uppfylla ett åtagande att förvärva eller avyttra grossistenergiprodukter, när detta åtagande följer av ett avtal som ingåtts eller en handelsorder som utfärdats innan personen i fråga kom att förfoga över insiderinformationen, transaktioner som utförts av el- och naturgasproducenter, operatörer av naturgaslagringsanläggningar eller operatörer av LNG-importanläggningar med det enda syftet att täcka omedelbara fysiska förluster till följd av oplanerade avbrott, när underlåtenhet att göra detta skulle resultera i att marknadsaktören inte skulle kunna uppfylla sina avtalskyldigheter eller när detta görs i överenskommelse med berörda systemansvariga för överföringssystem i syfte att säkerställa tryck och säker drift av systemet, eller marknadsaktörer som agerar i enlighet med nationella bestämmelser för krissituationer när nationella myndigheter har ingripit för att trygga försörjningen av el eller naturgas och marknadsmekanismer har upphävts i en medlemsstat eller i delar av en medlemsstat.

En gärning ska inte heller medföra ansvar för brott mot förbudet om otillbörlig marknadspåverkan om personen som utförde transaktionen eller handelsordern kan visa att hans eller hennes skäl att utföra densamma är legitima och transaktionen eller ordern stämmer överens med godtagen marknadspraxis på den berörda grossistmarknaden för energi.

Skälen för Ei:s förslag: Det finns vissa situationer som inte innebär en överträdelse av förbuden mot insiderhandel (artikel 3) och otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5). Dessa kallas legitima beteenden och förklaras närmare nedan.

Undantag från förbudet mot insiderhandel

I artikel 3.4 i Remit beskrivs beteenden som är så kallade legitima beteenden avseende hantering av insiderinformation, det är sådana beteenden som inte ska utgöra en överträdelse av förbudet i förordningen. I artikeln finns en rad beskrivningar av olika situationer när en person som har tillgång till insiderinformation handlar med grossistenergiprodukter och inte ska anses utnyttja insiderinformationen. Beskrivningarna fungerar i praktiken som undantag från förbudet mot insiderhandel. Det rör bland annat om transaktioner som utförs för att uppfylla ett åtagande att förvärva eller avyttra grossistenergiprodukter, när detta åtagande följer av ett avtal som ingåtts eller en handelsorder som utfärdats innan personen i fråga kom att förfoga över insiderinformationen.

Ett exempel på där en person uppfyller ett åtagande som avses i artikel 3.4 a) är om en mäklare tar emot en handelsorder från en kund och genomför den, utan att använda informationen för egen vinning, så anses mäklaren inte ha brutit mot regler om insiderinformation. Mäklaren agerar endast som mellanhand för att fullgöra kundens uppdrag och är inte ansvarig för att ha handlat olagligt.

Syftet med undantaget är att undvika att förbudet mot insiderhandel omfattar sådan verksamhet anses vara legitim. I det exemplifierande fallet med handelsplaner och/eller strategier som vidarebefordras av en marknadsaktör till personer som är behöriga att utföra handelsorder för marknadsaktörens räkning anses inte bryta mot förordningens förbud mot insiderhandel.

Det är Ei:s bedömning att det är nödvändigt att införa en bestämmelse i den nya kompletterande lagen som tydliggör vilka ageranden som utgör legitima beteenden och därför inte ska vara ett brott mot förbudet i artikel 3.

Undantag från förbudet om otillbörlig marknadspåverkan

Det finns även ansvarsfrihetsgrunder för ageranden som annars skulle kunna utgöra en överträdelse av förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan.

Enligt artikel 2.2 i Remit kan en otillbörlig marknadspåverkan vara ingående av en transaktion, eller utfärdande, ändring eller återkallande av en handelsorder eller andra beteenden som rör grossistenergiprodukter och som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på grossistenergiprodukter, eller kan förväntas låsa fast priset vid en onormal eller konstlad nivå. Detta gäller även försök till otillbörlig marknadspåverkan. Om en person agerat på ovan nämnda sätt, men kan visa att det fanns legitima skäl för

agerandet och om transaktionen eller handelsordern följer godtagen marknadspraxis har personen inte brutit mot Remit.

I Acers vägledande dokument för tolkning av Remit finns det situationer beskrivna som utgör legitimt beteende och godtagen marknadspraxis som innebär att personen inte överträtt förbudet om otillbörlig marknadspåverkan.⁶⁷ Ett exempel på en sådan situation är när en marknadsaktör undanhåller elproduktionskapacitet, dvs. att en marknadsaktör inte erbjuder all den tillgängliga produktionskapaciteten på grossistenergimarknaden när marknadsaktören har den förmågan att påverka priset eller samspelet mellan utbud och efterfrågan på en eller flera grossistenergiprodukter. Detta kan resultera i priser som sannolikt inte återspeglar det rättvisa och konkurrenskraftiga samspelet mellan utbud och efterfrågan. Ett sådant agerande kan utgöra ett brott mot artikel 5 i Remit eftersom kriterierna för otillbörlig marknadspåverkan enligt definitionen i artikel 2.2 i Remit är uppfyllda. Om marknadsaktören undanhållit produktionskapaciteten på grund av force majeure eller lokala överföringsbegränsningar kan det dock vara ett legitimt beteende, och agerandet bör inte föranleda straffansvar.

Det bör även här införas en bestämmelse som anger att en person inte överträtt förbudet om otillbörlig marknadspåverkan om personen som utförde transaktionen eller handelsordern kan visa att hans eller hennes skäl att utföra densamma är legitima och transaktionen eller ordern stämmer överens med godtagen marknadspraxis på den berörda grossistmarknaden för energi.

Biträde av Energimarknadsinspektionen

Förslag: Åklagare som leder en förundersökning avseende brott enligt den nya kompletterande lagen får när undersökningen bedrivs begära biträde av Ei. Åklagare får även begära biträde av Ei när åtal har väckts och vid huvudförhandling.

Åklagare får anlita biträde av Ei också i fråga om utredning av brott innan förundersökning har inletts.

Skälen för Ei:s förslag: Av artikel 16 i Remit följer att de nationella myndigheterna ska samarbeta med varandra för att säkerställa att förordningens skyldigheter och förbud efterlevs. Enligt den av Ei föreslagna nya kompletterande lagen kommer Ei att anmäla vissa misstänkta överträdelser av förbuden i artiklarna 3 och 5 till åklagare vid Ekobrottsmyndigheten.

---

⁶⁷ Vägledningen är på engelska och finns tillgänglig på Acers webbplats, [ACER Guidance on REMIT application | www.acer.europa.eu](https://www.acer.europa.eu), s. 90–91, hämtad 2024-12-16.

I dag har åklagare ingen möjlighet att formellt begära Ei:s biträde efter att åklagaren tagit emot en anmälan. Enligt gällande rätt kan åklagaren dock inhämta yttrande från en myndighet som sakkunnig (23 kap. 14 § rättegångsbalken). För att säkerställa ett effektivt samarbete mellan berörda myndigheter föreslår Ei att det införs en bestämmelse i den nya kompletterande lagen som gör det möjligt för åklagaren att begära biträde av Ei under en förundersökning. För att samarbetet ska bli effektivt bör Ei:s roll i en förundersökning likna den Finansinspektionen och Skatteverket har vid brottsutredningar enligt lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden och lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan vid brottsutredningar.

Användningen av tvångsmedel mot, och förhör av, enskilda personer bör skötas av Ekobrottsmyndigheten, medan inhämtande av information från marknaden om priser, omsättning och transaktioner lämpligen sköts av Ei. Även vid analys av inhämtad dokumentation om exempelvis handelsmönster och affärer bör Ei kunna ha en viktig uppgift. Många gånger kan det dock även vara lämpligt att Ei deltar vid förhör för att bistå åklagaren med till exempel analys av det som sägs. Det kan även vara lämpligt att Ei deltar vid huvudförhandlingen.

Fördelningen av arbetsuppgifter, eller med andra ord hur Ekobrottsmyndigheten bör kunna använda Ei som biträde, föreslås styras av myndigheternas respektive kompetensområden och lösas genom samarbete mellan myndigheterna.

Utöver detta kan det finnas behov av kompletterande uppgifter innan åklagaren beslutar om att inleda en förundersökning som Ei kan behöva bistå med. Redan innan en förundersökning har beslutats bör det därför finnas en möjlighet för åklagaren att begära biträde av Ei, på motsvarande sätt som finns för en åklagare att anlita biträde av en Finansinspektionen enligt lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

En särskild forumregel

<p>Förslag: En forumregel tas in i den nya kompletterande lagen med innebörd att åtal väcks vid Stockholms tingsrätt.</p>
--

Skälen för Ei:s förslag: I dag finns det inte en särskild forumregel för i vilken domstol åtal enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter ska väckas. Med anledning av att Ei:s mål som rör överträdelse av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan i Remit föreslås hanteras av Stockholms tingsrätt (se avsnitt 5.13 *En särskild forumregel*), bedömer Ei att det även är nödvändigt att införa en särskild forumregel beträffande de åtal som väcks enligt den nya kompletterande lagen. Ei:s överväganden redogörs för nedan.

Allmänt i brottmål är att platsen där brottet begicks styr det forum där åklagaren ska väcka åtal (19 kap. 1 § första stycket rättegångsbalken). Koncentration av en viss måltyp kan dock åstadkommas genom inrättande av en s.k. specialdomstol (10 kap. 17 § första stycket 1 rättegångsbalken). Ett annat sätt att åstadkomma en samordnad domstolsprövning är att genom en särskild forumregel i lag specialdestinera målen till en och samma underrättsdomstol (jfr 10 kap. 17 § första stycket 2 och 3 rättegångsbalken), s.k. särskilt forum.

En forumregel finns i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden, vilket innebär att åklagare vid Ekobrottsmyndigheten i dag väcker åtal för brott enligt nämnd lag i Stockholms tingsrätt. Även om de två rättsområdena inte är identiska finns det flera likheter. Detta talar för att Stockholms tingsrätt bör vara lämpat som ett särskilt forum enligt den nya kompletterande lagen. Enligt Ekobrottsmyndighetens praxis innebär också att åtal i allmänhet väcks vid Stockholms tingsrätt, inte minst av den anledningen att den kammare som utreder marknadsmissbruksbrott är placerad i Stockholm.⁶⁸

Ekobrottsmyndigheten har än så länge inte väckt talan för en överträdelse av Remit. Att bedöma mål som rör insiderbrott och otillbörlig marknadspåverkan kan dock antas vara komplicerat och det kommer innebära höga krav på åklagaren när det gäller att få fram bevisning om att någon har haft insiderinformation och när det gäller att presentera den gärning – inte sällan bestående i komplicerade transaktioner med grossistenergi produkter – som åtalet avser. Att rätt bedöma de ageranden som omfattas av de föreslagna straffbestämmelserna bör därför förutsätta en särskild sakkunskap och viss erfarenhet. Enligt Ei:s bedömning talar dessa omständigheter för att samordna domstolsprövningen till en domstol.

En samordning innebär bättre förutsättningar för att domare vid en viss domstol kommer att få relativt stor erfarenhet av att handlägga den berörda måltypen. Därigenom kan de bygga upp och upprätthålla särskilda kunskaper inom det aktuella rättsområdet samt i viss utsträckning även inom det aktuella sakområdet. En samordnad domstolsprövning mellan det straffrättsliga och det administrativa förfarandet kommer dessutom leda till att handläggningen blir mer effektiv och ledtiderna kortare, sannolikt också en ökad kvalitet i dömandet och en mer enhetlig praxis.

Sammantaget bedömer Ei att det finns övervägande skäl för att införa en särskild forumregel i den nya kompletterande lagen.

---

⁶⁸ Prop. 2016/17:22 s. 301.

Åklagarens yrkande om administrativ sanktion

Förslag: När åtal väcks ska åklagaren framställa yrkande om återföring eller sanktionsavgift om det inte är uppenbart obehövligt. Yrkandet om administrativ sanktion ska endast få prövas av domstolen om åtalet ogillas eller läggs ned och målet därför avskrivs i den delen. Yrkande om administrativa sanktioner ska framställas om samma gärning kan utgöra ett brott samt vara grund för överträdelse enligt 5 kap. i den nya kompletterande lagen.

Skälen för Ei:s förslag: Efter att Ei har lämnat över ett ärende till åklagare ska åklagaren fatta beslut om huruvida det ska inledas en förundersökning. Om åklagaren inleder en förundersökning och senare eventuellt väljer att väcka åtal för brott kommer det att föreligga en så kallad slutlig spärr mot dubbelprövning, det vill säga det kommer inte längre vara möjligt för Ei att påföra administrativa sanktioner för den aktuella överträdelsen (se bestämmelser om hinder mot ingripande i avsnitt 5.8). Med anledning av att den valda sanktionsmodellen följaktligen innebär ett vägvalssystem kan det finnas en risk för att en överträdelse blir helt utan sanktion i det fall domstolen skulle ogilla åtalet. För att undvika att det inträffar föreslår Ei att det införs bestämmelser om åklagarens skyldighet att framställa ett yrkande om administrativ sanktion. Nedan redogör Ei för de överväganden myndigheten har gjort.

Om åklagare beslutar att väcka åtal ska domstolen pröva åtalet. Om domstolen sedan finner att den aktuella gärningen inte är brottslig, om exempelvis uppsåt saknas, kommer den misstänkte att frikännas. Det kan dock vara så att personen ändå har överträtt förbudet. Dubbelprövningsförbudet kan då medföra att det saknas möjlighet för Ei att påföra en administrativ sanktion, även om förutsättningarna för detta skulle vara uppfyllda. Det kan även innebära att en mindre allvarlig förseelse (som handläggs av Ei) resulterar i till exempel en sanktionsavgift efter prövning i det administrativa förfarandet, medan en allvarligare gärning, som prövas i den straffrättsliga ordningen, kan förbli helt ostraffad på grund av att åklagaren i rättegången inte kunnat bevisa uppsåt.

Förekomsten av fall där åtalet ogillas och en administrativ sanktion eventuellt hade kunnat påföras kan leda till ett minskat förtroende på myndigheternas, inklusive rättsväsendets, förmåga att bekämpa överträdelser av Remit på grossistmarknaderna för energi och därmed även ett minskat förtroende för grossistmarknaderna för energi i stort. Remit skulle inte kunna tillämpas effektivt om överträdelser förblir osanktionerade på grund av att frågan enbart prövats i ett straffrättsligt förfarande och åklagaren inte lyckats nå upp till de högt ställda beviskraven. Genom att skapa en möjlighet för åklagare att framställa yrkande om administrativ sanktion kan det undvikas.

I 4 kap. i lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden har motsvarande möjlighet införts där åklagare, utöver att väcka talan om brott för marknadsmissbruk på den finansiella marknaden, ska framställa ett yrkande om administrativ sanktion om det inte är uppenbart obehövligt.⁶⁹

I likhet med den ovan nämnda finansiella lagstiftningen bedömer Ei att yrkandet om administrativ sanktion bör vara underordnat yrkandet om ansvar för brott. Syftet med åklagarens yrkande om administrativ sanktion är att det ska utgöra en säkerhetsventil för att undvika situationen att någon, som begått en överträdelse som annars motiverar administrativa sanktioner, undgår dessa endast till följd av det allmännas vägval. Åklagarens yrkande om administrativ sanktion bör därför vara underordnat yrkandet om ansvar för brott. Detta kan åstadkommas genom en bestämmelse för domstolen om att rätten endast får pröva yrkandet om administrativ sanktion under vissa förutsättningar. Den första situationen bör vara då åtalet för brott ogillas. I denna situation bör rätten – på liknande sätt som rätten kan pröva ett andrahandsyrkande om oaktsamhetsbrott när uppsåt inte är styrkt – i stället kunna pröva om det finns förutsättningar för att besluta om administrativ sanktion för överträdelsen. Den andra situationen då rätten bör kunna pröva yrkandet om administrativ sanktion är om åklagaren lägger ned åtalet och det därför inte prövas. Det kan till exempel förekomma att åklagaren under rättegången, om det kommit fram nya omständigheter eller bevis, själv gör bedömningen att uppsåt inte kan styrkas och därmed lägger ned åtalet. Rätten bör i sådana situationer kunna pröva åklagarens yrkande om administrativ sanktion. När åtal läggs ned kan det enligt 20 kap. 9 § rättegångsbalken under vissa förutsättningar komma i fråga att meddela frikännande dom, om den tilltalade begär det. Ett ogillande av åtalet medför som nämns ovan att ett yrkande om administrativ sanktion kan prövas i sådana situationer. Om det inte finns förutsättningar för frikännande dom, ska domstolen skriva av målet i den delen. Även i denna situation bör rätten alltså kunna pröva yrkandet om administrativ sanktion.

Eftersom syftet med möjligheten till ett yrkande om administrativ sanktion är att undvika att undvika att överträdelser av Remit förblir ostraffade finns det skäl att utforma bestämmelsen som obligatorisk. Dock bedömer Ei att det kan finnas fall där ett sådant yrkande är uppenbart obehövligt, till exempel om det finns ett erkännande som dessutom stöds av robust bevisning i övrigt kan en obligatorisk regel om att framställa ett yrkande om administrativ sanktion endast innebära onödigt merarbete för åklagaren. Det är därför lämpligt att utforma regeln som att huvudregeln bör vara att åklagaren ska framställa ett yrkande om administrativ sanktion, men det finns möjlighet till undantag. Mot denna bakgrund anser Ei att

---

⁶⁹ Prop. 2016/17:22 s. 111.

åklagaren bör ges en möjlighet att inte framställa yrkande om administrativ sanktion om detta är uppenbart obehövt.

Frågan är då vilka administrativa sanktioner som åklagaren bör ha att tillgå i sitt yrkande om administrativ sanktion. I de fall där Ei väcker talan vid allmän domstol för påförande av administrativ sanktion kan flera olika sanktioner komma i fråga: föreläggande att vidta viss åtgärd eller upphöra med visst agerande, varning, återföring eller sanktionsavgift. De två typer av sanktioner som sannolikt kommer att bli vanligast i denna typ av ärenden, och där det finns störst behov av en praxisbildning, är sanktionsavgifter och återföring av undviken förlust eller erhållen vinst. Dessa administrativa sanktioner har även likheter med såväl förverkande som böter och bör därmed vara förhållandevis enkla för åklagare att använda sig av. Ei föreslår därför att åklagaren endast bör ha möjlighet att framställa ett yrkande om administrativa sanktioner i form av sanktionsavgift eller återföring.

I avsnitt 5.13 föreslås också att åklagare ska kunna anlita biträde av Ei. Detta gäller naturligtvis också när åklagaren överväger ett yrkande om av sanktionsavgift eller återföring.

Närmare om handläggningen av administrativ sanktion på yrkande av åklagare

Förslag: När det gäller åklagares yrkande om administrativ sanktion ska prövningen av de materiella frågorna ske enligt bestämmelserna i den nya kompletterande lagen.

Administrativ sanktion får beslutas bara om den misstänkte fått del av åtalet inom två år från det att överträdelsen ägde rum. För den processuella handläggningen ska det som är föreskrivet för det brottmål som frågan om administrativ sanktion har samband med tillämpas. Tvångsmedel enligt 24, 25, 27 och 28 kap. rättegångsbalken får dock inte användas.

I fråga om överklagande ska rättegångsbalkens bestämmelser om överklagande i brottmål tillämpas.

Prövningstillstånd krävs i hovrätten om endast frågan om administrativ sanktion överklagas dit.

Skälen för Ei:s förslag: En fråga är vilka regler som ska tillämpas när frågan om administrativ sanktion, återföring eller sanktionsavgift, ska prövas i allmän domstol på yrkande av åklagare. En rimlig utgångspunkt är att bedömningen av ett ärende om administrativ sanktion så långt det är möjligt bör ske på samma sätt oavsett var beslutet fattas. Merparten av de administrativa sanktionsärendena

kommer att hanteras av Ei och då bedömas enligt de materiella reglerna i den nya kompletterande lagen. Detsamma gäller i de fall där sanktionsföreläggande inte godtas och Ei väcker talan vid Stockholms tingsrätt. Ei bedömer att det inte finns anledning att tillämpa andra regler för att bedöma om de administrativa sanktionerna som kan komma i fråga (jämfört ovan) ska beslutas när frågan prövas i samband med ett åtal. Ei bedömer därför att även återföring och sanktionsavgift som ska beslutas av allmän domstol i en rättegång avseende åtal för ansvar för brott bör bedömas enligt de materiella reglerna i den nya kompletterande lagen.

Preskriptionstiden för administrativa sanktioner bör behandlas på samma sätt. För Ei:s ingripande gäller att det bara kan ske om ett sanktionsföreläggande har delgetts inom två år från överträdelsen. Om åklagaren framställer ett yrkande om en administrativ sanktion och begär återföring eller sanktionsavgift i ett brottmål, utan att ett sanktionsföreläggande har utfärdats, finns det en risk att preskriptionstiden löper ut trots att den misstänkte fått del av yrkandet. För att undvika detta kan preskriptionstiden för yrkandet om den administrativa sanktionen följa brottsmisstanken. För att skapa en enhetlig preskriptionstid bör tidsfristen vara densamma, oavsett om sanktionen prövas av Ei eller i ett brottmål. Det innebär att preskriptionstiden för yrkandet om den administrativa sanktionen bör följa brottsmisstanken. Tidsfristen bör därför beräknas från överträdelsen till när den misstänkte fått del av åtalet (jfr 35 kap. brottsbalken). Motsvarande gäller när åklagaren framställer ett yrkande om administrativ sanktion på det finansiella området.⁷⁰

Bestämmelser som styr handläggningen

En annan fråga är vilka regler som bör styra själva handläggningen. Såväl utredning av, som domstolsprocessen avseende straff och administrativ sanktion, kommer vara nära sammankopplade med varandra. De bör därför så långt möjligt handläggas enligt samma regler. Med utgångspunkten att det straffrättsliga yrkandet om uppsåtligt brott är huvudfrågan bör frågan om administrativ sanktion när den handläggs av åklagare handläggas på samma sätt. Eftersom sanktionsfrågan handläggs som en del av en brottmålsutredning och senare en möjlig brottmålsrättegång finns det skäl att detta handläggs enligt rättegångsbalkens regler för brottmål. Detta bör dock för tydlighets skull uttryckligen anges i den nya kompletterande lagen.⁷¹

Tvångsmedel

När åklagaren bedriver förundersökning och utreder brott har denne möjlighet att vidta olika tvångsmedel. Som en följd av förslagen om administrativa sanktioner som ett verktyg för att bekämpa överträdelser av Remit och om att åklagaren ska få

---

⁷⁰ Prop. 2016/17:22 s. 118.

⁷¹ Jfr prop. 2014/15:131 Skattetillägg: Dubbelprövningsförbudet och andra rättssäkerhetsfrågor s. 130.

möjlighet att framställa ett yrkande om administrativa sanktioner i samband med ett åtal, bör det anges närmare hur åklagarens utredningsåtgärder förhåller sig till ett sådant yrkande och i vilken utsträckning tvångsmedel kan komma i fråga.

Tvångsåtgärder som det kan finnas skäl för åklagaren att använda är ansökan om kvarstad för att säkra en framtida betalning av en sanktionsavgift eller återföring. Rätten kan till exempel besluta om kvarstad i samband med domen (26 kap. 6 § rättegångsbalken). Befogenheten stämmer även överensstämmer med den som Ei föreslås få i det avseendet (se avsnitt 5.7). Utöver detta är det Ei:s bedömning att de tvångsmedel som kan användas enligt 24, 25, 27 och 28 kap. rättegångsbalken dock inte bör få användas. Det bör inte vara motiverat med så ingripande åtgärder som till exempel häktning i syfte att kunna utreda en överträdelse av Remit.

Överklagande av administrativa sanktioner i brottmål

I fråga om överklagande ska rättegångsbalkens bestämmelser om överklagande i brottmål tillämpas.

Prövningstillstånd krävs i hovrätten om endast frågan om administrativ sanktion överklagas dit.

Hinder mot åtal

Förslag: Om Ei har utfärdat ett sanktionsföreläggande får åklagaren inte väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller besluta om åtalsunderlåtelse för samma person i fråga om den överträdelse som ligger till grund för sanktionsföreläggandet.

Skälen för Ei:s förslag: I likhet med att det finns bestämmelser som hindrar Ei att ingripa (se avsnitt 5.13 *Hinder mot åtal*) bör det införas bestämmelser i den nya kompletterande lagen om hinder mot åtal för att inte riskera att dubbelprövningsförbudet överträds. Även det har beskrivits ovan i avsnitt 5.9.

Emellertid under utredningen kan Ei utföra olika utredningsåtgärder och ställa frågor till den enskilde. Ei anser dock inte att sådana utredningsåtgärder är att jämföra med att Ei tar ställning till eller gör en slutlig bedömning av den enskildes "skuld". Detta får anses ske först om Ei utfärdar ett sanktionsföreläggande, som om det godtas gäller som en dom som har fått laga kraft. Det är således endast Ei:s utfärdande av sanktionsföreläggande som bör ha spärrverkan för åklagaren.⁷² De åtgärder som åklagaren inte får vidta om Ei har utfärdat ett sanktionsföreläggande bör också anges i den nya kompletterande lagen. Ei anser att åklagaren inte ska få åtala, utfärda strafföreläggande eller

---

⁷² Jfr prop. 2016/17:22 s. 133.

besluta om åtalsunderlåtelse om Ei har utfärdat sanktionsföreläggande för samma överträdelse.

I de flesta fall kommer en utredning om brott enligt den nya kompletterande lagen att startas efter en anmälan om misstänkt brott från Ei. I dessa fall ska åklagaren kunna utgå från att Ei inte har utfärdat sanktionsföreläggande.

I de fall då brottsutredningen initieras på annat sätt än efter en anmälan från Ei bör åklagaren kontrollera om Ei har utfärdat något sanktionsföreläggande avseende överträdelsen, för att försäkra sig om att det är möjligt att väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller besluta om åtalsunderlåtelse.

Särskilt om meddelandeförbudet

Förslag: Den som har rapporterat en misstänkt överträdelse av Remit enligt artikel 15 i Remit får inte obehörigen röja för den som rapporteringen avser eller för någon utomstående att rapportering har skett.

Den som har rapporterat ska, liksom i dag, inte kunna göras ansvarig för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt.

Den som obehörigen röjer att rapportering har skett ska kunna straffas för brott mot tystnadsplikt.

Ei ska anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta att ett brott mot meddelandeförbudet har begåtts.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt artikel 15.3 i Remit ska personer som yrkesmässigt arrangerar transaktioner som rör grossistenergiprodukter inrätta och underhålla effektiva arrangemang, system och förfaranden för att identifiera potentiella överträdelser av artikel förbudet mot insiderhandel (artikel 3), skyldigheten att offentliggöra insiderinformation (artikel 4) eller förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5). Dessa personer har även en skyldighet att, om de har rimliga skäl att misstänka att en handelsorder eller transaktion kan utgöra en överträdelse av artikel 3, 4 eller 5, utan dröjsmål meddela Acer och den berörda nationella tillsynsmyndigheten om den misstänkta överträdelsen.

I anslutning till rapporteringsskyldigheten finns i svensk rätt ett förbud att röja för personen eller någon utomstående att rapportering har skett (8 § i hittillsvarande marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter), dvs. ett meddelandeförbud. Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosätter meddelandeförbudet kan dömas till böter (9 § marknadsmissbrukslagen för

grossistenergiprodukter). Förbudet införades för att den som rapporteringen avser inte ska bli varnad och kan sopa igen spåren efter sig.⁷³

Rapporteringsskyldigheten enligt Remit kan i flera fall innebära att personer som har denna skyldighet, dvs. personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner med grossistenergiprodukter, rapporterar någon som de har ett kundförhållande till. Det kan innebära att det uppstår en lojalitetskonflikt om kunden till exempel frågar företaget om en viss transaktion har rapporterats till Ei. Ett lagstadgat meddelandeförbud har i en sådan situation en viktig funktion, eftersom det då inte råder någon tvekan om att anställda är förhindrade att berätta för kunden om att rapportering har skett.

När motsvarande bestämmelse infördes i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning gjordes tillägget att det är ett *obehörigt* röjande som är förbjudet (2 kap. 8 §). Detta för att det i princip alltid fråga om ett obehörigt röjande att berätta för den som ligger bakom misstänkta transaktioner eller handelsorder att rapportering har skett. Ett behörigt röjande kan ske bland annat till företagets eller personens rådgivare, exempelvis en advokat, där det inte finns någon risk för att uppgiften kommer den rapporterade till del.⁷⁴

Ei bedömer att det finns skäl att införa motsvarande tillägg i bestämmelsen i den nya kompletterande lagen för att tydliggöra att det kan finnas fall som är ett behörigt röjande, vilket innebär att det endast är obehöriga röjanden som är kriminaliserat.

I brottsbalken regleras ett straffansvar för den som röjer en uppgift som han är pliktig att hemlighålla bland annat enligt lag m.m. (20 kap. 3 §). Ett obehörigt röjande av att rapportering har skett omfattas följaktligen av straffansvaret enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Det innebär att förfarandet att obehörigt röja en uppgift i strid med meddelandeförbudet i dag träffas av två straffbestämmelser. Med hänsyn till principen att speciallag går före allmän lag tillämpas dock bara den ena. Det är följaktligen tillräckligt att straffansvaret framgår av brottsbalken och det behöver inte finnas en straffbestämmelse i den nya kompletterande lagen.

Ei föreslår därför att den som obehörigt röjer en sådan rapportering bryter mot meddelandeförbudet och ska kunna dömas till straff för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Ei ska anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta ett brott mot meddelandeförbudet har begåtts, vilket utvecklas i avsnitt 5.6.

---

⁷³ Prop. 2012/13:122 s. 24.

⁷⁴ Se prop. 2012/13:122 s. 49.

5.14 Sekretess i Energimarknadsinspektionens verksamhet

De uppgifter som de svenska myndigheterna tar emot enligt Remit omfattas av offentlighetsprincipen som kommer till uttryck bland annat genom reglerna i 2 kap. tryckfrihetsförordningen (TF). Principen innebär att allmänheten ska ha rätt till insyn i myndigheternas verksamhet. Begränsningar i den rätten får enbart meddelas genom lag. Sådana begränsningar finns företrädesvis i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL).

Sekretess innebär ett förbud att röja en uppgift, oavsett om det sker genom utlämnade av handling eller genom att röja uppgiften muntligen eller på något annat sätt (3 kap. 1 § OSL). Sekretess innebär således dels handlingssekretess, dels tystnadsplikt. Bestämmelser om sekretess till skydd för uppgifter som förekommer hos myndigheterna på grund av tillämpningen av Remit eller med anledning av samarbetskyldigheten finns bland annat i 17 kap. OSL (skydd främst för myndighets verksamhet för inspektion, kontroll och annan tillsyn) och i 30 kap. (sekretess för enskild i verksamhet som avser tillsyn m.m. i fråga om näringslivet).

Även förutsättningar för berörda myndigheter att utbyta information finns genom sekretessbrytande bestämmelser i 8 kap. OSL. Den svenska sekretessregleringen har tidigare bedömts tillräcklig för att tillgodose de krav på sekretess och tystnadsplikt som förordningen ställer.⁷⁵ Kammarrätten i Jönköping har i två avgöranden (mål nr 1875–22 och mål nr 4093–22) bedömt att sekretess enligt 30 kap. 24 § OSL gäller för uppgifter som rör enskild i Ei:s ärenden som rör tillämpningen av Remit.

Ei har utrett huruvida de hittillsvarande bestämmelserna om sekretess i OSL behöver ändras till följd av förslaget om en ny sanktionsmodell. Med anledning av att Ei kommer att utreda nya typer av ärenden och även kommer att kunna återfå ett ärende från åklagaren är det nödvändigt att komplettera dagens sekretessbestämmelser enligt följande.

Sekretess till skydd för syftet med en utredning

Förslag: Det införs en bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen om att sekretess ska gälla för en uppgift som hänför sig till en utredning hos Ei av överträdelser av förbudet mot insiderhandel, förbud mot obehörigt röjande av insiderinformation eller förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan i Remit, om det med hänsyn till syftet med utredningen är av synnerlig vikt att uppgiften inte röjs.

Skälen för Ei:s förslag: Den föreslagna sanktionsmodellen innebär att Ei kommer att få nya befogenheter när det gäller att utreda och besluta om sanktioner (genom sanktionsföreläggande) för överträdelser av förbuden mot insiderhandel,

---

⁷⁵ Prop. 2012/13:122 s. 39.

obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan. I dag finns endast straffrättsliga påföljder för sådana överträdelser. För uppgifter som hänför sig till en förundersökning gäller sekretess, om det kan antas att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs (18 kap. 1 § första stycket OSL). Någon motsvarande bestämmelse om sekretess till skydd för syftet med en utredning finns inte för Ei:s utredningar som syftar till att bedöma om det finns förutsättningar för administrativa sanktioner.

I den utredande verksamheten kommer Ei att få kännedom om uppgifter som behöver hemlighållas i vart fall under ett visst skede av utredningen. Annars kan den som utredningen avser begära att få tillgång till uppgifterna och därmed få möjlighet att sabotera utredningen så att sanktioner inte kan påföras. Att uppgifter kan hemlighållas är särskilt viktigt i de fall där Ei överväger att begära tingsrättens tillstånd att göra en undersökning hos en person. I många fall kommer det då att finnas en risk för att bevis undanhålls eller förvanskas. I likhet med de undersökningar som genomförs av Finansinspektionen föreslås att ett beslut om undersökning ska få meddelas utan att den som ansökan avser har fått tillfälle att yttra sig, om det kan befaras att undersökningen annars skulle förlora i betydelse. Mot bakgrund av Finansinspektionens och Konkurrensverkets behov av att hemlighålla uppgifter i syfte att en utredning inte ska äventyras, finns i 17 kap. OSL bestämmelser om sekretess.⁷⁶

Den sekretessbestämmelse som redan finns i OSL och som gäller uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden, tillgodoser inte fullt ut behovet av sekretesskydd för Ei:s utredningar. Dels gäller sekretessen inte i förhållande till den enskilde själv, dels kan en hel del material vara sådant att det inte omfattas av bestämmelsen men ändå ha stor betydelse för Ei:s möjlighet att utreda en eventuell överträdelse

För att säkerställa att Ei på ett effektivt sätt kan genomföra utredningar om överträdelser av förbuden mot Remit bör nuvarande sekretessregler således kompletteras med en särskild bestämmelse om sekretesskydd för uppgifter som hänför sig till Ei:s utredningar.

---

⁷⁶ Prop. 2001/02:69 *Förstärkt sekretess i konkurrensärenden* s. 12–14 och prop. 2016/17:22 s. 337.

Informationsutbyte under och efter pågående utredning

Förslag: Det införs en sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen som ger åklagare möjlighet att lämna uppgifter som omfattas av sekretess till skydd för enskildas personliga och ekonomiska förhållanden till Ei, om uppgiften kan antas ha betydelse för fullgörandet av myndighetens uppgifter enligt kompletterande lagen.

Skälen för Ei:s förslag: I avsnitt 5.6 föreslås att åklagare och Ei, när det gäller överträdelse av förbuden i Remit, ska samarbeta med varandra under en utredning som kan leda till antingen ett sanktionsföreläggande eller ett åtal. När det gäller brottsutredningar föreslås att Ei ska anmäla till åklagare när det finns anledning att anta att ett brott har begåtts och att åklagare ska få anlita biträde av Ei (se avsnitt 5.13).

För att utredningarna ska ske så effektivt som möjligt bör Ei kunna dela uppgifter med åklagaren och åklagaren bör kunna dela uppgifter med Ei. I en förundersökning, och vid användning av tvångsmedel, gäller sekretess till skydd för den enskilde enligt 35 kap. 1 § OSL. En uppgift för vilken sekretess gäller enligt OSL får inte röjas för enskilda eller för andra myndigheter, om inte annat anges (8 kap. 1 § OSL). Sekretessbestämmelsen till skydd för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden hindrar alltså åklagare från att lämna uppgifter till Ei.

Om åklagaren beslutar att lägga ned en förundersökning finns det en möjlighet för Ei att utreda om händelsen eller beteendet kan ha medfört en överträdelse av förbuden i artiklarna 3 och 5 och därmed kan bli föremål för administrativa sanktioner. För att den enskilda inte ska behöva utsättas för samma typ av utredningsåtgärder från Ei som åklagare redan har genomfört, bör Ei därför kunna ta del av de uppgifter som kommit fram i en förundersökning. Om Ei kan ta del av åklagarens utredning så kommer myndigheten kunna utreda ärendet snabbare och mer effektivt. För att åklagare ska kunna lämna information till Ei föreslår myndigheten att det införs en sekretessbrytande bestämmelse i 35 kap. OSL.

Åklagare kan redan i dag ta del av uppgifter från Ei:s utredningar

Sekretessbestämmelserna i 30 kap. OSL utgör inte hinder för Ei att lämna uppgifter till åklagare. Enligt 10 kap. 24 § samma lag hindrar inte dessa bestämmelser att en uppgift som angår misstanke om brott lämnas till åklagare eller polis, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda någon annan påföljd än böter. I andra fall bör uppgifter kunna lämnas ut med stöd av den så kallade generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL som möjliggör överlämnande av sekretessbelagda uppgifter om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Någon ändring i OSL behöver således inte göras för att informationsutbytet mellan Ei och åklagare.

5.15 Uppdaterad hänvisning

Förslag: Hänvisningar i svensk lagstiftning till lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter i Ei:s instruktion byts ut mot en hänvisning till den nya kompletterande lagen.

Skälen för Ei:s förslag: Lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter upphävs och ersätts av lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi. 1 § i förordningen med instruktion för Ei behöver därför uppdateras till att i stället hänvisa till den nya kompletterande lagen.

6 Behov av att se över finansieringen av tillsynen

Den del av Ei:s verksamhet som avser arbetet med tillsyn och marknadsövervakning enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter finansieras i dagsläget genom avgifter. Ei bedömer att det vore ändamålsenligt om såväl befintliga som nya aktiviteter som tillkommer till följd av ändringsförordningen och den nya kompletterande lagen finansieras på ett enhetligt sätt.

I samband med att ändringsförordningen trätt i kraft och att Ei får nya uppgifter enligt den nya kompletterande lagen förväntas myndighetens kostnader att öka stegvis under åren som följer. Det är därför viktigt att inom ramen för detta uppdrag även granska finansieringen av denna del av verksamheten.

I avsnittet som följer redogörs först för den nuvarande avgiftsmodellen som finansierar arbetet enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Denna avgiftsmodell har använts sedan 2014 och utformades när Ei:s arbete enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter var ett relativt nytt verksamhetsområde. De senaste åren har myndighetens arbete med tillsyn och marknadsövervakning utvecklats och det har blivit tydligt att det med nuvarande avgiftsmodell inte finns ett tillräckligt starkt samband mellan avgiftspålagans storlek och de faktorer som driver myndighetens kostnader för verksamheten.

Ei bedömer att det vore lämpligt att nuvarande avgiftsmodell ersätts med en ny som beskrivs i avsnittet nedan. Myndigheten föreslår att den nya avgiftsmodellen införs genom en ny avgiftsförordning.

6.1 Den nuvarande avgiftsmodellen

Av 19 § i marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter framgår att de marknadsaktörer som är registrerade hos tillsynsmyndigheten enligt artikel 9 i Remit ska finansiera tillsynsmyndighetens uppgifter enligt lagen genom att betala avgifter. De marknadsaktörer som är registrerade i den svenska delen av Centralised European Registry for Energy Market Participants (Ceremp) är skyldiga att betala en avgift. I dagsläget finns cirka 445 marknadsaktörer i registret.

Avgiftens utformning regleras i förordningen (2014:1059) om vissa avgifter för registrering och tillsyn över handeln på grossistenergimarknaden

(avgiftsförordningen). I regleringsbrevet för budgetåret 2025⁷⁷ anges att Ei, i likhet med tidigare år, får disponera över de avgifter som tas ut i enlighet med avgiftsförordningen.

Dagens avgift består av tre delar, en fast registerhållningsavgift, en fast avgift för tillsyn och marknadsövervakning samt en rörlig avgift för tillsyn och marknadsövervakning. Sammanlagt får avgifterna för tillsyn och marknadsövervakning uppgå till maximalt 7 miljoner kronor per år (4 § i avgiftsförordningen).

Registerhållningsavgiften uppgår till 4 000 kronor per påbörjat kalenderår. Om marknadsaktören inte varit registrerad hela året, ska avgiften minskas med hänsyn till den tid som marknadsaktören inte varit registrerad (5 § i avgiftsförordningen). Registerhållningsavgiften ska täcka Ei:s kostnader för att förvalta registret.

Avgiften för tillsyn och marknadsövervakning består dels av ett fast grundbelopp om 1 000 kronor per marknadsaktör, dels av en rörlig del. Den rörliga delen beräknas utifrån samtliga marknadsaktörens andel av den totalt handlade volymen med grossistenergiprodukter som har rapporterats in till Acer i enlighet med artikel 8.1 i Remit. Det är den handlade volymen från föregående kalenderår som utgör underlaget för beräkningen (6 § i avgiftsförordningen).

Avgiften finansierar Ei:s arbete med registerhållning, tillsyn och marknadsövervakning. I detta arbete ingår såväl löpande marknadsövervakning som utredning och tillsyn av specifika ärenden. I detta arbete ingår exempelvis tillsynsåtgärder såsom initiala och fördjupande analyser, juridiska bedömningar, beräkningar, informationsförelägganden, platsbesök samt att bistå och samarbeta med åklagare, Acer och andra myndigheter såsom Finansinspektionen. Anmälningar och tips kan komma från exempelvis organiserade marknadsplatser och Acer. Ei kan även själv inleda tillsyn av misstänkta överträdelser av Remit. Detta kan grunda sig på upptäckter i den löpande marknadsövervakningen, uppgifter som upptäcks i omvärldsbevakningen eller uppgifter som framkommer i arbetet med Ceremp. Ei handlägger exempelvis ansökningar om nya marknadsaktörer, avregistreringar och kopplingsansökningar mellan användare och marknadsaktörer.

Brister i den nuvarande avgiftsmodellen

Ei bedömer att det inte utgår någon direkt motprestation för avgiften som finansierar myndighetens arbete enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Anledningen är att avgiften som Ei tar ut från

---

⁷⁷ Ekonomistyrningsverket, [Regleringsbrev 2025 Myndighet Energimarknadsinspektionen](#), hämtad 2025-01-17.

marknadsaktörerna finansierar ett flertal olika aktiviteter inom ramen för myndighetens tillsyn.

Enligt förarbetena till marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter kan en penningpåлага under vissa omständigheter anses ha karaktär av avgift och inte skatt, även om någon preciserad motprestation inte utgår, om följande kriterier är uppfyllda⁷⁸:

- ett avgiftskollektiv tydligt kan avgränsas och definieras,
- penningpålagans huvudsyfte är att finansiera en viss verksamhet, och
- det finns ett tydligt samband mellan pålagans storlek och kostnaderna för aktuell verksamhet.

Ei:s tillsyn enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter riktar sig mot det kollektiv av registrerade marknadsaktörer som betalar avgiften. Därmed finns ett tydligt avgränsat avgiftskollektiv och första av kriterierna som nämns ovan är uppfyllt. Även det andra kriteriet är uppfyllt eftersom penningpålagans syfte är att finansiera en viss verksamhet. Däremot bedömer Ei att den nuvarande avgiftsmodellen inte uppfyller det tredje kriteriet. Sambandet mellan storleken på en marknadsaktörs avgift och de faktiska kostnaderna för myndighetens arbete är inte tillräckligt tydligt. Med nuvarande avgiftsmodell står några få marknadsaktörer för en oproportionerligt stor del av den totala avgiften. Anledningen till detta är att en mycket stor del av den totala avgiften är rörlig och beräknas utifrån de enskilda marknadsaktörernas andel av den totalt handlade volymen. År 2023 betalade sex av de totalt ca 440 marknadsaktörerna mer än 50 procent av Ei:s kostnader för tillsyn och marknadsövervakning medan Ei:s kostnader för att övervaka dessa inte motsvarar denna fördelning. Denna snedfördelning av avgiften riskerar att öka när myndigheten får ett utökat ansvar, särskilt om de föreslagna lagändringarna träder i kraft. Om kostnadsunderlaget som finansieras genom avgiften ökar (detta förklaras närmre i avsnitt 6.4), och det inte sker någon förändring av den nuvarande avgiftsmodellen, riskerar marknadsaktörerna att drabbas av oskäligt höga avgifter.

Efter att ha utvärderat den nuvarande avgiftsmodellen konstaterar Ei att det finns behov av att en ny avgiftsmodell införs eftersom det tredje kriteriet ovan inte uppfylls. Den nuvarande modellen utformades för mer än 10 år sedan och baserades på hur man då förutspådde att arbetet med tillsyn och marknadsövervakning skulle se ut. Sedan dess har arbetet stegvis utvecklats och även marknaden har genomgått vissa förändringar. Därutöver medför Ei:s

---

⁷⁸ Prop. 2012/13:122 s. 33.

tillkommande uppgifter nya förutsättningar och lämpliga anpassningar behöver därför göras.

Ett förslag på en ny avgiftsmodell och hur denna bör regleras beskrivs närmre i avsnitten nedan.

6.2 En årlig avgift enligt en ny avgiftsmodell

Förslag: För att finansiera Ei:s uppgifter enligt den nya kompletterande lagen ska marknadsaktörer som är registrerade hos Ei i den svenska delen av Ceremp betala en årlig avgift. Avgiften regleras i en ny avgiftsförordning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgiften.

Ei får meddela ytterligare föreskrifter om hur respektive marknadsaktörs avgift ska beräknas.

Termer och uttryck som används i den nya avgiftsförordningen har samma betydelse som i den nya kompletterande lagen.

Energimarknadsinspektionens arbete ska fortsatt finansieras genom en avgift

Skälen för Ei:s förslag: Remit saknar regler för hur den nationella tillsynsmyndighetens arbete ska finansieras, vilket innebär att varje medlemsstat själv får besluta om detta. I förarbetena till marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter anges att tillsyn normalt bör finansieras genom avgifter.⁷⁹ Ei anser, liksom när marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter infördes, att det inte finns någon anledning att ändra på denna princip. Ei:s tillsyn enligt den nya kompletterande lagen bör därför finansieras genom avgifter. För att detta ska vara möjligt bedömer Ei dock att den nuvarande avgiftsmodellen inte går att tillämpa och att den behöver ersättas med en ny modell.

En ny avgiftsmodell föreslås

Utgångspunkten är att finansieringen av Ei:s arbete enligt den nya kompletterande lagen ska spegla de faktiska kostnaderna för myndighetens verksamhet. Syftet är också att undvika att enskilda marknadsaktörer får betala för höga avgifter. Ei föreslår därför en ny avgiftsmodell som, till skillnad från idag, är utformad på ett sådant sätt att det finns ett tydligt samband mellan avgiftens storlek och kostnaderna för Ei:s verksamhet.

---

⁷⁹ Prop. 2012/13:122 s. 32, som hänvisar till Skr. 2009/10:79, *En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn* s. 19.

Marknadsaktörerna som bildar avgiftskollektivet

Innan en marknadsaktör ingår transaktioner med grossistenergiprodukter som är rapporteringspliktiga enligt Remit ska marknadsaktören registrera sig hos den nationella tillsynsmyndighet där den är etablerad eller bosatt (artikel 9 i Remit). Marknadsaktörer som är etablerade eller bosatta i Sverige registrerar sig hos Ei i den svenska delen av Ceremp som förvaltas av Ei. I dag är det de marknadsaktörer som är registrerade i den svenska delen av Ceremp som betalar avgiften för Ei:s arbete enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Det är följaktligen dessa marknadsaktörer som bildar dagens avgiftskollektiv. När den nya kompletterande lagen träder i kraft kommer inte avgiftskollektivet att ändras. Det är fortfarande samma marknadsaktörer som är aktiva på de svenska grossistmarknaderna för energi och därmed registrerade i den svenska delen av Ceremp. Det bör därför även fortsättningsvis vara dessa marknadsaktörer som betalar avgifter.

Dagens avgift skiljer mellan registerhållning och tillsyn (5 § och 6 § i avgiftsförordningen). Ei:s arbetsmoment kopplade till registret, det vill säga Ceremp, har dock ett närmare samband med tillsynsverksamheten och är inte att betrakta som rent administrativa. Ei bedömer därför att denna uppdelning inte bör gälla i den nya förslagna avgiftsförordningen.

En ny avgiftsförordning

Den nuvarande marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter, som ligger till grund för den nuvarande avgiftsförordningen, upphävs i samband med att den nya kompletterande lagen träder i kraft. Ei föreslår därför att den nya avgiftsmodellen regleras i en ny avgiftsförordning: förordningen (2025:XXXX) om avgift för tillsyn och marknadsövervakning för handel på grossistmarknaderna för energi (härefter benämnd som den nya avgiftsförordningen).

Den nya avgiftsförordningen föreslås innehålla bestämmelser om

- Ei:s bemyndigande
- vem som betalar avgiften
- det totala kostnadsunderlaget som kan finansieras med avgift
- att det är transaktioner med grossistenergiprodukter för aktuellt år som ligger till grund för uträkningen av avgiften, samt
- Ei:s beslut och hur avgiften överklagas.

I 19 § i marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter framgår vilka marknadsaktörer som ska betala avgiften. Detta framgår däremot inte av aktuell avgiftsförordning. För att det ska vara tydligt vilka marknadsaktörer som ska

betala avgiften föreslår Ei därför att det skrivs in i den nya avgiftsförordningen att avgiften ska betalas av de av de marknadsaktörer som är registrerade hos Ei enligt artikel 9.1 i Remit.

För att bestämmelserna i förordningen ska överensstämja med den nya kompletterande lagen bör termer och uttryck i förordningen ha samma betydelse som i lagen.

Ei föreslår att den nya avgiftsförordningen ska träda i kraft den 1 januari 2026. Det överensstämmer med ikraftträdandet av den nya kompletterande lagen. Om brytpunkten skulle ske vid ett annat tillfälle än i början av året behöver marknadsaktörerna och Ei förhålla sig till två olika avgifter detta år, som fastställs enligt två olika metoder. Detta skulle både vara förvirrande för marknadsaktörerna och ta mycket tid i anspråk från Ei.

Regeringen och Energimarknadsinspektionen får meddela föreskrifter om avgiften

Ei har sett över möjligheten att få ett bemyndigande från regeringen för att kunna meddela föreskrifter som beskriver avgiftens utformning. Syftet är att Ei genom föreskrifterna kan tydliggöra hur avgiften beräknas och att underlätta möjligheten till framtida justeringar av avgiften.

Statliga myndigheter har inte någon direkt på regeringsformen grundad rätt att meddela föreskrifter om avgifter. Regeringsformen medger dock att riksdagens och regeringens normgivningskompetens även avseende avgifter i viss utsträckning kan delegeras till en myndighet. Regeringens beslut om subdelegering ges så gott som alltid i en förordning (8 kap. 11 § regeringsformen). Riksdagen kan följaktligen bemyndiga en myndighet att meddela föreskrifter om avgifter.⁸⁰ Ett sådant exempel är Post- och telestyrelsens föreskrifter om avgifter.⁸¹

Ei är behörig myndighet enligt 1 kap. 5 § i ellagen (1997:857). Myndigheten har expertkunskap om grossistmarknaderna för energi, de verksamma marknadsaktörerna och de lagar och förordningar som reglerar de aktuella marknaderna. För att kunna utforma en avgiftsmodell som är proportionerlig för marknadsaktörerna bedömer Ei att detaljerna i avgiftens utformning behöver regleras genom myndighetens föreskrifter. I bilaga 5 finns avgiftsmodellen som föreslås regleras genom Ei:s föreskrifter består av två delar, dels ett grundbelopp, dels ett rörligt belopp vars intäkter tillsammans motsvarar Ei:s årliga kostnad för verksamheten. Grundbeloppet är antingen 5 000 kronor eller 15 000 kronor beroende på marknadsaktörens sammanlagda inrapporterade transaktioner. De

---

⁸⁰ Ds 1998:43 *Myndigheternas föreskrifter* s. 50.

⁸¹ Post- och telestyrelsens föreskrifter (2023:4) om avgifter, PTSFS 2023:4.

marknadsaktörer som har rapporterat in en total på över 250 000 MWh för det aktuella avgiftsåret betalar även ett rörligt belopp. Efter att samtliga grundbelopp har sammanställts, dras dessa ifrån kostnadsunderlaget. Summan blir den resterande årskostnaden som fördelas ut bland marknadsaktörerna enligt en fördelningsnyckel som bestämmer det rörliga beloppet. Fördelningsnyckeln beskrivs i föreskrifterna.

Fördelningsnyckeln som anges i föreskrifterna bör vara robust och kunna tillämpas i en föränderlig omvärld. Om fördelningsnyckeln regleras genom myndighetens föreskrifter har Ei möjlighet att justera den om det skulle ske större förändringar i marknaden som kräver en förändring av avgiftens utformning. Det skulle innebära en snabbare och mer effektiv process än vid en förordningsändring. Det går inte att utesluta snabba förändringar av grossistmarknaderna för energi eller antalet marknadsaktörer. Föreskrifter skulle underlätta och effektivisera nödvändiga revideringar av fördelningsnyckeln för att säkerställa sambandet mellan avgiftens storlek och kostnadsdrivande aktiviteter.

6.3 Transaktioner utgör underlaget för avgiften

Förslag: Avgifterna ska fastställas utifrån totalen av de transaktioner med grossistenergiprodukter som har rapporterats in för marknadsaktörerna i enlighet med kraven i Remit för det aktuella avgiftsåret.

Transaktionerna ska avse grossistenergiprodukter som har rapporterats som köpta eller sålda i Sverige.

Om en marknadsaktör inte har fullgjort sin rapporteringsskyldighet, får Ei fastställa avgiften till ett skäligt belopp. Fakturering sker i efterhand efter årets slut.

Skälen för Ei:s förslag: Enligt 6 § i den nuvarande avgiftsförordningen är det den handel med grossistenergiprodukter som har rapporterats in till Acer enligt kraven i artikel 8.1 i Remit som ligger till grund för uträkningen av avgiften. Skrivningen finns även med i den nya avgiftsförordningen men med förtydligandet att den handel som avses definieras som transaktioner, i stället för att använda begreppet handel. Förtydligandet föreslås med anledning av att det också rapporteras in andra avtal och handelsordrar till Acer. Genom att förtydliga att det är transaktioner som utgör underlaget för avgiften, undviks missförstånd angående vad som tas in i beräkningen.

Enligt den hittillsvarande avgiftsförordningen är det handel som har rapporterats in till Acer som ligger till grund för uträkningen av avgiften, oavsett i vilket EU-land som produkten har rapporterats som köpt eller såld i. Ei bedömer att avgiften även fortsättningsvis ska beräknas utifrån vad som har rapporterats in till Acer i

enlighet med Remit, men det bör införas en avgränsning om att underlaget endast inkluderar de transaktioner som har rapporterats som köpta eller sålda i Sverige. Detta utesluter inte att grossistenergiprodukterna i slutändan överförs till andra områden till följd av den europeiska dagen före- och intradagskopplingen.

Den nya avgränsningen föreslås för att skapa ett närmare samband till de kostnadsdrivande aktiviteterna som utförs i samband med Ei:s arbete enligt den nya kompletterande lagen. Ei:s tillsyn och marknadsövervakning omfattar främst de transaktioner som rapporteras med leveransområde eller zon i Sverige utifrån tabellerna i Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artiklarna 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Genomförandeförordningen).

Om en marknadsaktör inte har fullgjort sin rapporteringsskyldighet enligt artikel 8.1 i Remit får Ei, i likhet med det som står i den nuvarande avgiftsförordningen, fastställa avgiften till ett skäligt belopp.

Aktuellt års inrapporterade transaktioner

Enligt nuvarande avgiftsförordning ligger handeln som marknadsaktörerna bedrev under det närmast föregående kalenderåret till grund för uträkningen av den rörliga avgiften. Detta skulle ha varit ändamålsenligt om faktureringen sker innevarande år, eftersom det då inte hade varit möjligt att använda aktuellt års underlag (vissa transaktioner rapporteras i nuläget in med en månads eftersläp). Faktum är att avgiften redan i dagsläget faktureras i efterhand, vilket innebär att aktuellt års inrapporterade transaktioner hade kunnat användas som underlag för uträkningen. Nuvarande bestämmelser i dagens avgiftsförordning innebär exempelvis att handeln som rapporterades för året 2022 utgjorde underlag för beräkningen av Remitavgiften 2023 som i sin tur fakturerades under 2024. Detta är inte en optimal ordning eftersom det kan medföra avvikelser mellan vilka marknadsaktörer som finns registrerade i Ceremp och vilka som har rapporterat in transaktioner till Acer för ett visst år. Detta kan i sin tur skapa ett administrativt merarbete vid sammanställningen av avgiften.

För att skapa en närmare korrelation mellan årets avgift och årets kostnadsdrivande aktiviteter bör det aktuella årets inrapporterade transaktioner användas som underlag för uträkningen av avgiften.

6.4 Ett höjt tak för den sammanlagda avgiften

Förslag: Taket på beloppet som Ei får ta ut i form av avgifter höjs från 7 miljoner kronor till 20 miljoner kronor.

Skälen för Ei:s förslag: Redan i dag finansieras Ei:s arbete enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter med avgifter. Ei föreslår att såväl befintliga arbetsuppgifter som nya arbetsuppgifter som tillkommer som följd av införandet av den nya kompletterande lagen finansieras med avgifter.

Som en effekt av att ändringsförordningen har trätt i kraft och de förslag som lämnas i den nya kompletterande lagen får Ei ett större uppdrag och en mer omfattande tillsynsprocess. Den nya tillsynsprocessen består inte bara av de steg i utredningen som redan finns i dag. Ett stort ytterligare moment utgörs av att Ei beslutar om administrativa sanktioner vid överträdelser enligt en ny sanktionskatalog. Aktiviteter som kommer att ingå i arbetet med den nya kompletterande lagen är att bistå åklagare vid förfrågningar och att arbeta med uppgifter som uppkommer i samband med processer i domstolar. Den nya kompletterande lagen förutsätter också att Ei i vissa fall bistår Acer i deras utredning av potentiella överträdelser av Remit. Kostnaderna för tillsyn och marknadsövervakning förväntas därför att öka betydligt när det nya regelverket införs.

De totala kostnaderna för tillsyn och marknadsövervakning under perioden 2022–2024 uppgick till mellan 6,5 och 7,3 miljoner kronor.⁸² Det är totalt sex årsarbetskrafter som i dagsläget arbetar med tillsyn och marknadsövervakning enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Ändringar sker löpande på marknaderna för grossistenergiprodukter. Ett exempel på detta är införandet av 15-minuters handelsperioder på dagenföremarknaden och intradagsmarknaden under 2025.⁸³ Detta kommer innebära ett större antal transaktioner som Ei behöver granska, vilket kan leda till att mer resurser krävs för tillsyn och marknadsövervakning. Enligt prognosen som Ei har gjort av hur mycket kostnaderna för verksamheten förväntas öka de kommande åren kommer kostnaderna år 2028 att överstiga 17 miljoner kronor. Prognosen omfattade även de förslag som Ei presenterar i denna rapport. Enligt 4 § i den nuvarande avgiftsförordningen får de sammanlagda avgifterna för att finansiera Ei:s kostnader för tillsyn och uppgå till högst sju miljoner kronor per år. I budgetpropositionen för 2025 har regeringen föreslagit att taket för höjs. Intäkter från registerhållningsavgift budgeteras till 800 tusen kronor och intäkter från marknadsövervakningsavgift till 10,5 miljoner kronor.⁸⁴

För att myndigheten ska kunna säkerställa att det uppskattade resursbehovet möts behöver taket för finansiering av tillsyn och övervakning höjas till 20 miljoner. Det maximala takbeloppet kan vid behov justeras för årlig indexuppräknings efter den

---

⁸² 7,3 miljoner kronor är estimerat på Ei:s totala kostnad för 2024 per den 17 januari 2025.

⁸³ Energimarknadsinspektionen, [Vad innebär 15 minuters avräkning, mätperiod och handel för aktörer på grossistmarknaderna? - Energimarknadsinspektionen](#), hämtad 2025-01-16.

⁸⁴ Proposition 2024/25:1 Utgiftsområde 21, sid. 38–39

indexmetod som bäst speglar verksamhetens kostnadsförändringar. Genom att höja taket till 20 miljoner kronor för vad som får tas ut i avgifter kan Ei säkerställa de resurser som krävs för att uppnå en effektiv och rättssäker tillsynsprocess och marknadsövervakning.

6.5 Beslut om avgift och överklagande

Förslag: Ei ska besluta om avgiften. Besluten får överklagas.

Skälen för Ei:s förslag: I likhet med bestämmelserna i den hittillsvarande avgiftsförordningen föreslås att Ei beslutar om avgifterna. Ei:s beslut som tas med stöd av den nya kompletterande lagen, till exempel avgiftsbeslut, bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

I enlighet med regleringsbrevet för 2025 får Ei disponera över de avgifter som tas ut. Eftersom upplägget fungerar väl föreslås ingen ändring av detta förfarande.

7 Konsekvensutredning

7.1 Uppdraget

Inom EU pågår ett utvecklingsarbete inom energiområdet som innebär ändringar i elmarknadslagstiftningen. Som en del av detta har Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 för integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Remit) ändrats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1106 av den 11 april 2024 om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011 och (EU) 2019/942 vad gäller förbättrande av unionens skydd mot otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi (ändringsförordningen). Ändringarna trädde i kraft i maj 2024 och innebär att omfattningen av Remit har utvidgats. Det finns nu fler skyldigheter som marknadsaktörer på grossistmarknaderna för energi behöver följa, det finns fler verktyg för den marknadsövervakning som ska bedrivas både på unionsnivå och nationell nivå samt krav på vilka sanktioner en medlemsstat ska ha.

Ei har fått i uppdrag att analysera vilka åtgärder som kan krävas i Sverige i anslutning till ändringarna i Remit. Vid genomförandet av uppdraget ska Ei lämna nödvändiga författningsförslag i de delar där tillämpningen av förordningen **kräver föreskrifter i lag eller förordning.**

En EU-förordning är bindande och ska tillämpas direkt av medlemsstaterna i sin helhet men kan innehålla bestämmelser som förutsätter och kräver att vissa nationella åtgärder vidtas. I Remit anges att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att följa vissa bestämmelser i förordningen såsom införa bestämmelser om lämpliga administrativa sanktioner och åtgärder för överträdelser av förordningen (artikel 18). Medlemsstaterna är även skyldiga att se till att den nationella tillsynsmyndigheten har vissa angivna befogenheter för att kunna utföra de uppgifter som myndigheten har enligt förordningen (artikel 13). Med anledning av ändringsförordningen ställer Remit sammantaget flera nya krav på den svenska rättsordningen. Av praktiska skäl bör därför en helt ny kompletterande lag införas och den nuvarande marknadsmissbrukslagen för grossistenergi produkter upphävas.

Förutom en ny lag (den nya kompletterande lagen) med kompletterande bestämmelser till ändringsförordningen föreslår Ei även tillägg i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation samt vissa nya bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Under arbetet har Ei också utrett och jämfört olika sanktionsmodeller för att identifiera och föreslå de som både uppfyller kraven i Remit och är mest ändamålsenlig för att beivra överträdelser av Remit i Sverige. Konsekvenserna av de olika alternativen presenteras i konsekvensutredningen.

Konsekvensutredningen omfattar även förslag på bestämmelser om hur Ei:s tillsyn och marknadsövervakning enligt Remit och den nya kompletterande lagen ska finansieras genom en ny avgiftsmodell. Enligt förslaget regleras huvuddragen i avgiftsmodellen genom en avgiftsförordning och detaljerna i Ei:s föreskrifter. Om Ei:s förslag genomförs kommer Ei ta fram föreskrifter med en fördjupad konsekvensutredning när bemyndigande i lag och förordning är på plats.

Respektive avsnitt i konsekvensutredningen består av två delar, dels de förslag på kompletterande bestämmelser som är nödvändiga till följd av ändringarna i Remit och de konsekvenser som kan uppstå till följd av dessa, dels konsekvenserna av den nya avgiftsmodellen som kommer finansiera Ei:s arbete enligt Remit och den nya kompletterande lagen.

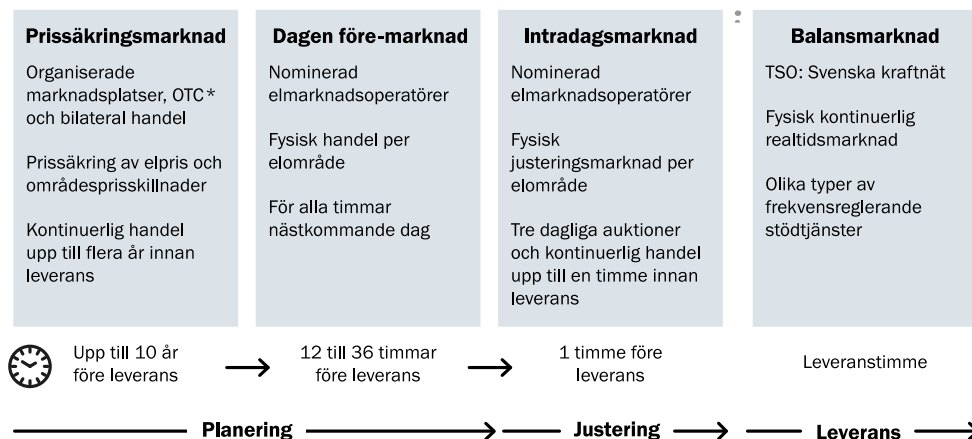
7.2 Grossistmarknaderna för el

Grossistmarknaderna för el är platserna där el handlas mellan elproducenter, elleverantörer och stora elanvändare. Sveriges elsystem är direkt sammankopplat via sammanlänkningarna med Danmark, Norge, Finland, Tyskland, Polen och Litauen, och indirekt med i princip hela Europa. Bestämmelserna i Remit omfattar handel med el på samtliga marknader inom EU.

Grossistmarknaden för el är indelad i fyra delmarknader där handeln med el sker vid olika tidpunkter i förhållande till leverans: prissäkringsmarknaden, dagenföremarknaden, intradagsmarknaden och slutligen balansmarknaden, se Figur 1.

Utöver handel på dessa marknadsplatser är det möjligt för marknadsaktörer att handla el bilateralt (Over The Counter, OTC).

Figur 3. Elhandelssystemet

Källa: Ei (OTC = bilateral handel - over the counter)

7.3 Grossistmarknaderna för gas

Handeln med naturgas med leverans i Sverige sker huvudsakligen på handelsplatsen European Energy Exchange (EEX). På EEX kan en marknadsaktör handla gas samma dag som leveransen, dagen före, inför helg och inför nästkommande månad samt terminskontrakt med leverans upp till sex år framåt i tiden. Den svenska gasmarknaden är en relativt liten marknad jämfört med andra länder i EU.

7.4 Branschbeskrivning

De som berörs av förslagen är de marknadsaktörer, handelsplatser och personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner med grossistenergiprodukter (PPAET) som omfattas av Remits tillämpningsområde. Nedan beskrivs de marknadsaktörer som berörs av reglerna och skyldigheterna i Remit på el-respektive gasmarknaderna. Även vissa myndigheter berörs av förslagen.

Enligt Remit är **marknadsaktör** en person som utför en transaktion, inklusive utfärdande av en handelsorder, på en eller flera grossistmarknader för energi. Marknadsaktörer som är etablerade eller bosatta i Sverige och som ingår rapporteringspliktiga transaktioner (artikel 8.1 Remit) med grossistenergiprodukter ska registrera sig hos Ei. För närvarande är det 450 marknadsaktörer som är registrerade hos Ei. Cirka 95 procent av de marknadsaktörerna utför handel med el på de svenska grossistenergimarknaderna. Det är endast ett fåtal marknadsaktörer som handlar med gas.

Grossistmarknaderna för el

Elproducenter producerar el och matar in i nätet för transport till elanvändare. Elproducenter kan sälja el på elbörsen eller till en större marknadsaktör som kan agera på elbörsen för elproducenternas räkning. I Sverige finns det cirka 220 elproducenter. Ei konstaterar att den svenska inhemska elproduktionen domineras av ett fåtal större marknadsaktörer. Vattenfall står ensamt för drygt 35 procent av produktionen och tillsammans står de tre största marknadsaktörerna (Vattenfall, Fortum och Uniper) för 61 procent. De tre största marknadsaktörerna äger i olika konstellationer majoriteten av den svenska kärnkraften.⁸⁵

Elproducenter som utför transaktioner med grossistenergiprodukter som ska rapporteras till Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) har skyldigheter under Remit. Dessa skyldigheter är bland annat offentliggöra insiderinformation (artikel 4), rapportera transaktioner och handelsorder som rör grossistenergiprodukter (artikel 8) och registrera sig hos den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där producenten är etablerad eller bosatt (artikel 9). Marknadsaktör enligt Remit (definitionen återfinns i artikel 2.7) inkluderar elproducenter som levererar sin elproduktion till företag som ingår i samma koncern eller elleverantör. Det finns dock elproducenter som är undantagna från vissa skyldigheter under Remit, till exempel är små elproducenter med en produktionskapacitet på högst 10 MW undantagna från rapporteringsskyldigheten.

Elleverantör, handlar och köper el och säljer el till kunder. Elleverantörer verkar under fri konkurrens och köper elen de levererar på grossistmarknaden. I Sverige finns cirka 150 elleverantörer som säljer el till hushållskunder. Storleken på elleverantörer varierar kraftigt. De tre största elleverantörerna har omkring 700 000–900 000 kunder. Ytterligare tre elleverantörer har omkring 200 000–300 000 kunder. Det innebär att det finns sex elleverantörer med fler än 200 000 kunder, vilket är gränsen för att vissa av de nya reglerna ska vara tillämpliga. Ett totalt elleverantör har 50 000–200 000 kunder.⁸⁶ Resterande drygt 100 elleverantörer har färre än 50 000 kunder. Generellt sett erbjuder elleverantörer avtal till kunder i hela landet, men några enstaka små elleverantörer erbjuder endast avtal till kunder i ett visst lokalnät.

Elleverantörer som utför transaktioner med grossistenergiprodukter som ska rapporteras till Acer har, liksom elproducenter, vissa skyldigheter under Remit. Elleverantörer handlar vanligen el på en elbörs (en organiserad marknad) eller genom bilaterala avtal med elproducenter (utanför en organiserad marknad). Vid all handel med grossistenergiprodukter, oavsett om elleverantören handlar på

---

⁸⁵ Ei, *Sveriges el- och naturgasmarknad 2023*, Ei R2024:11 s. 53.

⁸⁶ Ei, *Säker och effektiv tillgång till mätvärden på den svenska slutkundsmarknaden*, Ei R2024:03, s. 99.

elbörsen eller bilateralt, ska transaktioner och handelsorder rapporteras enligt artikel 8 i Remit. De ska även registrera sig enligt kraven i artikel 9 i Remit.

Elanvändare, benämns även slutkunder. En elanvändare måste teckna avtal med nätföretag om rätten att ta ut el och ett avtal med en elleverantör för leverans av el. I Sverige finns cirka 5,6 miljoner slutkunder, varav knappt 4,7 miljoner hushållskunder och cirka 900 000 företagskunder.⁸⁷ Många av de nya bestämmelserna innebär att små företag får samma rättigheter som konsumenter på elmarknaden. Med små företag avses företag med färre än 50 anställda och vars årsomsättning och/eller årliga balansomsättning inte överstiger 100 miljoner kronor. Små företag utgör cirka 95 procent av företagen i Sverige.

Remit omfattar inte avtal som rör försörjning och distribution av el som ska användas av elanvändare såsom hushålls- och företagskunder som förbrukar mindre än 600 GWh el per år eftersom detta inte är grossistenergiprodukter enligt Remit (se definitionen i artiklarna 2.4 och 2.5 i Remit). Detta innebär att sådana elanvändare inte är en marknadsaktör enligt Remit och därmed är undantagna från skyldigheterna i förordningen. Dock kan de påverkas av till exempel otillbörlig marknadspåverkan vid handel med grossistenergiprodukter eftersom elpriserna kan bli högre eller lägre på grund av det.

Större förbrukare är stora företag som är verksamma i elintensiva branscher, till exempel pappersindustrin eller stålverk. Större förbrukare kan ha resurser att själva agera på marknaderna för elkraft men en del går via andra bolag, så kallade portföljförvaltare.

Större förbrukare köper el antingen för eget bruk eller som en ekonomisk enhet. Förbrukare som har en förbrukningskapacitet på minst 600 GWh per år för el omfattas av reglerna för marknadsaktörer enligt Remit och har därmed vissa skyldigheter de måste efterleva, till exempel rapporterings- och registreringskyldigheter enligt artiklarna 8 och 9 i Remit.

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) är ett statligt affärsverk med flera ansvarsområden. En viktig uppgift för Svenska kraftnät är att förvalta, driva och utveckla det svenska transmissionsnätet där elen transporteras från de stora kraftverken till de regionala elnäten och även till utlandsförbindelserna. Svenska kraftnät ansvarar också för att upprätthålla kraftbalansen och driftsäkerheten i det svenska elnätet. Svenska kraftnät är systemansvarig myndighet i Sverige. Svenska kraftnät är också myndighet för den svenska elberedskapen och arbetar för att

---

⁸⁷ Ei, Ei R2024:03, s. 99.

stärka landets elförsörjning för att klara kritiska situationer. Svenska kraftnät arrangerar även yrkesmässigt transaktioner med grossistenergiprodukter.

Svenska kraftnät är en marknadsaktör enligt Remit och en person som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner (artiklarna 2.7 och 2.8a). Därmed är Svenska kraftnät bland annat skyldig att övervaka och rapportera misstänkta överträdelser av Remit som sker på balansmarknaden i Sverige.

Balansansvarig part har ett avtal om balansansvar med Svenska kraftnät vilket innebär ett ekonomiskt ansvar för att tillförd mängd el och uttagen mängd el alltid är i balans i de inmatnings- och uttagspunkter som omfattas av balansansvaret. En elleverantör är skyldigt att se till att någon åtar sig balansansvaret för leveranser i en uttagspunkt, om de inte träffar ett sådant avtal själva. Det finns för närvarande 26 balansansvariga på den svenska marknaden.⁸⁸

Balansansvariga är marknadsaktörer enligt Remit (artikel 2.7). En elhandlare som inte själv vill hantera sitt balansansvar på grossistmarknaden för el kan använda sig av en balansansvarig för handel och balanshållning efter avtal. De som är motpart med balansansvariga är alltid ansvariga för att säkerställa att överträdelser av Remit inte sker.

Leverantör av balanstjänster är en marknadsaktör som erbjuder balanstjänster genom att lämna bud på balansmarknaderna. För att erbjuda balanstjänster till Svenska kraftnät måste man ha godkända förkvalificerade enheter eller grupper samt ett giltigt avtal för leverantör av balanstjänster. Det finns för närvarande 26 leverantörer av balanstjänster på den svenska marknaden.⁸⁹ Leverantörer av balanstjänster är marknadsaktörer enligt Remit (artikel 2.7).

Nord Pool Spot tillhandahåller handelsplatser för fysisk och finansiell handel med grossistenergiprodukter. Nord Pool Spot är den största elbörsen i Norden.⁹⁰ Handeln på elbörsen sker dels på dagenföremarknaden, dels på intradagsmarknaden. De vanligaste marknadsaktörerna som handlar på Nord Pool Spot är energiproducenter, energihandlare och större förbrukare.

Enligt Remit är Nord Pool Spot en organiserad marknadsplats och en person som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner (artiklarna 2.20 och 2.8a). Nord Pool Spot är därför skyldiga att ha en egen marknadsövervakning för att kunna upptäcka och rapportera misstänkta handelsordrar och transaktioner till berörda tillsynsmyndigheter. De nationella tillsynsmyndigheterna får, när så är lämpligt, utöva sina utredningsbefogenheter i samarbete med organiserade

---

⁸⁸ Informationen är hämtad från eSett Open Data, [BRP | eSett Open Data](#), hämtad 2024-12-17.

⁸⁹ Informationen är hämtad från eSett Open Data, [BRP | eSett Open Data](#), hämtad 2024-12-17.

⁹⁰ I Sverige tillhandhåller även Epex Spot handelsplatser för el.

marknadsplatser eller andra personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner (artikel 13).

EPEX Spot är en handelsplats för fysisk handel och omfattar handel med grossistenergiprodukter på till exempel dagenföremarknaden och intradagsmarknaden.

På samma sätt som Nord Pool Spot är EPEX Spot en organiserad marknadsplats och en person som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner enligt artiklarna 2.20 och 2.8a i Remit.

Grossistmarknader för gas

Gasproducenter producerar gas och säljer den på börsen eller till en större marknadsaktör som kan agera på börsen. I Sverige finns ingen anläggning för produktion av naturgas. Största delen av den naturgas som används i Sverige kommer via högtrycksledningen mellan Sverige och Danmark.

Gasproducenter som utför transaktioner med grossistenergiprodukter som ska rapporteras till Acer behöver följa skyldigheter enligt Remit. Det finns även gasproducenter som inte omfattas av Remit och därmed inte behöver efterleva förordningens skyldigheter, till exempel små gasproducenter med en produktionskapacitet på högst 20 MW.

Gasanvändare är de som förbrukar naturgas och kan vara antingen näringsidkare eller konsument, dvs. det kan vara allt ifrån industrier till hushåll. En gasanvändare måste ha ett avtal med en gasleverantör för att kunna köpa gas och ett avtal med en nätägare för anslutning till gasnätet.

Gasanvändare som köper gas för eget bruk eller som är en ekonomisk enhet och som har en förbrukningskapacitet på 600 GWh eller mer per år för gas omfattas av reglerna för marknadsaktörer enligt Remit och har därmed skyldigheter enligt Remit.

Gashandlare (gasleverantörer) köper gas för vidare försäljning till slutkunder. Gashandlare kan antingen köpa gas från Danmark eller från biogasanläggningar. Gashandlarens verksamhet bedrivs på en konkurrensutsatt marknad där kunderna oavsett var de befinner sig i nätet har möjlighet att välja det kontrakt som passar dem bäst. På den svenska gasmarknaden är flera av handlarna även balansansvariga.

Gashandlare som utför transaktioner med grossistenergiprodukter som ska rapporteras till Acer har, liksom elleverantör, vissa skyldigheter under Remit.

Swedegas är systembalansansvariga för gasmarknaden och ansvarar för att den kortsiktiga balansen mellan inmatning och uttag upprätthålls i det svenska gassystemet. Svenska transmissionsnätet för naturgas ägs av Swedegas.

För att säkerställa balanseringen tecknar Swedegas balansavtal med marknadsaktörer på gasmarknaden. Swedegas är en marknadsaktör enligt Remit eftersom de ingår avtal som rör försörjning/transport av naturgas med leverans som sker i unionen.

European Energy Exchange (EEX) är handelsplatsen där naturgas handlas. På EEX kan en marknadsaktör handla gas samma dag som leveransen, dagen före, inför helg och inför nästkommande månad, samt finansiella kontrakt med leverans upp till sex år framåt i tiden.⁹¹

EEX är en organiserad marknadsplats enligt Remit (artikel 2.20). EEX tillhandahåller till exempel rapporteringstjänster för rapportering av transaktioner och handelsorder enligt Remit.

Myndigheter och organisationer

Nedan beskrivs de myndigheter som berörs av Ei:s förslag.

Ekobrottsmyndigheten är en åklagarmyndighet med uppdrag att förebygga och bekämpa ekonomisk brottslighet. Ei har enligt förslaget en skyldighet att anmäla ett misstänkt brott enligt den nya kompletterande lagen till åklagare på Ekobrottsmyndigheten som sedan utreder ärendet enligt ett straffrättsligt förfarande.

Finansinspektionen är en statlig myndighet med uppgift att övervaka den finansiella marknaden och de finansiella företagen. Finansinspektionen ansvarar för tillsyn, regelgivning och tillståndsprövning för finansiella marknader och finansiella företag. Finansinspektionen och Ei samarbetar kring övervakningen av energi- och elderivatmarknaden. Samverkan innebär ökat informationsutbyte, upparbetade kontaktvägar och löpande avstämningar mellan myndigheterna vad gäller marknadsmissbruk enligt Remit och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument).

Kronofogdemyndigheten är en statlig myndighet med uppdrag att hjälpa den som inte fått betalt att driva in skulden och ger stöd och råd till den som ska betala. Kronofogdemyndighetens huvudsakliga uppgifter är indrivning, verkställighet,

---

⁹¹ Ei, *Sveriges el- och naturgasmarknad 2023*, Ei R2024:11, s.83.

betalningsföreläggande och handräckning, skuldsanering samt tillsyn i konkurs och tillsyn över rekonstruktörer.

Stockholms tingsrätt är en domstol som består av fyra allmänna avdelningar för brottmål, tvistemål och ärenden. Här finns också Patent- och marknadsdomstolen. Stockholms tingsrätt föreslås vara behörig domstol i Ei:s ärenden om marknadsmissbruk.

Svea hovrätt är andra instans i frågor som rör brottmål och tvistemål som redan har behandlats i tingsrätt.

Förvaltningsrätten i Linköping är en förvaltningsdomstol med uppgift är att avgöra tvister mellan enskilda personer och myndigheter och tvister mellan företag och myndigheter. Ei:s förvaltningsrättsliga beslut överklagas till förvaltningsrätten i Linköping.

Kammarrätten i Jönköping är en allmän förvaltningsdomstol som huvudsakligen behandlar mål som överklagats från förvaltningsrätten. Målen rör främst tvister mellan enskilda och myndigheter.

Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) är tillsynsmyndighet för energifrågor på europeisk nivå. Acer har i uppdrag att bistå nationella energitillsynsmyndigheter och att vid behov samordna deras verksamheter. Acers verksamhet har tre huvudområden: att stödja framtagandet av gemensamma bestämmelser och initiativ och där besluta i vissa gemensamma frågor, att lämna yttranden om tioårsplaner för nätutveckling och säkerställa att dessa stämmer med prioriteringar på EU-nivå, och att övervaka marknaderna för grossistenergiprodukter. Acer ska sträva efter att se till att de nationella tillsynsmyndigheterna utför sina uppgifter enligt denna förordning på ett enhetligt och konsekvent sätt (artikel 16 i Remit). För att bekämpa överträdelser av Remit får Acer utföra utredningar genom att utöva de befogenheter som de tilldelats genom och i enlighet med artiklarna 13a, 13b och 13c (artikel 13 i Remit).

Övriga

Övriga som berörs av Ei:s förslag är de som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst enligt lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

7.5 Problem- och målformulering

Kraven i Remit uppfylls inte

I dag kompletteras bestämmelserna i Remit genom marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Efter att ändringsförordningen trädde i kraft är lagens

bestämmelser inte tillräckliga och behöver kompletteras. Även om Remit är bindande och ska tillämpas direkt av medlemsstaterna i sin helhet, behövs i detta fall nationella bestämmelser som möjliggör tillämpning av de utredningsåtgärder och sanktioner som nationella myndigheter ska kunna vidta enligt förordningen.

Administrativa sanktioner

Tidigare har det varit upp till medlemsstaten att införa effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner för överträdelser av bestämmelserna i förordningen (artikel 18) och sådana regler har återfunnits i marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Det fanns inget krav på att sanktionerna skulle vara utformade på något särskilt sätt, så länge sanktionssystemet uppfyllde kraven på att vara effektivt, proportionerligt och avskräckande. I Sverige valde man att kriminalisera överträdelser av förbuden mot insiderhandel (artikel 3), obehörigt röjande av insiderinformation (artikel 3), otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) och underlåtenhet att rapportera misstänkta transaktioner (artikel 15). I dag, om Ei har anledning att anta en överträdelse av ovan nämnda artiklar i Remit, ska myndigheten därför anmäla överträdelsen till åklagare som kan inleda ett straffrättsligt förfarande (14 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter). Avseende överträdelser av övriga bestämmelser i Remit kan Ei kräva att en överträdelse upphör eller förelägga en person att följa Remit (18 § marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter).

Ei har i dag möjlighet att besluta om några av de administrativa sanktioner som myndigheten ska kunna vidta enligt artikel 18.3 i Remit. Utöver de befogenheter Ei har i dag ska myndigheten efter att ändringsförordningen trädde i kraft kunna besluta om återföring av de vinster som har gjorts eller förluster som undvikits på grund av en överträdelse, utfärda offentliga varningar eller meddelanden och påföra sanktionsavgifter. För att den nationella lagen ska uppfylla kraven i artikel 18 i Remit, behöver förslaget innehålla bestämmelser som gör det möjligt för Ei att besluta om de administrativa sanktioner som anges i artikel 18.3 i Remit.

Utredningsbefogenheter

Varje medlemsstat ska säkerställa att den nationella tillsynsmyndigheten har de utredningsbefogenheter och verkställandebefogenheter som myndigheten behöver för att kunna säkerställa att förbuden och skyldigheterna i förordningen följs och efterlevs (artikel 13.1 Remit). För att Ei ska kunna vidta de administrativa sanktioner som föreslås, är det även nödvändigt att komplettera Ei:s utredningsbefogenheter. Det gäller i synnerhet sådana utredningsbefogenheter som krävs för att myndigheten ska kunna utreda överträdelser som hittills har utretts av åklagare vid Ekobrottsmyndigheten. När nu vissa av dessa överträdelser avkriminaliseras för att i stället bli föremål för administrativa sanktioner, behöver Ei:s utredningsbefogenheter kompletteras.

Ei har, vilket redovisas nedan, även bedömt att det är nödvändigt att föreslå ytterligare utredningsbefogenheter och sanktioner utöver kraven i förordningen.

Acers tvingande platsundersökningar i Sverige

Enligt artikel 13a.3 i Remit ska Acer ha rätt att få tillträde till fysiska och juridiska personers lokaler för att kunna genomföra en undersökning. Acer ska då kunna granska räkenskaper och annan dokumentation som avser verksamheten, oavsett i vilken form de förvaras, göra eller erhålla alla former av kopior av eller utdrag ur sådana räkenskaper eller dokumentation och försegla affärslokaler, räkenskaper eller dokumentation så länge och i den omfattning det är nödvändigt för inspektionen.

Om nationell rätt kräver tillstånd för en sådan undersökning ska Acer ansöka om det (artikel 13a.9 i Remit). I dag kräver svensk rätt ett tillstånd från behörig domstol för att dylika åtgärder ska kunna vidtas. Det behövs därför kompletterande nationella regler för hur Acer ska kunna genomföra en sådan undersökning.

Svensk lag behöver därför kompletteras med bestämmelser som gör det möjligt för Acer att ansöka om att få genomföra tvingande platsundersökningar i Sverige.

Verkställande av Acers beslut om löpande viten

Enligt artikel 13g i Remit får Acer få besluta om löpande viten för att förmå en person att acceptera en inspektion på plats och lämna de uppgifter som begärts i enlighet med artikel 13a och 13b i Remit. Acers beslut om löpande viten ska vara verkställbara (artikel 13i). Enligt Remit ska verkställigheten regleras av de tillämpliga nationella förfarandereglerna i medlemsstaten.

I Sverige finns det i dag inga bestämmelser som gör det möjligt att verkställa Acers beslut om löpande viten. Det krävs således att det införs kompletterande nationella bestämmelser för att besluten ska kunna verkställas.

Ändringar avseende sekretess

Till följd av förslaget har Ei utrett om bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) behöver ändras eller kompletteras. Utredningen har lett fram till slutsatsen att det i dag inte finns tillräcklig sekretess för de utredningar Ei kommer bedriva med anledning av förslaget. I det fall utredningsansvaret även fortsatt ska delas mellan Ei och åklagare, vilket Ei föreslår, är det även centralt att myndigheterna kan utbyta sekretessbelagd information vilket inte är möjligt i dag. Det behöver därför införas sådana sekretessbrytande bestämmelser som gör det möjligt för Ei att ta del av åklagarens utredningar.

Ei:s förslag innebär att den svenska lagstiftningen kommer att innehålla nödvändiga sekretessregler för att effektivt kunna utreda och sanktionera överträdelser av Remit.

En ny avgiftsmodell behöver införas

I dag finansieras Ei:s arbete enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter med en avgift som myndigheten beslutar om varje år.⁹² Det är marknadsaktörerna som är registrerade hos Ei i Ceremp⁹³ som betalar avgiften. I dag betalar ett fåtal marknadsaktörer över 50 procent av avgiften, medan Ei:s kostnader för att övervaka dessa inte motsvarar denna fördelning. Denna snedfördelning riskerar att öka om Ei:s kostnader ökar, vilket troligtvis kommer ske om den förslagna kompletterande lagen träder i kraft. Om den föreslagna kompletterande lagen träder i kraft, behöver avgiftsmodellen som finansierar Ei:s kostnader enligt den lagen vara utformad så att det finns ett tydligt samband mellan avgiftens storlek och kostnaderna för Ei:s verksamhet.

7.6 Nollalternativet

Sverige uppfyller inte kraven i Remit

Nollalternativet innebär att marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter förblir oförändrad och Ei kommer följaktligen inte kunna vidta de administrativa sanktioner som är ett krav enligt Remit. Överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation, otillbörlig marknadspåverkan och underlåtenhet att rapportera misstänkta transaktioner är även fortsatt kriminaliserade och utreds genom ett straffrättsligt förfarande. Avseende överträdelser av övriga bestämmelser i Remit kan Ei kräva att en överträdelse upphör eller förelägga en person att följa förordningen.

Det kommer inte heller finnas bestämmelser som möjliggör för Acer att ansöka hos en svensk domstol om tillstånd att få genomföra en tvingande platsundersökning i Sverige. Det kommer inte finnas bestämmelser som gör det möjligt för Acers beslut om löpande viten att verkställas.

Eftersom nollalternativet skulle innebära att Sverige inte följer kraven i Remit skulle Sverige bryta mot EU-förordningen. Europeiska kommissionen kan inleda ett formellt överträdelseförfarande mot Sverige. Kommissionen kan även överlämna ärendet till EU-domstolen. Sverige kan få höga böter med anledning av detta. Vidare, eftersom målet med ändringarna i Remit är att förbättra unionens skydd mot marknadsmissbruk på grossistmarknaden för energi riskerar

---

⁹² Avgiftens utformning regleras i förordningen (2014:1059) om vissa avgifter för registrering och tillsyn över handeln på grossistenergimarknaden.

⁹³ Ceremp är en förkortning för *Centralised European Registry for Energy Market Participant*. Ei förvaltar den svenska delen av Ceremp.

regelefterlevnaden att minska eftersom de nationella myndigheterna inte har de verktyg som bedöms vara mest effektiva för att bekämpa marknadsmissbruk på grossistenergimarknaderna.

Avgiftsmodellen förblir oförändrad

Om inga ändringar genomförs avseende den nuvarande marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter, lämnas heller inget förslag om ny avgiftsmodell med denna rapport. Nollalternativet beskrivs närmare i delavsnittet *Alternativ för finansieringen av arbetet enligt Remit* i avsnitt 7.7.

7.7 Alternativa lösningar

Remit ställer minimikrav på vilka utredningsåtgärder och sanktioner som ska kunna vidtas i en medlemsstat, men det är sedan upp till varje medlemsstat att avgöra om ytterligare regler behövs. Kravet enligt förordningen är att reglerna ska göra det möjligt för de nationella myndigheterna att säkerställa att Remits förbud och skyldigheter följs. Detta gör det möjligt att utforma den nationella lagstiftningen på flera olika sätt. Ei har undersökt olika alternativ för hur regleringen avseende utredningen och sanktioneringen kan utformas i form av olika sanktionsmodeller. Ei har identifierat tre genomförbara och realistiska alternativ som uppfyller Remits krav. Enligt samtliga alternativ införs det även bestämmelser som gör att Acer kan ansöka om att få göra tvingande platsundersökningar och bestämmelser som gör att Acers beslut om löpande viten kan verkställas i Sverige.

Vid jämförelsen av alternativen har Ei utgått från kraven i Remit och därutöver övervägt om det finns behov av ytterligare utredningsåtgärder eller sanktioner för en effektiv reglering.

Alternativ för sanktionsmodeller

De tre alternativen som beskrivs i detta avsnitt är de tre sanktionsmodeller som Ei utvärderat.

Alternativ 1 - Myndighetsmodellen

Myndighetsmodellen innebär att överträdelser av förbuden i Remit som i dag är kriminaliserade, dvs. belagda med straffrättslig påföljd, avkriminaliseras och att både överträdelser av förbud och skyldigheter i Remit i stället enbart kan bli föremål för administrativa sanktioner. Vidare avkriminaliseras överträdelser av rapporteringsskyldigheten som beskrivs i artikel 15.1 i Remit. I myndighetsmodellen utreder Ei samtliga överträdelser av förordningen och ingriper om en överträdelse konstateras, genom administrativa sanktioner. De administrativa sanktionerna kan prövas genom ett sanktionsföreläggande eller ett förvaltningsrättsligt beslut. Ett sanktionsföreläggande innebär att den som

ingripandet riktas mot ska godkänna föreläggandet inom en viss tid. Om personen inte godkänner sanktionsföreläggandet, kan Ei väcka talan i domstol.

De administrativa sanktionerna som skulle stå Ei till buds är de som följer av Remit, det vill säga offentlig varning, återföring av vinster, föreläggande om åtgärder eller sanktionsavgift. Med anledning av att det är Ei som i denna modell ska utreda och ingripa mot samtliga överträdelser av förordningen innebär det att myndigheten även behöver få de utredningsbefogenheter som krävs för att kunna utreda ärendena på ett effektivt och rättssäkerhet sätt. Det införs också bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som ger tillräcklig sekretess för de utredningar Ei kommer bedriva med anledning av förslaget.

Alternativ 2 - Domstolsmodellen

Likt myndighetsmodellen innebär domstolsmodellen att överträdelser i Remit som i dag är kriminaliserade, avkriminaliseras för att i stället blir föremål för administrativa sanktioner. Ei utreder alla överträdelser och kan ingripa mot överträdelser genom administrativa sanktioner, exempelvis genom ett sanktionsföreläggande eller ett förvaltningsrättsligt beslut som kan överklagas. Skillnaden från myndighetsmodellen är att Ei:s uppdrag begränsas till att ingripa mot mindre allvarliga överträdelser och att Ei vid allvarligare överträdelser i stället väcker talan om sanktion genom stämning vid domstol, exempelvis Stockholms tingsrätt. I denna modell behöver man bestämma vad som är mindre allvarliga respektive allvarliga överträdelser så att det är tydligt vilka beslut som fattas av Ei respektive domstol.

De administrativa sanktionerna är desamma som beskrivs ovan i myndighetsmodellen. Ei får i domstolsmodellen samma utredningsbefogenheter som i myndighetsmodellen och samma ändringar föreslås i offentlighets- och sekretesslagen.

Alternativ 3 - Kombinationsmodellen

Enligt kombinationsmodellen utreder Ei initialt samtliga misstänkta överträdelser av Remit. Till skillnad från dagens regelverk innebär modellen att det endast är överträdelser av förbuden mot insiderhandel (artikel 3), obehörigt röjande av insiderinformation (artikel 3) samt otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) som är begångna med uppsåt och inte är av ringa karaktär som Ei ska anmäla till åklagare. Vidare avkriminaliseras överträdelser av rapporteringsskyldigheten som beskrivs i artikel 15.1 Remit. Överträdelser av förbuden som begås av oaktsamhet, oavsett allvarlighetsgrad, och ringa överträdelser begångna med uppsåt, utreds av Ei och kan bli föremål för ingripande av myndigheten genom administrativa sanktioner. Eftersom straffrättsliga påföljder inte är ett krav enligt Remit kan kombinationsmodellen vid första anblicken anses gå längre än vad som krävs av förordningen. Å andra sidan anger Remit att sanktionerna ska vara effektiva,

proportionerliga och avskräckande. Att vissa överträdelser av förbuden förblir kriminaliserade menar Ei kan motiveras av att straffrättsliga påföljder har en mycket avskräckande effekt. Att avkriminalisera de straffrättsliga påföljder helt skulle enligt Ei:s bedömning dessutom kunna uppfattas som att samhället inte längre anser att överträdelserna är lika allvarliga, vilket vore att sända fel signal till marknadsaktörerna.

I denna modell blir det viktigt att Ei klargör om rekvisitet för uppsåt kan antas vara uppfyllt tidigt i utredningen. Om så är fallet och överträdelserna inte bedöms vara ringa, ska myndigheten anmäla den misstänkta överträdelserna till åklagare som sedan utreder ärendet vidare och tar ställning till om det finns tillräckliga skäl att väcka åtal. När ett ärende inte faller inom Ei:s anmälningsskyldighet, fortsätter myndigheten utredningen och vidtar de utredningsåtgärder som myndigheten anser är lämpliga. Om Ei slutligen konstaterar att en överträdelse av Remit har skett ska myndigheten besluta om en administrativ sanktion. De administrativa sanktioner som Ei enligt modellen kan besluta om är de som beskrivits för myndighets- och domstolsmodellen, dvs. offentlig varning, återföring av vinst eller undviken förlust, ett föreläggande att vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst beteende samt sanktionsavgift. Ei kan utfärda ett sanktionsföreläggande eller besluta om sanktion på motsvarande sätt som gäller enligt myndighetsmodellen.

För att modellen ska vara så effektiv som möjligt kan åklagaren framställa ett yrkande om administrativa sanktioner för det fall åtalet för brott ogillas. Åklagaren kan också återlämna ärenden till Ei innan åtal väcks.

Med anledning av att det är Ei som ska utreda och ingripa mot samtliga överträdelser av förordningen innebär denna modell att myndigheten även behöver de utredningsbefogenheter som krävs.

Det införs också bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som ger tillräcklig sekretess för de utredningar Ei kommer bedriva med anledning av förslaget i likhet med myndighets- och domstolsmodellen men också i tillägg en sekretessbrytande bestämmelse som gör det möjligt för Ei att ta del av åklagarens utredning ifall ett anmält ärende återlämnas till Ei.

Sammanfattning och slutsats

I tabellen nedan redovisas för- och nackdelar med ovan redovisade alternativ.

Tabell 2. Jämförelse mellan sanktionsmodellerna

Alternativ	Fördelar	Nackdelar
Alternativ 1 – Myndighetsmodellen	Effektiv tillämpning av Remit Proportionerliga sanktioner för olika typer av överträdelse Avskräckande effekt (höga sanktionsavgifter)	Avkriminalisering - ett avsteg från den finansiella regleringen där motsvarande överträdelse är belagda med straffrättslig påföljd
Alternativ 2 – Domstolsmodellen	Effektiv tillämpning av Remit Proportionerliga sanktioner för olika typer av överträdelse Avskräckande effekt (höga sanktionsavgifter) Rättssäker eftersom domstol beslutar de mest ingripande sanktionerna	Avkriminalisering - ett steg från den finansiella regleringen där motsvarande överträdelse är belagda med straffrättslig påföljd
Alternativ 3 – Kombinationsmodellen	Effektiv tillämpning av Remit Proportionerliga sanktioner för olika typer av överträdelse Avskräckande effekt (höga sanktionsavgifter + straffrättsliga påföljder) Tidseffektiv för respektive myndighet i förslaget Rättssäker eftersom domstol beslutar de mest ingripande sanktionerna mot fysiska personer Harmoniserar med den finansiella lagstiftningen	Straffrättsliga påföljder går utöver vad som är ett krav enligt Remit

Ei:s slutsats är att alternativ tre, kombinationsmodellen, är den nationella sanktionsmodell som är mest lämplig för att uppfylla kraven i Remit. Även om samtliga tre alternativen sannolikt möjliggör en effektiv tillämpning av Remit, kommer kombinationsmodellen vara mest effektiva och avskräckande för marknadsaktörerna. Kombinationsmodellen får i jämförelse med myndighets- och domstolsmodellerna en bredare nationell sanktionskatalog med både mindre ingripande och mycket ingripande sanktioner att tillgå, vilket bör innebära större incitament för marknadsaktörerna att följa regelverket.

Det finns enligt Ei inget hinder att bibehålla en ordning med straffrättsliga påföljder även om det inte är ett krav enligt Remit. Remit anger enbart ett lägsta krav på de administrativa sanktioner som ska finnas i en medlemsstats sanktionssystem. Eftersom överträdelse av förbuden i Remit redan i dag är kriminaliserade bedömer Ei att det snarare skulle sända fel signal att avkriminalisera dem. Enligt Ei:s bedömning är överträdelse av förbuden alltid skadliga för förtroendet för energimarknaden och riskerar dessutom att i allvarliga fall påverka många marknadsaktörer och energikunder vilket innebär att det är

proportionerligt och motiverar att de allvarigare överträdelserna av förbuden förblir föremål för straffrättsliga påföljder.

I detta sammanhang harmoniserar även kombinationsmodellen med den sanktionsmodell som gäller vid överträdelser av motsvarande förbud i den finansiella lagstiftningen. Även här gäller att mindre allvarliga förseelser utreds och sanktioneras av Finansinspektionen medan allvarigare överträdelser är kriminaliserade. Detta bidrar till att den svenska lagstiftningen blir konsekvent vid marknadsmissbruk oavsett om överträdelserna gäller de finansiella marknaderna eller grossistenergimarknaderna.

Administrativa sanktioner kan vara mer effektivt i vissa fall

När det gäller ingripanden mot pågående otillåtna eller misstänkta lagstridiga förfaranden finns det ett intresse av snabba och auktoritativa besked som marknadsaktörerna på marknaderna kan rätta sig efter. Kriminalisering förutsätter uppsåt eller oaktsamhet – s.k. subjektivt rekvisit – hos regelöverträdaren, medan bestämmelserna om förbud och skyldigheter i Remit i de flesta fall inte innehåller några subjektiva rekvisit. Bestämmelser om administrativa sanktioner är ofta konstruerade utifrån strikt ansvar, vilket innebär att det inte ställs upp något krav på uppsåt eller oaktsamhet hos regelöverträdaren. Så är fallet även enligt Remit. Ett subjektivt rekvisit, i form av ett krav på att en person borde ha insett något, ställs upp endast när det gäller otillbörlig marknadspåverkan som består i spridning av vilseledande information (artiklarna 2.2 och 5). Administrativa sanktioner är således en sanktionsform där det subjektiva rekvisitet inte är framträdande. Att kunna utgå från objektiva omständigheter kan därför innebära en mer effektiv process när det kommer till att utreda och sanktionera överträdelser av Remit, särskilt där det inte är viktigt att en viss fysisk person pekats ut.

Ett bättre resursutnyttjande

Ei bedömer att en kombination av ett straffrättsligt och administrativt förfarande innebär att Ei:s och Ekobrottsmyndighetens resurser och kompetens kan utnyttjas på ett bättre sätt än i dag. Det allmännas resurser för brottsbekämpning kan på så vis koncentreras till sådana förfaranden som kan föranleda påtaglig skada för förtroendet för grossistmarknaderna för energi. Förslaget innebär att Ekobrottsmyndighetens resurser koncentreras till de mest komplicerade och allvarliga fallen. Ei får med förslaget ett något utvidgat ansvar och utreder och sanktionerar de mindre allvarliga överträdelserna av Remit. Att Ei enligt förslaget övertar ansvar för handläggningen av och beslut i vissa ärenden kan även leda till kortare handläggningstider.

Det är således Ei:s sammantagna bedömning att kombinationsmodellen är den sanktionsmodell som bäst uppfyller kraven enligt Remit och samtidigt är den mest lämpliga för en effektiv, proportionerlig och avskräckande nationell reglering.

Alternativet utvecklas i avsnitt 7.8 och ligger till grund för den nya kompletterande lagen som föreslås i denna rapport.

Alternativ för finansieringen av arbetet enligt Remit

Ei:s arbete enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter finansieras i dag genom avgifter som tas ut av marknadsaktörerna som är registrerade hos Ei via Ceremp. Med anledning av ikraftträdandet av den nya ändringsförordningen och att Ei föreslår att myndighetens arbete utvidgas i enlighet med förslaget om ny kompletterande lag, är det viktigt att ta ställning till hur uppgifterna ska finansieras. Ei anser att det är viktigt att befintliga aktiviteter och tillkommande arbetsuppgifter, finansieras på ett enhetligt sätt. I konsekvensutredningen har tre olika alternativ för finansiering övervägts, nollalternativet, en ny avgiftsmodell och anslagsfinansiering. Dessa presenteras nedan.

Alternativ 1 – Nollalternativet

Enligt 19 § i marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter ska marknadsaktörer som är registrerade hos tillsynsmyndigheten enligt artikel 9 i Remit betala avgifter för att finansiera tillsynsmyndighetens arbete med tillsyn och marknadsövervakning. Avgiftens utformning regleras i förordningen (2014:1059) om vissa avgifter för registrering och tillsyn över handeln på grossistenergimarknaden (avgiftsförordningen). Alternativet innebär att Ei:s arbete med tillsyn och marknadsövervakning enligt den nya kompletterande lagen finansieras med den nuvarande avgiftsmodellen.

Ei bedömer att det inte utgår någon direkt motprestation för avgiften som finansierar myndighetens arbete enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Anledningen är att avgiften som Ei tar ut från marknadsaktörerna finansierar ett flertal olika aktiviteter inom ramen för myndighetens tillsyn.

Enligt förarbetena till marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter kan en penningpåлага under vissa omständigheter anses ha karaktär av avgift och inte skatt även om någon preciserad motprestation inte utgår om följande kriterier är uppfyllda⁹⁴:

- ett avgiftskollektiv tydligt kan avgränsas och definieras,
- penningpålagans huvudsyfte är att finansiera en viss verksamhet, och
- det finns ett tydligt samband mellan pålagans storlek och kostnaderna för aktuell verksamhet.

---

⁹⁴ Prop. 2012/13:122 s. 33.

Frågan är då om den nuvarande avgiftsmodellen uppfyller ovan kriterier. Ei:s tillsyn enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter riktar sig mot det kollektiv av registrerade marknadsaktörer som betalar avgiften. Därmed finns ett tydligt avgränsat avgiftskollektiv och det första kriteriet som nämns ovan är uppfyllt. Även det andra kriteriet är uppfyllt eftersom penningpålagans syfte är att finansiera en viss verksamhet. Däremot bedömer Ei att den nuvarande avgiftsmodellen inte uppfyller det tredje kriteriet, eftersom sambandet mellan storleken på en marknadsaktörs avgift och de faktiska kostnaderna för myndighetens arbete inte är tillräckligt tydligt.

Med nuvarande avgiftsmodell betalar några få marknadsaktörer en nästintill oproportionerligt stor del av den totala avgiften. Dagens avgiftsmodell utgår i huvudsak från volymen av marknadsaktörens handelstransaktioner vilket medför att några få enskilda marknadsaktörer får en mycket hög avgift. För 2023 betalade sex utav totalt ca 440 marknadsaktörer mer än 50 procent av Ei:s kostnader för arbetet enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Det är rimligt att totalen av de sammanlagt inrapporterade transaktionerna är en central komponent när avgiften fastställs eftersom mer handel medför att Ei får fler transaktioner att granska. Ei:s kartläggning har dock visat att det i dag saknas ett helt tydligt samband mellan avgiftspålagans storlek som bestäms utifrån den nuvarande avgiftsmodellen och Ei:s kostnad för den aktuella verksamheten.

Som effekt av att ändringsförordningen har trätt i kraft och de förslag som lämnas i den nya kompletterande lagen får Ei ett större uppdrag och en mer omfattande tillsynsprocess. När Ei även ska utreda och fatta beslut om administrativa sanktioner i ärenden som i dag handläggs av åklagare, kommer andra faktorer än handelsvolym att påverka kostnaderna, exempelvis de utredningsåtgärder som behövs i varje fall. Om avgiftsmodellen förblir oförändrad trots det utvidgade utredningsansvaret riskerar den att bli missvisande och enskilda marknadsaktörer riskerar att drabbas av oskäligt höga kostnader.

Alternativ 2 – En ny avgiftsmodell

Ei:s uppgifter enligt den nya kompletterande lagen finansieras liksom dagens avgiftsmodell genom en avgift som belastar marknadsaktörerna som finns registrerade hos Ei i Ceremp. Kostnaderna för myndighetens arbete enligt den nya kompletterande lagen sammanställs årsvis och utgör kostnadsunderlaget för avgiften.

En avgift definieras normalt som en penningprestation som betalas för en specificerad motprestation. Även avgifter med kollektiv motprestation betraktas under vissa förutsättningar som avgifter. I dessa fall avses avgifter som betalas och kostnadsrelateras till ett kollektiv av betalare. Tillsynsavgifter benämns vanligen som kollektiva avgifter genom att motprestationen anses tillfalla ett helt kollektiv

utan att den direkt behöver tillfalla samtliga enskilda som ingår i kollektivet. I de fall riksdagen godtagit kollektiva motprestationer i form av tillsyn har kollektivet varit väl definierat och avgränsat samt har avgifterna varit avvägda så att de täcker myndigheternas kostnader för tillsynsverksamheten.⁹⁵

För att uppnå en närmare koppling mellan avgift och kostnadsdrivare, och därigenom väl avvägda avgifter för tillsynsverksamheten, föreslår Ei att en ny avgiftsmodell införs. Den nya avgiftsmodellen ska uppfylla kriterierna om att ett avgiftskollektiv tydligt kan avgränsas och definieras, att penningpålagens huvudsyfte är att finansiera en viss verksamhet samt att det finns ett tydligt samband mellan pålagans storlek och kostnader för verksamheten.⁹⁶ Denna modell kallas för gruppmodellen. Gruppmodellen bygger på att de berörda marknadsaktörerna delas in i grupper utifrån marknadsaktörens sammanlagda inrapporterade transaktioner med köpta och sålda grossistenergiprodukter i Sverige under det kalenderår som avgiften avser. Marknadsaktörerna i en grupp har en verksamhet som till viss del är jämförbar, och förväntas driva Ei:s kostnader för tillsyn och marknadsövervakning i samma grad, och betalar som resultat en lika stor avgift.

Ei har beaktat ett flertal olika aspekter vid utformningen av den nya avgiftsmodellen. För att undvika att avgiften skapar inträdesbarriärer på marknaden föreslås en kostnadslättnad för de minsta marknadsaktörerna (de marknadsaktörer som inte har, eller har en mycket liten inrapporterad total av transaktioner). För att förhindra att marknadsaktörer ändrar sitt handelsbeteende på grund av avgiften har modellen utformats för att inte ha alltför stora skillnader mellan de olika avgiftsnivåerna, och antalet marknadsaktörer i varje grupp är stort nog att göra modellen hållbar för vissa förändringar i marknaden (antal marknadsaktörer i de olika grupperna). Framför allt har ambitionen varit att säkerställa att marknadsaktörerna belastas med en proportionerlig avgift.

Andra aspekter som också har beaktats, och som Ei bedömer att den nya avgiftsmodellen uppfyller, är att den ska vara statsrättsligt acceptabel, ha statsfinansiell effekt, vara konkurrensneutral, inte ge incitament till beteenden som inte är önskvärda, ha låga administrationskostnader och vara lättbegriplig och förutsebar för betalare.⁹⁷ Avgiften kommer i likhet med dagens avgift att regleras i lag och förordning, och ha en avlastande effekt på statsbudgeten. Den anses inte ge marknadsaktörer konkurrensfördelar eller ge upphov till beteenden som inte är

---

⁹⁵ Jfr Ekonomistyrningsverkets rapport "Finansiering av tillsyn", ESV 2004:16, s. 3–4, prop. 2010/11:30, s. 51 och Högsta förvaltningsdomstolens dom 5754–12.

⁹⁶ Prop. 2012/13:122 s. 33

⁹⁷ Ekonomistyrningsverket, *Finansiering av tillsyn*, ESV 2004:16, s. 32.

önskvärda på grund av avgiftsbeloppens storlek och tack vare en enklare beräkningsmodell än i dag tar den mindre administration i anspråk.

Förutsebarheten är viktig när en ny avgiftsmodell införs. Första året innebär förändringar i avgiftsbeloppen för de flesta marknadsaktörer. Hur mycket en marknadsaktörs avgift sedan varierar mellan åren beror på kostnadsunderlaget, transaktionerna som rapporteras in till Acer och hur många marknadsaktörer som finns i varje grupp. Förändringen i avgift mellan åren bör inte vara betydande under förutsättning att antalet marknadsaktörer och kostnadsunderlaget för avgiften inte ändras betydligt. För att göra det lättare för marknadsaktörer att förutse sin avgift kan Ei publicera exempelberäkningar av avgiften på myndighetens webbplats.

Ei har kartlagt myndighetens aktiviteter för tillsyn och marknadsövervakning enligt den nuvarande marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Varje aktivitet har analyserats utifrån vilka aktörsgrupper som driver kostnaderna som relaterar till aktiviteterna. Analysen omfattar både befintliga och uppskattade tillkommande aktiviteter enligt den nya kompletterande lagen. Denna analys ligger till grund för utformningen av avgiftsmodellen som beskrivs i förslaget om föreskrifter, se Bilaga 5.

I arbetet med att ta fram en ny avgiftsmodell har Ei övervägt flera alternativ för utformningen, bland annat att basera fördelningsnyckeln på antal transaktioner i stället för totalen av inrapporterade transaktioner i MWh. Med antal transaktioner menas de resultat av de köp- respektive säljorder som har matchats mot varandra. Ei kan konstatera att marknadsaktörer som handlar större kvantiteter av grossistenergiprodukter oftare förekommer i myndighetens tillsynsärenden än marknadsaktörer som handlar med små kvantiteter, vilket gör det ändamålsenligt att avgiften ska öka utifrån totalen av de sammanlagt inrapporterade transaktionerna. Däremot finns det, vilket beskrivits ovan, inte ett exakt samband vilket gör att det över tid är lämpligare att kategorisera marknadsaktörerna i några grupper där kostnaderna för varje grupp över tid ska finansiera de kostnader som gruppen företag ger upphov till hos Ei. Efter kartläggningen av Ei:s aktiviteter och kostnadsdrivare anser Ei att sammanlagda transaktioner i MWh är ett bättre mått att använda än antal transaktioner.

Ei har valt att föreslå den avgiftsmodellen som myndigheten bedömt ger en tillräckligt nära koppling mellan avgift och de kostnadsdrivare som identifierats. En mer utförlig konsekvensanalys av detaljerna i avgiftsmodellen behöver presenteras innan Ei:s föreskrifter färdigställs.

Alternativ 3 – Anslag i stället för avgift

Ett alternativ som är möjligt är att Ei:s arbete med tillsyn och marknadsövervakning inte avgiftsfinansieras utan i stället finansieras genom anslag. I detta fall skulle alltså nuvarande avgiftsförordning upphävas och anslaget till myndigheten behöva höjas. Ei har dock bedömt att detta alternativ inte är i fokus för konsekvensutredningen, med anledning av de argument som presenteras nedan.

Sammanfattning och slutsats av alternativ för finansiering

Ei ser inga uppenbara fördelar med att sluta finansiera verksamheten med en avgift. När en myndighet tar ut en avgift behöver det vanligtvis finnas en direkt motprestation, till exempel en specifik vara eller tjänst. Om det inte finns en direkt motprestation kan myndigheten ändå ta ut en avgift om följande kriterier är uppfyllda: ett avgiftskollektiv tydligt kan avgränsas och definieras, penningpålagans huvudsyfte är att finansiera en viss verksamhet och det finns ett tydligt samband mellan pålagans storlek och kostnaderna för aktuell verksamhet.⁹⁸

Denna del av Ei:s verksamhet har tidigare bedömts lämplig att finansieras med avgift och avgiften har nu funnits sedan 2014, det vill säga i 10 år. Den utvidgning av myndighetens arbete som det nu är fråga om förändrar inte Ei:s uppdrag, inriktning eller syfte. Avgiften är också vedertagen hos marknadsaktörerna som handlar med grossistenergi produkter. Det finns även andra myndigheter som tar ut avgifter för tillsyn inom liknande områden, ett exempel är Finansinspektionen som övervakar företagen på finansmarknaden.⁹⁹ Härtill har regeringen uttalat att tillsyn i normalfallet bör finansieras genom avgifter.¹⁰⁰ Ei:s bedömning är att det inte finns skäl att frångå en avgiftsfinansiering av myndighetens arbete enligt den nya kompletterande lagen. Dock behöver en ny avgiftsmodell, gruppmodellen, införas för att säkerställa att samtliga tre kriterier (ett avgiftskollektiv kan tydligt avgränsas och definieras, penningpålagans huvudsyfte är att finansiera en viss verksamhet samt det finns ett tydligt samband mellan pålagans storlek och kostnader för verksamheten) uppfylls så att inte ett fåtal marknadsaktörer belastas med en oskäligt hög avgift.

Ei föreslår att vid byte av avgiftsmodell börjar den nya avgiftsmodellen tillämpas den 1 januari det år det blir aktuellt. På så sätt blir det tydligt för marknadsaktörerna vad avgiften avser och det blir även lättare att administrera avgiften än om brytpunkten sker senare in på året.

---

⁹⁸ Prop. 2012/13:122 s. 33 som hänvisar till prop. 2010/11:30, s. 51.

⁹⁹ Förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen och förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet.

¹⁰⁰ Skr. 2009/10:79 En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn, s. 19.

7.8 Beskrivning av förslaget om sanktionsmodell

Alternativ 3 - Kombinationsmodellen

Efter att ha analyserat de tre olika alternativen av sanktionsmodeller bedömer Ei att alternativ tre, kombinationsmodellen, är den sanktionsmodell som är mest lämplig för att bekämpa överträdelser på grossistmarknaderna för energi i Sverige. Kombinationsmodellen innebär att dagens sanktionsmodell kompletteras med administrativa sanktioner och att Ei får utökade utredningsbefogenheter.

Nedan följer Ei:s redogörelse för utformningen av den valda sanktionsmodellen.

Ei har i egenskap av tillsynsmyndighet i uppgift att övervaka att bestämmelserna i Remit, tillhörande genomförandeförordning, delegerandeakter och den nya kompletterande lagen följs. Ei tar emot anmälningar om misstänkta överträdelser av Remit och startar egeninitierade utredningar avseende misstänkta överträdelser av Remit. Enligt kombinationsmodellen har Ei en anmälningsskyldighet till åklagare om myndigheten har anledning att anta ett brott enligt den nya kompletterande lagen. Brotten består av överträdelser av Remit som är kriminaliserade, detta är uppsåtliga överträdelser av insiderhandel (artikel 3), obehörigt röjande av insiderinformation (artikel 3) och otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) som inte är ringa. Ei ska också anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta en överträdelse av meddelandeförbudet, dvs. om någon har förvarnat till exempel en marknadsaktör att denne har blivit anmäld till Ei för en misstänkt överträdelse av Remit. Ei ska, liksom i dag, anmäla misstänkta brott till åklagare vid Ekobrottsmyndigheten.

Överträdelser som anmäls till åklagare kan, om åklagare inte lägger ner ärendet eller återlämnar det till Ei, leda till ett straffrättsligt förfarande. Åklagaren ska enligt förslaget yrka på en administrativ sanktion, om det inte är uppenbart obehövligt, som blir aktuellt om det straffrättsliga åtalet ogillas.

Via ett straffrättsligt förfarande finns böter, fängelse, näringsförbud och företagsbot som påföljder.

Bestämmelser som reglerar hinder mot ingripande införs för att undvika att dubbelbestraffningsförbudet överträds.

Om en överträdelse inte faller inom Ei:s anmälningsskyldighet ska Ei fortsätta utreda överträdelserna och kan, om överträdelse konstateras, besluta om administrativa sanktioner. Den nya uppdelningen mellan det kriminaliserade området och de överträdelser som hanteras inom Ei:s verksamhet innebär att det skett en sanktionsväxling. Överträdelser som tidigare har varit kriminaliserade, till

exempel oaktsamma överträdelser av förbuden i Remit, hanteras nu genom det administrativa förfarandet.

Utredningsbefogenheter

I dag kan Ei förelägga ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat, förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig för förhör, genomföra en undersökning i en persons verksamhetslokaler, förelägga en person att upphöra med ett visst förfarande eller en viss verksamhet samt meddela de förelägganden som behövs för att se till att bestämmelserna i Remit. För att myndigheten ska kunna utreda de överträdelser som tidigare har varit kriminaliserade kompletteras Ei:s utredningsbefogenheter med möjlighet att ta del av tele- och datauppgifter enligt lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation och möjlighet att ansöka hos Stockholms tingsrätt om att få genomföra undersökning i en fysisk eller juridisk persons verksamhetslokal, även i de fall då marknadsaktören nekar. Ei får även begära att tillgångar beläggs med kvarstad eller att betalning säkras.

Särskilt om tvingande platsundersökningar

Det framgår av den nya kompletterande lagen vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att Ei ska få genomföra en tvingande platsundersökning vid utredningar av överträdelser av förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan. Det ska dels finnas anledning att anta att en överträdelse av förbudet mot insiderhandel eller otillbörlig marknadspåverkan har skett, dels att den som misstänks för överträdelsen inte har lämnat uppgifter enligt ett föreläggande eller så föreligger det en risk för att bevis undanhålls eller förvanskas. Utöver detta ska vikten av att åtgärden vidtas vara tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär. Ei får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra en sådan här undersökning.

Administrativa sanktioner

Ei har lämnat förslag på kompletterande lagstiftning som krävs för att Ei ska kunna besluta om samtliga administrativa sanktioner som är ett krav enligt artikel 18.3 i Remit. Dessa är: offentlig varning, föreläggande att vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst beteende, återföring och sanktionsavgift. Det är även möjligt att förena föreläggandet med vite. Ei har gjort bedömningen att det inte finns ett behov av att föreslå bestämmelser om ytterligare administrativa sanktioner än de som är ett krav enligt artikel 18.3 i Remit.

Ei föreslår att Ei får utfärda ett sanktionsföreläggande vid överträdelser av förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan. Ett sanktionsföreläggande innebär att Ei fattar ett beslut om att förelägga marknadsaktören att inom en viss tid godkänna ett beslut om ingripande. Om

föreläggandet godkänns gäller det som ett domstolsavgörande som har vunnit laga kraft. För det fall ett sanktionsföreläggande inte har godkänts (eller om svar inte kommer in) inom angiven tid förfaller föreläggandet. Ei får då ta ställning till om myndigheten ska väcka talan mot marknadsaktören. Ei föreslår att detta sker vid Stockholms tingsrätt. Domstolen bestämmer sedan om sanktionen.

I det fall Ei väcker talan vid Stockholms tingsrätt ska reglerna om rättegångskostnader i brottmål tillämpas. Om det finns särskilda skäl kan en enskild person förordnas en offentlig försvarare. Om den tilltalade döms ska den tilltalade ersätta staten för det som betalas av allmänna medel (31 kap. 1 §). Ersättningskyldigheten kan jämkas eller befrias ifrån. Om talan om administrativ sanktion inte bifalls, kan den mot vilken talan riktas få ersättning av staten för sina kostnader.

För andra typer av överträdelse av Remit fattar Ei beslut som kan överklagas enligt den vanliga ordningen för förvaltningsbeslut, dvs. till förvaltningsdomstol.

Tabellen nedan redovisar ansvarsfördelningen mellan Ei och åklagare.

Tabell 3. Översikt av ansvarsfördelningen mellan Ei och åklagare

Remit-överträdelse	Utredningsansvar	Sanktion
Förbud mot insiderhandel (artikel 3)	Ei för alla överträdelser som är oaktsamma samt om överträdelsen är uppsåtlig och ringa	Varning, återföring, sanktionsavgift, föreläggande att vidta en åtgärd eller upphöra med ett beteende
	Åklagare vid misstänkt brott	Böter, fängelse, näringsförbud, företagsbot
Skyldighet att offentliggöra insiderinformation (artikel 4)	Ei	Varning, återföring, sanktionsavgift, föreläggande att vidta en åtgärd eller upphöra med ett beteende
Förbud mot otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5)	Ei för alla överträdelser som är oaktsamma samt om överträdelsen är uppsåtlig och ringa	Varning, återföring, sanktionsavgift, föreläggande att vidta en åtgärd eller upphöra med ett beteende
	Åklagare vid misstänkt brott	Böter, fängelse, näringsförbud, företagsbot
Skyldigheter för marknadsaktörer som bedriver algoritmisk handel eller ger direkt elektroniskt tillträde till en organiserad marknadsplats (artikel 5a)	Ei	Varning, återföring, sanktionsavgift, föreläggande att vidta en åtgärd eller upphöra med ett beteende
Rapporteringskyldighet av marknadsdata för Liquid Natural Gas (LNG) (artikel 7c)	Ei	Varning, återföring, sanktionsavgift, föreläggande att vidta en åtgärd eller upphöra med ett beteende
Rapporteringskyldighet (artikel 8)	Ei	Varning, återföring, sanktionsavgift, föreläggande att vidta en åtgärd eller upphöra med ett beteende
Registreringskyldighet (artikel 9)	Ei	Varning, återföring, sanktionsavgift, föreläggande att vidta en åtgärd eller upphöra med ett beteende
Skyldigheter för personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner (artikel 15)	Ei	Varning, återföring, sanktionsavgift, föreläggande att vidta en åtgärd eller upphöra med ett beteende

Ei bedömer att kraven i Remit som behöver kompletteras i svensk rätt sammantaget innebär så pass stora ändringar att det är lämpligt att bestämmelserna samlas i en ny kompletterande lag.

Ändringar avseende sekretess

För att säkerställa sekretess i Ei:s utredningar införs en ny bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen. Bestämmelsen innebär att uppgifter relaterade till utredningar om överträdelser av insiderhandel eller otillbörlig marknadspåverkan får omfattas av sekretess i förhållande till den utredningen avser, om det är av synnerlig vikt för utredningens syfte att uppgifterna inte röjs. Dessutom införs en sekretessbrytande bestämmelse som gör det möjligt för åklagare att lämna sekretessbelagda uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden

till Ei, om dessa uppgifter är viktiga för myndighetens uppgifter enligt den nya kompletterande lagen.

Ei hanterar redan i dag uppgifter som kan omfattas av sekretess med avseende på enskildas personliga och ekonomiska förhållanden och har etablerade säkerhetssystem och rutiner på plats för att skydda dessa uppgifter.

Acers utredningar och beslut

Enligt förslaget får Acer ansöka hos Stockholms tingsrätt om ett tillstånd för att kunna genomföra tvingande platsundersökningar hos en marknadsaktör i Sverige.

Utöver detta föreslås att Acers beslut om löpande viten ska kunna verkställas enligt utsökningsbalkens (1981:774) bestämmelser på samma sätt som en svensk dom som har vunnit laga kraft. Kronofogdemyndigheten är den svenska myndighet som kommer att ansvara för den praktiska verkställigheten.

7.9 Beskrivning av förslaget om ny avgiftsmodell

För att uppnå en närmare koppling mellan avgift och kostnadsdrivare, föreslår Ei att en ny avgiftsmodell - gruppmodellen - införs för att finansiera Ei:s arbete enligt den nya kompletterande lagen.

Avgiften ska täcka Ei:s registerhållning samt tillsyn och marknadsövervakning enligt den nya kompletterande lagen. Det finns inte någon anledning att, som i dag, ha en separat avgift för registerhållningen eftersom de arbetsuppgifter myndigheten utför kopplat till registret är en integrerad del i myndighetens tillsyn och marknadsövervakning och inte kan ses som enbart administration.

Ei föreslår att det i den nya avgiftsförordningen specificeras att det är *transaktioner* som rapporterats in till Acer som ligger till grund för beräkningen av avgiftens storlek i stället för att använda begreppet *handel*. Enligt skrivningen i 6 § i den nuvarande avgiftsförordningen är det *handel* som rapporterats in till Acer som utgör underlaget. Genom att förtydliga att det är transaktioner som menas, minskas risken för missförstånd angående vad som faktiskt ingår i beräkningen. Anledningen till detta är att marknadsaktörer, utöver transaktioner, också rapporterar in andra uppgifter såsom andra avtal och handelsorder till Acer. Ei föreslår att det ska vara de transaktioner som rapporterats in under det aktuella avgiftsåret som ligger till grund för avgiftsberäkningen, i stället för som idag då föregående års volymer används. Om den nya avgiftsmodellen träder i kraft den 1 januari 2026 kommer avgiftsåret 2025, som baseras på transaktioner från 2024, att faktureras i början av 2026. Detta sker enligt dagens avgiftsmodell. Sedan kommer avgiftsåret 2026 faktureras i början av 2027 enligt den nya modellen, detta kommer baseras på transaktioner från 2026. Det innebär att transaktioner från 2025 inte kommer att användas för att beräkna avgiften. Ei bedömer att det inte kommer att

få några betydande konsekvenser, eftersom marknadsaktörernas transaktioner oftast inte ändras markant mellan åren. Eventuella förändringar skulle behöva vara stora nog för att påverka vilket avgiftssteg en marknadsaktör placeras i. En förändring av avgiften för 2026 baserat på transaktioner från 2026 i stället för 2025 kan dock leda till ett annat avgiftsbelopp för vissa marknadsaktörer.

Transaktionerna avser grossistenergiprodukter som har rapporterats som köpta eller sålda i Sverige. I nuvarande avgiftsmodell finns ingen avgränsning gällande vilket land grossistenergiprodukten har köpts eller sålts i, utan samtliga transaktioner som rapporterats in till Acer inkluderas. Avgränsningen bör införas för att bättre anpassa beräkningsunderlaget för avgiften till de faktorer som driver kostnaderna för verksamheten. Ei:s tillsyn och marknadsövervakning omfattar främst de transaktioner som rapporteras in till Acer med leveransområde eller zon i Sverige utifrån tabellerna i Kommissionens Genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artikel 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Genomförandeförordningen). Detta utesluter inte att grossistenergiprodukterna i slutändan överförs till andra områden till följd av exempelvis den europeiska dagen före- och intradagskopplingen. Exempelvis kommer en transaktion mellan två svenska marknadsaktörer på den organiserade marknadsplatsen Nord Pool till vilken köp- och säljtransaktionen registreras i elområde SE2 att rapporteras till Acer med elområde SE2 som leveransområde. Grossistenergiprodukten kan sedan komma att exporteras vidare till ett annat område, även utomlands, via den gemensamma marknadskopplingen.

Det kan förekomma tillfällen då även transaktioner som har rapporterats som köpta och sålda i andra områden än svenska behöver granskas av Ei, men sannolikheten är stor att myndigheten i dessa fall samarbetar med berörda tillsynsmyndigheter i andra länder eller med Acer.

Avgiften regleras både genom regeringens och Ei:s föreskrifter

Grunderna för avgiften regleras i avgiftsförordning, medan detaljerna för fördelningsnyckeln anges i Ei:s föreskrifter. Den nya avgiftsförordningen föreslås innehålla bestämmelser om:

- Ei:s bemyndigande,
- vem som ska betala avgiften,
- det totala kostnadsunderlaget som kan finansieras genom avgift,
- att det är transaktioner med grossistenergiprodukter för det aktuella året som ligger till grund för avgiftsberäkning, samt
- Ei:s beslut om avgift och hur beslutet kan överklagas.

I Ei:s föreskrifter finns sedan bestämmelser om grundbeloppens storlek, indelning av marknadsaktörer i grupper och fördelningsnyckeln för att räkna ut det rörliga beloppet samt om hur den totala årliga avgiften beräknas. Detaljerna i föreskrifterna beskrivs endast kortfattat i denna konsekvensutredning. Anledningen till detta är att det kan hjälpa förståelsen för hur avgiftsförordningen är tänkt att fungera. Om Ei bemyndigas att anta föreskrifter om detaljerna i avgiftsmodellens utformning, behöver Ei att göra ytterligare konsekvensutredning till föreskrifterna.

Den nya avgiftsmodellen är, vilket beskrivits ovan, utformad på ett sådant sätt att den inte ska vara alltför känslig för förändringar av antalet marknadsaktörer på de svenska grossistenergimarknaderna. Det är följaktligen möjligt att antalet marknadsaktörer i respektive grupp kan öka eller minska något utan att det påverkar modellens tillämpning. Det går dock inte att utesluta att det kan ske ändringar på marknaden som skulle kunna ge upphov till justeringar av fördelningsnyckeln för det rörliga beloppet. Genom att fördelningsnyckeln regleras genom Ei:s föreskrifter kan myndigheten vid behov, såsom om det skulle ske större förändringar i marknaden eller av myndighetens uppgifter, genomföra ändringar i detaljerna om hur avgiften beräknas. Detta säkerställer att ett nära samband mellan avgiftens storlek och vad som driver kostnaderna för Ei:s uppgifter upprätthålls även vid förändrade förutsättningar.

Den nya avgiftsmodellen, gruppmodellen, innebär att en enskild marknadsaktörs avgift beräknas enligt följande:

$$\text{Total avgift per kalenderår} = \text{grundbelopp} + \text{rörligt belopp}$$

Grundbeloppet ska finansiera de aktiviteter som Ei har för tillsyn och marknadsövervakning enligt den nya kompletterande lagen som riktar sig mot samtliga marknadsaktörer. Exempel på sådana aktiviteter är den löpande marknadsövervakningen av exempelvis el- och gasprisets utveckling, behandling av ansökningar om nya marknadsaktörer och avregistreringar i Ceremp samt vissa systemkostnader för verktygen som används vid marknadsövervakningen. Detta grundbelopp föreslås i förslaget om föreskrifter att uppgå till 15 000 kronor per år per marknadsaktör. Detta är baserat på en kartläggning av Ei:s aktiviteter och tillhörande kostnadsdrivare. Marknadsaktörer utan inrapporterade transaktioner, eller som har rapporterat in mycket få transaktioner betalar ett lägre grundbelopp som Ei har beräknat till 5 000 kronor. Anledningen till att dessa betalar ett lägre grundbelopp än andra marknadsaktörer är att säkerställa att avgiften i sig inte innebär hinder för små marknadsaktörer att etablera sig. Brytpunkten utgörs av inrapporterade transaktioner upp till 9 999 MWh.

Efter att samtliga grundbelopp har summerats, dras summan ifrån Ei:s totala kostnad för kalenderåret. Det belopp som återstår utgör den resterande årskostnaden som fördelas mellan marknadsaktörerna enligt en fördelningsnyckel. Fördelningsnyckeln för det rörliga beloppet beskrivs i Bilaga 5 – .

Enligt den nya avgiftsmodellen delas marknadsaktörerna i Ceremp in i olika grupper baserat på varje marknadsaktörs sammanlagda transaktioner. Antalet aktörsgrupper och intervallen för varje grupp bestäms utifrån en kartläggning av kostnadsdrivare. I analysen ingår både befintliga aktiviteter enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter och en uppskattning av tillkommande aktiviteter enligt den nya kompletterande lagen. De olika intervallen som beskrivs nedan har valts utifrån principen att marknadsaktörens transaktioner i MWh ska påverka det rörliga beloppets storlek men samtidigt undvika att de marknadsaktörerna med stora volymer får betala oskäligt mycket.

Marknadsaktörer som har rapporterat in transaktioner där totalen överstiger 250 000 MWh betalar ett rörligt belopp som ökar ju större volymerna är. Marknadsaktörer med inrapporterade transaktioner upp till 249 999 MWh betalar 0 kronor i rörligt belopp. Marknadsaktörer som ingår i samma grupp betalar lika stor avgift.

Eftersom marknadsaktörerna delas in i olika grupper minskar det risken att marknadsaktörerna kan påverka andra marknadsaktörers avgifter genom fel i sin egen rapportering av transaktioner till Acer. För att påverka andra marknadsaktörers avgifter skulle felet i rapporteringen behöva vara så stort att marknadsaktören hamnat i fel grupp. Intervallen är också utformade på så sätt att de inte ska vara alltför beroende av antalet marknadsaktörer på marknaden eller enskilda marknadsaktörers transaktioner ett visst år. I Bilaga 5 – finns en mer utförlig beskrivning av detaljerna kring uträkning och fastställande av avgiften enligt den nya avgiftsmodellen, utifrån det exempel som visar hur Ei:s föreskrifter kan komma att se ut.

7.10 Konsekvenser för Energimarknadsinspektionen

För Ei innebär förslagen av bestämmelserna i den nya kompletterande lagen både konsekvenser vid ikraftträdandet av bestämmelserna samt årligt återkommande konsekvenser. Dessa redogörs för nedan.

Konsekvenser vid ikraftträdandet

Utveckling av tillsynsprocessen

En följd av de förslag som lämnas i den nya kompletterande lagen är att Ei får ett större uppdrag och en mer omfattande tillsynsprocess. Ei kommer behöva utveckla arbetsrutiner för samtliga nya moment som kommer ingå i myndighetens

tillsynsprocess. Uppskattningsvis kommer det motsvara mellan 800 och 1000 arbetstimmar.

Samarbetet med Ekobrottsmyndigheten

När de föreslagna bestämmelserna träder i kraft kommer både Ei:s och åklagarens utredningsansvar att påverkas. Ei och Ekobrottsmyndigheten kommer därför behöva utveckla nya samarbetsmetoder och bedömningsgrunder för myndigheternas utredning av misstänkta överträdelser av Remit. Detta arbete kommer vara som mest intensivt under en begränsad period, troligtvis under det första året lagen tillämpas. Uppskattningsvis kommer det motsvara mellan 60 och 80 arbetstimmar.

Utveckla IT-verktyg

Ei kommer kunna ta del av information som är av känslig natur, både genom ändringarna i lagen om elektronisk information och genom ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen. Det är nödvändigt att Ei säkerställer att myndigheten kan lagra informationen på ett säkert utrymme. Eftersom Ei tar del av stora mängder känsliga data från Acer har myndigheten redan sådana mekanismer på plats. De föreslagna ändringarna kommer därför inte medföra några ökade kostnader för Ei.

För att Ei ska kunna utreda misstänkta överträdelser effektivt kommer myndigheten behöva utveckla befintliga dataanalysverktyg. Till detta tillkommer kostnader i form av ett nytt systemstöd, inklusive licenskostnader. Det motsvarar mellan 150 och 200 arbetstimmar.

Informationsinsatser

Ei kommer även genomföra informationsinsatser i samband med ikraftträdande av den nya kompletterande lagen och avgiftsförordningen. Myndigheten kommer publicera information om ändringarna på Ei:s webbplats, till exempel exempeluträkningar för avgiften. Detta uppskattas motsvara cirka 40 arbetstimmar.

Ei:s föreskrifter

Eftersom Ei får ett bemyndigande att meddela föreskrifter som utformar beräkningen av den avgift som ska finansiera myndighetens verksamhet enligt den nya kompletterande lagen, behöver Ei ta fram föreskrifter med en tillhörande konsekvensutredning. Ei har redan tagit fram ett utkast på föreskrifter som reglerar finansieringen av myndighetens arbete enligt den nya kompletterande lagen. Föreskrifterna ska sedan följas upp kontinuerligt. Det återstående arbetet med föreskrifterna uppskattas motsvara mellan 40 och 80 arbetstimmar.

Arbetsrutiner för avgiftsmodellen

Första gången den nya avgiftsmodellen tas i bruk kommer Ei behöva utveckla och anpassa arbetsrutiner och metoder för att kunna arbeta effektivt med den nya avgiftsmodellen. Detta kommer uppskattningsvis motsvara mellan 30 och 40 arbetstimmar.

Frågor från marknadsaktörer

När den nya avgiftsmodellen implementeras väntas ett större antal inkommande frågor från marknadsaktörer till Ei än vad som förekommer med dagens avgiftsmodell. Ei behöver avsätta tid för att besvara dessa frågor, uppskattningsvis mellan 40 och 80 arbetstimmar. Uppskattningen är baserad på inströmningen av frågor vid tidigare förändringar.

Fakturering av sanktionsavgifter och återföring

Enligt förslaget kommer Ei att fatta beslut om sanktionsavgifter och återföring av vinst eller undviken förlust. Det innebär att den person som åläggs sanktionen ska betala sanktionsavgiften eller återföringen till Ei. Ei får därmed behörighet att ta ut sådana avgifter och betalningen ska sedan tillfalla staten via ett centralt statligt konto. Eftersom Ei redan har rutiner för hantering av liknande avgifter kommer detta inte att medföra några stora extra kostnader.

Återkommande konsekvenser

Energimarknadsinspektionen utredningar

Ei ansvarar redan i dag för övervakning och utredningar beträffande överträdelser av de skyldigheter som följer av Remit. Förslagen innebär dock nya uppgifter för myndigheten när det gäller att utreda misstänkta överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan som tidigare har varit kriminaliserade. Detta kan innebära att antalet överträdelser som myndigheten utreder kommer att öka. Dock kan införandet av ett nytt sanktionssystem verka allmänpreventivt vilket kan innebära en större regelefterlevnad och färre överträdelser för Ei att utreda. Med anledning av Ei:s utökade utredningsansvar kommer myndigheten oavsett behöva säkerställa resurser och kompetens för att kunna utreda överträdelser på ett effektivt och rättssäkert sätt.

Efter att Ei har anmält ett ärende till åklagare kommer åklagaren ha möjlighet att begära Ei:s biträde innan eller under förundersökningen. Åklagare ges även möjlighet att framställa yrkande om administrativ sanktion. Detta kommer dock inte medföra några särskilda konsekvenser i kostnadshänseende.

För att Ei ska kunna utföra sina uppgifter i sin helhet enligt den nya kompletterande lagen kommer myndigheten uppskattningsvis behöva anställa tre

årsarbetskrafter per år de kommande tre åren, dvs. totalt nio personer.
Uppskattningen är baserad på Ei:s budgetprognos för perioden 2025–2027.

Samarbetet med Finansinspektionen

Eftersom den nya kompletterande lagen harmoniserar med det regelverk som finns avseende marknadsmissbruk på den finansiella marknaden ökar förutsättningarna för att Ei och Finansinspektionen ska kunna samarbeta effektivt med varandra för att beivra marknadsmissbruk och utbyta erfarenheter.

Domstolsprocesser

Med anledning av mängden nya bestämmelser i den nya kompletterande lagen och avsaknaden av domstolspraxis på området är det rimligt att anta att en del av Ei:s beslut kommer att överklagas. Det kan också antas att frånvaron av praxis kan medföra att Ei:s utfärdade sanktionsförelägganden inledningsvis inte godkänns.

Eftersom Ei inte har någon intern statistik vad gäller utdömandet av administrativa sanktioner har Ei tagit del av statistik från Finansinspektionen som tillämpar ett motsvarande sanktionssystem. Med utgångspunkt i Finansinspektionens statistik gör Ei följande uppskattning:

- Cirka 30–40 procent av de utfärdade sanktionsföreläggandena kommer inte att godtas och kan leda till att Ei behöver inleda en domstolsprocess. Det innebär att Ei kommer väcka talan i Stockholms tingsrätt i två ärenden per år de första åren lagen tillämpas. Det innebär processer i Stockholms tingsrätt och eventuellt Svea hovrätt.
- Cirka 30–40 procent av de övriga ingripanden som sker genom ett förvaltningsrättsligt beslut kommer att överklagas, vilket motsvarar ett beslut per år som överklagas till förvaltningsrätten. Det innebär processer i förvaltningsrätten i Linköping och eventuellt i Kammarrätten i Jönköping.

Uppskattningen av antal ärenden som kan leda till domstolsprocesser är baserad på statistik från Finansinspektionen om antal godkända och bestridna sanktionsförelägganden samt antal överklagade beslut för åren 2017–2020.

Antalet arbetstimmar som Ei kommer behöva lägga på domstolsprocesser kommer variera beroende på ärendets komplexitet. Med anledning av att det är ett nytt regelverk som träder i kraft bedömer Ei att det inledningsvis kommer krävas 30–40 arbetstimmar för att hantera en process. Efter att myndigheten byggt upp erfarenhet och det har skapats rättspraxis för tillämpningen av den nya kompletterande lagen kommer arbetet ta färre timmar i anspråk. Ei uppskattar därför att genomsnittstiden för antalet arbetstimmar kommer vara på mellan 20 och 30 arbetstimmar för en domstolsprocess.

Avseende avgiften bedömer Ei att uppskattningsvis ett beslut per år kommer överklagas. Genomsnittstiden för att hantera ett sådant överklagande är mellan 10 och 15 arbetstimmar. Uppskattningen är baserad på ett genomsnitt av antal överklaganden av beslut om avgift från tidigare år.

Ny avgiftsmodell

Hantering av den nya avgiftsmodellen förväntas ta färre resurser i anspråk för Ei jämfört med i dag. Detta beror på att avgiftsmodellen är enklare att administrera än den nuvarande och modellens konstruktion består av färre utredande moment än vid beräkning av dagens avgift. I dag tar det cirka 200 arbetstimmar per år för Ei att sammanställa och besluta om avgiften. Det kommer uppskattningsvis minska med 50 procent till 100 arbetstimmar. Minskningen förväntas inträffa två år efter införandet av ny avgiftsmodell då Ei har utvecklat och anpassat sina arbetsmetoder och rutiner.

Vad innebär konsekvenserna för Energimarknadsinspektionens resurser?

Ei uppskattat att det sammantagna resursbehovet för ovannämnda aktiviteter innebär att Ei behöver anställa ytterligare nio personer under de kommande tre åren (2026–2028). Kostnaden för en anställd uppgår till ungefär en miljon kronor per år, det innebär att Ei:s kostnader som avser myndighetens arbete enligt den nya kompletterande lagen kommer öka med cirka nio miljoner kronor.

I tabell 4 redovisas en prognos för Ei:s kostnader för myndighetens arbete med uppgifterna enligt den nya kompletterande lagen för år 2025–2028.

Taket för finansieringen behöver höjas

De totala kostnaderna för tillsyn och marknadsövervakning under perioden 2022–2024 uppgick till mellan 6,5 och 7,3 miljoner kronor. Det är totalt sex årsarbetskrafter som i dagsläget arbetar med tillsyn och marknadsövervakning enligt marknadsmissbrukslagen för grossistenergiprodukter. Som en effekt av att ändringsförordningen har trätt i kraft och de förslag som lämnas i den nya kompletterande lagen får Ei ett större uppdrag och en mer omfattande tillsynsprocess. Den nya tillsynsprocessen består inte bara av de steg i utredningen som redan finns i dag. Ett stort ytterligare moment utgörs av Ei beslutar om administrativa sanktioner vid överträdelser enligt en ny sanktionskatalog. Det betyder att Ei:s kostnader för marknadsövervakning kommer att öka när den nya kompletterande lagen införs.

I budgetpropositionen för 2025 har regeringen uppgett att taket för avgiften förväntas att höjas. Intäkter från registerhållningsavgift budgeteras till 800 000 kronor och intäkter från marknadsövervakningsavgift till 10,5 miljoner kronor.¹⁰¹

Ändringar sker löpande på marknaderna för grossistenergiprodukter. Ett exempel på detta är införandet av 15-minuters handelsperioder på dagenföremarknaden och intradagsmarknaden under 2025.¹⁰² Detta kommer innebära ett större antal transaktioner som Ei behöver granska, vilket kan leda till att mer resurser krävs för tillsyn och marknadsövervakning.

Enligt prognosen som Ei har gjort av hur mycket kostnaderna förväntas öka de kommande åren och som visas i tabellen nedan, kommer kostnaderna år 2028 överstiga 17 miljoner kronor.

För att myndigheten ska kunna säkerställa att det uppskattade resursbehovet möts behöver taket för finansiering av tillsyn och marknadsövervakning därför höjas ytterligare upp till 20 miljoner kronor.

I tabellen nedan visar prognosen för Ei:s kostnader fram till år 2028.¹⁰³

Tabell 4. Årliga kostnader för tillsyn och marknadsövervakning (tkr)

Årliga kostnader (tkr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	Utfall	Utfall	Utfall	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos
Tillsyn och marknadsövervakning	6 518	6 806	7 300 ¹⁰⁴	11 300	13 700	15 000	>17 000

7.11 Konsekvenser för Ekobrottsmyndigheten

Ekobrottsmyndigheten kommer hantera färre ärenden

Genom förslagen kommer det straffbara området för insiderbrott, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan att minska. Gärningar som kan bedömas vara oaktsamma eller ringa ska inte längre vara straffbelagda och därmed inte utredas av Ekobrottsmyndigheten eller bli föremål för åtal, utan hanteras i det administrativa förfarandet. Ei bedömer att Ekobrottsmyndighetens åtaganden därför kommer minska något.

¹⁰¹ Proposition 2024/25:1 Utgiftsområde 21, sid. 38

¹⁰² Energimarknadsinspektionen, [Vad innebär 15 minuters avräkning, mätperiod och handel för aktörer på grossistmarknaderna? - Energimarknadsinspektionen](#), hämtad 2025-01-16.

¹⁰³ Detta stämmer även överens med Ei:s budgetunderlag för åren 2025–2027.

¹⁰⁴ Estimerat som total kostnad för 2024 per den 17 januari 2025.

Åklagare kan begära biträde av Energimarknadsinspektionen

Åklagare kommer ha möjlighet att begära biträde av Ei efter att ett ärende har anmälts och lämnats över. Detta torde underlätta åklagarens utredning jämfört med i dag.

Förstärkt samarbete mellan Ekobrottsmyndigheten och Energimarknadsinspektionen

När den nya kompletterande lagen träder i kraft kommer Ei och Ekobrottsmyndigheten behöva utveckla samarbetsmetoder och bedömningsgrunder vid misstankar om marknadsmissbruk. Detta är dock under en begränsad period under det första året då lagen tillämpas, uppskattningsvis kommer det motsvara mellan 60 och 80 arbetstimmar.

Ny avgiftsmodell

Ekobrottsmyndigheten berörs inte av den nya avgiftsmodellen.

7.12 Konsekvenser för Stockholms tingsrätt

En viss tillströmning av ärenden

Ei ska ingripa mot överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan genom ett sanktionsföreläggande. För det fall att ett sanktionsföreläggande inte godkänns eller svar inte inkommer får Ei väcka talan vid Stockholms tingsrätt om att sanktion ska beslutas. Detta kommer ske uppskattningsvis tre gånger per år. Därtill kan kostnader för offentliga försvarare tillkomma. Det kan även innebära processer i Svea hovrätt. De tillkommande kostnaderna ryms inom domstolens befintliga ekonomiska ramar.

Uppskattningen är baserad på statistik från Finansinspektionen om antal godkända och bestridna sanktionsförelägganden för åren 2017–2020.

Tvingande platsbesök

Stockholms tingsrätt kommer pröva Ei:s ansökningar om att få genomföra tvingande platsbesök. Ei bedömer att det kommer ske relativt sällan, uppskattningsvis som mest en gång per år.

Kvarstad

Enligt den nya kompletterande lagen får Ei ansöka om kvarstad som ska sedan prövas av Stockholms tingsrätt. Ei bedömer att det kommer ske relativt sällan, uppskattningsvis som mest en gång per år.

Ny avgiftsmodell

Stockholms tingsrätt berörs inte av den nya avgiftsmodellen.

7.13 Konsekvenser för förvaltningsrätten i Linköping

En viss tillströmning av ärenden

Ei kan ingripa mot övriga överträdelse genom ett beslut som kan överklagas till förvaltningsrätten. Det är förvaltningsrätten i Linköping som är behörig domstol. Om förvaltningsrättens beslut sedan överklagas kan det innebära processer i kammarrätten i Jönköping, om prövningstillstånd ges. Uppskattningsvis kommer ungefär två beslut per år att överklagas till förvaltningsrätten. De tillkommande kostnaderna ryms inom domstolens befintliga ekonomiska ramar.

Uppskattningen är baserad på statistik från Finansinspektionen om antal överklagade beslut för åren 2017–2020.

Betalningssäkring

Ei får ansöka om betalningssäkring som ska prövas av förvaltningsrätten i Linköping. Ei bedömer att det kommer ske relativt sällan, uppskattningsvis som mest en gång per år.

Ny avgiftsmodell

En viss tillströmning av ärenden kan ske till förvaltningsrätten i Linköping i det fall marknadsaktörer överklagar Ei:s beslut om avgift. De senaste tre åren har inget beslut överklagats. Om avgiftsmodellen ändras finns det en risk att beslut, särskilt under det första året efter införande, kommer att överklagas eftersom flera marknadsaktörer får en ökad avgift jämfört med tidigare år.

7.14 Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten

En viss tillströmning av ärenden

Kronofogdemyndigheten kommer påverkas i de fall Ei ansöker om betalningssäkring eller kvarstad. Besluten ska verkställas av Kronofogdemyndigheten. Ei:s uppskattning är att detta kan ske i ett till två ärenden per år. Utöver detta ska Kronofogdemyndigheten verkställa Acers beslut om löpande viten.

Handräckning

Ei får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten i samband med verkställighet av ett beslut om en tvingande platsundersökning. Ei:s uppskattning är att detta kommer ske i ett ärende per år.

Ny avgiftsmodell

Kronofogdemyndigheten berörs inte av den nya avgiftsmodellen.

7.15 Konsekvenser för staten

Kostnader för staten

Ei:s bedömning är att förslaget får marginella effekter för statsbudgeten.

Ny avgiftsmodell

Ei:s arbete med tillsyn och marknadsövervakning finansieras genom en avgift som betalas av marknadsaktörer och har därför en avlastande påverkan på statsbudgeten. Det sker ingen förändring jämfört med i dag.

7.16 Konsekvenser för kunder

Den föreslagna kompletterande lagen kommer att påverka både hushållskunder och andra kunder med större energiförbrukning, som till exempel organisationer och stora industrier som förbrukar stor mängd av energi men inte handlar energi själva på marknaden.

Ett ökat förtroende för marknaden

Det är viktigt att kunder har förtroende för el- och gasmarknadernas integritet, att de priser som sätts på grossistmarknaderna för energi återspeglar en sund och konkurrenskraftig växelverkan mellan tillgång och efterfrågan och att ingen vinning kan göras med hjälp av insiderhandel eller otillbörlig marknadspåverkan. Förslaget gör det möjligt för Ei att besluta om relativt ingripande administrativa sanktioner, till exempel höga sanktionsavgifter. Dessa kan riktas mot både fysiska och juridiska personer och förutsätter endast att de objektiva rekvisiten uppfylls, det finns således inget krav på uppsåt. Detta kommer troligtvis ha en avskräckande effekt och bör leda till en ökad regelefterlevnad. Marknadsaktörer kommer vara benägna att inför lämpliga rutiner, kontroller och åtgärder för att minska risken för att bryta mot Remit, vilket i sin tur kommer innebära att kunder kan lita på att priset på energi sätts efter det utbud och efterfrågan som råder och är inte är påverkat av marknadsmissbruk.

Ett exempel på effekten av en otillbörlig marknadspåverkan

För att illustrera hur en överträdelse av förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5) kan påverka elpriset för kunder beskriver Ei ett exempel nedan. Exemplet avser ett felaktigt bud, vilket är en otillbörlig marknadspåverkan (artikel 5), som är den vanligaste överträdelsen på de svenska grossistenergimarknaderna.

Enligt exemplet har en svensk marknadsaktör av misstag lagt ett felaktigt säljbud på dagenföreauktionen på elbörsen Nord Pool. Marknadsaktörens avsikt var att lägga ett säljbud på 900 MWh avseende en höglasstimme (klockan 07:00) i elområde SE3. Av misstag la marknadsaktören i stället ett säljbud på 100 MWh för

den aktuella timmen. Den felaktiga volymen består följaktligen av 800 MWh, vilket ledde till ett lägre utbud av el till försäljning. På grund av det felaktiga budet ökade elpriset i elområde SE3 med cirka 16 öre per kWh. Effekten av det felaktiga budet medförde att elleverantör som deltog i auktionen fick betala ett högre pris än de borde göra för sina elinköp den aktuella timmen. Elleverantör i detta exempel förlorade cirka 2 200 000 kronor.¹⁰⁵ I sin tur har detta medfört att kostnaderna för slutkunder som hushållskunder, större kunder som industrier, organisationer med flera ökade. Kunderna påverkas olika mycket beroende på vilken typ av kontrakt de har men oavsett så ökar kostnaderna för systemet som helhet.

Exemplet visar att även oavsiktliga misstag kan påverka elpriserna, vilket får konsekvenser för både svenska hushåll och andra kunder med större elförbrukning. Det är Ei:s bedömning att den nya kompletterande lagen kommer ha en allmänpreventiv effekt vilket kommer leda till färre sådana överträdelser av Remit, samtidigt som kunder i hela Sverige tillförsäkras ett likvärdigt skydd mot marknadsmissbruk.

Ny avgiftsmodell

Ei bedömer att den nya avgiftsmodellen inte kommer få en betydande påverkan på enskilda kunders kostnader. Redan idag kan man anta att de marknadsaktörer i Ceremp som är elhandlare för vidare kostnaderna för avgiften till sina kunder. De marknadsaktörer som får betala högst avgifter med den nya avgiftsmodellen har en mycket stor verksamhet och inkluderar ofta även försäljning av egen produktion. I det fall att kostnaden för avgiften förs vidare till kunder, sprids denna ut på ett stort antal vilket innebär att effekten för enskilda kunder inte bör bli märkbar även om kostnadsunderlaget för avgiften ökar.

7.17 Konsekvenser för berörda marknadsaktörer

Det är marknadsaktörerna som omfattas av definitionen i artikel 2.7 i Remit som blir berörda av ändringarna. Det finns för närvarande omkring 450 marknadsaktörer som är registrerade i den svenska delen av Ceremp och är aktiva på de svenska grossistmarknaderna för energi.

Platsundersökningar

Ei får genom förslagen nya utredningsbefogenheter. Den mest ingripande, som kan medföra kostnader för berörda marknadsaktörer, är befogenheten att genomföra undersökningar i verksamhetslokaler efter beslut av Stockholms tingsrätt. I de mycket få fall det kan komma att bli aktuellt att genomföra en sådan undersökning, kan genomförandet naturligtvis medföra administrativa kostnader

---

¹⁰⁵ Den total köpvolymer som fick tillslag den aktuella timmen (13 7000 000 kWh) * prisökning (16 öre/kWh) = 2 192 000 kronor.

för berört företag genom att Ei måste ges tillgång till handlingar och datasystem, och verksamheten kanske inte kan bedrivas som vanligt.

Domstolsprocesser

I det fall en marknadsaktör inte svarar på eller godkänner ett sanktionsföreläggande utfärdat av Ei kan Ei väcka talan i Stockholms tingsrätt. Om den tilltalade döms ska den tilltalade ersätta staten för det som betalas av allmänna medel (31 kap. 1 §). Ersättningskyldigheten kan dock jämkas eller befrias ifrån. Om talan om administrativ sanktion inte bifalls, kan den mot vilken talan riktas få ersättning av staten för sina kostnader.

Bättre konkurrens och öppenhet på grossistmarknaderna för energi

Förslaget bedöms främja konkurrensen mellan marknadsaktörer som deltar aktivt på grossistmarknaderna för energi med anledning av att bestämmelserna ger ett större incitament för marknadsaktörer att följa Remit. På så vis kan konkurrensen ske på lika villkor och det bidrar till öppenhet och större förutsägbarhet på marknaden.

En jämnare fördelning av avgiften

Den föreslagna avgiftsmodellens konsekvenser för marknadsaktörer redogörs för nedan.

Tillämpningen av den nya avgiftsmodellen berör samma marknadsaktörer som i dag. Dvs. det är samma aktörsgrupp som i dag som ska betala avgiften. De flesta marknadsaktörer som är registrerade i Ceremp kommer att få en ändrad avgift jämfört med i dag. Vissa marknadsaktörer får betala mer och andra mindre än med nuvarande avgiftsmodell. Den största förändringen gäller den handfull marknadsaktörer som i dag betalaren mycket högre avgifter än övriga marknadsaktörer. Dessa får i den nya avgiftsmodellen en lägre avgift. Eftersom marknadsaktörerna delas in i grupper, där avgiften blir lika stor för alla inom varje grupp, blir fördelningen av avgiften generellt jämnare än i dag. Tack vare att avgiften ökar ju större sammanlagda transaktioner marknadsaktörerna har rapporterat in, betalar marknadsaktörer med en stor verksamhet en högre avgift än marknadsaktörer med en liten verksamhet. Detta bör korrelera med marknadsaktörernas betalningsförmåga, även om det totala kostnadsunderlaget som finansieras med avgift höjs.

I Bilaga 5 – exemplifieras hur Ei:s föreskrifter om hur avgiften räknas ut och fastställs kan komma att se ut.

Kostnader vid överklagande

Eventuella rättsliga processer kan innebära ökade kostnader för berörda marknadsaktörer.

7.18 Konsekvenser för övriga

Företag som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst

Enligt förslaget kommer Ei kunna ta del av uppgifter som i dag omfattas av tystnadsplikt enligt 9 kap. 31 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, till exempel uppgifter om abonnemang eller elektroniska meddelanden. Det innebär att företag som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst kan behöva lämna ut uppgifter till Ei vid en sådan begäran. Ei bedömer att det kan komma att bli aktuellt i få fall per år.

7.19 Miljömässiga konsekvenser

Ei bedömer att det inte finns någon negativ påverkan på miljön, naturen eller människors välbefinnande om förslagen genomförs.

7.20 Sociala konsekvenser

Ei bedömer att förslagen inte direkt påverkar människors hälsa, levnadsförhållanden, arbetsmarknad och bostadsförhållanden.

7.21 Rättsliga förutsättningar

Överensstämmelse med EU-regler

Förslagen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Ei anser att Sverige inte går utöver kraven i EU-reglerna.

7.22 Uppföljning och utvärdering

Fem år efter att de föreslagna ändringarna trätt i kraft ska Ei utvärdera om de önskvärda konsekvenserna uppnåtts eller andra negativa konsekvenser uppstått.

Ei ska även utvärdera hur de föreslagna bestämmelserna tillämpas och om förslagen uppfyller kraven i Remit. Ei ska vid behov föreslå ändringar.

Konsekvensutredningen ska användas som utgångspunkt för utvärderingen.

7.23 Ikraftträdande och informationsinsatser

Samtliga förslag föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. I samband med det upphävs lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter och förordningen (2014:1059) om vissa avgifter för registrering och tillsyn över handeln på grossistenergimarknaden.

Kraven i Remit som inte än är kompletterade i svensk lag trädde i kraft den 7 maj 2024. Med tanke på lagstiftningsprocessen är det inte realistiskt att sätta ett tidigare ikraftträdandedatum för någon bestämmelse än den 1 januari 2026. Det finns heller inga skäl att ha olika tidpunkter för ikraftträdande av bestämmelserna. Förslaget är därför att samtliga föreslagna bestämmelser träder i kraft den 1 januari 2026.

Information om ikraftträdande av kompletterandelagen och avgiftsförordningen kommer publiceras på Ei:s webbplats. Ei kommer genomföra lämpliga informationsinsatser.

7.24 Samråd

Ta tillvara på kunskap från nationella myndigheter

Ei ska inom ramen för regeringsuppdraget inhämta kunskap från berörda marknadsaktörer i Sverige och ta vara på de kunskaper som finns hos Ekobrottsmyndigheten och Finansinspektionen. Utöver detta har Ei valt att även ta vara på den kunskap som finns hos Spelinspektionen och Kronofogdemyndigheten.

Ei delade ett skriftligt utkast på sanktionsmodellen med Ekobrottsmyndigheten och Finansinspektionen och hade sedan ett möte med respektive myndighet för att diskutera förslaget. Ei delade även ett skriftligt utkast på sanktionsmodellen med Spelinspektionen, med tillhörande frågor om den sanktionsmodell de tillämpar och fick skriftliga svar.

Till Kronofogdemyndigheten delades ett utkast på författningsförslaget till den nya kompletterande lagen. Kronofogdemyndigheten inkom med ett skriftligt svar med förslag på lämpliga ändringar.

Dialog med nordiska myndigheter

Enligt uppdraget ska Ei även föra dialog med lämpliga nordiska myndigheter. I det avseendet har Ei valt energitillsynsmyndigheterna i Danmark, Finland och Norge.

Ei delade ett skriftligt utkast på sanktionsmodellen till den finska, danska och norska energitillsynsmyndigheten med tillhörande frågor om respektive lands sanktionsmodell. Två av tre nordiska energitillsynsmyndigheter inkom med svar.

Inhämta kunskap från relevanta marknadsaktörer i Sverige

Enligt uppdraget ska Ei inhämta kunskap från berörda marknadsaktörer i Sverige.

Ei anordnade ett digitalt seminarium där Ei presenterade den nya sanktionsmodellen och den nya avgiftsmodellen. Det var möjligt att inkomma med kommentarer, frågor och feedback under seminariet och en tid efter.

Övrigt

Ei har vid uppdragets genomförande även särskilt inhämtat synpunkter från personer som yrkesmässigt utför eller arrangerar transaktioner som är relevanta för de svenska grossistmarknaderna för energi.

Ei delade ett skriftligt utkast på sanktionsmodellen till Nord Pool Spot, Epex Spot och Affärsverket svenska kraftnät med tillhörande frågor. Samtliga inkom med svar och synpunkter.

7.25 Kontaktpersoner

Registrator, registrator@ei.se, 016-16 27 07

8 Författningskommentarer

8.1 Förslag till lag (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi, i denna lag benämnd förordning (EU) nr 1227/2011.

Termer och uttryck i lagen har samma betydelse som i förordning (EU) nr 1227/2011.

Med Acer avses den byrå som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 1-2 §§ i lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter (prop. 2012/13:122 s. 18). Hittillsvarande upplysning om de förbud och skyldigheter som finns i förordning (EU) nr 1227/2011, utgår.

I paragrafens *första stycke* anges den EU-rättsakt som lagen kompletterar och som i lagen benämns förordning (EU) nr 1227/2011. Enligt *andra stycket* gäller de termer och uttryck som finns i förordning (EU) nr 1227/2011 vid tillämpningen av lagen. I *tredje stycket* anges att byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter benämns Acer i lagen.

Hänvisningen till förordning (EU) nr 1227/2011 är utformad på så sätt att den avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, så kallad dynamisk hänvisning.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

2 §

Tillsynsmyndighet är den myndighet som regeringen har utsett enligt 1 kap. 5 § ellagen (1997:857).

Paragrafen motsvarar 12 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter. Paragrafen innehåller en upplysning om den myndighet som regeringen bestämmer ska vara nätmyndighet enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, vilket följer av 1 kap. 5 § ellagen (1997:857). Av 4 § förordning (2022:585) om elnätsverksamhet följer att Ei är nätmyndighet.

3 §

För att finansiera tillsynsmyndighetens uppgifter enligt denna lag ska marknadsaktörer som är registrerade hos tillsynsmyndigheten enligt artikel 9 i förordning (EU) nr 1227/2011 betala avgifter.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana avgifter.

Paragrafen motsvarar delvis 19 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter (prop. 2012/13:122 s. 32 f.). Paragrafen föreskriver i *första stycket* en skyldighet för marknadsaktörer att betala avgifter för att finansiera tillsynsmyndighetens uppgifter. I *andra stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådana avgifter.

Överväganden finns i avsnitt 6.

2 kap. Vissa skyldigheter som följer förordning (EU) nr 1227/2011

Förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan

1 §

Förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan i artiklarna 3 och 5 i förordning (EU) nr 1227/2011 gäller även för en fysisk person som, för en juridisk persons räkning, beslutar om genomförandet av sådana åtgärder som är förbjudna.

Paragrafen, som inte har någon tidigare motsvarighet, införs till följd av artiklarna 2.1 och 3.5 i förordning (EU) nr 1227/2011 och reglerar hur förbudet mot insiderhandel och förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan ska tillämpas när det gäller ageranden som skett för en juridisk persons räkning. Den har utformats med 2 kap. 1 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild. Övervägandena finns i avsnitt 5.8.

Förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan i förordning (EU) nr 1227/2011 riktar sig mot var och en. I förbudet mot insiderhandel anges att när det rör sig om en juridisk person är reglerna även tillämpliga på de fysiska personer som deltar i beslutet att genomföra förvärvet eller avyttringen eller återkallelsen eller ändringen av en order för den juridiska personens räkning (artikel 3.5). På motsvarande sätt anges i definitionen av otillbörlig marknadspåverkan att när det rör sig om en juridisk person ska reglerna också tillämpas på de fysiska personer som deltar i beslutet att utföra verksamhet för den berörda juridiska personens räkning (artikel 2.1). I paragrafen klargörs därför att förbuden mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan även gäller för en fysisk person som, för en juridisk persons räkning, beslutar om genomförandet av sådana åtgärder som är förbjudna. Administrativa sanktioner kan därmed, på samma sätt som straffrättsliga sanktioner, påföras en fysisk person. Det innebär att om en fysisk person uppfyller de rekvisit som anges i definitionerna av insiderhandel respektive otillbörlig marknadspåverkan, kan denne, såväl som den juridiska personen, bli föremål för sanktioner.

Anmälningar till tillsynsmyndighetens register

2 §

Tillsynsmyndigheten ska föra ett register över marknadsaktörer som ingår transaktioner enligt artikel 8.1 i förordning (EU) nr 1227/2011.

Uppgifter som har lämnats av marknadsaktörer som inte längre omfattas av anmälningsskyldighet får tas bort ur registret.

Paragrafen, som inte har någon tidigare motsvarighet, införs till följd av den nationella tillsynsmyndighetens skyldigheter enligt artikel 9.2 i förordning (EU) nr 1227/2011. Bestämmelsen i 9.2 i förordning (EU) nr 1227/2011 är inte ny, men den behandlas inte i hittillsvarande lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter och bestämmelsen eller dess förarbeten (prop. 2012/13:122). Bestämmelsen har utformats delvis efter förebild av 2 kap. 3 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning. Den innehåller bestämmelser om det register som Ei ska föra.

Av första stycket framgår Ei:s skyldighet att föra ett register över marknadsaktörer som utför transaktioner som ska rapporteras till Acer. Marknadsaktörerna ska registrera sig hos den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där de är etablerade eller bosatta. Det gäller till exempel producenter, elhandlare och stora förbrukare. De marknadsaktörer som avses i artikel 9.1 i förordning (EU) nr 1227/2011 ska överlämna registreringsblanketten till de nationella

tillsynsmyndigheterna innan de ingår en transaktion som måste rapporteras till Acer enligt artikel 8.1.

Enligt *andra stycket* kan Ei avregistrera marknadsaktörer som inte längre ska vara registrerade.

Rapportering av misstänkta överträdelser

3 §

Den som har rapporterat enligt artikel 15 i förordning (EU) nr 1227/2011 får inte obehörigen röja för den som rapporteringen avser eller för någon utomstående att rapportering har skett.

Den som har lämnat en sådan rapport får inte hållas ansvarig för att ha brutit mot någon tystnadsplikt, om den som rapporterat hade anledning att räkna med att rapportering borde ske.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 8 och 9 §§ lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter (prop. 2012/13:122 s. 24 f. och 49). Den innehåller bestämmelser om tystnadsplikt (meddelandeförbud) i samband med rapportering enligt artikel 15 i förordning (EU) nr 1227/2011.

Övervägandena finns i avsnitt 5.13.

Till skillnad från hittillsvarande bestämmelse i lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter görs tillägget att det är ett *obehörigt* röjande som är förbjudet. Det är i princip alltid fråga om ett obehörigt röjande att berätta för den som ligger bakom transaktionen att rapportering har skett. Ett behörigt röjande kan ske bland annat till företagets eller personens rådgivare, exempelvis en advokat, där det inte finns någon risk för att uppgiften kommer den rapporterade till del. Syftet med förbudet är att den som antas har begått överträdelser inte ska bli varnad och sopa igen spåren efter sig.

Den som överträder meddelandeförbudet kan dömas till straff för brott mottystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Hittillsvarande straffbestämmelse i 10 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter kan därför utgå. Det är även lämpligt att bestämmelsen ändras så att den motsvarar lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

4 §

Den som, utan att det finns en sådan rapporteringsskyldighet som avses 3 §, har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten om en misstänkt överträdelse av förordning (EU) nr 1227/2011 får inte göras ansvarig för att ha åsidosatt någon

tystnadsplikt, om anmälaren hade anledning att anta att en överträdelse hade skett. Detta gäller inte om anmälaren därigenom gör sig skyldig till brott.

Paragrafen, som inte har någon tidigare motsvarighet, införs till följd av bestämmelsen i 3 §. Den innehåller bestämmelser om åsidosättandet av tystnadsplikter i samband med en anmälan till Ei om en misstänkt överträdelse av förordning (EU) nr 1227/2011. Bestämmelsen har utformats med 2 kap. 11 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

Den som har gjort en anmälan till Ei om en misstänkt överträdelse av förordning (EU) nr 1227/2011 får som utgångspunkt inte göras ansvarig för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt. Med tystnadsplikt avses alla typer av restriktioner som gäller för möjligheten att lämna uppgifter, vare sig de finns i avtal, praxis - exempelvis den arbetsrättsliga så kallade lojalitetsplikten - eller lag - exempelvis offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Med begreppet att "inte göras ansvarig" avses alla typer av ansvar, till exempel skadestånds- eller arbetsrättsligt ansvar. För att ansvarsfrihet ska gälla krävs att anmälaren hade anledning att anta att en överträdelse skett (jfr 3 §). Det innebär att det krävs att det finns någon faktisk omständighet som kan konstateras objektivt, dvs. det bör inte vara fråga om enbart ett påstående från anmälarens sida.

Intresset av att misstänkta överträdelser kommer fram väger i allmänhet tyngre än intresset av att upprätthålla en tystnadsplikt. Det finns dock situationer där det intresse som ligger bakom tystnadsplikten väger tyngre. Därför anges i andra meningen att rätten att åsidosätta en tystnadsplikt inte gäller om anmälan innebär att anmälaren gör sig skyldig till brott. Det innebär exempelvis att källskyddet enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen inte kan åsidosättas med stöd av bestämmelsen (se straffbestämmelserna i 3 kap. 5 § tryckfrihetsförordningen och 2 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen). Brott mot lagstadgade tystnadsplikter är i många fall straffbelagda genom 20 kap. 3 § brottsbalken. Den i detta sammanhang mest relevanta tystnadsplikt som är straffbelagd genom nämnda bestämmelse är tystnadsplikten för advokater (8 kap. 4 § rättegångsbalken).

3 kap. Tillsyn och utredning

Tillsynsmyndighetens uppgifter

1 §

Tillsynsmyndigheten fullgör de uppgifter som ankommer på den nationella

tillsynsmyndigheten enligt förordning (EU) nr 1227/2011 och övervakar att

1. förordningen, delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen följs, och
2. denna lag och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen följs.

Paragrafen motsvarar hittillsvarande 13 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter (prop. 2012/13:22 s. 26-30).

Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

Bestämmelsen behandlar Ei:s uppgifter. I *punkt 1* upplyses om att Ei fullgör de uppgifter som ankommer på den nationella tillsynsmyndigheten enligt EU-förordningen och övervakar att förordningen, delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen följs. Detta innebär att myndigheten övervakar att marknadsaktörerna iakttar förbuden mot insiderhandel i artikel 3 och förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan i artikel 5 samt i övrigt ser till att marknadsaktörerna fullgör sina skyldigheter enligt förordningen. I *punkt 2* föreskrivs att myndigheten vidare har att se till att lagens bestämmelser om skyldighet att bland annat betala avgifter enligt de föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen följs.

Föreläggande om att lämna uppgifter

2 §

För att fullgöra sina uppgifter enligt 1 § får tillsynsmyndigheten förelägga ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat.

Ett föreläggande får inte avse en handling vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet och som innehas av advokaten eller biträdet eller den till förmån för vilken tystnadsplikten gäller.

Ett föreläggande gäller omedelbart, om något annat inte bestäms. Föreläggandet får förenas med vite.

Paragrafen motsvarar i huvudsak hittillsvarande 15 § första stycket 1, andra och tredje styckena lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter. Den införs till följd av artikel 13.2 första stycket a i förordning (EU) nr 1227/2011. Paragrafen reglerar Ei:s befogenhet att begära uppgifter. Bestämmelser om förhör finns i 3 kap. 2 §.

Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

Paragrafen innehåller bestämmelser om Ei:s utredningsbefogenheter. Med företag i *första stycket* avses såväl fysiska som juridiska personer som driver ekonomisk verksamhet. Uttrycket någon annan är avsett att omfatta fysiska och juridiska personer som inte driver sådan verksamhet. Här kan det exempelvis vara fråga om myndigheter eller andra organisationer och anställda hos ett företag (prop. 2012/13:122 s. 51) Syftet med bestämmelsen är att ge tillsynsmyndigheten där det kan motiveras rätten att få tillgång till varje dokument i vilken form som helst och få en kopia av det och rätten att få begära uppgifter av vem som helst (artikel 13.2 a i förordning (EU) nr 1227/2011).

I *andra stycket* klargörs att ett föreläggande inte får avse en handling vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet och som innehas av advokaten eller biträdet eller den till förmån för vilken tystnadsplikten gäller. Bestämmelsen har sin motsvarighet på konkurrensrättens område, se 5 kap. 11 § konkurrenslagen (2008:579).

Ett föreläggande gäller, enligt *tredje stycket*, som huvudregel omedelbart. Ei kan dock bestämma att föreläggandet ska börja gälla först vid en senare tidpunkt. Av *andra mening* framgår att föreläggandet får förenas med vite. Bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Bestämmelsen är också tillämplig då tillsynsmyndigheten bistår Acer i dess utredningar (se 11 §).

Föreläggande om att inställa sig till förhör

3 §

För att fullgöra sina uppgifter enligt 1 § får tillsynsmyndigheten förelägga den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig för förhör på tid och plats som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Ett föreläggande gäller omedelbart, om något annat inte bestäms. Föreläggandet får förenas med vite.

Paragrafen motsvarar delvis 15 § första stycket 2 och tredje stycket lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter. Den införs till följd av artikel 13.2 b i förordning (EU) nr 1227/2011 och reglerar Ei:s befogenhet att hålla förhör.

Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

Enligt *första stycket* kan Ei kräva att en person som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig för förhör på tid och plats som myndigheten bestämmer.

Ett föreläggande gäller, enligt *andra stycket*, som huvudregel omedelbart. Ei kan dock bestämma att föreläggandet ska börja gälla först vid en senare tidpunkt. Av *andra mening* framgår att föreläggandet får förenas med vite. Bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Platsundersökning

4 §

Om det är nödvändigt för att tillsynsmyndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt 1 § får den genomföra en undersökning i en fysisk eller juridisk persons verksamhetslokaler.

Paragrafen motsvarar delvis 16 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter, med den ändringen att Ei får genomföra en platsundersökning hos en fysisk eller juridisk person. Den införs till följd av artikel 13.2 c) i förordning (EU) nr 1227/2011 och reglerar platsundersökningar som sker frivilligt efter överenskommelse med de personer som omfattas av utredningen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

Om verksamhet bedrivs i en privatbostad, kan undersökning genomföras där (jfr författningskommentaren till 4 kap. 1 §). Som regel torde det främst vara fråga om att ta del av handlingar och studera rutiner på plats. I samband med undersökningen kan Ei förelägga den som undersökningen genomförs hos att till exempel tillhandahålla handlingar, med stöd av 1 §.

Bestämmelsen är också tillämplig då Ei bistår Acer i dess utredningar (se 11 §).

Föreläggande

5 §

För att fullgöra sina uppgifter enligt 1 § får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden som behövs.

Ett föreläggande enligt första stycket gäller omedelbart, om något annat inte bestäms. Föreläggandet får förenas med vite.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 18 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter (prop. 2012/13:122 s. 34-36). Den ger Ei en generell rätt att ingripa mot den som inte följer bestämmelser i förordningen, delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen och se till att överträdelserna upphör.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Enligt *första stycket* kan Ei förelägga marknadsaktören att fullgöra någon skyldighet i förordningen, till exempel att offentliggöra insiderinformation enligt artikel 4, att tillhandahålla uppgifter enligt artikel 8 eller att registrera sig enligt artikel 9 (prop. 2012/13:122 s. 52). Möjligheten att meddela tillfälliga förbudsföreläggande regleras i 6 §.

Ett föreläggande gäller, enligt *andra stycket*, som huvudregel omedelbart. Ei kan dock bestämma att föreläggandet ska börja gälla först vid en senare tidpunkt. Av andra meningen framgår att ett föreläggande får förenas med vite. Bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Föreläggande om att tillfälligt upphöra med ett visst förfarande

6 §

Om det är sannolikt att någon har överträtt förordning (EU) nr 1227/2011, delegerade akter och genomförandeakter som antagits på grundval av förordningen och enligt denna lag, får tillsynsmyndigheten förelägga den personen att upphöra med ett visst förfarande eller en viss verksamhet.

Ett föreläggande enligt första stycket gäller till dess att överträdelsen slutligt har prövats. Beslutet får dock gälla i högst sex månader.

Föreläggandet får förenas med vite.

Paragrafen motsvarar delvis 18 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter. I förarbetena (prop. 2012/13:122 s. 35) anges att den hittillsvarande bestämmelsen kunde omfatta ett förbudsföreläggande. Paragrafen anger uttryckligen att det är ett förbudsföreläggande som åsyftas och den införs till följd av artikel 13.2 e) i förordning (EU) nr 1227/2011. Den har utformats med 3 kap. 3 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Paragrafen innehåller bestämmelser om interimistiska förelägganden om att upphöra med ett visst förfarande eller viss verksamhet. Ett föreläggande enligt *första stycket* kan till exempel avse att någon ska sluta handla på visst sätt eller sluta sprida vilseledande information. Ett föreläggande får beslutas om det är sannolikt att personen i fråga har överträtt förordning (EU) nr 1227/2011.

Ett föreläggande enligt paragrafen kan endast avse ett förbud mot vissa ageranden, dvs. inte positiva ålägganden (jfr 5 §). I likhet med vad som gäller vid övriga tillsyns- och utredningsbefogenheter ska proportionalitetsprincipen beaktas. Det innebär till exempel att föreläggandet ska begränsas till vad som är nödvändigt för att förhindra en fortsatt överträdelse. Situationen bör även vara sådan att det är påkallat att förhindra agerandet, dvs. att en slutlig prövning inte bör inväntas.

I *andra stycket* finns bestämmelser om hur länge ett föreläggande gäller. Ett föreläggande upphör att gälla när det har prövats om en överträdelse har skett. En sådan prövning kan ske på flera sätt. Om den överträdelse som har föranlett föreläggandet blir föremål för åtal, upphör föreläggandet att gälla när åklagaren beslutar om ett strafföreläggande eller tingsrätten dömer i målet. Om överträdelsen prövas av Ei, upphör föreläggandet att gälla när myndigheten utfärdar ett sanktionsföreläggande eller meddelar ett slutligt beslut. Ett föreläggande får dock, enligt *andra meningen*, gälla i högst sex månader. Ei bör i föreläggandet ange under hur lång tid föreläggandet ska gälla. Ei kan när som helst ompröva beslutet om föreläggande om det till exempel kommer fram nya omständigheter som gör att det inte längre är sannolikt att agerandet strider mot förordning (EU) nr 1227/2011.

Av *tredje stycket* framgår att ett föreläggande får förenas med vite. Bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Befogenhet enligt andra lagar

7 §

I 9 kap. 33 § första stycket 1 m lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om rätt för tillsynsmyndigheten att få ut uppgifter från den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

Paragrafen, som inte har någon tidigare motsvarighet, är en upplysningsbestämmelse som hänvisar till en bestämmelse i lagen om elektronisk kommunikation, som införs till följd av artikel 13.2 d) i förordning (EU) nr 1227/2011. Den har utformats med 3 kap. 11 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

I förarbetena till lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter ansågs kraven i förordning (EU) nr 1227/2011 uppfylla trots att Ei:s möjligheter att få ta del av tele- och datatrafik var begränsad i nationell rätt med anledning av tystnadsplikten i 6 kap. 20 § lagen om elektronisk

kommunikation (prop. 2012/13:122 s. 29). Men med anledning av Ei:s utökade utredningsansvar behöver Ei kunna få ta del även av all nödvändig elektronisk kommunikation för att på ett effektivt sätt kunna utreda överträdelser av förordning (EU) nr 1227/2011.

Anmälan om brott

8 §

Tillsynsmyndigheten ska anmäla till åklagare när det finns anledning att anta att en överträdelse av förbudet i 2 kap. 3 § eller ett brott enligt 7 kap. 1 §, 2 § eller 3 § har begåtts.

Paragrafen motsvarar delvis 14 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter, med ändringen att kravet på att anmäla överträdelser av rapporteringsskyldigheten i artikel 15 i förordning (EU) nr 1227/2011 utgår.

Överväganden finns i avsnitt 5.6.

Ei är skyldig att anmäla till åklagare när det finns anledning att anta att insiderbrott, obehörigt röjande av insiderinformation eller otillbörlig marknadspåverkan enligt 7 kap. 1–3 §§ begåtts. Av 7 kap. 1–3 §§ framgår att det endast är brott som är begångna med uppsåt och som inte är ringa som är faller inom ramen för Ei:s anmälningskyldighet.

Ei ska också anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta ett brott mot meddelandeförbudet i 2 kap. 3 § har begåtts. Den som bryter mot meddelandeförbudet kan dömas till straff för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Överträdelser av rapporteringsskyldigheten i artikel 15 i förordning (EU) nr 1227/2011 är inte straffbelagda och omfattas inte av Ei:s anmälningskyldighet. Sådana överträdelser kan i stället bli föremål för administrativa sanktioner enligt 5 kap. 2 §.

Myndighetssamarbete

9 §

Tillsynsmyndigheten och åklagare ska samarbeta för att underlätta utredningar om brott enligt 7 kap. 1–3 §§ och överträdelser som anges i 5 kap. 1 § i denna lag.

Paragrafen, som inte har någon tidigare motsvarighet, reglerar samarbete mellan berörda myndigheter. Den har utformats med 14 § lagen (2016:1306) med

kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.4.

I bestämmelsen anges en allmän skyldighet för Ei och åklagare att samarbeta när det gäller marknadsmissbruksbrott och utredningar avseende överträdelser som anges i 5 kap. 1 §. Samarbetet mellan Ei och åklagare bör innebära samråd och utvecklande av arbetsmetoder och samarbetsformer inom ramen för respektive myndighets ansvarsområden. Samarbetsplikten är ömsesidig.

Åklagare får anlita biträde av tillsynsmyndigheten enligt 7 kap. 7 §.

Utredning på begäran av Acer

10 §

Bestämmelserna i 1 och 3 §§ om inspektioner och inhämtande av uppgifter gäller även när tillsynsmyndigheten vidtar sådana åtgärder på begäran av Acer.

Paragrafen, som inte har någon tidigare motsvarighet, införs till följd av artikel 13a.7 i förordning (EU) nr 1227/2011. Den har utformats med 5 kap. 14 § konkurrenslagen (2008:579) som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Enligt artikel 13a.7 i förordning (EU) nr 1227/2011 ska den nationella tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där inspektionen på plats ska utföras, på begäran av byrån, aktivt bistå byråns tjänstemän och personer som byrån bemyndigat eller utsett.

Acer har även befogenhet att få tillgång till uppgifter i enlighet med artikel 13b och den nationella tillsynsmyndigheten har en skyldighet att bistå Acer även i dessa fall, om Acer begär assistans.

4 kap. Undersökningar efter beslut av domstol

Förutsättningar för beslut om undersökning

1 §

Stockholms tingsrätt får på ansökan av tillsynsmyndigheten besluta att myndigheten får genomföra en undersökning i en fysisk eller juridisk persons verksamhetslokaler för att utreda om personen har överträtt något av förbuden i

artikel 3 eller 5 i förordning (EU) nr 1227/2011. Detsamma gäller en ansökan av Acer att göra en undersökning på plats i Sverige.

En ansökan enligt första stycket får bifallas, om

1. det finns anledning att anta att en överträdelse har skett,
2. den som undersökningen avser inte rättar sig efter ett föreläggande enligt 3 kap. 2 § eller det annars finns risk för att bevis undanhålls eller förvanskas, och
3. vikten av att åtgärden vidtas är tillräckligt stor för att uppväga det intrång eller annat men som åtgärden innebär för den som drabbas av åtgärden.

Paragrafen, liksom övriga paragrafer i kapitlet, har inte någon tidigare motsvarighet och reglerar förutsättningarna för en tvingande platsundersökning. Den införs till följd av artikel 13a i förordning (EU) nr 1227/2011. Paragrafen är utformad med 4 kap. 1 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 5 kap. 3 § konkurrenslagen (2008:579) som förebilder (jfr prop. 2016/17:22 s. 147-161 och 2007/08:135 s. prop. 1992/93:56 s. 53).

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Enligt artikel 13a.3 i förordning (EU) nr 1227/2011 ska Acer ha rätt att få tillträde till fysiska och juridiska personers lokaler. Acer ska även kunna granska räkenskaper och annan dokumentation som avser verksamheten, oavsett i vilken form de förvaras, göra eller erhålla alla former av kopior av eller utdrag ur sådana räkenskaper eller dokumentation och försegla affärslokaler, så länge och i den omfattning det är nödvändigt för själva inspektionen på plats. Om det föreligger en rimlig misstanke om att affärshandlingar förvaras i privata utrymmen som tillhör personer i ledande ställning eller andra anställda i företag som berörs av en utredning, får inspektion på plats även ske i sådana utrymmen (artikel 13a.4).

För att Ei effektivt ska kunna utreda överträdelser av förordning (EU) nr 1227/2011 behöver myndigheten ha motsvarande befogenheter. Ei ska också kunna bistå Acer vid Acers inspektioner på plats. Av artikel 13a.9 följer att om nationell rätt kräver det ska Acer kunna ansöka om ett tillstånd till undersökningar på plats.

Av *första stycket* i paragrafen följer att en undersökning enligt detta kapitel endast får genomföras för att utreda en överträdelse av förbudet mot insiderhandel eller förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan. En sådan undersökning får således inte genomföras för att utreda några andra överträdelser.

En undersökning kan avse en fysisk eller en juridisk person. Den får dock endast avse verksamhetslokaler (jfr författningskommentaren till 3 kap. 3 §), vilket innebär att en lokal som enbart används som privatbostad inte får undersökas. För att en bostad ska kunna anses vara en verksamhetslokal krävs det att bostaden är den plats från vilken verksamheten i fråga huvudsakligen bedrivs. Att så är fallet kan till exempel framgå genom att verksamheten är registrerad på samma adress som privatbostaden. Lokalens karaktär har betydelse för den proportionalitetsbedömning som domstolen ska göra enligt punkten 3. I 5 § första stycket 4 finns en närmare uppräknig av vilken typ av utrymmen som kan bli föremål för undersökning.

I *andra stycket* anges förutsättningarna för att en ansökan ska få bifallas.

Enligt *punkten 1* krävs att det finns anledning att anta att en överträdelse har skett. Det innebär att Ei inte får ägna sig åt s.k. fishing expeditions, där myndigheten utan misstankar om överträdelse går igenom handlingar för att se om man hittar något av intresse.

Enligt *punkten 2* är det, om övriga förutsättningar är uppfyllda, tillräckligt för ett beslut att personen inte har följt ett föreläggande om att frivilligt lämna uppgifter till Ei. Något villkor om att Ei måste förelägga en person om att denna ska inkomma med uppgifter ska inte ställas upp, eftersom ett beslut om undersökning kan meddelas även om uppgifter inte tidigare har begärts, om det finns risk att bevis undanhålls eller förvanskas.

Punkten 3 ger uttryck för den s.k. proportionalitetsprincipen, efter förebild från 27 kap. 1 § tredje stycket och 28 kap. 3a § rättegångsbalken. Med "den som drabbas av åtgärden" avses den som undersökningen genomförs hos eller tredje man, dvs. annan än den som är föremål för utredningen.

Stockholms tingsrätt är behörig domstol, eftersom domstolen enligt 5 kap. 20 § ska pröva en talan om sanktioner för överträdelse av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation eller otillbörlig marknadspåverkan om ett sanktionsföreläggande inte godkänns.

Av 6 kap. 5 § följer att ärenden om undersökningar enligt denna bestämmelse ska handläggas enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

2 §

Ett beslut enligt 1 § får avse även annan fysisk eller juridisk person än den som är föremål för utredning, om

- 1. det som föreskrivs i 1 § 1 och 3 är uppfyllt,**
- 2. det finns särskild anledning att anta att bevis finns hos personen, och**
- 3. personen inte rättar sig efter ett föreläggande enligt 3 kap. 1 § eller det annars finns risk för att bevis undanhålls eller förvanskas.**

Paragrafen reglerar förutsättningarna för att genomföra en undersökning enligt 1 § hos någon annan än den som är föremål för en utredning (s.k. tredje man). Paragrafen är utformad med 4 kap. 2 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 5 kap. 4 § konkurrenslagen (2008:579) som förebilder.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Som framgår av 1 § kan en undersökning ske i en fysisk eller juridisk persons verksamhetslokaler. För ett sådant beslut krävs enligt *punkten 1* att de förutsättningar som anges i 1 § första stycket 1 och 3 är uppfyllda, dvs. det måste finnas anledning att anta att en överträdelse har skett och det måste vara proportionerligt att göra en undersökning. Vidare krävs enligt *punkten 2* att det finns särskild anledning att anta att bevis finns hos tredjemannen. Det innebär att det måste finnas en påtaglig misstanke om att bevis finns där för att domstolen ska bifalla ansökan. Slutligen krävs enligt *punkten 3* att tredjemannen antingen inte har rättat sig efter ett föreläggande enligt 1 § eller att det annars finns risk för att ett bevis undanhålls eller förvanskas (jfr prop. 1992/93:56 s. 109).

Beslutet om undersökning

3 §

Ett beslut om undersökning enligt 1 § får meddelas utan att den som ansökan avser har fått tillfälle att yttra sig, om det kan befaras att undersökningen annars skulle förlora i betydelse.

Beslut enligt första stycket ska skickas endast till tillsynsmyndigheten. När undersökningen börjar ska tillsynsmyndigheten överlämna ett exemplar av beslutet till den som undersökningen ska genomföras hos.

Paragrafen innehåller vissa formella regler om Stockholms tingsrätts handläggning av ärenden om undersökningar. Den är utformad med 4 kap. 3 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 5 kap. 7 § konkurrenslagen (2008:579) som förebilder.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

En bedömning ska göras av hur stor risken är att den person som Ei planerar att genomföra en platsundersökning hos kan komma att förstöra eller undanröja bevis. Normalt bör förutsättningarna alltid vara uppfyllda för att ett beslut om undersökning ska kunna meddelas utan att den ansökan avser får tillfälle att yttra sig, det skulle annars inte vara möjligt att uppnå ändamålet med undersökningen.

4 §

Ett beslut om undersökning enligt 1 § ska innehålla uppgifter om

1. föremålet för och syftet med undersökningen,
2. tidpunkten när undersökningen ska börja,
3. tillsynsmyndighetens befogenheter enligt 5 § första stycket och 6 §, och
4. uppgift om möjligheten enligt 9 och 10 §§ att undanta uppgifter och handlingar från undersökning.

Beslutet gäller omedelbart, om rätten inte bestämmer något annat.

Paragrafen reglerar vad ett beslut om undersökning enligt 1 § ska innehålla. Den är utformad med 4 kap. 4 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 5 kap. 8 § konkurrenslagen (2008:579) som förebilder.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Utöver det som anges i *första stycket* gäller bestämmelserna i lagen (1996:242) om domstolsärenden om vad ett beslut ska innehålla.

Av *andra stycket* följer att huvudregeln är att beslutet gäller omedelbart. Om tingsrättens beslut överklagas, har hovrätten möjlighet att bestämma något annat.

Tillsynsmyndighetens befogenheter vid en undersökning

5 §

När tillsynsmyndigheten genomför en undersökning enligt 1 § har myndigheten rätt att

1. granska bokföring och andra affärshandlingar,
2. ta kopior av eller göra utdrag ur bokföring och affärshandlingar,
3. begära muntliga förklaringar direkt på platsen, och
4. få tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra utrymmen som disponeras eller kan antas disponeras i verksamheten.

I fråga om elektroniskt lagrad information får åtgärderna i första stycket 1 och 2 genomföras hos tillsynsmyndigheten, om den som undersökningen genomförs hos samtycker till att informationen flyttas till tillsynsmyndighetens lokaler. Denne har rätt att följa de åtgärder som tillsynsmyndigheten vidtar.

Paragrafen reglerar Ei:s befogenheter vid en undersökning enligt 1 §. Den är utformad med 4 kap. 5 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 5 kap. 6 § konkurrenslagen (2008:579) som förebilder.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Begreppet handling i *första stycket* har samma innebörd som i 2 kap. tryckfrihetsförordningen, dvs. framställning i skrift eller bild och upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas bara med tekniska hjälpmedel (2 kap. 3 § första och andra styckena tryckfrihetsförordningen).

Ei:s åtgärder enligt paragrafen får inte avse sådana handlingar som avses i 9 §.

Andra stycket första meningen innebär att åtgärderna i första stycket 1 och 2 får genomföras hos Ei, om den som undersökningen genomförs hos samtycker till att informationen flyttas till myndighetens lokaler. Med uttrycket elektroniskt lagrad information avses sådan information som myndigheten vid undersökningen kopierat eller speglat till särskilda lagringsmedia från till exempel hårddiskar, dataservrar eller USB-minnen. Samtycket omfattar förflyttning av informationen till Ei. Samtycket kan avse samtliga eller endast några av de lagringsmedia som skapats vid undersökningen. Det är viktigt att Ei inhämtar samtycket från den som är behörig att företräda den som undersökningen genomförs hos (enligt 1 och 2 §§), att detta dokumenteras och att den som lämnar samtycket är införstådd med vad det innebär. Om samtycke inte ges utförs åtgärderna i den juridiska eller fysiska personens verksamhetslokaler (jfr prop. 2020/21:51 s. 221-223).

Enligt *andra stycket andra meningen* har den som undersökningen genomförs hos rätt att följa de åtgärder som Ei vidtar. Det innebär att den personen eller dennes företrädare har rätt att komma till Ei och bevaka granskningen av handlingarna och ta del av de kopior eller utdrag som omfattas av myndighetens befogenheter enligt tingsrättens beslut om undersökning. Den som är föremål för utredningen ska ha möjlighet att i realtid följa vilken elektroniskt lagrad information Ei tar del av då denna tagits till myndighetens lokaler. Rätten att följa Ei:s åtgärder innebär inte att till exempel personen eller dennes företrädare kan blockera undersökningen genom att inte komma till myndighetens lokaler när åtgärderna ska vidtas (jfr prop. 2014/15:96 s. 16).

Rätt att tillkalla juridiskt biträde

6 §

Den som tillsynsmyndigheten ska genomföra en undersökning hos enligt 1 § har rätt att tillkalla ett juridiskt biträde.

I avvaktan på att ett sådant biträde inställer sig får tillsynsmyndigheten inte påbörja undersökningen. Detta gäller dock inte, om

- 1. undersökningen härigenom onödigt fördröjs, eller**
- 2. undersökningen har beslutats enligt 3 § första stycket.**

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för den som är föremål för en undersökning att tillkalla ett juridiskt biträde. Den är utformad med 4 kap. 7 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 5 kap. 9 § konkurrenslagen (2008:579) som förebilder.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Första stycket innebär att den som undersökningen ska genomföras hos har rätt att ha ett biträde närvarande vid undersökningen.

Huvudregeln är, enligt *andra stycket*, att undersökningen inte får börja innan biträdet har inställt sig. Skulle undersökningen bli onödigt fördröjd genom att man inväntar biträdet, kan dock undersökningen börja utan att biträdet är närvarande. En rimlig tid att avvakta för att bereda ett juridiskt biträde möjlighet att inställa sig skulle som normalregel kunna vara omkring en timme (jfr prop. 1992/93:56 s. 110). En bedömning måste dock göras i varje enskilt fall.

Handräckning av Kronofogdemyndigheten

7 §

Tillsynsmyndigheten får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra de åtgärder som avses i 5 § första stycket 1, 2 och 4 eller 6 §.

Vid handräckning gäller bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande.

Kronofogdemyndigheten ska dock inte underrätta den som undersökningen ska genomföras hos innan verkställighet sker.

Paragrafen innehåller bestämmelser om Kronofogdemyndighetens biträde i samband med verkställighet av ett beslut om undersökning. Paragrafen är utformad med 4 kap. 8 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 5 kap. 10 § konkurrenslagen (2008:579) som förebilder.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Av *första stycket* följer att handräckning får begäras om det är nödvändigt för att Ei ska kunna verkställa tingsrättens beslut. Bestämmelserna som avses i *andra*

stycket finns i 2 kap. och 16 kap. 11-12a § och 2 kap. 17 § utsökningsbalken. Kronofogdemyndigheten får i sin tur begära biträde av polismyndighet för att genomföra de åtgärder som avses i första stycket. Det följer av 3 kap. 3 § utsökningsförordningen (1981:981).

Undantag av handlingar från undersökning

8 §

Åtgärder enligt 5 § får inte avse

- 1. en handling som inte får tas i beslag enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken, eller**
- 2. en handling som inte omfattas av beslutet om undersökning enligt 1 §.**

Paragrafen innehåller begränsningar i Ei:s rätt att granska, kopiera och ta hand om handlingar. Paragrafen är utformad med 4 kap. 9 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning och 47 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244) som förebilder (jfr prop. 2010/11:165 s. 922).

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Punkten 1 innebär att en handling som omfattas av beslagsförbudet i 27 kap. 2 § rättegångsbalken ska undantas när Ei vidtar åtgärder enligt 5 eller 6 §. Det gäller bland annat handlingar som kan antas innehålla uppgifter som omfattas av tystnadsplikt. Med handling avses framställning i skrift eller bild och upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas bara med tekniska hjälpmedel (jfr 2 kap. 3 § första och andra styckena tryckfrihetsförordningen).

Av *punkten 2* följer att sådana åtgärder som Ei vidtar enligt 5 § inte får avse en handling som inte omfattas av tingsrättens beslut enligt 1 §. Handlingarna måste således röra den misstänkta överträdelse som beslutet om undersökning gäller.

Den som är föremål för undersökning kan enligt 10 § begära rättens prövning av om en handling ska omfattas av undersökningen.

5 kap. Ingripanden och tvångsmedel

Marknadsmissbruk

1 §

Tillsynsmyndigheten ska ingripa mot den som har överträtt

- 1. förbudet mot insiderhandel i artikel 3 i förordning (EU) nr 1227/2011, eller**
- 2. förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan i artikel 5 i förordning (EU) nr 1227/2011.**

Paragrafen, liksom övriga paragrafer i kapitlet, har inte någon tidigare motsvarighet. Den införs till följd av artikel 18 i förordning (EU) nr 1227/2011 och innehåller bestämmelser om ingripande till följd av överträdelser av förbudet mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan. Dessa två förbud benämns tillsammans som marknadsmissbruk (se exempelvis artiklarna 13 och 16 i förordning (EU) nr 1227/2011). Paragrafen är utformad med 5 kap. 1 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Av paragrafen följer att Ei ska ingripa mot överträdelser av förbudet mot insiderhandel inklusive obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan i förordning (EU) nr 1227/2011. Ingripande sker på sätt som anges i 3 §.

Det är den som har överträtt förordningens bestämmelser som kan bli föremål för ingripande. Om en överträdelse har skett inom ramen för en juridisk persons verksamhet är det den juridiska personen som har överträtt förordningen. Av 2 kap. 1 § följer dock att en fysisk person som beslutat om åtgärder för en juridisk persons räkning också kan bli föremål för ingripande när det gäller förbudet mot insiderhandel eller förbudet mot otillbörlig marknadspåverkan. Förekomsten av subjektiva rekvisit och bedömningar av dem prövas lämpligen i en straffrättslig process. Det är därför i första hand överträdelser som inte har begåtts med uppsåt, eller som vid en straffrättslig bedömning skulle anses som ringa, som föranleder ingripande av Ei.

Bestämmelsen är även tillämplig efter rekommendation från Acer enligt artikel 13.11 i förordning (EU) nr 1227/2011.

Andra överträdelser

2 §

Tillsynsmyndigheten ska ingripa mot den som har åsidosatt sina skyldigheter enligt förordning (EU) nr 1227/2011, genom att

1. låta bli att uppfylla det som anges om offentliggörande av insiderinformation i artikel 4.1

2. låta bli att meddela den nationella tillsynsmyndigheten om ett försenat offentliggörande av insiderinformation i enlighet med det som anges i artikel 4.2

3. låta bli att uppfylla det som anges om att inrätta effektiva system, riskkontrollåtgärder och arrangemang i enlighet med det som anges i artikel 5a.1

4. låta bli att uppfylla det som anges om att meddela den nationella

myndigheten om i enlighet med det som anges i artikel 5a.2 och 5a.3

5. låta bli att uppfylla rapporteringsskyldigheten i enlighet med det som anges i artikel 7c

6. låta bli att uppfylla rapporteringsskyldigheten i enlighet med det som anges i artikel 8

7. låta bli att uppfylla registreringskyldigheten i enlighet med det som anges i artikel 9

8. låta bli att inrätta och upprätthålla effektiva arrangemang, system och förfaranden i enlighet med det som anges i artikel 15.3

9. låta bli att uppfylla rapporteringsplikten i enlighet med det som anges i artikel 15.1 och 15.4

I paragrafen anges de skyldigheter som fastslås i artiklarna 4, 5a, 7c, 8, 9 och 15 i förordning (EU) nr 1227/2011 och som, vid ett åsidosättande, ska föranleda ett ingripande av Ei. Paragrafen är utformad med 5 kap. 2 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Att artikel 15 i förordningen ingår i uppräknningen av bestämmelser som Ei ska ingripa mot medför en ändring från gällande rätt. Enligt hittillsvarande 14 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter ska Ei anmäla till åklagare när myndigheten har anledning att anta en överträdelse av rapporteringsskyldigheten i artikel 15.1 i förordning (EU) nr 1227/. Denna ordning infördes för att efterlikna motsvarande reglering för Finansinspektionen (prop. 2012/13:122 s. 28). Enligt nuvarande lagstiftning ska Finansinspektionen ingripa mot motsvarande överträdelse av rapporteringsskyldigheten genom administrativa sanktioner (5 kap. 2 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning).

Uppräkningen i 1 § och denna paragraf motsvarar de överträdelser som anges i artikel 13 första stycket i förordning (EU) nr 1227/2011. Artikel 5a i förordningen, som föreskriver skyldigheter för marknadsaktörer som använder sig av algoritmisk handel och ger direkt elektroniskt tillträde till en organiserad marknadsplats, finns dock inte med i uppräknningen i artikel 13. Skyldigheten har införts i förordningen för att minimera de risker som denna handelsteknik medför (skäl 10 i ändringsförordningen (EU) nr 2024/1106). Det är därför viktigt att Ei kan ingripa även mot överträdelser av sådana skyldigheter.

Det är den som har överträtt förordningens bestämmelser som kan bli föremål för ingripande. Om en överträdelse har skett inom ramen för en juridisk persons

verksamhet är det som utgångspunkt den juridiska personen som har överträtt förordningen.

I punkterna hänvisas till artiklar i förordning (EU) nr 1227/2011 i vilka skyldigheterna anges. Bestämmelserna i förordningen preciseras i flera fall i delegerade akter som kommissionen har antagit. Ingripandebefogenheten omfattar även åsidosättanden av de delegerade akterna i dessa fall, jfr 3 kap. 1 §.

Bestämmelsen är även tillämplig efter uppmaning eller rekommendation från Acer enligt artikel 13.11 i förordningen.

Ingripanden

3 §

Ingripande enligt 1 eller 2 § sker genom beslut om

- 1. föreläggande att inom viss tid vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande,**
- 2. varning enligt 4 §,**
- 3. återföring enligt 5 §, eller**
- 4. sanktionsavgift enligt 6, 7 eller 8 §.**

Ett föreläggande enligt första stycket 1 får förenas med vite.

Paragrafen införs till följd av artikel 18 i förordning (EU) nr 1227/2011 och innehåller en sanktionskatalog för de överträdelser som anges i 1 och 2 §§. Paragrafen är utformad med 5 kap. 3 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Första stycket innehåller en uppräknning över de åtgärder och sanktioner som Ei kan besluta om vid ett ingripande enligt 1 eller 2 §. Sanktionerna är inte alternativa utan en kombination av dem kan komma i fråga beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Ei får utifrån förutsättningarna i varje enskilt fall avgöra vilken eller vilka ingripanden som bör komma i fråga. I 14–16 §§ anges omständigheter som ska beaktas vid valet av sanktion.

Möjligheten att ingripa genom ett föreläggande enligt *punkten 1* införs till följd av artikel 18.2 a) förordning (EU) nr 1227/2011 och kan endast användas i de fall då det krävs för att få den som omfattas av en skyldighet att vidta en åtgärd eller att rätta till något. Det handlar alltså om att antingen göra rättelse eller att ombesörja något som behöver göras (jfr prop. 2006/07:115 s. 636). Ett sådant föreläggande ska inte sammanblandas med ett sådant föreläggande (interimistiskt beslut) som kan utfärdas enligt 3 kap. 4 §. Till skillnad från ett interimistiskt beslut kan ett

föreläggande enligt förevarande paragraf även omfatta positiva ålägganden såsom att inrätta effektiva åtgärder och system för att upptäcka marknadsmissbruk enligt artikel 15 i förordning (EU) nr 1227/2011.

Varning enligt *punkten 2* införs till följd av artikel 18 c) i förordning (EU) nr 1227/2011 och kan användas när det inte finns något att åtgärda, men överträdelsen bör sanktioneras. Föreläggande och varning bör inte användas vid samma överträdelse.

När det gäller *punkt 3 (återföring)*, se författningskommentaren till 5 §.

Sanktionsavgifter enligt *punkten 4* införs till följd av artikel 18.2 e) förordning (EU) nr 1227/2011 och kan uppgå till de belopp som anges i 6–9 §§.

Enligt *andra stycket* får ett föreläggande enligt första stycket 1 förenas med vite.

Varning

4 §

För den som har överträtt förordning (EU) nr 1227/2011 i fall som anges i 1 eller 2 § får tillsynsmyndigheten meddela en varning.

Paragrafen införs till följd av artikel 18.2 c) i förordning (EU) nr 1227/2011 och reglerar Ei:s möjlighet att besluta om en varning för den som överträtt förbuden eller skyldigheterna i 1 eller 2 §.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

En varning är en mindre ingripande åtgärd som bör användas för mindre allvarliga överträdelser där det inte är aktuellt att besluta om en sanktionsavgift eller någon annan typ av ingripande. En varning ska som huvudregel vara offentlig, dvs. Ei ska publicera beslutet. Om det bedöms tillräckligt ingripande kan Ei besluta om en varning som inte är offentlig.

Återföring

5 §

Den som har överträtt förordning (EU) nr 1227/2011 i fall som anges i 1 eller 2 § och därigenom gjort en vinst eller undvikit en förlust, ska betala ett belopp som motsvarar vinsten eller den undvikna förlusten, om beloppet kan fastställas (återföring).

Betalningsskyldighet enligt första stycket ska dock inte åläggas någon om det är uppenbart oskäligt.

Beloppet tillfaller staten.

Paragrafen införs till följd av artikel 18.3 b) i förordning (EU) nr 1227/2011 och innehåller bestämmelser om s.k. återföring. Den är utformad med 5 kap. 5 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Återföring kan liknas vid ett förverkande enligt bestämmelserna i 36 kap. 1 och 1 a §§ brottsbalken. Syftet med bestämmelsen är att eliminera vinster eller andra ekonomiska fördelar av det otillåtna agerandet eller underlåtenheten att iaktta en föreskriven skyldighet.

Det ska vara möjligt att bestämma storleken av den uppkomna vinsten eller den undvikna förlusten eller kostnaden. Beträffande undvikna kostnader torde det vara svårt att exakt fastställa omfattningen av en besparing. Kraven bör inte ställas allt för högt, utan en rimlig bedömning av vilka kostnader som ett agerande i enlighet med den skyldighet som har åsidosatts hade inneburit, bör kunna läggas till grund för beräkningen. Det måste vara möjligt att konstatera att fördelen har uppkommit som en följd av regelöverträdelsen, dvs. det finns ett adekvat orsakssamband. Ett återförande av ett belopp motsvarande den fastställda vinsten eller undvikna kostnaden hindrar inte att också till exempel en sanktionsavgift tas ut för överträdelsen (Jfr prop. 2016/17:22 s. 386 f.).

Enligt *andra stycket* ska återföring inte beslutas om det är uppenbart oskäligt. Rekviritet uppenbart oskäligt är detsamma som vid förverkande enligt 36 kap. 1 och 1 a §§ rättegångsbalken.

Enligt *tredje stycket* tillfaller det belopp som återförs staten.

Sanktionsavgift

6 §

För en överträdelse som anges i 1 § den maximala administrativa sanktionsavgiften fastställas till

- 1. för en juridisk person: minst 15 procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå,**
- 2. för en fysisk person: minst ett belopp som per den 7 maj 2024 i svenska kronor motsvarade 5 miljoner euro.**

Den administrativa sanktionsavgiften får inte överstiga 20 procent av den berörda juridiska personens totala årsomsättning det föregående räkenskapsåret.

Om den juridiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna får inte överstiga 20 procent av den berörda fysiska personens årsinkomst det föregående kalenderåret. Om den fysiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen införs till följd av artikel 18.3 e) och 18.4–5 i förordning (EU) nr 1227/2011. Den anger hur sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas i fråga om överträdelser av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan. Paragrafen är utformad med 5 kap. 6 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Paragrafen reglerar sanktionsavgiften för både juridiska och fysiska personer. Sanktionsavgiften ska beräknas utifrån kursvärdet vid dagen för ikraftträdandet av förordningen.

Av förordning (EU) nr 1227/2011 framgår vilka nivåer för en sanktionsavgift en medlemsstat ska förhålla sig till. För respektive överträdelse anges ett minsta maximibelopp, det innebär att en allvarlig överträdelse av till exempel förbudet mot insiderhandel, ska fastställas till en sanktionsavgift om minst 5 miljoner euro för en fysisk person och som minst 15 procent av en juridisk persons totala omsättning för det föregående räkenskapsåret.

I fråga om vilken valutakurs som bör tillämpas vid omräkning mellan euro och svenska kronor när det gäller sanktionsavgiften för fysiska personer enligt kapitaltäckningsdirektivet (se prop. 2014/15:57 s. 46) användes den s.k. mittkursen som dagligen fastställs av Nasdaq Stockholm (Stockholmsbörsen). Det är därför lämpligt att tillämpa mittkursen för omräkning av sanktionsavgiften även enligt Remit. Enligt mittkursen den 7 maj 2024 motsvarade 1 euro 11,681 svenska kronor.

7 §

För en överträdelse som anges i 2 § 1-4, 8 och 9 ska den maximala administrativa

sanktionsavgiften fastställas till **1. för en juridisk person: två procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå,**
2. för en fysisk person: ett belopp som per den 7 maj 2024 i svenska kronor motsvarade 1 miljon euro.

Den administrativa sanktionsavgiften får inte överstiga 20 procent av den berörda juridiska personens totala årsomsättning det föregående räkenskapsåret.

Om den juridiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna får inte överstiga 20 procent av den berörda fysiska personens årsinkomst det föregående kalenderåret. Om den fysiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen införs till följd av artikel 18.3 e) och 18.4-5 i förordning (EU) nr 1227/2011 och reglerar hur sanktionsavgiften fastställs för överträdelser som anges i 2 § 1-4, 8 och 9. Den är utformad med 5 kap. 7 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Sanktionsavgiften ska beräknas utifrån kursvärdet vid dagen för ikraftträdandet av förordningen. Det är den s.k. mittkursen som dagligen fastställs av Nasdaq Stockholm (Stockholmsbörsen) som används. Enligt mittkursen den 7 maj 2024 motsvarade 1 euro 11,681 svenska kronor.

8 §

För en överträdelse som anges i 2 § 5–7 ska den maximala administrativa sanktionsavgiften fastställas till

1. för en juridisk person: en procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå,
2. för en fysisk person: ett belopp som per den 7 maj 2024 i svenska kronor motsvarade 500 000 euro.

Den administrativa sanktionsavgiften får inte överstiga 20 procent av den berörda juridiska personens totala årsomsättning det föregående räkenskapsåret.

Om den juridiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna får inte överstiga 20 procent av den berörda fysiska personens årsinkomst det föregående kalenderåret. Om den fysiska personen direkt eller indirekt har dragit ekonomiska fördelar av överträdelsen ska beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna minst motsvara dessa fördelar.

Avgiften tillfaller staten.

Paragrafen införs till följd av artikel 18.3 e) och 18.4-5 i förordning (EU) nr 1227/2011 och reglerar hur sanktionsavgiften fastställs för överträdelser som anges i 2 § 5-7. Den är utformad med 5 kap. 8 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Sanktionsavgiften ska beräknas utifrån kursvärdet vid dagen för ikraftträdandet av förordningen. Det är den s.k. mittkursen som dagligen fastställs av Nasdaq Stockholm (Stockholmsbörsen) som används. Enligt mittkursen den 7 maj 2024 motsvarade 1 euro 11,681 svenska kronor.

9 §

Om en överträdelse som är föremål för sanktion enligt 6, 7 eller 8 § har skett under den juridiska personens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

Paragrafen är utformad med 5 kap. 9 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Bestämmelsen är tillämplig om Ei ska använda sig av den beräkningsmodell avseende sanktionsavgift som utgår ifrån en juridisk persons (eller koncernens i tillämpliga fall) omsättning och sådana uppgifter saknas.

Hinder mot ingripande

10 §

Ett ingripande enligt 1 § får inte ske om överträdelsen ligger till grund för en anmälan om brott enligt 7 kap. 1–3 §§ eller en av någon annan anledning inledd förundersökning avseende samma fysiska person.

Ingripande får dock ske, om åklagaren har beslutat att inte inleda förundersökning eller att lägga ned förundersökningen eller om överträdelsen på annat sätt inte längre är föremål för utredning om brott och inte har prövats slutligt.

Paragrafen innehåller en tillfällig spärr för ett ingripande enligt 1 § (marknadsmisbruk). Paragrafen är utformad med 5 kap. 11 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmisbruksförordning och 49 kap. 10 a § skatteförfarandelagen (2011:1244) som förebilder.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Av *första stycket* följer att Ei inte får ingripa mot den som har överträtt förordning (EU) nr 1227/2011, om myndigheten anmäler överträdelsen till åklagaren eller om överträdelsen redan ligger till grund för en av någon annan anledning inledd förundersökning avseende samma person. Det handlar om överträdelser av förordning (EU) nr 1227/2011 som motsvarar gärningar i 7 kap. 1–3 §§, dvs. överträdelser av artikel 3 eller 5 (marknadsmisbruk). Ingripande från Ei avseende sådana överträdelser sker enligt 17 § genom sanktionsföreläggande och spärren hindrar att Ei utfärdar ett sådant.

Om det är Ei själv som anmäler en överträdelse till åklagaren, inträder spärrverkan alltså genast i samband med att anmälan görs. Om överträdelsen kommer till åklagarens kännedom av någon annan anledning, inträder spärrverkan däremot först när en förundersökning inleds.

Spärren hindrar inte att Ei beslutar om någon annan åtgärd än en administrativ sanktion enligt 3 §, till exempel föreläggande om att upphöra med visst förfarande enligt 3 kap. 5 §. I de flesta situationer torde Ei dock vara tvungen att avvakta åklagarens handläggning för att kunna avgöra hur ärendet ska hanteras vidare. (Jfr prop. 2016/17:22 s. 388 f.)

I *andra stycket* anges när spärren enligt första stycket upphör. Bestämmelsen innebär att ingripanden enligt 1 § får ske om åklagaren beslutar att inte inleda förundersökning eller att lägga ned förundersökningen, eller om överträdelsen på annat sätt inte längre är föremål för utredning om brott och inte har prövats slutligt. Ett exempel på det sistnämnda är ett beslut om

förundersökningsbegränsning, som innebär att en utredning om brott avslutas utan att överträdelsen slutligt har prövats. Dessa åtgärder förutsätter att det meddelas ett formellt beslut. En brottsutredning kan dock avslutas på mer formlösa sätt, till exempel genom att den minskar i omfattning på ett sådant sätt att den aktuella överträdelsen inte längre omfattas av den pågående utredningen. Även i ett sådant fall får Ei ingripa.

11 §

Ett ingripande enligt 1 § får inte ske om överträdelsen redan omfattas av ett väckt åtal, ett utfärdat strafföreläggande eller ett beslut om åtalsunderlåtelse.

I paragrafen finns bestämmelser om en slutlig spärr för ingripande enligt 1 §. Paragrafen är utformad med 5 kap. 12 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Paragrafen gäller om den överträdelse som kan leda till ett ingripande av Ei redan omfattas av ett väckt åtal, ett utfärdat strafföreläggande eller ett beslut om åtalsunderlåtelse. Om åklagaren har vidtagit någon av dessa åtgärder, får Ei inte ingripa enligt 1 §. En slutlig spärr enligt paragrafen är en följd av den tillfälliga spärren enligt 11 §, och det som hindras är ett ingripande mot samma person som blivit föremål för åklagarens åtgärd. Förbudet gäller oavsett vad som inträffar efter det att åklagaren har vidtagit sin åtgärd.

12 §

Ett ingripande enligt denna lag får inte ske om överträdelsen omfattas av ett föreläggande om vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Paragrafen reglerar frågan om ingripande när det finns ett vitesföreläggande avseende samma överträdelse. Den är utformad med 5 kap. 13 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Bestämmelsen syftar till att förhindra att någon prövas två gånger för samma sak på ett sätt som kan strida mot dubbelprövningsförbudet. Om ett vitesföreläggande har meddelats, till exempel ett föreläggande om att upphöra med ett visst agerande enligt 3 kap. 6 §, och föreläggandet inte följs, kan Ei välja att ansöka om att vitet utdöms. Det faktum att föreläggandet inte följs kan samtidigt innebära en överträdelse av förordning (EU) nr 1227/2011. Ett föreläggande utgör inte hinder

mot ett ingripande enligt 1 eller 2 §. Den avgörande tidpunkten för när hindret uppkommer är tidpunkten då en domstolsprocess inleds om utdömande av vitet.

13 §

Ett sanktionsföreläggande enligt 17 § är utan verkan, om föreläggandet inte har delgetts den som det riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. I ett sådant fall får inte heller någon sanktion enligt 20 § beslutas.

Paragrafen är en preskriptionsbestämmelse. Den är utformad med 5 kap. 14 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Frågor om ingripande för överträdelser som anges i 1 § prövas genom sanktionsföreläggande. För sådana ingripanden gäller att föreläggandet ska ha delgetts inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

Att bestämma sanktion

14 §

Vid valet av ingripande ska tillsynsmyndigheten ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på grossistenergimarknaderna, skador som uppstått och graden av ansvar.

Paragrafen införs till följd av artikel 18.7 i förordning (EU) nr 1227/2011 och innehåller grunder för valet av ingripande. Paragrafen är utformad med 5 kap. 15 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild. Den kan också jämföras med bestämmelser om hur konkurrensskadeavgift ska bestämmas utifrån överträdelsens sanktionsvärde i 3 kap. 8-11 §§ konkurrenslagen (2008:579).

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

I paragrafen anges vilka omständigheter hänförliga till överträdelsen som ska beaktas vid valet mellan olika sanktioner, dvs. ingripandeåtgärder, vid tillämpningen av detta kapitel.

Även om paragrafen enligt dess ordalydelse riktar sig till Ei, är den tillämplig även vid överklagande av ett sanktionsbeslut till allmän förvaltningsdomstol eller vid en allmän domstolsprövning till följd av talan enligt 5 kap. 20 §.

Överträdelsens allvarlighet och varaktighet ska utgöra utgångspunkt för valet av sanktion. I fråga om varaktighet gäller att en överträdelse som pågått under lång tid är mer klandervärd än den som varat endast tillfälligt. Särskild hänsyn ska också tas till graden av ansvar för den som begått överträdelsen och skador som uppkommit till följd av överträdelsen. Med skador avses bland annat skador som drabbat tredje man, men även den skada marknaden kan lida av att till exempel inte i rätt tid få information av betydelse för bedömningen av värdet på grossistenergiprodukten (jfr prop. 2016/17:22 s. 390).

En sammanvägd bedömning ska göras vid valet av sanktion. Uppräkningen i paragrafen, liksom i 16 och 18 §§, är exemplifierande och utgör inte hinder för att ta hänsyn till andra omständigheter än de som anges särskilt.

15 §

Utöver det som anges i 14 § ska det i försvårande riktning beaktas om den som har begått överträdelsen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning bör särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna.

I förmildrande riktning ska det beaktas om den som har begått överträdelsen

- 1. i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat utredningen,**
- 2. har vidtagit åtgärder efter överträdelsen för att undvika att den upprepas, och**
- 3. själv har förorsakats skada men till följd av att han eller hon på grund av överträdelsen blir eller kan antas bli avskedad eller uppsagd från anställning eller drabbas av annat hinder eller synnerlig svårighet i yrkes- eller näringsutövning.**

Paragrafen införs till följd av artikel 18.7 i förordning (EU) nr 1227/2011. I paragrafen anges hur ett antal olika faktorer som inte är hänförliga till själva överträdelsen, utan till personen som har begått överträdelsen, ska inverka på valet av ingripande. Den är utformad med 5 kap. 16 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild. Den kan också i viss mån jämföras med bestämmelser om straffskärpning på grund av återfall i 30 kap. 4 § andra stycket brottsbalken och bestämmande av konkurrensskadeavgift i 3 kap. 8-11 §§ konkurrenslagen (2008:579).

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Av *första stycket* följer att det är en försvårande omständighet om den ansvariga personen tidigare har gjort sig skyldig till en överträdelse. Vid denna bedömning är det av särskild betydelse om den nya överträdelsen är av likartat slag som den tidigare överträdelsen samt hur lång tid som har gått mellan dem. Det är särskilt

försvarande om tidsperioden är kort eller om överträdelserna är identiska. Om lång tid har förflutit mellan överträdelserna eller om de är av väsentligt olika slag, bör bestämmelsen inte tillämpas i försvarande riktning.

I *andra stycket* anges tre omständigheter som ska betraktas som förmildrande i valet av sanktion.

När det gäller *punkten 1* krävs det att det är fråga om ett samarbete av väsentlig betydelse och att den ansvarige självmant för fram viktig information som Ei inte redan förfogar över (jfr prop. 2013/14:228 s. 312). Bestämmelsen bör inte tolkas motsatsvis. I viss mån kan denna förmildrande omständighet jämföras med bestämmelsen om strafflindring i 29 kap. 5 § första stycket brottsbalken. Där anges att rätten i skälig omfattning ska beakta om den tilltalade i ett brottmål frivilligt har angett sig eller lämnat uppgifter som är av väsentlig betydelse för utredningen av brottet. Bestämmelsen innebär således att det kan komma i fråga att välja en lindrigare sanktion med anledning av ett samarbete som skett till exempel först efter det att Ei har konstaterat en överträdelse, men innan utredningen är färdigställd. Av rättssäkerhetsskäl bör det inte komma i fråga att tillämpa bestämmelsen på så sätt att en lindrigare sanktion väljs mot bakgrund av att den ansvarige har lämnat uppgifter om någon annans överträdelse.

När det gäller *punkten 2* är det av betydelse, särskilt om det är en överträdelse som pågått en längre tid eller satts i systematik, att det vidtagits snabba och relevanta åtgärder mot oegentligheterna sedan de anmälts eller påtalats av Ei.

Punkten 3 är utformad efter förebild av 29 kap. 5 § 7 brottsbalken.

16 §

När sanktionsavgiftens storlek ska fastställas, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 14 och 15 §§ samt till den berörda personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen, eller någon annan, gjort till följd av regelöverträdelserna.

Paragrafen införs till följd av artikel 18.7 i förordning (EU) nr 1227/2011 och anger vilka hänsyn som ska tas när sanktionsavgiftens storlek fastställs. Paragrafen är utformad med 5 kap. 18 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.8.

Bestämmelsen innebär att storleken på en sanktionsavgift ska regleras i höjande riktning för att exempelvis ta hänsyn till om en överträdelse inneburit en vinst eller minskade kostnader för personen i fråga, eller för någon annan.

Med finansiell ställning avses exempelvis den juridiska personens årsomsättning, men även andra faktorer som exempelvis ålagd företagsbot. Om det är fråga om en fysisk person ska hänsyn även tas till hans eller hennes finansiella ställning när avgiftens storlek bestäms.

Sanktionsföreläggande vid marknadsmissbruk

17 §

Frågor om ingripanden för överträdelser som anges i 1 § prövas av tillsynsmyndigheten genom sanktionsföreläggande.

Ett sanktionsföreläggande innebär att den som ingripandet riktas mot föreläggs att inom en viss tid godkänna ett beslut om ingripande enligt 3 §.

Ett godkänt föreläggande som avser föreläggande att inom viss tid vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande, återföring enligt 5 § eller sanktionsavgift enligt 6 § får verkställas enligt utsökningsbalken. Vid verkställighet är bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande tillämpliga.

Ett godkännande som görs efter den tid som angetts i föreläggandet är utan verkan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förfarandet för beslut om sanktioner genom sanktionsföreläggande. Den är utformad med 5 kap. 19 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild (jfr prop. 2016/17:22 s. 238-244).

Överväganden finns i avsnitt 5.9.

Enligt *första stycket* ska ingripanden avseende överträdelser som anges i 1 § prövas av Ei genom sanktionsföreläggande. Det handlar således om överträdelser av förbuden mot marknadsmissbruk, dvs. insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan i artiklarna 3 och 5 i förordning (EU) nr 1227/2011. Det är endast för dessa typer av överträdelser som ingripande kan ske genom sanktionsföreläggande. För andra typer av överträdelser fattar Ei beslut som kan överklagas i den ordning som gäller enligt förvaltningslagen (2017:900), dvs. till allmän förvaltningsdomstol (se 40 §).

Av *andra stycket* följer att ett sanktionsföreläggande innebär att den som ingripandet riktas mot föreläggs att inom viss tid godkänna det ingripande som föreläggandet avser. Det är Ei som avgör inom vilken tid sanktionsföreläggandet ska godkännas. Tidsfristen kan behöva variera beroende på vilken typ av

överträdelse det rör sig om. Tiden bör inte sättas alltför kort. Det är viktigt att den förelagde ges tillräckligt utrymme att, ibland med hjälp av juridisk expertis, bedöma om föreläggandet bör godkännas.

Av *tredje stycket* följer att ett godkänt föreläggande gäller som en domstols avgörande som fått laga kraft. Ett godkänt sanktionsföreläggande kan därmed verkställas enligt utskökningsbalkens bestämmelser. Av *andra mening* framgår att ett godkännande som görs efter att den tid som angetts i föreläggandet har gått ut är utan verkan.

Det går inte att överklaga ett beslut om sanktionsföreläggande (6 kap. 1 §). Om sanktionsföreläggandet inte godkänns, får Ei väcka talan vid Stockholms tingsrätt om att sanktion ska beslutas (5 kap. 20 §).

18 §

Ett sanktionsföreläggande ska innehålla uppgift om

- 1. den person som föreläggandet avser,**
- 2. överträdelsen och de omständigheter som behövs för att känneteckna den,**
- 3. de bestämmelser som är tillämpliga på överträdelsen, och**
- 4. den sanktion som föreläggs personen.**

Föreläggandet ska också innehålla en upplysning om att talan om sanktion kan komma att väckas vid domstol, om föreläggandet inte godkänns inom den tid som tillsynsmyndigheten anger.

I paragrafen anges de uppgifter som ett sanktionsföreläggande ska innehålla. Den är utformad med 5 kap. 20 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.9.

För att kunna identifiera en överträdelse och avgränsa den mot andra förfaranden måste ett sanktionsföreläggande innehålla vissa specifika uppgifter. I *första stycket* anges vilka uppgifter som ett sanktionsföreläggande ska innehålla. Bestämmelsen är uppbyggd på liknande sätt som 48 kap. 6 § rättegångsbalken, som avser strafföreläggande.

Enligt *andra stycket* ska sanktionsföreläggandet även innehålla en upplysning om att en talan om sanktion kan komma att väckas vid domstol, om personen i fråga inte godkänner föreläggandet inom den tid som Ei anger.

19 §

Om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts inom angiven tid, får

tillsynsmyndigheten väcka talan vid Stockholms tingsrätt om att sanktion ska beslutas.

Paragrafen reglerar förfarandet när ett sanktionsföreläggande inte godkänns. Den är utformad med 5 kap. 21 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.9.

Av paragrafen följer att Ei då får väcka talan vid Stockholms tingsrätt om att sanktion ska beslutas. Stockholms tingsrätt är således särskilt behörigt forum att pröva en sådan talan. I 6 kap. 4 § finns bestämmelser om handläggningen vid Stockholms tingsrätt.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift och återföring

20 §

En sanktionsavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar efter det att ett beslut om den har fått laga kraft eller ett sanktionsföreläggande godkänts eller den längre tid som anges i beslutet eller föreläggandet.

Paragrafen anger till vem och när sanktionsavgiften ska betalas. Med beslut avses även en dom till följd av Ei:s talan enligt 19 § eller åklagares yrkande enligt 7 kap. 10 §. Paragrafen är utformad med 5 kap. 22 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.12.

21 §

Om sanktionsavgiften inte har betalats inom den tid som anges i 20 §, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning, efter att fordran vunnit laga kraft. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Paragrafen anger vad som ska ske om sanktionsavgiften inte betalas i rätt tid. Den klargör också att mål om uttagande av fordran handläggs som allmänt mål hos Kronofogdemyndigheten. Paragrafen är utformad med 5 kap. 24 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.12.

22 §

En sanktionsavgift som har beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkändes.

Paragrafen anger en preskriptionsbestämmelse. Den är utformad med 5 kap. 25 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.12.

23 §

Det som sägs om sanktionsavgift i 20–22 §§ gäller även för återföring enligt 5 §.

I paragrafen klargörs att det som anges om sanktionsavgift också gäller för återföring. Paragrafen är utformad med 5 kap. 26 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.12.

24 §

Beslut om viten enligt förordning (EU) nr 1227/2011 får verkställas enligt utskökningsbalken på samma sätt som en svensk dom som har fått laga kraft.

Bestämmelsen införs till följd av artikel 13i i förordning (EU) nr 1227/2011 och reglerar verkställigheten av Acers beslut om löpande viten. Bestämmelsen är utformad med 5 kap. 5 § lagen (2024:1278) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn som förebild (prop. 2024/24:44 s. 188).

Överväganden finns i avsnitt 5.12.

Kvarstad

25 §

För att säkerställa betalning av en sanktionsavgift eller återföring på grund av en överträdelse som anges i 1 § (marknadsmissbruk), får rätten på ansökan av tillsynsmyndigheten besluta om kvarstad. I fråga om sådan kvarstad ska bestämmelserna i 26 kap. 1, 2, 5, 6 och 8 §§ rättegångsbalken om kvarstad i brottmål tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om:

- 1. brott gälla för överträdelse,**
- 2. böter gälla för sanktionsavgift eller återföring,**

3. åklagare gälla för tillsynsmyndigheten, och

4. åtal gälla för talan enligt 19 §.

Ansökan om kvarstad prövas av Stockholms tingsrätt.

Paragrafen införs till följd av artikel 13.2 f) i förordning (EU) nr 1227/2011 och ger Ei möjlighet att ansöka om kvarstad för att säkerställa att en beslutad sanktionsavgift eller återföring på grund av en överträdelse som anges i 5 kap. 1 §, kan verkställas. Paragrafen är utformad med 3 kap. 7 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild (prop. 2016/17:22 s. 165-169).

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Ei saknar möjlighet att ansöka om kvarstad enligt hittillsvarande regelverk (prop. 2012/13:122 s. 30). Med anledning av att Ei ska kunna besluta om administrativa sanktioner i form av sanktionsavgifter och återföring, är det också lämpligt att myndigheten kan ansöka om kvarstad för att säkerställa egendom.

Enligt *första stycket* ska bestämmelserna om kvarstad i brottmål tillämpas när tillsynsmyndigheten ansöker om kvarstad. I *punkterna 1-4* anges hur bestämmelserna i 26 kap. rättegångsbalken ska förstås när det är fråga om en kvarstad för en fordran på sanktionsavgift eller återföring. Kvarstad kan även beslutas i samband med tingsrättens dom med anledning av Ei:s talan enligt 5 kap. 19 §.

Enligt *andra stycket* prövas en ansökan om kvarstad av Stockholms tingsrätt. Stockholms tingsrätt är även den domstol som ska pröva Ei:s talan om sanktioner med anledning av en överträdelse av förbuden mot insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan (se 5 kap. 19 §).

När det gäller säkerställande av betalning rörande sanktionsavgift eller återföring för åsidosättande av de skyldigheter som räknas upp i 5 kap. 2 § tillämpas i stället bestämmelserna om betalningssäkring i 26 och 27 §§.

Betalningssäkring

26 §

För att säkerställa betalning av en sanktionsavgift eller återföring när en fysisk eller juridisk person har åsidosatt sin skyldighet på ett sätt som anges i 2 §, får egendom som tillhör den som är betalningsskyldig tas i anspråk (betalningssäkring).

Betalningssäkring får beslutas bara om:

- 1. det finns en påtaglig risk för att den fysiska eller juridiska personen genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt undandrar sig att betala avgiften eller det belopp som ska återföras, och**
- 2. betalningsskyldigheten avser ett betydande belopp.**

Om sanktionsavgift eller återföring inte har beslutats, får betalningssäkring beslutas bara om det är sannolikt att så kommer att ske. En betalningssäkring får inte avse ett högre belopp än det belopp sanktionsavgiften eller återföringen sannolikt kommer att fastställas till.

Ett beslut om betalningssäkring får fattas bara om skälen för beslutet uppväger det intrång eller men i övrigt som beslutet innebär för den som beslutet gäller eller för något annat motstående intresse.

Paragrafen införs till följd av artikel 13.2 f) i förordning (EU) nr 1227/2011. Den innebär en möjlighet för Ei att ansöka om betalningssäkring avseende en sanktionsavgift eller återföring på grund av ett åsidosättande av vissa av skyldigheterna som följer av förordningen. Paragrafen är utformad med 3 kap. 8 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Av första stycket framgår att betalningssäkring kan avse den som är betalningsskyldig. Betalningsskyldig är den som är föremål för ett beslut om sanktionsavgift eller återföring.

I andra stycket anges förutsättningarna för att en ansökan om betalningssäkring ska beviljas. Båda förutsättningar ska vara uppfyllda för att betalningssäkring ska komma i fråga. För att en "påtaglig risk" enligt *punkten 1* ska föreligga krävs att risken för betalningsunderlåtelse ska kunna beläggas i det enskilda fallet. Omständigheter som kan knytas till den betalningsskyldige måste tala för att det finns en risk att denne drar sig undan skyldigheten. Betalningsskyldigheten ska även, enligt *punkten 2*, avse "betydande belopp". Betalningsskyldigheten kan avse betydande belopp om det är fråga om ett allvarligt åsidosättande som föranleder en hög sanktionsavgift eller åsidosättandet har medfört en betydande ekonomisk fördel som ska återföras.

Enligt *tredje stycket* kan betalningssäkring beslutas även om betalningsskyldighet inte har fastställts. Om det är sannolikt att betalningsskyldigheten kommer att fastställas, måste förvaltningsrätten även pröva till vilket belopp sanktionsavgiften

eller återföringen sannolikt kommer att fastställas. Betalningsskyldigheten får inte ske med ett större belopp än dessa (jfr prop. 2010/11:165 s. 908).

I *fjärde stycket* erinras om att proportionalitetsprincipen gäller vid prövningen av en begäran om betalningssäkring.

När det gäller förbud mot insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan finns en motsvarande möjlighet att ansöka om kvarstad i 25 §.

27 §

Beslut om betalningssäkring enligt 26 § fattas av den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av tillsynsmyndighetens beslut om sanktionsavgift eller återföring. En ansökan om betalningssäkring ska göras av tillsynsmyndigheten.

I fråga om en sådan ansökan ska 46 kap. 9–13 §§, 14 § första stycket 1 och andra stycket första meningen samt 20–22 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om Skatteverket gälla för tillsynsmyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur ett ärende om betalningssäkring ska handläggas. Den är utformad med 3 kap. 9 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

Av *första stycket* framgår att beslut om betalningssäkring fattas på ansökan av Ei av den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Ei:s slutliga beslut, dvs. Förvaltningsrätten i Linköping.

I *andra stycket* hänvisas till de bestämmelser i skatteförfarandelagen som ska tillämpas vid ansökan om betalningssäkring. Dessa bestämmelser rör förutsättningarna för domstolen att upphäva ett beslut om betalningssäkring, rätten för den enskilde att begära muntlig förhandling, underrättelse om ett beslut, när ett beslut om betalningssäkring för en betalningsskyldighet som inte är fastställd upphör att gälla och rätten för en enskild att få skadestånd från staten under vissa förutsättningar. Hänvisningarna innebär att bestämmelserna i skatteförfarandelagen om möjlighet att ta egendom i förvar före det att rätten har prövat en ansökan om betalningssäkring inte gäller för Ei.

28 §

Vid prövning av verkställighet av ett beslut om betalningssäkring ska 69 kap. 13–18 §§ och 71 kap. 1 § första stycket skatteförfarandelagen (2011:1244)

tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om Skatteverket gälla för tillsynsmyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av ett beslut om betalningssäkring för en sanktionsavgift eller återföring. Den är utformad med 3 kap. 10 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

I paragrafen anges de bestämmelser i skatteförfarandelagen som ska tillämpas vid verkställighet av ett beslut om betalningssäkring. Av dessa bestämmelser framgår att Kronofogdemyndigheten är den som verkställer beslutet, att egendom som beslutet avser omedelbart ska lämnas tillbaka om beslutet upphävs, att Kronofogdemyndigheten får ta emot säkerhet för betalningen, när ställd säkerhet får tas i anspråk av Kronofogdemyndigheten och hur Kronofogdemyndighetens beslut ska överklagas.

I 69 kap. 15 § skatteförfarandelagen hänvisas det till de regler i utsökningsbalken som tillämpas vid Kronofogdemyndighetens verkställighet av beslutet om betalningssäkring. Av hänvisningen till 1 kap. utsökningsbalken framgår att mål om verkställighet av beslut om betalningssäkring ska handläggas som allmänt mål hos Kronofogdemyndigheten (1 kap. 6 § och prop. 2010/11:165 s. 1178).

6 kap. Om överklaganden och handläggning i domstol

1 §

Beslut om sanktionsföreläggande enligt 5 kap. 17 § får inte överklagas.

Andra beslut av tillsynsmyndigheten enligt denna lag får, om inte annat anges, överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Tillsynsmyndigheten får bestämma att ett beslut om föreläggande enligt denna lag ska gälla omedelbart.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande av Ei:s beslut. Den är utformad med 6 kap. 1 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild (prop. 2016/17:22 s 252-254).

Överväganden finns i avsnitt 5.11.

Av *första stycket* följer att Ei:s beslut om sanktionsföreläggande för överträdelse som anges i 5 kap. 1 § inte får överklagas.

Enligt *andra stycket* får andra beslut som fattas av Ei överklagas till allmän förvaltningsdomstol, om inget annat anges. Det senare syftar på det som anges i 2 § om Ei:s beslut att anmäla vissa överträdelse av lagen till åklagare och Ei:s beslut enligt i 3 § som överklagas till Stockholms tingsrätt.

I *tredje stycket* klargörs att prövningstillstånd krävs i kammarrätten.

Enligt *tredje stycket* får Ei besluta om att ett föreläggande eller förbud ska gälla omedelbart. Bestämmelsen gäller inte ett sanktionsföreläggande enligt 5 kap. 17 §. Ett sanktionsföreläggande gäller endast om personen i fråga skriftligen har godkänt det inom den tid Ei har bestämt (se författningskommentaren till 5 kap. 17 §).

2 §

Tillsynsmyndighetens beslut enligt 3 kap. 8 § får inte överklagas.

Paragrafen innebär att Ei:s beslut att anmäla en misstänkt överträdelse till åklagare för vidare utredning och lagföring inte är överklagbart. Paragrafen motsvarar andra meningen i hittillsvarande 20 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter (prop. 2012/13:122 s. 53).

Överväganden finns i avsnitt 5.11.

3 §

Om inte annat föreskrivs i denna lag, ska för talan enligt 5 kap. 19 § gälla vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott där det inte är föreskrivet svårare straff än böter.

Offentlig försvarare får inte förordnas för en juridisk person.

Offentlig försvarare får förordnas för en fysisk person, om det finns särskilda skäl.

Stämningsansökan ska innehålla de uppgifter som anges i 5 kap. 20 § första stycket samt de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Paragrafen anger vad som gäller i fråga om domstolsprövning för det fall Ei väcker talan enligt 5 kap. 19 § om att sanktion ska beslutas. Paragrafen är utformad med 6 kap. 3 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.11.

Första stycket reglerar vilka processuella regler som ska tillämpas när Ei för talan vid Stockholms tingsrätt enligt 5 kap. 19 §. En sådan talan ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om åtal för brott på vilket det inte kan följa svårare straff än böter. Det innebär bland annat att rättegångsbalkens regler om överklagande i brottmål blir tillämpliga. En följd av detta är att prövningstillstånd krävs vid överklagande av dom till hovrätten, eftersom ett mål där Ei väcker talan alltså jämföras med ett brottmål där påföljden endast kan bli böter (49 kap. 12 och 13 §§ rättegångsbalken). Vid överklagande av beslut under rättegång eller slutliga beslut krävs däremot inte prövningstillstånd (49 kap. 13 § femte stycket rättegångsbalken).

Andra stycket innehåller en avvikelse från 21 kap. rättegångsbalken och innebär att offentlig försvarare bara får förordnas för fysiska personer. Dessutom krävs att det finns särskilda skäl. För att särskilda skäl ska föreligga ska det krävas att målets beskaffenhet kräver det med anledning av till exempel svårighetsgrad, eller att personen i fråga inte kan anses själv kunna tillvarata sin rätt med anledning av sin ekonomiska eller personliga förmåga.

I tredje stycket anges vad Ei:s stämningsansökan ska innehålla. Det innebär bland annat att Ei ska uppge vilken sanktion som myndigheten yrkar på. Det innebär en avvikelse från 45 kap. 4 § rättegångsbalken, som annars hade varit tillämplig eftersom talan ska handläggas enligt brottmålsregler.

4 §

Om inte annat föreskrivs i denna lag, ska ansökningar enligt 4 kap. 1 § handläggas enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden. I sådana ärenden ska 31 kap. rättegångsbalken tillämpas i fråga om rättegångskostnader.

Paragrafen anger vilka processuella regler som ska tillämpas när Ei, eller Acer, ansöker om tillstånd att genomföra en undersökning på plats enligt 4 kap. 1 §. Paragrafen är delvis utformad med 6 kap. 4 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.11.

Det ärende som bestämmelsen avser handläggs av Stockholms tingsrätt (se 4 kap. 1 § Dessa ärenden ska, i likhet med det som gäller för Konkurrensverkets platsundersökningar, handläggas enligt lagen om domstolsärenden, jfr 8 kap. 2 § andra stycket konkurrenslagen (2008:579). Bestämmelsen innebär även att reglerna om rättegångskostnader i brottmål ska tillämpas. En liknande bestämmelse finns i

8 kap. 15 § första stycket konkurrenslagen. Om Ei är förlorande part i målet är statens kostnadsansvar begränsat till skäligen kostnader (31 kap. 2 § rättegångsbalken). Oavsett hur ansvaret för rättegångskostnaderna fördelas gäller också att en person som genom vårdslöshet eller försummelse vållat kostnader för staten är skyldig att ersätta sådana kostnader (31 kap. 4 § rättegångsbalken). Följaktligen finns det regler som är ägnade att motverka alltför vidlyftig processföring.

5 §

Talan om att döma ut vite som förelagts av allmän domstol med stöd av 5 kap. 3 § förs av tillsynsmyndigheten vid en tingsrätt.

Stockholms tingsrätt är alltid behörig att pröva talan enligt första stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om handläggning av vissa frågor om utdömande av vite. Den är utformad med 6 kap. 5 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.12.

Bestämmelsen i *första stycket* om att frågan om utdömande av vite prövas av allmän domstol, dvs. i första instans av tingsrätt, innebär en avvikelse från det som anges i lagen om viten om att frågor om utdömande av viten prövas av förvaltningsrätt. Denna ordning gäller för viten som har förelagts av allmän domstol i samband med Ei:s talan om sanktion enligt 5 kap. 19 §. Bestämmelser om beslut om vite finns i 5 kap. 3 § andra stycket.

I första hand gäller rättegångsbalkens regler om vilken tingsrätt som är behörig att pröva talan om utdömande av vite. Enligt *andra stycket* är dock Stockholms tingsrätt alltid behörig att pröva en sådan talan, i egenskap av det särskilda forum tingsrätten utgör när Ei väcker talan. Av 8 § lagen om viten framgår att ett mål i allmän domstol om utdömande av vite handläggs enligt reglerna i rättegångsbalken som mål om åtal för brott för vilket svårare straff än böter inte är föreskrivet.

6 §

Ett sanktionsföreläggande som har godkänts ska efter klagan undanröjas under de förutsättningar som anges i 59 kap. 6 § första stycket rättegångsbalken. Vid tillämpningen ska det som anges om strafföreläggande och den misstänkte i stället gälla sanktionsföreläggande respektive den som ingripandet riktats mot.

Den som vill klaga ska göra det skriftligen hos Stockholms tingsrätt inom ett år från det att föreläggandet godkändes. I mål om klagan på ett sanktionsföreläggande är tillsynsmyndigheten den enskildes motpart.

Har ett sanktionsföreläggande undanröjts, får den som det riktats mot inte därefter påföras en svårare sanktion för samma överträdelse.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undanröjande av sanktionsföreläggande som har godkänts. Paragrafen är utformad med 6 kap. 6 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.12.

Enligt *första stycket* ska ett sanktionsföreläggande undanröjas under samma förutsättningar som ett strafföreläggande enligt rättegångsbalken, dvs. 1) om godkännandet inte kan anses som en giltig viljeförklaring, 2) om det vid ärendets behandling har förekommit sådant fel att föreläggandet bör anses ogiltigt eller 3) om föreläggandet av annan anledning inte överensstämmer med lag.

Enligt *andra stycket* gäller att frågan om att undanröja ett avgiftsföreläggande måste väckas hos Stockholms tingsrätt inom ett år från det att föreläggandet godkändes. I ett sådant mål är Ei motpart. Regler om handläggningen i domstol i sådana fall finns i 8 §.

I *tredje stycket* framgår att om sanktionsföreläggande undanröjts, får den som det riktats mot inte därefter påföras en svårare sanktion för den överträdelse som sanktionsföreläggandet avser.

7 §

I mål om undanröjande av godkänt sanktionsföreläggande enligt 7 § andra stycket ska 52 kap. 2, 3 och 5-12 §§ rättegångsbalken tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges om hovrätt i stället gälla tingsrätten.

I fråga om överklagande av tingsrättens beslut med anledning av klagan på sanktionsföreläggande gäller 49 och 52 kap. rättegångsbalken.

Hovrättens beslut får inte överklagas.

Rätten får besluta att sanktionsföreläggandet tills vidare inte får verkställas.

I paragrafen regleras handläggningen av mål om undanröjande av godkänt sanktionsföreläggande enligt 5 kap. 19 §. Paragrafen är utformad efter förebild av 6 kap. 7 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s

marknadsmissbruksförordning som i sin tur efterliknar bestämmelserna i 59 kap. rättegångsbalken om undanröjande av strafföreläggande (7 § andra stycket tredje och fjärde meningarna samt 8 och 9 §§).

Överväganden finns i avsnitt 5.12.

Det är Stockholms tingsrätt som i första instans prövar frågor om undanröjande av godkänt sanktionsföreläggande (6 §). Av 6 § andra stycket följer att Ei är den enskildes motpart. Vid handläggningen i tingsrätten ska enligt *första stycket* vissa bestämmelser i 52 kap. rättegångsbalken om överklagande av beslut tillämpas. När nämnda bestämmelser avser hovrätt ska de i stället gälla tingsrätten. Hänvisningen till 2 § gäller frågor om avvisning av för sent inkomna skrivelser och hänvisningen till 3 § det innehåll som en skrivelse ska ha. Hänvisningarna till 5-12 §§ avser frågor om den fortsatta handläggningen. Hänvisningen till 7 § innebär att föreläggandet inte kan upphävas utan hörande av motpart. Hänvisningen till 11 § innebär att tingsrätten kan hålla förhör i ärendet.

När tingsrättens beslut i fråga om undanröjande av godkänt sanktionsföreläggande överklagas till hovrätten tillämpas, enligt *andra stycket*, 49 kap. rättegångsbalken om rättegången i hovrätt och 52 kap. rättegångsbalken om överklagande av beslut.

Enligt *tredje stycket* får hovrättens beslut med anledning av en klagan på ett sanktionsföreläggande inte överklagas (jfr 59 kap. 8 § rättegångsbalken om strafföreläggande).

Enligt *fjärde stycket* får tingsrätten eller hovrätten i samband med en prövning av huruvida ett avgiftsföreläggande ska undanröjas besluta att föreläggandet inte får verkställas, dvs. besluta om inhibition.

7 kap. Straffbestämmelser m.m.

Insiderbrott

1 §

För insiderbrott döms

- 1. den som har insiderinformation om en grossistenergiprodukt och som för egen eller någon annans räkning utnyttjar denna för att förvärva eller avyttra, eller försöka förvärva eller avyttra, grossistenergiprodukter som omfattas av denna information, direkt eller indirekt,**
- 2. den som har insiderinformation och på grundval av sådan insiderinformation föreslår eller förmår någon annan person att förvärva eller avyttra grossistenergiprodukter som omfattas av informationen, eller**
- 3. den som utnyttjar insiderinformation genom att återkalla eller ändra en**

handelsorder eller vidta någon annan handelsåtgärd som avser en grossistenergiprodukt som informationen rör, när handelsordern lades innan personen fick tillgång till insiderinformationen.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brottet med hänsyn till gärningsmannens ställning, den vinning för gärningsmannen som brottet medfört eller övriga omständigheter är grovt, döms för grovt insiderbrott till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Paragrafen införs till följd av artikel 3.1 a) och c) i förordning (EU) nr 1227/2011. Den innehåller straffbestämmelser om insiderbrott och motsvarar delvis hittillsvarande 3 och 4 §§ lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter (prop. 2012/13:122 s. 20 f. och 46 f.). Paragrafen har utformats med 2 kap. 1 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Straffansvaret och straffskalorna bör vara desamma för brott mot förbuden mot insiderhandel i artikel 3 i förordning (EU) nr 1227/2011 som för insiderbrott enligt lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (jfr prop. 2016/17:22 s. 265-281 och 400-402).

Ei ska anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta en överträdelse av bestämmelsen (3 kap. 8 §).

Av *första stycket* följer att det i vissa fall är straffbart att bryta mot något av förbuden mot insiderhandel i artikel 3.1 a och c. Endast uppsåtliga gärningar är straffbelagda. I de fall den som begått gärningen faktiskt inte insåg, men borde ha insett, att det var fråga om en straffbar gärning kan således inte dömas till ansvar. En sådan gärning kan dock föranleda en administrativ sanktion (5 kap. 1 §).

I *andra stycket* anges att om brottet är att anse som grovt blir påföljden som mest fängelse i sex år.

Av *tredje stycket* framgår det att ringa gärningar är straffria.

Obehörigt röjande av insiderinformation

2 §

Den som röjer insiderinformation döms, utom i de fall då röjandet sker som ett

normalt led i fullgörande av tjänst, verksamhet eller åligganden, för obehörigt röjande av insiderinformation till böter eller fängelse i högst två år.

Om informationen blir allmänt känd samtidigt med att den röjs, eller om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Paragrafen införs till följd av artikel 3.1 b) i förordning (EU) nr 1227/2011. Den innehåller straffbestämmelser om obehörigt röjande av insiderinformation och motsvarar delvis 5 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter (prop. 2012/13:122 s. 20 f. och 47 f.).

Paragrafen har utformats med 2 kap. 3 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Det är fortfarande samma straffvärde som i gällande rätt. Straffansvaret och straffskalorna bör vara desamma för brott mot förbudet att röja insiderinformation i artikel 3 i förordning (EU) nr 1227/2011 som för motsvarande brott enligt lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (jfr prop. 2016/17:22 s. 281-285 och 403-405).

Ei ska anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta en överträdelse av bestämmelsen (3 kap. 8 §).

Av första stycket följer att det är straffbart att bryta mot förbudet mot röjande av insiderinformation i artikel 3.1 b). Liksom när det gäller insiderbrott, är det endast uppsåtliga gärningar som är straffbelagda. I de fall den som röjer informationen faktiskt inte insåg, men borde ha insett, att det var insiderinformation kan således inte dömas till ansvar. En sådan gärning kan dock innebära en överträdelse av förordning (EU) nr 1227/2011 (artikel 3) och föranleda en administrativ sanktion (5 kap. 1 §).

Andra stycket motsvarar 5 § andra stycket lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter. Om röjandet av insiderinformationen innebär att informationen samtidigt blir allmänt känd ska det inte dömas till ansvar. Ett sådant röjande kan inte anses skada allmänhetens förtroende för grossistmarknaderna för energi (jfr skäl 1 i ingressen till förordning (EU) nr 1227/2011 och prop. 2016/17:22 s. 405).

Otillbörlig marknadspåverkan

3 §

För otillbörlig marknadspåverkan döms

1. den som genomför en transaktion, lägger en handelsorder, eller annars agerar

- på ett sätt som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på grossistenergiprodukter,
2. den som genomför en transaktion, lägger en order eller annars, genom en persons agerande eller fleras samarbete låser fast priset, eller försöker låsa fast priset, på en eller flera grossistenergiprodukter vid en konstlad nivå,
  3. den som genomför en transaktion, lägger en order eller annars agerar på ett sätt som påverkar tillgången, efterfrågan eller priset på grossistenergiprodukter genom att utnyttja falska förespeglningar, eller andra slag av vilseledande eller manipulationer,
  4. den som sprider information genom medierna, inklusive internet eller på annat sätt, som ger falska eller vilseledande signaler om tillgången, efterfrågan eller priset på grossistenergiprodukter, även den som sprider rykten och falska eller vilseledande nyheter, om personen insåg eller borde ha insett att den var falsk eller vilseledande, eller
  5. den som sprider falsk eller vilseledande information, tillhandahåller falska eller vilseledande ingångsvärden i förhållande till ett referensvärde, eller på annat sätt manipulerar beräkningen av ett referensvärde.

Straffet är fängelse i högst två år.

Om brottet med hänsyn till omfattningen av marknadspåverkan, gärningsmannens ställning eller övriga omständigheter är att anse som grovt, döms för grov otillbörlig marknadspåverkan till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Om gärningen är ringa döms det inte till ansvar.

Paragrafen införs till följd av artikel 5 i förordning (EU) nr 1227/2011. Den innehåller straffbestämmelser om otillbörlig marknadspåverkan och motsvarar delvis 6 och 7 §§ lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter (prop. 2012/13:122 s. 20 f och 48). Skillnaden är att försök till otillbörlig marknadspåverkan nu regleras i en separat bestämmelse (5 §). Paragrafen har utformats med 2 kap. 4 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild.

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Det är samma straffvärde som i gällande rätt. Straffansvaret och straffskalorna bör vara desamma för brott mot förbudet att bedriva otillbörlig marknadspåverkan i artikel 5 i förordning (EU) nr 1227/2011 som för marknadsmanipulation enligt lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (jfr prop. 2016/17:22 s. 285-290 och 405-407).

Ei ska anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta en överträdelse av bestämmelsen (3 kap. 8 §).

Endast uppsåtliga gärningar är straffbelagda. En gärning som inte har begåtts med uppsåt kan dock föranleda administrativa sanktioner (5 kap. 1 §).

Av *andra stycket* framgår att för brott av normalgraden blir påföljden som mest fängelse 2 år.

Av *tredje stycket* framgår att om brottet är att anse som grovt blir påföljden som mest fängelse i 6 år.

Av *fjärde stycket* framgår det att ringa fall inte döms till ansvar vilket innebär att dessa överträdelser i stället kan sanktioneras med administrativ sanktion.

Ansvarsfrihetsgrunder

4 §

En sådan gärning som avses i 1 § medför inte ansvar, om

1. **transaktioner som utförs för att uppfylla ett åtagande att förvärva eller avyttra grossistenergi produkter, när detta åtagande följer av ett avtal som ingåtts eller en handelsorder som utfärdats innan personen i fråga kom att förfoga över insiderinformationen,**
2. **transaktioner som utförts av el- och naturgasproducenter, operatörer av naturgaslagringsanläggningar eller operatörer av LNG-importanläggningar med det enda syftet att täcka omedelbara fysiska förluster till följd av oplanerade avbrott, när underlåtenhet att göra detta skulle resultera i att marknadsaktören inte skulle kunna uppfylla sina avtalsskyldigheter eller när detta görs i överenskommelse med berörda systemansvariga för överföringssystem i syfte att säkerställa trygg och säker drift av systemet, eller**
3. **marknadsaktörer som agerar i enlighet med nationella bestämmelser för krissituationer när nationella myndigheter har ingripit för att trygga försörjningen av el eller naturgas och marknadsmekanismer har upphävts i en medlemsstat eller i delar av en medlemsstat.**

Den som i annat fall än som avses i punkterna 1–3 visar att han eller hon inte har utnyttjat insiderinformation döms inte till ansvar enligt 1 §.

Paragrafen införs till följd av artikel 3.4 i förordning (EU) nr 1227/2011. Den innehåller ansvarsfrihetsgrunder när det gäller insiderhandel. Förutsättningarna är alternativa vilket innebär att samtliga inte behöver vara uppfyllda. Paragrafen har delvis utformats med 2 kap. 2 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop. 2016/17:22 s. 283 f.).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

5 §

En sådan gärning som avses i 3 § första stycket 1 och 2 medför inte ansvar, om

- 1. personen som utförde transaktionen eller handelsordern kan visa att hans eller hennes skäl att utföra densamma är legitima, och**
- 2. transaktionen eller ordern stämmer överens med godtagen marknadspraxis på den berörda grossistmarknaden för energi.**

Paragrafen införs till följd av artikel 2.2 i förordning (EU) nr 1227/2011. Den innehåller ansvarsfrihetsgrunder när det gäller otillbörlig marknadspåverkan. Paragrafen har utformats efter förebild av 2 kap. 5 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (se prop. 2016/17:22 s. 285 f.).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Paragrafen är endast tillämplig på de typer av otillbörlig marknadspåverkan som omfattas av 3 § första stycket 1 eller 2. Båda de förutsättningar som anges måste vara uppfyllda.

Enligt *punkt 1* måste personen som utförde transaktionen eller handelsordern visa att hans eller hennes skäl att genomföra den är legitima. Enligt *punkt 2* ska transaktionen eller ordern stämma överens med godtagen marknadspraxis på den berörda grossistmarknaden för energi.

Försök till brott

6 §

För försök till insiderbrott och otillbörlig marknadspåverkan samt för försök till grovt insiderbrott och försök till grov otillbörlig marknadspåverkan döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om försök till brott och motsvarar delvis 6 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter. Paragrafen är utformad med 2 kap. 7 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop. 2016/17:22 s. 290 f.).

Överväganden finns i avsnitt 5.13. Enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1227/2011 är det även förbjudet att försöka bedriva otillbörlig marknadspåverkan. Vad som utgör sådant försök definieras i artikel 2.3. Av artikel 3.1 a i förordningen framgår det att personer som försöker förvärva eller avyttra grossistenergi produkter kan bryta mot förbudet mot insiderhandel.

I dag är inte försök till insiderhandel straffbelagt i Sverige. Det följer dock av artikel 3 i förordning (EU) nr 1227/2011 att även försök till insiderhandel är förbjudet. Straffansvaret och straffskalorna bör vara desamma för gärningar på försöksstadiet på grossistenergimarknaderna som för motsvarande enligt lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden. I paragrafen görs därför en utvidgning i förhållande till gällande rätt på så sätt att insiderbrott är straffbart på försöksstadiet.

Av paragrafen framgår även att ansvar döms enligt 23 kap. brottsbalken.

Ei ska anmäla till åklagare om myndigheten har anledning att anta en överträdelse av bestämmelsen (3 kap. 8 §).

Biträde

7 §

Åklagare som leder en förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken avseende brott enligt denna lag får när undersökningen verkställs anlita biträde av tillsynsmyndigheten.

Åklagare får anlita biträde av tillsynsmyndigheten också i fråga om utredning av brott innan förundersökning har inletts.

Paragrafen innehåller bestämmelser om åklagarens möjlighet att anlita biträde i samband med brottsutredningar. Den är utformad med 3 kap. 3 § lagen (2016:1306) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop. 2016/17:22 s. 137 f och 410).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Enligt *första stycket* kan åklagare, efter det att förundersökning inletts, anlita biträde av Ei under en förundersökning. Det är den åklagare som leder förundersökningen som beslutar om Ei:s biträde ska begäras.

Andra stycket reglerar förfarandet innan förundersökning har inletts. Åklagaren kan även på detta tidiga stadium anlita biträde av Ei.

Hinder mot åtal

8 §

Om tillsynsmyndigheten har utfärdat sanktionsföreläggande enligt 5 kap. 17 § får åklagaren inte väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller besluta om åtalsunderlåtelse för samma person i fråga om den överträdelse som ligger till grund för sanktionsföreläggandet.

Paragrafen anger när åklagaren inte får inleda en brottsprocess i fråga om en viss överträdelse. Den har utformats med 3 kap. 5 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop. 2016/17:22 s. 129-135 och 410).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Av paragrafen följer att om Ei har utfärdat sanktionsföreläggande, får åklagaren inte väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller besluta om åtalsunderlåtelse för samma person i fråga om den överträdelse som ligger till grund för beslutet om administrativ sanktion. Härigenom förhindras att samma person prövas i olika förfaranden. I 5 kap. 10 och 11 §§ finns bestämmelser som hindrar Ei att utfärda sanktionsföreläggande bland annat om myndigheten har gjort en anmälan om brott (spärreglering). I det stora flertalet fall initieras en utredning om brott enligt denna lag hos åklagaren efter en anmälan om misstänkt brott från Ei. I dessa fall ska åklagaren kunna utgå från att Ei inte har utfärdat sanktionsföreläggande.

I de fall då brottsutredningen initieras på annat sätt än efter en anmälan från Ei bör åklagaren kontrollera hos myndigheten om det har utfärdats något sanktionsföreläggande avseende överträdelsen, för att försäkra sig om att det är möjligt att väcka åtal, utfärda strafföreläggande eller besluta om åtalsunderlåtelse.

9 §

Om ett vitesföreläggande har överträtts och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet, döms det inte till ansvar enligt 7 kap. 1-3 §§ för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Paragrafen reglerar frågan om ansvar för brott när det finns ett vitesföreläggande avseende samma överträdelse. Den har utformats med 3 kap. 6 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop. 2016/17:22 s. 129-135 och 411).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Bestämmelsen syftar till att förhindra att någon prövas två gånger för samma sak på ett sätt som kan strida mot dubbelprövningsförbudet. Om ett vitesföreläggande har meddelats, till exempel ett föreläggande om att upphöra med ett visst agerande, och föreläggandet inte följs, kan Ei välja att ansöka om att vitet utdöms. Det faktum att föreläggandet inte följs kan samtidigt innebära ett brott av denna lag. Att ett föreläggande har beslutats utgör inte hinder för straffrättsligt ansvar. Den avgörande tidpunkten för när hindret uppkommer är i stället tidpunkten då en domstolsprocess inleds om utdömmande av vitet (slutlig spärreglering).

Bestämmelsen utgör en ansvarsfrihetsregel men fungerar samtidigt som ett hinder mot åtal.

En motsvarande bestämmelse avseende Ei:s ingripanden finns i 5 kap. 12 §.

10 §

Stockholms tingsrätt är behörig domstol i mål enligt detta kapitel.

Paragrafen innehåller en särskild forumregel för mål om marknadsmissbruk. Den har utformats med 3 kap. 7 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (se prop. 2016/17:22 s. 300-302 och 411).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Paragrafen innebär att samtliga åtal som avser insiderbrott, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan enligt denna lag kommer att handläggas vid Stockholms tingsrätt. Var handelsplatsen är belägen eller var agerandet äger rum blir därmed inte avgörande. Vidare omfattas sådana fall där gärningen är begången utomlands, om det finns tillräcklig anknytning till Sverige för att det ska föreligga svensk jurisdiktion.

Även när det gäller överträdelser avseende förbuden mot marknadsmissbruk som ska handläggas i det administrativa förfarandet ska prövning ske vid Stockholms tingsrätt, i de fall ett utfärdat sanktionsföreläggande inte har godtagits (5 kap. 19 §).

Yrkande om administrativ sanktion i vissa fall

11 §

När åklagaren väcker åtal för brott enligt 7 kap. 1-3 §§ ska åklagaren, om det inte är uppenbart obehövligt, samtidigt framställa yrkande om återföring eller sanktionsavgift enligt 5 kap. 3 § första stycket 5 och 6 för överträdelse av artikel 3 eller 5 i förordning (EU) nr 1227/2011 för den person som åtalet gäller, om de omständigheter som omfattas av åtalet utgör en sådan överträdelse (yrkande om administrativ sanktion).

Ett yrkande om administrativ sanktion enligt första stycket får prövas av rätten endast om åtalet ogillas eller läggs ned och målet därför avskrivs i den delen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om åklagarens möjlighet att framställa ett yrkande om administrativ sanktion inom ramen för brottmålet. Den har utformats med 4 kap. 1 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop. 2016/17:22 s. 109-117 och 412).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Första stycket avser när den gärning som ligger till grund för åtal för brott enligt denna lag även kan utgöra grund för utdömande av administrativ sanktion enligt 5 kap. I sådant fall ska åklagaren framställa ett yrkande i brottmålet om administrativ sanktion. En ytterligare förutsättning är att överträdelsen avser en och samma fysiska person. Eftersom straffbuden i 7 kap. har motsvarigheter i förordning (EU) nr 1227/2011 torde det i princip alltid finnas förutsättningar för administrativ sanktion när det gäller den gärning som omfattas av ett åtal.

Ett yrkande om administrativ sanktion ska inte framställas om det vid åtals väckande framstår som uppenbart obehövligt. En sådan situation kan till exempel vara om gärningen är erkänd och bevisningen även i övrigt framstår som robust och ett yrkande om administrativ sanktion därmed riskerar bli en helt överflödig del av processen.

Åklagarens möjlighet till yrkande på administrativ sanktion är begränsad till yrkande på utdömande av återföring eller sanktionsavgift. Dessa administrativa sanktioner får användas tillsammans eller var för sig. Åklagaren har dock inte tillgång till övriga administrativa sanktioner som kan aktualiseras enligt kompletteringslagen.

Av *andra stycket* följer att åklagarens yrkande om administrativ sanktion endast får prövas av rätten om åtalet ogillas eller läggs ned och därför avskrivs i den delen. Återföring och sanktionsavgift kan således endast prövas i andra hand till brottsmisstanken eller om domstolen på grund av att åtalet läggs ned inte prövar åtalet i sak. Bestämmelsen innebär att åklagarens yrkande om administrativ sanktion inte kan prövas om åtalet avvisas.

12 §

När åklagaren framställer ett yrkande om administrativ sanktion, ska åklagaren i stämningsansökan uppge

- 1. vilken administrativ sanktion som yrkas,**
- 2. de bestämmelser som är tillämpliga när det gäller den administrativa sanktionen,**
- 3. de omständigheter som åberopas till stöd för den administrativa sanktionen, och**
- 4. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.**

Paragrafen anger vad åklagare som väljer att framställa yrkande om administrativ sanktion ska ange i stämningsansökan, utöver det som följer av 45 kap. 4 § rättegångsbalken. Paragrafen är utformad med 4 kap. 2 § lagen (2016:1307) om

straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop.2016/17:22 s. 120 f och 412).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

I stämmningsansökan ska åklagaren ange vilken administrativ sanktion som yrkas. I detta ingår att yrkande om återföring eller sanktionsavgift preciseras till visst belopp. Yrkandet bör vidare ange de bestämmelser som är tillämpliga när det gäller den administrativa sanktionen och de omständigheter som åberopas till stöd för den administrativa sanktionen. Åklagaren ska även ange de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

13 §

Frågan om administrativ sanktion ska handläggas i samma rättegång som åtalet enligt 5 kap. i denna lag och avgöras genom dom. Om åklagaren åberopar en ny omständighet till stöd för åtalet, får denna omständighet också åberopas till stöd för yrkandet om administrativ sanktion.

Paragrafen behandlar handläggningsfrågor avseende administrativ sanktion inom ramen för brottmålsprocessen. Den är utformad med 4 kap. 3 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop.2016/17:22 s. 117-121 och 413).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Av första meningen följer att frågan om administrativ sanktion ska handläggas i samma rättegång som åtal enligt denna lag och avgöras genom dom.

Andra meningen reglerar en möjlighet att åberopa samma omständigheter till stöd för yrkandet om administrativ sanktion som åberopas till stöd för åtalet. Vid talan om brott enligt denna lag kan åklagaren efter det att åtal har väckts åberopa nya omständigheter, om det är tillåtet enligt bestämmelsen i 45 kap. 5 § rättegångsbalken. Om åklagaren tillåts åberopa en ny omständighet till stöd för åtalet i brottmålet, får denna omständighet också åberopas till stöd för yrkandet om administrativ sanktion.

14 §

I fråga om utredningen och förfarandet beträffande frågan om administrativ sanktion gäller det som är föreskrivet för det brottmål som frågan om administrativ sanktion har samband med. Tvångsmedel enligt 24, 25, 27 och 28 kap. rättegångsbalken får dock inte användas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka processuella regler som ska gälla för åklagarens yrkande om administrativ sanktion. Den är utformad med 4 kap. 4 §

lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (prop.2016/17:22 s. 117-120 och 413).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Paragrafen innebär att för den processuella handläggningen ska, förutom de angivna undantagen, rättegångsbalkens regler tillämpas. Bestämmelsen riktar sig till både åklagare och allmän domstol.

Att tvångsmedel enligt 24, 25, 27 och 28 kap. rättegångsbalken inte får användas innebär att det inte är möjligt att använda till exempel häktning (24 kap.), reseförbud (25 kap.), beslag och hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation m.m. (27 kap.) eller husrannsakan (28 kap.) beträffande frågan om administrativ sanktion. Behövs dessa åtgärder för brottmålet (och de är tillåtna för det aktuella brottet) så får de användas. Skulle information komma fram genom sådana metoder får den användas för frågan om administrativ sanktion, så länge inte användningsbegränsningar e.d. förhindrar detta. Tvångsmedel enligt 26 kap. om kvarstad, baserat på en överträdelse av förordning (EU) nr 1227/2011 och yrkandet om administrativ sanktion kan dock komma i fråga. Ei har motsvarande befogenhet enligt 5 kap. 25 § i denna lag.

15 §

Vid underrättelse enligt 23 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken ska den misstänkte också underrättas om att administrativ sanktion kan komma att beslutas och om grunderna för detta.

Paragrafen reglerar information som ska lämnas till den misstänkte. Den är utformad med 4 kap. 5 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop.2016/17:22 s. 124 och 413 f.).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Av paragrafen följer att i samband med att den misstänkte delges skäligen misstanke enligt 23 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken, ska den misstänkte underrättas om att administrativ sanktion kan komma att beslutas samt om grunderna för detta. Den enskilde ska således vid denna tidpunkt få information om att det kan bli aktuellt med återföring eller sanktionsavgift.

16 §

Vid prövning av fråga om administrativ sanktion ska bestämmelserna i 5 kap. 5, 6 och 13-17 §§ tillämpas.

Vid tillämpningen ska det som anges om sanktionsföreläggande i 5 kap. 13 § första stycket gälla för åtal.

Paragrafen reglerar vilka materiella bestämmelser som ska tillämpas för frågan om administrativ sanktion. Den är utformad med av 4 kap. 6 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop. 2016/17:22 s. 117-120 och 414).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Bestämmelser om ingripanden i 5 kap. tillämpas även när en fråga om administrativ sanktion ska prövas inom ramen för en brottmålsprocess. Detta innebär att den materiella prövningen av administrativ sanktion är densamma och sker enligt samma bestämmelser hos åklagare och allmän domstol som när föreläggande om administrativ sanktion utfärdas av Ei eller när myndigheten väcker talan i allmän domstol.

Även i övrigt gäller samma förutsättningar för administrativ sanktion oavsett var frågan prövas.

Förutsättningarna för påförande av administrativ sanktion skiljer sig således åt från förutsättningarna för att döma till ansvar för brott. Exempelvis krävs inte uppsåt och ofta inte heller andra subjektiva rekvisit för att påföra administrativ sanktion. Att förutsättningarna skiljer sig åt kan innebära att allmän domstol finner att det inte ska dömas till ansvar för brott men att åklagarens yrkande om återföring eller sanktionsavgift ska bifallas även om de objektiva omständigheterna är de samma i brottmålet som vid prövningen av förutsättning för administrativ sanktion.

Andra stycket reglerar vilka tidsfrister för preskription som ska gälla för ett beslut om återföring eller sanktionsavgift inom ramen för en brottmålsprocess. Av 5 kap. 13 § första stycket i denna lag följer att ett ingripande för en överträdelse får ske bara om sanktionsföreläggande har delgetts den som ingripandet gäller inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. Bestämmelsen innebär att återföring eller sanktionsavgift i form av åklagarens yrkande inom ramen för en brottmålsprocess endast får beslutas om den misstänkte fått del av åtalet inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. När en överträdelse av förordning (EU) nr 1227/2011 prövas till följd av att åklagaren har framställt ett yrkande om återföring eller sanktionsavgift är det således tidpunkten när den misstänkte fått del av åklagarens yrkande som bryter preskriptionsfristen, i stället för sanktionsföreläggande.

Offentlig försvarare

17 §

Den som har rätt till offentlig försvarare för brott enligt 7 kap. 1-3 §§ i denna lag

har rätt till offentlig försvarare också beträffande den fråga om administrativ sanktion som har samband med brottmålet. Om endast frågan om administrativ sanktion överklagas till högre rätt kvarstår rätten till offentlig försvarare bara om det finns särskilda skäl.

Paragrafen reglerar rätten till offentlig försvarare. Den är utformad med 4 kap. 7 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop. 2016/17:22 s. 121-124 och 414 f.).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

I paragrafen anges att den som har rätt till offentlig försvarare för misstanke om brott enligt 7 kap. 1-3 §§ i denna lag har rätt till offentlig försvarare också beträffande frågan om administrativ sanktion som har samband med brottmålet. Den offentlige försvararen har således rätt till skälig ersättning också för det arbete som läggs ned med anledning av yrkandet om administrativ sanktion (se 21 kap. 10 § rättegångsbalken). Ett eventuellt förordnande kvarstår i första instans även om åtalet ogillas eller avskrivs och tingsrätten således endast har att pröva frågan om administrativ sanktion.

Om endast frågan om administrativ sanktion överklagas till högre rätt kvarstår rätten till offentlig försvarare bara om det finns särskilda skäl. För att särskilda skäl ska föreligga krävs att målets beskaffenhet kräver det med anledning av till exempel svårighetsgrad, eller att personen i fråga inte kan anses själv kunna tillvarata sin rätt med anledning av sin ekonomiska eller personliga förmåga.

Det är därmed den högre instansen som, när det står klart att endast frågan om administrativ sanktion överklagats dit, ska pröva om det finns särskilda skäl för att rätten till offentlig försvarare ska kvarstå. Den tilltalade bör få tillfälle att yttra sig över detta och försvararen ges tillfälle att lämna in en kostnadsräkning. Om rätten gör bedömningen att särskilda skäl saknas ska den offentliga försvararen entledigas och denne bör kunna erhålla ersättning för arbete fram till beslutet, inklusive överklagande av underinstansens dom. Det kan anmärkas att i situationen att endast frågan om administrativ sanktion överklagas krävs prövningstillstånd i hovrätten (18 § andra stycket).

Ett beslut av hovrätten att entlediga en offentlig försvarare på grund av att det saknas särskilda skäl bör kunna överklagas särskilt (54 kap. 4 § rättegångsbalken jämförd med 49 kap. 5 § 7 rättegångsbalken).

Rättegångskostnader

18 §

I fråga om rättegångskostnader ska 31 kap. rättegångsbalken tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rättegångskostnader. Den är utformad med 4 kap. 8 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop. 2016/17:22 s. 121-124 och 415).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Av paragrafen följer att 31 kap. rättegångsbalken ska tillämpas i fråga om rättegångskostnader. Enligt 31 kap. 1 § första stycket rättegångsbalken gäller att om den tilltalade döms för brottet, ska den tilltalade ersätta staten för det som betalats av allmänna medel i ersättning till försvararen. Genom att 31 kap. tillämpas ska yrkande om administrativ sanktion likställas med yrkande om ansvar för brott när det gäller rättegångskostnader. Detta innebär att i de fall då domstolen frikänner den misstänkte från förstahandsyrkandet om ansvar för brott men bifaller åklagarens yrkande om administrativ sanktion, ska den enskilde enligt huvudregeln i 31 kap. 1 § första stycket ersätta rättegångskostnaderna.

Bestämmelserna innebär också att i de fall det inte finns rätt till offentlig försvarare, finns det möjlighet för den enskilde att få ersättning för sina kostnader om han eller hon frias helt, dvs. om domstolen finner att inte heller administrativ sanktion ska dömas ut.

Överklagande av administrativ sanktion i brottmål

19 §

I fråga om överklagande ska rättegångsbalkens bestämmelser om överklagande i brottmål tillämpas.

Prövningstillstånd krävs i hovrätten om endast frågan om administrativ sanktion överklagas dit.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande av dom eller beslut där administrativ sanktion framställts som ett yrkande av åklagaren i brottmål. Den är utformad med 4 kap. 9 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden som förebild (prop. 2016/17:22 s. 124 f. och 415 f.).

Överväganden finns i avsnitt 5.13.

Enligt *första stycket* ska i fråga om överklagande rättegångsbalkens bestämmelser om överklagande i brottmål tillämpas. Detta innebär att en dom om administrativ sanktion får överklagas inom tre veckor från den dag då den meddelades.

I *andra stycket* anges att prövningstillstånd krävs i hovrätten om endast frågan om administrativ sanktion överklagas dit. Det innebär ett undantag från huvudregeln

om att prövningstillstånd inte krävs för att hovrätten ska pröva tingsrättens dom i brottmål (49 kap. 13 § rättegångsbalken).

8.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

17 kap.

Energimarknadsinspektionens utredningar av vissa överträdelser

3d §

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till utredning hos Energimarknadsinspektionen av överträdelser av artikel 3 eller 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011, om det med hänsyn till syftet med utredningen är av synnerlig vikt att uppgiften inte röjs.

Paragrafen, som är ny, reglerar sekretess till skydd för Energimarknadsinspektionens (Ei) utredningar om misstänkta överträdelser av artikel 3 eller 5 i förordning (EU) nr 1227/2011. Den är utformad efter förebild av 17 kap. 3a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som infördes vid genomförandet av marknadsmissbruksdirektivet i svensk rätt (prop. 2016/17:22 s. 336-338 och 422 f.). Den bestämmelsen har i sin tur utformats efter vad som gäller för vissa av Konkurrensverkets utredningar enligt 17 kap. 3 § OSL (prop. 2001/02:69).

Överväganden finns i avsnitt 5.14.

Sekretessen gäller i förhållande till den som är föremål för utredningen. Sekretessbestämmelsen är även tillämplig i förhållande till tredje man.

En central fråga vid tillämpningen av bestämmelsen blir tolkningen av rekvisitet "synnerlig vikt". Den fråga som ska besvaras är huruvida utredningen som sådan skadas, om de begärda uppgifterna lämnas ut. Svaret kan bli olika i skilda stadier av utredningen. I ett inledande skede, innan Ei har hunnit säkra bevis, kan det vara viktigt för utredningen att misstanken om en överträdelse och vad den består i inte kommer till de berörda personernas kännedom. Redan uppgiften om vem som har lämnat upplysningar till Ei kan vara tillräcklig för att en person ska förstå vad han eller hon är misstänkt för. När den som utredningen avser har fått veta att Ei håller på att utreda en misstänkt överträdelse, skulle utredningen kunna hindras om personen kontinuerligt kunde ta del av de uppgifter som myndigheten har inhämtat eller få veta vilka utredningsåtgärder som planeras eller genomförs. För utredningens effektivitet kan det alltså vara nödvändigt att den som utredningen

avser inte får del av det som har inhämtats från till exempel andra personer som misstänks ha överträtt förordning (EU) nr 1227/2011 förrän utredningen har kommit så långt att den inte längre skadas, om uppgifterna lämnas ut.

Normalt bör rätten till insyn för den som misstänks för en överträdelse öka ju längre utredningen fortskrider. I Avsikten är inte att uppgifterna i utredningen regelmässigt ska omfattas av sekretess fram till dess att Ei överväger beslut om sanktionsföreläggande. I stället måste en prövning av om en viss uppgift omfattas av sekretess ske löpande.

Syftet med bestämmelsen är att skydda uppgifter i en utredning som pågår. När en utredning har avslutats torde bestämmelsen därför inte kunna åberopas som stöd för att inte lämna ut uppgifter som hänför sig till utredningen.

Om Ei utreder ett visst förfarande, kan det förekomma att myndigheten utfärdar sanktionsföreläggande beträffande en viss del av förfarandet och fortsätter att utreda övriga delar. I en sådan situation kan bestämmelsen tillämpas beträffande de uppgifter som hänför sig till den fortsatta utredningen.

35 kap.

9b §

Sekretessen enligt 1 § första stycket 1 eller 2 hindrar inte att uppgift lämnas till Energimarknadsinspektionen, om uppgiften kan antas ha betydelse för fullgörandet av myndigheten uppgifter enligt lagen (2025:0000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.

Paragrafen, som är ny, innebär att åklagare till Energimarknadsinspektionen (Ei) kan lämna uppgifter för vilka sekretess gäller enligt 35 kap. 1 § 1 (förundersökning) eller 2 (användning av tvångsmedel). Den är utformad efter förebild av 35 kap. 9 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som infördes vid genomförandet av marknadsmissbruksdirektivet i svensk rätt (prop. 2016/17:22 s. 332-336 och 426 f.). Ei kan ha behov av uppgifterna för att bedöma om administrativa sanktioner kan påföras enligt kompletteringslagen.

Överväganden finns i avsnitt 5.14.

8.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

9 kap.

33 §

Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummerberoende interpersonell kommunikationstjänst och som har fått del av eller tillgång till en uppgift som avses i 31 § första stycket ska på begäran lämna

1. en uppgift som avses i 31 § första stycket 1 till

Energimarknadsinspektionen, om myndigheten bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse för utredningen av en misstänkt överträdelse av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.

Paragrafen innehåller bestämmelser om utlämnande av uppgifter som omfattas av tystnadsplikt enligt 31 §.

I *första stycket* 1 införs ett nytt led, led m, till följd av artikel 13.2 d) i förordning (EU) nr 1227/2011. Det är utformad efter förebild av led b som gäller för Finansinspektionens och som infördes vid genomförandet av marknadsmissbruksdirektivet i svensk rätt (prop. 2016/17:22 s. 161-165 och 418).

Det innebär att Energimarknadsinspektionen (Ei) kan begära uppgifter om abonnemang från den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst. En sådan uppgift kan begäras om den är av väsentlig betydelse för utredningen av en misstänkt överträdelse av förordning (EU) nr 1227/2011. Ei kan till exempel behöva uppgift om ip-adress för att utreda vem som har spridit viss information på internet som bedöms stå i strid med någon av bestämmelserna i förordningen.

Överväganden finns i avsnitt 5.7.

8.4 Förslag till förordning (2025:xxxx) om avgift för tillsyn och marknadsövervakning över handeln på grossistenergimarknaderna

Inledande bestämmelser

1 §

Denna förordning innehåller bestämmelser om den avgift som ska finansiera Energimarknadsinspektionens uppgifter enligt lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 1 § i förordningen (2014:1059) om vissa avgifter för registrering och tillsyn över handeln på grossistenergimarknaden (avgiftsförordningen).

Överväganden finns i avsnitt 6.

2 §

Denna förordning är meddelad med stöd av 1 kap. 3 § lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi och gäller avgiften som avses i den paragrafen.

Paragrafen motsvarar i huvudsak hittillsvarande 2 § avgiftsförordningen. Skrivningen ändras till att hänvisa till bestämmelsen i den kompletterande lagen som bemyndigar regeringen eller behörig myndighet att meddela föreskrifter om avgiften.

Överväganden finns i avsnitt 6.

3 §

Termer och uttryck som används i denna förordning har samma betydelse som i lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.

Paragrafen motsvarar i huvudsak hittillsvarande 3 § avgiftsförordningen. Skrivningen ändras till att hänvisa till den kompletterande lagen.

Överväganden finns i avsnitt 6.

Avgift

4 §

Marknadsaktörer som är registrerade hos Energimarknadsinspektionen enligt artikel 9.1 i förordning (EU) nr 1227/2011 ska betala en årlig avgift. Avgiften enligt denna förordning ska uppgå till ett belopp som motsvarar Energimarknadsinspektionens årliga kostnader för den verksamhet som ska finansieras enligt 1 §.

De sammanlagda avgifterna för att finansiera Energimarknadsinspektionens kostnader för tillsyn och marknadsövervakning får dock högst uppgå till tjugo miljoner kronor per år. Beloppet får indexuppräknas årligen.

Paragrafen motsvarar i huvudsak hittillsvarande 4 § avgiftsförordningen.

I *första stycket* har ett förtydligande gjorts att det är marknadsaktörer som är registrerade hos Ei som ska betala avgifter som motsvarar Ei:s årliga kostnad för verksamheten. Avgifterna ska fördelas med skälig andel mellan de registrerade marknadsaktörerna.

Taket för avgiften har justerats efter prognosen för ökningen av Ei:s kostnader de kommande åren. Det maximala takbeloppet kan vid behov justeras för årlig indexuppräkning efter den indexmetod som bäst speglar verksamhetens kostnadsförändringar.

Överväganden finns i avsnitt 6.

5 §

De transaktioner som har rapporterats enligt artikel 8.1 i förordning (EU) nr 1227/2011 för marknadsaktörerna enligt 4 § i denna förordning och för det aktuella avgiftsåret ska ligga till grund för beräkningen av avgiften.

Transaktionerna ska avse grossistenergiprodukter som har rapporterats som köpta eller sålda i Sverige. Om en marknadsaktör inte har fullgjort sin rapporteringsskyldighet, får Energimarknadsinspektionen fastställa avgiften till ett skäligt belopp.

Paragrafen är delvis ny, och motsvarar delvis hittillsvarande 6 § andra stycket avgiftsförordningen i avseendet att det är de transaktioner av grossistenergiprodukter som marknadsaktören har rapporterat in enligt artikel 8.1 förordning (EU) nr 1227/2011 som ligger till grund för beräkningen av avgiften.

I *första stycket* ersätts "handel" med "transaktioner" för att tydliggöra vilken typ av data som ingår i underlaget för avgiften. Anledningen till förtydligandet är att även andra avtal och order utöver transaktioner rapporteras in till Acer.

Av *andra stycket* framgår det att det är transaktioner med grossistenergiprodukter som har rapporterats som köpta eller sålda i Sverige för det aktuella avgiftsåret, vilket är nytt. Detta inkluderar samtliga transaktioner som har rapporterats med leveransställe eller zon i Sverige. Detta är de transaktioner som rapporteras med leveransområde eller zon i Sverige utifrån tabellerna i Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artiklarna 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi. Det utesluter inte att grossistenergiprodukterna i slutändan överförs till andra områden till följd av exempelvis den europeiska dagen före- och intradagskopplingen. De transaktioner som avses ska ha rapporterats in för det aktuella avgiftsåret. Men det aktuella avgiftsåret avses detsamma år som avgiften avser.

Överväganden finns i avsnitt 6.

6 §

Energimarknadsinspektionen får meddela ytterligare föreskrifter om hur respektive marknadsaktörs avgift ska beräknas.

Paragrafen ger Ei ett bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om beräkningen av avgiften för marknadsaktörerna.

Med stöd av bemyndigandet kan föreskrifter meddelas bland annat om hur marknadsaktörernas avgifter beräknas, dvs. hur grundbeloppen fastställs och en beskrivning av fördelningsnyckeln som används för att fastställa det rörliga beloppet.

Överväganden finns i avsnitt 6.

Beslut om och betalning av avgiften

7 §

Energimarknadsinspektionen ska varje år besluta om vilken avgift en marknadsaktör ska betala.

Avgiften ska betalas inom 30 dagar från Energimarknadsinspektionens beslut.

Paragrafen motsvarar hittillsvarande 7 § avgiftsförordningen.

Överväganden finns i avsnitt 6.

Överklagande

8 §

Bestämmelser om överklagande finns i 6 kap. 1 § i lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.

Paragrafen motsvarar hittillsvarande 8 § avgiftsförordningen, med ändringen att den hänvisar till den kompletterande lagen.

Överväganden finns i avsnitt 6.

8.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen

Uppgifter

1 §

Energimarknadsinspektionen ansvarar för

- 1. tillsynen, regelgivningen och tillståndsprövningen enligt ellagen (1997:857), naturgaslagen (2005:403) och lagen (1978:160) om vissa rörledningar,*
- 2. tillsynen och regelgivningen enligt fjärrvärmelagen (2008:263) och fjärrkylelagen (2022:332), och*
- 3. tillsynen enligt lagen (2025:xxxx) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi.*

Energimarknadsinspektionen ska upprätta och offentliggöra en tillsynspolicy.

Hänvisningen i punkten 3 ändras till den nya kompletterande lagen.

Överväganden finns i avsnitt 5.15.

9 Referenser

Offentligt tryck

DS 1998:43 De juridiska ramarna för författningsarbetet

Prop. 1992/93:56 Ny konkurrenslagstiftning

Prop. 1998/99:44 Ändringar i lagen (1986:436) om näringsförbud

Prop. 1999/2000:109 Ny insiderlagstiftning, m.m.

Prop. 2001/02:69 Förstärkt sekretess i konkurrensärenden

Prop. 2004/05:117 Skadestånd enligt konkurrenslagen, m.m.

Prop. 2004/05:142 Marknadsmisbruk

Prop. 2007/08:107 Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område

Prop. 2010/11:30 Avgifter i Transportstyrelsens verksamhet

Prop. 2011/12:175 Blankning

Prop. 2012/13:122 Ingripande mot marknadsmisbruk vid handel med

Grossistenergiprodukter

Prop. 2012/13:143 Effektivare sanktioner för arbetsmiljö- och arbetstidsreglerna

Prop. 2014/15:57 Nya administrativa sanktioner på finansmarknadsområdet

Prop. 2014/15:131 Skattetillägg: Dubbelprövningsförbudet och andra rättssäkerhetsfrågor

Prop. 2016/17:22 Effektiv bekämpning av marknadsmisbruk

Prop. 2020/21:24 Ändrade krav på insiderförteckningar och några tillsynsfrågor

Prop. 2024/25:44 Digital operativ motståndskraft för finanssektorn

Skr. 2009/10:79 En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn

Rapporter

Ei. *Ei:s årsredovisning 2023*, Ei R2024:02.

Ei. *Sveriges el- och naturgasmarknad 2023*, Ei R2024:11.

Ei. *Säker och effektiv tillgång till mätvärden på den svenska slutkundsmarknaden*, Ei R2024:03

Ekonomistyrningsverket. *Finansiering av tillsyn*, ESV 2004:16.

Post- och telestyrelsen. *Post- och telestyrelsens föreskrifter om avgifter*, PTSFS 2023:4.

Rättsfallsregister

Högsta förvaltningsdomstolens dom i mål 5754–12.

Högsta domstolens dom i mål B4946-12.

Övrigt material

Acer, *ACER Guidance on the application of Regulation (EU) No 1227/2011 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2011 on wholesale energy market integrity and transparency 6.1st Edition*, hämtad 2024-12-19.

[ACER Guidance on REMIT application 6.1st Edition](#)

Acer Remit Portal, *List of Inside Information and Transparency Platforms*, hämtad 2024-10-10. [REMIT PORTAL](#).

Energimarknadsinspektionen, *Vad innebär 15 minuters avräkning, mätperiod och handel för aktörer på grossistenergimarknaderna?*, hämtad 2025-01-16.

[Vad innebär 15 minuters avräkning, mätperiod och handel för aktörer på grossistmarknaderna? - Energimarknadsinspektionen](#)

Ekonomistyrningsverket, *Regleringsbrev 2025 Myndighet Ei*, hämtad 2025-01-17.

[Regleringsbrev 2024 Myndighet Ei](#).

eSett Open Data, *Balance Responsible Parties*. hämtad 2024-11-29.

[BRP | eSett Open Data](#).

Sveriges Domstolar, *Böter*, hämtad 2024-09-10. [Böter - Sveriges Domstolar](#).

Bilaga 1 – Regeringsuppdrag – Uppdrag om genomförande av EU:s reviderade elmarknadslagstiftning

Regeringsbeslut

13

2024-02-22
KN2024/00430

Klimat- och näringslivsdepartementet

Energimarknadsinspektionen

Uppdrag om genomförandet av EU:s reviderade elmarknadslagstiftning

Regeringens beslut

Regeringen ger Energimarknadsinspektionen i uppdrag att bedöma vilka åtgärder som krävs med anledning av nya krav enligt revideringen av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el (elmarknadsdirektivet), i de delar som inte kräver ett genomförande inom sex månader från det att ändringarna träder i kraft. Energimarknadsinspektionen ska dessutom bistå Regeringskansliet när det gäller genomförandet i övriga delar.

Energimarknadsinspektionen ska också bedöma vilka åtgärder som krävs med anledning av nya krav enligt revideringen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EU:s elmarknadsförordning) samt nya krav enligt revideringen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Remit-förordningen).

Energimarknadsinspektionen ska lämna nödvändiga författningsförslag i de delar där genomförandet kräver föreskrifter i lag eller förordning.

Energimarknadsinspektionen ska samverka med Affärsverket svenska kraftnät, Statens energimyndighet, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Finansinspektionen och Ekobrottsmyndigheten.

Telefonväxel: 08-405 10 00
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Herkulesgatan 17
E-post: kn.registrator@regeringskansliet.se

Energimarknadsinspektionen ska löpande informera Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 20 januari 2025.

Närmare om uppdraget

Under tiden fram till att de ovan angivna nya rättsakterna antas och offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning ska Energimarknadsinspektionen utgå från de senast tillgängliga texterna av förslagen till akterna. Energimarknadsinspektionen ska när uppdraget redovisas lämna en fullständig konsekvensbedömning och en jämförelsetabell som redovisar hur EU-lagstiftningen föreslås genomföras i nationell lagstiftning.

Analysen av de nya artiklarna 19a–19f i förslaget till revidering av EU:s elmarknadsförordning ingår inte i uppdraget.

I de fall där det europeiska regelverket medger att medlemsstater väljer om eller hur en viss ordning ska genomföras ska Energimarknadsinspektionen beskriva vilka avvägningar som inspektionen gjort och vad konsekvenserna av en alternativ genomförandemodell skulle vara.

Energimarknadsinspektionen ska när uppdraget genomförs ta vara på de kunskaper som finns hos Affärsverket svenska kraftnät, Statens energimyndighet och Swedac, särskilt när det gäller de nya kraven i fråga om

- 1 rätten för kunder att ha fler än ett elleveransavtal samtidigt för samma uttagspunkt, enligt elmarknadsdirektivet,
- 2 energidelnings, enligt elmarknadsdirektivet, och
- 3 särskilda mätinstrument (på engelska dedicated measurement devices), enligt EU:s elmarknadsförordning, och hur de används i samband med 1 och 2.

Energimarknadsinspektionen ska när uppdraget genomförs ta vara på de kunskaper som finns hos Ekobrottsmyndigheten och Finansinspektionen, särskilt när det gäller nya krav i Remit-förordningen.

Vid genomförandet av uppdraget ska Energimarknadsinspektionen ta hänsyn till det arbete som pågår i fråga om elmarknaden inom EU och

särskilt i andra nordiska länder. Uppdraget ska genomföras i dialog med andra lämpliga nordiska myndigheter. Energimarknadsinspektionen ska arbeta för en samordnad implementering inom Norden, där det är lämpligt.

Dessutom är det viktigt att Energimarknadsinspektionen inhämtar kunskap hos berörda marknadsaktörer i Sverige. Därför ska myndigheten i sin redovisning beskriva hur samråd har genomförts samt lämna en sammanställning och en analys av de relevanta synpunkter från marknadsaktörerna som framkommit under arbetets gång.

När det gäller de delar av det reviderade elmarknadsdirektivet som kräver ett genomförande inom sex månader från det att ändringarna träder i kraft ska förslag till genomförandeåtgärder tas fram under ledning av Regeringskansliet. Energimarknadsinspektionen ska medverka i det arbetet.

Skälen för regeringens beslut

Förhandlingarna om den reviderade europeiska elmarknadslagstiftningen väntas snart vara slutförda. Energimarknadsinspektionen är nationell tillsynsmyndighet enligt elmarknadsdirektivet, vilket följer av 2 § 1 förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

David Freed

Bilaga 2 – Jämförelsetabell för Remit

Tabell 5. Jämförelsetabell

Reviderad Remit	Remit Innan revideringen	Kompletterande bestämmelser i svensk lag	Ei:s bedömning	Ei:s förslag till nya bestämmelser
Artikel 1 Syfte, tillämpningsområde och förhållande till annan unionslagstiftning	Artikel 1		Ingen åtgärd krävs	
Artikel 2 Definitioner	Artikel 2	2 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter	Ingen åtgärd krävs	
Artikel 3 Förbud mot insiderhandel	Artikel 3	3–5 §§ lag 2013:385 reglerar den straffrättsliga påföljden. 14 § i lag 2013:385 Ei:s anmälningsskyldighet till åklagare om Ei har anledning att anta att en överträdelse av förbuden har begåtts. 15 - 18 §§ lag 2013:385 reglerar Ei:s utredningsbefogenheter.	Komplettering krävs	3 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen 5 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen 7 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen
Artikel 4 Skyldighet att offentliggöra insiderinformation	Artikel 4	15 - 18 §§ lag 2013:385 reglerar Ei:s utredningsbefogenheter.	Komplettering krävs	3 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen 5 kap. 2 § i den nya kompletterande lagen
Artikel 4a Auktorisation och tillsyn av plattformar för insiderinformation			Ingen åtgärd krävs	

Reviderad Remit	Remit Innan revideringen	Kompletterande bestämmelser i svensk lag	Ei:s bedömning	Ei:s förslag till nya bestämmelser
Artikel 5 Förbud mot otillbörlig marknadspåverkan	Artikel 5	6–7 §§ lag 2013:385 reglerar sanktioner för överträdelser av förbudet. 14 § i lag 2013:385 Ei:s anmälningsskyldighet till åklagare om Ei har anledning att anta att en överträdelse av förbuden har begåtts. 15 - 18 §§ lag 2013:385 reglerar Ei:s befogenheter.	Komplettering krävs	3 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen 5 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen 7 kap. 3 § i den nya kompletterande lagen
Artikel 5a Algoritmisk handel		15 - 18 §§ lag 2013:385 reglerar Ei:s befogenheter.	Komplettering krävs	3 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen 5 kap. 2 § i den nya kompletterande lagen
Artikel 6 Teknisk uppdatering av definitionerna av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan	Artikel 6		Ingen åtgärd krävs	
Artikel 7 Marknadsövervakning	Artikel 7		Ingen åtgärd krävs	
Artikel 7a Acers uppgifter och befogenheter för att utarbeta prisbedömningar av LNG och prisriktvärden för LNG			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 7b Offentliggörande av prisbedömningar av och prisriktvärden för LNG			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 7c Tillhandahållande av marknadsdata för LNG till Acer		15 - 18 §§ lag 2013:385 reglerar Ei:s utredningsbefogenheter.	Komplettering krävs	3 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen 5 kap. 2 § i den nya kompletterande lagen
Artikel 7d Kvalitet på marknadsdata för LNG			Ingen åtgärd krävs	

Reviderad Remit	Remit Innan revideringen	Kompletterande bestämmelser i svensk lag	Ei:s bedömning	Ei:s förslag till nya bestämmelser
Artikel 7e Affärskontinuitet			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 8 Insamling av uppgifter	Artikel 8	15 - 18 §§ lag 2013:385 reglerar Ei:s utredningsbefogenheter.	Komplettering krävs	3 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen 5 kap. 2 § i den nya kompletterande lagen
Artikel 9 Registrering av marknadsaktörer	Artikel 9	15 - 18 §§ lag 2013:385 reglerar Ei:s utredningsbefogenheter.	Komplettering krävs	2 kap. 2 § i den nya kompletterande lagen 3 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen 5 kap. 2 § i den nya kompletterande lagen
Artikel 9a Auktorisation och tillsyn av registrerade rapporteringsmekanismer			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 10 Utbyte av information mellan Acer och andra myndigheter	Artikel 10		Ingen åtgärd krävs	
Artikel 11 Uppgiftsskydd	Artikel 11		Ingen åtgärd krävs	
Artikel 12 Driftssäkerhet	Artikel 12		Ingen åtgärd krävs	
Artikel 13 Genomförande av förbuden mot marknadsmissbruk	Artikel 13	15 - 18 §§ lag 2013:385 reglerar Ei:s utredningsbefogenheter.	Komplettering krävs	3 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen
Artikel 13a Acers inspektioner på plats			Komplettering krävs	3 kap. 10 § i den kompletterande lagen 4 kap. 1 § i den kompletterande lagen

Reviderad Remit	Remit Innan revideringen	Kompletterande bestämmelser i svensk lag	Ei:s bedömning	Ei:s förslag till nya bestämmelser
Artikel 13b Begäran om uppgifter			Ingen åtgärd krävs	3 kap. 10 § i den kompletterande lagen
Artikel 13c Befogenhet att inhämta redogörelser			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 13d Förfarandegarantier			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 13e Ömsesidigt bistånd		3 § förordningen (2016:742) med instruktion för Ei	Komplettering krävs	3 kap. 10 § i den kompletterande lagen
Artikel 13f Utredare			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 13g Löpande viten			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 13h Förfarandegarantier med avseende på beslut om löpande viten			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 13i Art, verkställighet och fördelning av löpande viten			Komplettering krävs	3 kap. 24 § i den nya kompletterande lagen
Artikel 13j Domstolens prövning			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 14 Rätt att överklaga	Artikel 14		Ingen åtgärd krävs	7 kap. 1–3 §§ i den nya kompletterande lagen
Artikel 15 Skyldigheter för personer som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner	Artikel 15	10 och 14 §§ lag 2013:385 reglerar rapporteringsskyldigheten enligt artikel 15 och om Ei har anledning att anta en överträdelse ska det anmälas till en åklagare. 15 - 18 §§ lag 2013:385 reglerar Ei:s utredningsbefogenheter.	Komplettering krävs	2 kap. 3 § i den nya kompletterande lagen 3 kap. 1 § i den nya kompletterande lagen 5 kap. 2 § i den nya kompletterande lagen

Reviderad Remit	Remit Innan revideringen	Kompletterande bestämmelser i svensk lag	Ei:s bedömning	Ei:s förslag till nya bestämmelser
Artikel 16 Samarbete på unionsnivå och på nationell nivå	Artikel 16		Ingen åtgärd krävs	
Artikel 16a Delegering av uppgifter och ansvar			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 17 Tystnadsplikt	Artikel 17		Komplettering krävs	17 kap. 3d § i offentlighets- och sekretesslagen 35 kap. 9b § i offentlighets- och sekretesslagen
Artikel 18 Sanktioner	Artikel 18	15 - 18 §§ lag 2013:385 reglerar Ei:s utredningsbefogenheter.	Komplettering krävs	5 kap. och 7 kap. i den nya kompletterande lagen
Artikel 19 Internationella relationer	Artikel 19		Ingen åtgärd krävs	
Artikel 20 Delegeringens utövande	Artikel 20		Ingen åtgärd krävs	
Artikel 21 Kommittéförfarande	Artikel 21		Ingen åtgärd krävs	
Artikel 21a Rapport och översyn			Ingen åtgärd krävs	
Artikel 22 Ikraftträdande	Artikel 22		Ingen åtgärd krävs	

Bilaga 3 – Ord och begreppslista

Algoritmisk handel

Enligt artikel 2.18 i Remit är algoritmisk handel: handel, inbegripet högfrequenshandel, med grossistenergiprodukter där en datoralgoritm automatiskt bestämmer enskilda handelsorderparametrar såsom huruvida ordern ska initieras samt tidpunkt, pris och kvantitet för ordern eller hur ordern ska behandlas efter det att den har lagts, med begränsat eller obefintligt mänskligt ingripande, vilket inte inbegriper system som används endast för dirigering av order till en eller flera organiserade marknadsplatser eller för expediering av order utan att några handelsparametrar fastställs eller för bekräftelse av order eller bearbetning efter handeln av genomförda transaktioner.

Byrån för samarbete mellan europeiska energitillsynsmyndigheter (Acer)

Acer har i uppdrag att på EU-nivå bistå nationella energitillsynsmyndigheter och att vid behov samordna deras verksamheter. Acers verksamhet har tre huvudområden: att stödja framtagandet av gemensamma bestämmelser och initiativ och där besluta i vissa gemensamma frågor, att lämna yttranden om tioårsplaner för nätutveckling och säkerställa att dessa stämmer med prioriteringar på EU-nivå, och att övervaka marknaderna för grossistenergiprodukter.

Case Management Tool (CMT)

Ett system som används vid ärendehantering och tillhandahålls av Acer. CMT är en förkortning av det engelska namnet Case Management Tool.

Centralised European Registry for Energy Market Participant (Ceremp)

I Sverige ska marknadsaktörer som utför transaktioner som ska rapporteras till Acer enligt artikel 8.1 i Remit registrera sig i enlighet med artikel 9 i förordningen. Registreringen ska göras Ceremp som är en förkortning för Centralised European Registry for Energy Market Participant. Ei förvaltar den svenska delen av Ceremp.

Direkt elektroniskt tillträde

Enligt artikel 2.19 i Remit är direkt elektroniskt tillträde ett arrangemang där en medlem av eller deltagare eller kund på en organiserad marknadsplats tillåter en annan person att använda dennes handelskod, så att personen elektroniskt kan vidarebefordra handelsorder avseende en grossistenergiprodukt direkt till den organiserade marknadsplatsen, vilket omfattar arrangemang som innebär att personen använder medlemmens eller deltagarens eller kundens IT-infrastruktur, eller något förbindelse-system som tillhandahålls av medlemmen, deltagaren eller kunden, för att vidarebefordra dessa handelsorder (direkt marknadstillträde) och

arrangemang där en sådan infrastruktur inte används av en person (sponsrat tillträde).

Electricity Price Area Differentials (Epad)

Finansiella kontrakt baserat på skillnad i pris mellan prisområden och kommer från det engelska ordet Electricity Price Area Differentials.

Eurofisc

Det är ett multilateralt nätverk för medlemsstaterna för att bekämpa momsbedrägerier.

Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)

I EES ingår Europeiska unionens medlemsstater samt Island, Liechtenstein och Norge. Syftet med EES är att utvidga EU:s inre marknad till att även omfatta länder i Europeiska frihandelssammanslutningen (Efta).

Europeisk gemensam tilldelningsplattform (JAO)

Ett serviceföretag för krafthandel ägt av systemansvariga för överföringssystemet i 22 europeiska länder. Det är systemansvariga som är ansvariga för att utfärda och auktionera ut överföringsrättigheter via den gemensamma europeiska plattformen JAO (Joint Allocation Office). I Norden tog JAO över uppgiften från Nord Pool 2020 i förbindelse med att börsmarknaden öppnades för konkurrens, i dag utvidgad med Epex Spot. Från JAO går flaskhalsintäkterna vidare till Affärsverket svenska kraftnät som för Ei redovisar hur mycket som kommer från varje snitt.

Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma)

Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten är en oberoende EU-myndighet som ska stärka investerarskyddet och främja stabila och korrekt fungerande finansmarknader.

Flytande naturgas (LNG)

Flytande naturgas består till största delen av metan som har kylts ner där den blir en vätska och sedan kan lagras vid extremt högt tryck.

Förhandstilldelning av kapacitet (FCA)

Kommissionens förordning (EU) 2016/1719 av den 26 september 2016 om fastställande av riktlinjer för förhandstilldelning av kapacitet. FCA handlar om att ge marknadsaktörer möjlighet att hantera ekonomiska risker vid handel av el mellan elområden. FCA handlar även om att optimera beräkning och tilldelning av långsiktig kapacitet mellan elområden.

General Data Protection Regulation (GDPR)

GDPR är en EU-förordning som syftar till att skydda individers personuppgifter och ge dem större kontroll över hur deras data används. Den ställer krav på organisationer att vara transparenta, säkra och ansvarsfulla i hanteringen av

personuppgifter, med strikta regler för samtycke, åtkomst, radering och internationell dataöverföring.

Organiserad marknadsplats (OMP)

Enligt artikel 2.20 i Remit är en organiserad marknadsplats en energibörs, en energimäklare, en energikapacitetsplattform eller ett annat system eller en annan anläggning där flera tredje parter köp- eller säljintressen i grossistenergiprodukter samverkar på ett sätt som kan leda till en transaktion.

Over the Counter (OTC)

Kontrakt kan handlas utanför börsen, bilateralt över disken.

Person

Enligt artikel 2.8 i Remit är en person en fysisk eller juridisk person.

Person som yrkesmässigt arrangerar eller genomför transaktioner (PPAET)

Enligt artikel 2.8a i Remit är PPAET en person som yrkesmässigt deltar i mottagande och vidarebefordran av handelsorder eller genomförande av transaktioner med grossistenergiprodukter. Innan revideringen kallades person som yrkesmässigt utför transaktioner för PPAT, begreppet är ersatt och benämns PPAET.

Plattformer för insiderinformation (IIP)

IIP är plattformer som marknadsaktörer använder för att publicera insiderinformation. En lista över godkända plattformer finns på Acers hemsida.

Registrerade rapporteringsmekanismer (RRM)

Enligt artikel 2.16 i Remit är en registrerad rapporteringsmekanism eller en juridisk person som är auktoriserad enligt Remit för att rapportera eller tillhandahålla tjänsten att rapportera uppgifter om transaktioner, inbegripet handelsorder, och grundläggande data till Acer för egen räkning eller för marknadsaktörernas räkning.

Regulation on wholesale Energy Market Integrity and Transparency (Remit)

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi. Remit är en förkortning av det engelska namnet Regulation on wholesale Energy Market Integrity and Transparency och trädde i kraft i slutet av 2011 och utgör ett ramverk för övervakning av energimarknaderna i Europa och är till för att stärka integriteten och transparensen på marknaderna för el och naturgas.

I maj 2024 ändrades Remit genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1106 av den 11 april 2024 om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011 och (EU) 2019/942 vad gäller förbättrande av unionens skydd mot otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi.

Systempris

Systempris är det pris som skulle råda om det inte fanns några överföringsbegränsningar.

Bilaga 4 – För rapporten relevanta lagar och förordningar

Lagar

Rättegångsbalken (1942:740)

Rättegångsbalken reglerar hur rättsliga processer ska gå till i domstolar. Lagen beskriver procedurer för tvistemål, brottmål och andra rättsliga ärenden, inklusive hur rättegångar ska genomföras, hur bevisning ska hanteras och vilka rättigheter parterna har under processen.

Tryckfrihetsförordningen (1949:105)

Tryckfrihetsförordningen är en svensk grundlag som garanterar yttrandefriheten i tryckt form, såsom i tidningar, böcker och annan tryckt media. Lagen skyddar rätten att fritt sprida och ta emot information, samtidigt som den fastställer regler för offentlighetsprincipen och vad som kan vara föremål för straffansvar, som för exempelvis bestämmelser om tystnadsplikt.

Brottsbalken (1962:700)

Brottsbalken fastställer vilka handlingar som är brottsliga samt vilka straff som kan utdömas för dessa. Lagen innehåller bestämmelser om olika brottstyper, såsom brott mot person, egendom, och allmän ordning, samt regler för ansvar och straff.

Arbetsmiljölagen (1977:1160)

Arbetsmiljölagen (1977:1160) är en svensk lag som syftar till att säkerställa en god arbetsmiljö för alla arbetstagare. Lagen ställer krav på arbetsgivare att vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet.

Utsökningsbalken (1981:774)

Utsökningsbalken reglerar hur beslut om indrivning av skulder ska genomföras i Sverige. Lagen beskriver de rättsliga processerna för utmätning av egendom, löneutmätning och andra åtgärder för att tvinga en person att betala en skuld, samt de rättigheter och skyldigheter som både borgenärer och gäldenärer har i samband med utsökning.

Lagen (1985:206) om viten

Lagen (1985:206) om viten reglerar användningen av ekonomiska påföljder för att säkerställa att förpliktelser enligt lag eller föreskrifter efterlevs. Viten kan åläggas av myndigheter eller domstolar om en person eller organisation inte fullgör sina skyldigheter.

Yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469)

Yttrandefrihetsgrundlagen är en svensk grundlag som skyddar rätten att uttrycka åsikter och sprida information i medier och andra offentliga sammanhang. Lagen garanterar yttrandefrihet, vilket innebär att ingen kan straffas för att ha uttryckt sig fritt, samtidigt som vissa begränsningar finns för att skydda exempelvis rikets säkerhet och individers integritet.

Lagen (1996:242) om domstolsärenden

Lagen (1996:242) om domstolsärenden reglerar hanteringen av ärenden som rör domstolarnas arbete och organisation. Lagen beskriver hur olika typer av domstolsärenden ska hanteras, inklusive fördelning av ärenden mellan domstolar och handläggning av processer.

Ellagen (1997:857)

Ellagen innehåller regler om nätkoncession, nätverksamhet, elhandel, systemansvar och balansansvar, kund- och konsumentbestämmelser och reglerar tillsammans med den EU-lagstiftning som har direkt effekt i allt väsentligt den svenska elmarknaden

Lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan vid brottsutredningar

Lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan vid brottsutredningar reglerar Skatteverkets roll i brottsutredningar. Lagen ger Skatteverket rätt att bistå brottsbekämpande myndigheter med information och upplysningar som kan vara relevanta för att utreda brott, särskilt när det gäller skattebrott och ekonomisk brottslighet. Detta samarbete syftar till att effektivisera utredningar och säkerställa att brottslig verksamhet kan upptäckas och lagföras.

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Lagen reglerar användningen av elektroniska kommunikationstjänster och nätverk i Sverige. Lagen omfattar bland annat regler för telekommunikation, internetleverantörer och andra tjänsteleverantörer som erbjuder elektroniska kommunikationstjänster. Syftet är att skapa en fungerande och rättssäker marknad för elektronisk kommunikation, skydda konsumenter och säkerställa att kommunikationen sker på ett sätt som är effektivt, säkert och tillgängligt för alla.

Naturlagen (2005:403)

Lagen reglerar marknaden för naturgas i Sverige och syftar till att skapa en effektiv och konkurrensutsatt marknad för handel med naturgas. Lagen fastställer bland annat regler för tillträde till naturgasnätet, säkerställande av försörjningstrygghet och skydd för konsumenter.

Lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Lagen reglerar handel med finansiella instrument i Sverige för att säkerställa en effektiv, rättvis och transparent värdepappersmarknad. Den innehåller bestämmelser om bland annat marknadens struktur, informationsplikt, och handel med finansiella instrument, samt regler för att motverka marknadsmissbruk.

Konkurrenslagen (2008:579)

Konkurrenslagen syftar till att främja en effektiv konkurrens på marknaden genom att förhindra konkurrenshämmande samarbeten och missbruk av dominerande ställning. Lagen reglerar också företagsfusioner och hur konkurrensmyndigheter kan ingripa för att skydda marknadens funktion.

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Lagen reglerar allmänna handlingars offentlighet och sekretess inom den svenska förvaltningen. Lagen syftar till att främja insyn och transparens i offentlig verksamhet samtidigt som den skyddar känslig information från att bli allmänt tillgänglig, exempelvis för att skydda individers integritet, rikets säkerhet eller affärshemligheter.

Skatteförfarandelagen (2011:1244)

Lagen reglerar hur skatter ska beräknas, deklarerar, betalas och kontrolleras i Sverige. Lagen syftar till att skapa en effektiv och rättvis process för både Skatteverket och skattskyldiga.

Lagen (2012:735) med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning

Lagen reglerar handel med finansiella instrument och specifikt blankning i Sverige. Lagen kompletterar EU:s reglering för att säkerställa en effektiv och transparent marknad, där blankning (att sälja lånade värdepapper) sker på ett kontrollerat sätt. Den ställer krav på rapportering och transparens, samt fastställer regler för hur blankning ska hanteras för att undvika marknadsmanipulation och säkerställa stabilitet på finansmarknaden.

Lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter

Lagen kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Remit) och syftar till att motverka otillbörlig marknadspåverkan och insiderhandel på marknaderna för grossistenergiprodukter. Lagen ger myndigheter möjlighet att ingripa vid misstänkta överträdelser av Remit.

Lagen (2014:836) om näringsförbud

Lagen reglerar möjlighet att döma en person till näringsförbud som en påföljd för allvarliga ekonomiska brott, eller för att skydda en verksamhet från personer som inte anses kunna driva företag på ett ansvarsfullt sätt. Näringsförbud kan utdömas vid brott som exempelvis bokföringsbrott, skattebrott eller konkursbrott och innebär att personen förbjuds att driva, vara delägare i eller ha ledande befattningar i ett företag under en viss tid. Lagen syftar till att skydda marknaden och andra företag från individer som missbrukar sitt företagaransvar.

Lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Lagen kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG. Lagen ger myndigheter möjlighet att ingripa vid misstänkta överträdelser av förordningen.

Förvaltningslagen (2017:900)

Lagen reglerar hur myndigheter ska handlägga ärenden och fatta beslut i Sverige. Lagen syftar till att säkerställa rättssäkerhet, effektivitet och transparens i myndigheternas arbete. Den fastställer bland annat regler för hur beslut ska meddelas, hur klagomål ska hanteras och hur handläggningstider ska följas.

Lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning

Lagen kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (GDPR) genom att ge detaljerade regler för hur dataskyddet ska implementeras på nationell nivå. Lagen reglerar bland annat frågor om behandling av personuppgifter i offentlig sektor, behandling av personuppgifter i rättsliga sammanhang och myndigheters ansvar vid dataskydd.

Förordningar

Förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen

Förordningen reglerar de avgifter som ska tas ut för handläggning och prövning av ärenden som lämnas in till Finansinspektionen. Förordningen syftar till att täcka de kostnader som myndigheten har för att behandla ärenden som rör exempelvis finansiella företag, marknader och produkter, och fastställer hur avgifterna ska beräknas och betalas.

**Förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av
Finansinspektionens verksamhet**

Förordningen fastställer de årliga avgifter som finansinstitut och andra marknadsaktörer på finansmarknaden ska betala för att finansiera Finansinspektionens verksamhet. Förordningen säkerställer att myndigheten får de resurser som behövs för tillsyn och reglering av finansmarknaden genom att avgifterna är kopplade till marknadsaktörernas verksamhet och storlek.

**Förordningen (2014:1059) om vissa avgifter för registrering och tillsyn över
handeln på grossistenergimarknaden (avgiftsförordningen)**

Förordningen reglerar de avgifter som ska tas ut för registrering och tillsyn av marknadsaktörer på grossistenergimarknaden. Förordningen säkerställer att Ei har de resurser som behövs för att övervaka marknaden och motverka marknadsmissbruk, genom att marknadsaktörer betalar avgifter baserade på deras verksamhet och omfattning.

Förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten

Förordningen beskriver Ekobrottsmyndighetens ansvar och uppgifter, dessa är bland annat att bekämpa ekonomisk brottslighet, begränsa vinsterna av brott och delta i arbetet mot grov och organiserad ekonomisk brottslighet.

Förordningen (2016:742) med instruktion för Energimarknadsinspektionen

Förordning beskriver Ei:s ansvar och uppgifter, dessa är att övervaka och reglera el-, gas-, fjärrvärme- och oljemarknaderna, säkerställa konkurrens och effektiva marknader, samt skydda konsumenternas rättigheter.

Förordningen (2016:1333) med instruktion för Kronofogdemyndigheten

Förordning fastställer myndighetens ansvar och uppgifter, dessa är att driva in obetalda skulder, genomföra utmätning och andra åtgärder för att säkerställa att rättsliga krav och betalningar följs. Förordningen anger även hur myndigheten ska arbeta med tillsyn och handläggning av ärenden som rör skuldsättning och betalning.

**Förordningen (EU) 2022/2554 om digital operativ motståndskraft för
finanssektorn** (även kallad DORA, Digital Operational Resilience Act) syftar till att stärka den digitala operativa motståndskraften inom EU:s finanssektor.

Förordningen fastställer krav på finansinstitut, inklusive banker, försäkringsbolag och investeringstjänstföretag, för att säkerställa att de har tillräckliga åtgärder och processer på plats för att hantera digitala risker, såsom cyberattacker och andra tekniska störningar.

EU-lagstiftning

Den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen)

Den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, även kallad Europakonventionen, antogs 1950 av Europarådet för att skydda de mänskliga rättigheterna och säkerställa grundläggande friheter för individer inom medlemsländerna. Konventionen garanterar rättigheter såsom yttrandefrihet, rätt till en rättvis rättegång, förbud mot tortyr och diskriminering, samt rätten till privatliv.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG (Marknadsmissbruksförordningen för finansiella instrument) syftar till att förhindra marknadsmissbruk på de finansiella marknaderna inom EU. Förordningen förbjuder marknadsmanipulation och insiderhandel, och fastställer regler för hur marknader för finansiella instrument ska vara öppna och transparenta.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014 av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (Markets in Financial Instruments Directive II, MiFID II) syftar till att skapa en mer integrerad och effektiv finansiell marknad inom EU. Förordningen innebär en omfattande reform av reglerna för handel med finansiella instrument, inklusive aktier, derivat och andra finansiella produkter.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (European Market Infrastructure Regulation, EMIR), handlar om reglering av OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister. Förordningen syftar till att öka transparensen och minska de systemiska riskerna på de finansiella marknaderna, särskilt genom att reglera marknaden för OTC-derivat (over-the-counter derivat), som handlas direkt mellan parter utan att passera genom en börs.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Remit) handlar om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi. Förordningen syftar till att förhindra marknadsmissbruk, såsom insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan, på de europeiska grossistenergimarknaderna, som omfattar handel med el, gas och andra energiprodukter.

Europaparlamentets och rådets direktiv nr 2014/57/EU av den 16 april 2014 om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk handlar om straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk (Marknadsmissbruksdirektivet)

Direktivet syftar till att säkerställa att medlemsstaterna inför effektiva, proportionerliga och avskräckande straffrättsliga påföljder för marknadsmissbruk, såsom insiderhandel och marknadsmanipulation. Målet är att skydda integriteten på de finansiella marknaderna och säkerställa en rättvis och transparent handel inom EU.

Kommissionens förordning (EU) 2016/1719 av den 26 september 2016 om fastställande av riktlinjer för förhandstilldelning av kapacitet (FCA)

FCA innehåller bestämmelser som ger transmissionsnätoperatörerna inom EU i uppdrag att ta fram metoder och villkor om prissäkringsprodukter och kapacitetstilldelning mellan elområden på förhandsmarknaderna. FCA handlar om att ge marknadsaktörer möjlighet att hantera ekonomiska risker vid handel av el mellan elområden. FCA handlar även om att optimera beräkning och tilldelning av långsiktig kapacitet mellan elområden.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (Allmänna dataskyddsförordningen, GDPR)

Allmänna dataskyddsförordningen handlar om skyddet av fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter inom EU. Förordningen syftar till att stärka och enhetliggöra skyddet för individers privatliv, ge medborgare större kontroll över sina personuppgifter och säkerställa att företag och organisationer hanterar dessa uppgifter på ett säkert och ansvarsfullt sätt.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer-förordningen)

Acer-förordningen reglerar Acers uppgifter och syftar till att stärka samarbetet mellan nationella energitillsynsmyndigheter inom EU och förbättra integreringen och funktionaliteten på den inre marknaden för energi.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (elmarknadsförordningen) innehåller regler som rör marknadens övergripande funktion och syftar till att målen för energiunionen uppnås, och särskilt klimat- och energiramerna för 2030.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1106 av den 11 april 2024 om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011 och (EU) 2019/942 vad gäller förbättrande av unionens skydd mot otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi (Ändringsförordningen) syftar till att förbättra skyddet mot otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi. Målet med förordningen är att skydda marknaden från marknadsmissbruk, öka förtroendet för handel och stärka den inre marknaden för energi inom EU.

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artikel 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Genomförandeförordningen) Genomförandeförordningen fastställer de specifika krav och detaljerade regler för hur marknadsaktörer på energimarknader, som el och gas, ska rapportera sina transaktioner och order till transaktionsregister. Syftet är att säkerställa att marknaderna är transparenta och skyddade från marknadsmissbruk.

Utländska lagar

Lag om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) är en finsk lag som reglerar tillsynen av el- och naturgasmarknaderna i Finland. Lagen kompletterar delvis Remit. Lagen syftar till att säkerställa att marknaderna för el och naturgas fungerar effektivt, transparent och rättvist samt att skydda konsumenternas intressen.

Straffeloven LBK nr 976 af 17/09/2019 är den danska strafflagen som fastställer de straffrättsliga reglerna i Danmark. Lagen kompletterar delvis Remit. Straffeloven omfattar flera brott, såsom våld, stöld, bedrägeri och ekonomisk brottslighet.

Forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM) är en norsk lag som reglerar nätverksreglering och energimarknaden i Norge. Lagen innehåller bestämmelser som har införts för att efterlikna förbuden och vissa av skyldigheterna i Remit. Syftet med lagen är att säkerställa en balanserad konkurrens på energimarknaden, främja långsiktig hållbarhet, samt skydda konsumenternas intressen genom att säkerställa att elnät och energimarknader fungerar korrekt och effektivt.

Bilaga 5 – Ny avgiftsmodell och exempel på föreskrifter

Beskrivning av den nya avgiftsmodellen

Den nya avgiftsförordningen föreslås innehålla bestämmelser om Energimarknadsinspektionens bemyndigande, vem som betalar avgiften, det totala kostnadsunderlaget som kan finansieras med avgift, att det är transaktioner med grossistenergiprodukter för aktuellt år som ligger till grund för uträkningen av avgiften, taket på kostnadsunderlaget som avgiften får finansiera samt Ei:s beslut och hur avgiften överklagas. Ei bedömer att detaljerna som beskriver hur avgiftens delar räknas ut och fastställs är mest lämpade att återges i föreskrifter. Dessa detaljer beskrivs i denna bilaga. Utöver en beskrivning ges även ett förslag på hur föreskrifterna kan formuleras samt ytterligare exempel på uträkning av avgiften enligt den nya avgiftsmodellen.

Avgiften består av två delar, dels ett grundbelopp, dels ett eventuellt rörligt belopp. Tillsammans motsvarar intäkterna från de två delarna Ei:s årliga kostnad för verksamheten. Grundbeloppet är antingen 5 000 kronor eller 15 000 kronor beroende på marknadsaktörens sammanlagda inrapporterade transaktioner. Samtliga marknadsaktörer som har rapporterat in en total på över 250 000 MWh för det aktuella avgiftsåret betalar även ett rörligt belopp. Efter att samtliga grundbelopp har sammanställts, dras dessa ifrån kostnadsunderlaget. Summan blir den resterande årskostnaden som fördelas ut bland marknadsaktörerna enligt en fördelningsnyckel för att beräkna det rörliga beloppet. Fördelningsnyckeln beskrivs i föreskrifterna.

Ei föreslår att marknadsaktörerna i Ceremp delas in i sju olika grupper utifrån den sammanlagda totalen på marknadsaktörernas transaktioner med grossistenergiprodukter som har rapporterats in till Acer i enlighet med Remit artikel 8.1 (MWh/år), se tabell 6. Marknadsaktörerna som avses är de som är registrerade hos Energimarknadsinspektionen i enlighet med Remit artikel 9.1.

Grundbelopp

Grundbeloppet för grupp A och B uppgår till 5 000 kronor och grundbeloppet för grupp C till G uppgår till 15 000 kronor. På så vis betalar marknadsaktörer med handelsvolymerna upp till 10 000 MWh det lägsta grundbeloppet på 5 000 kronor och de marknadsaktörer som har större totala transaktioner får det högre grundbeloppet. Motivet till detta är att de marknadsaktörer som tillhör grupp C till G driver Ei:s kostnader i högre utsträckning än grupp A och B som saknar eller har

en begränsad årlig handel. Genom att ge små marknadsaktörer ett lägre grundbelopp säkerställer Ei att avgiften i sig inte skapar inträdesbarriärer på marknaden och inte utgör ett hinder för mindre marknadsaktörer att etablera sig.

Rörligt belopp

Efter att samtliga grundbelopp har sammanställts, dras dessa ifrån kostnadsunderlaget. Summan blir den resterande årskostnaden som fördelas ut bland marknadsaktörerna enligt en fördelningsnyckel (det rörliga beloppet), se tabellen nedan. Rörligt beloppet beräknas och fördelas mellan marknadsaktörerna i grupp C, D, E, F och G. Det rörliga beloppet föreslås vara differentierat mellan de olika grupperna. Rörligt beloppet ökar stegvis, marknadsaktörerna som ingår i grupp A och B betalar lägst belopp och grupp G högst. Det innebär att marknadsaktörerna betalar ett grundbelopp och eventuellt också ett rörligt belopp som ökar utefter hur mycket marknadsaktören handlat med grossistenergiprodukter och rapporterat in sina transaktioner till Acer för året. För de marknadsaktörer som ingår i grupp A och B utgår inget rörligt belopp.

Tabell 6. Indelning av marknadsaktörer utifrån rapporterade transaktioner och fördelningsnyckel

Grupp	Inrapporterade transaktioner (MWh/år)	Fördelningsnyckel
A	0 - 9 999	
B	10 000 - 249 999	
C	250 000 - 499 999	30 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp C, D, E, F, G
D	500 000 - 999 999	25 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp D, E, F, G
E	1 000 000 - 2 999 999	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp E, F, G
F	3 000 000 - 9 999 999	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp F, G
G	10 000 000 och högre	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp G

Nedan visas ett räkneexempel om avgiften för tillsyn och marknadsövervakning uppgår till 7 respektive 20 miljoner kronor, förutsatt att antalet marknadsaktörer i respektive grupp är samma det var vid 2022 års avgifter.

Tabell 7. Räkneexempel om avgiften uppgår till 7 miljoner kronor

Grupp	Inrapporterade transaktioner (MWh/år)	Total avgift för en marknadsaktör i respektive grupp (kr/år)
A	0 - 9 999	5 000
B	10 000 - 249 999	15 000
C	250 000 - 499 999	23 500
D	500 000 - 999 999	34 800
E	1 000 000 - 2 999 999	44 600
F	3 000 000 - 9 999 999	67 800
G	10 000 000 och högre	120 800

Tabell 8. Räkneexempel om avgiften uppgår till 20 miljoner kronor

Grupp	Inrapporterade transaktioner (MWh/år)	Total avgift för en marknadsaktör i respektive grupp (kr/år)
A	0 - 9 999	5000
B	10 000 - 249 999	15 000
C	250 000 - 499 999	68 400
D	500 000 - 999 999	138 700
E	1 000 000 - 2 999 999	199 800
F	3 000 000 - 9 999 999	344 900
G	10 000 000 och högre	676 500

Exempel på Energimarknadsinspektionens föreskrifter

I detta avsnitt ger Ei exempel på hur föreskrifterna för avgiften skulle kunna se ut.

Föreskrifter om avgift för tillsyn och marknadsövervakning över handeln på grossistenergimarknaderna

Energimarknadsinspektionen föreskriver följande med stöd av förordning (2025:xxxx) om avgift för tillsyn och marknadsövervakning över handeln på grossistenergimarknaderna.

Tillämpningsområdet

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om avgifter för den som är registrerade hos Energimarknadsinspektionen enligt artikel 9.1 i Remit (EU) nr 1227/2011.

Total avgift

2 § En marknadsaktörs totala avgift består av ett grundbelopp samt ett eventuellt rörligt belopp.

Total avgift per kalenderår = grundbelopp + rörligt belopp

Grundbeloppet beskrivs i 4 §.

Det rörliga beloppet varierar beroende på vilken aktörsgrupp marknadsaktören tillhör. Det rörliga beloppet beräknas utifrån den resterande årskostnaden och en fördelningsnyckel som framgår av 6 §.

Resterande årskostnad = total årskostnad – samtliga marknadsaktörers grundbelopp

Rörligt belopp = fördelningsnyckel * resterande årskostnad

3 § Indelning i aktörsgrupper sker utifrån marknadsaktörernas sammanlagda transaktioner av grossistenergiprodukter (köp + sälj).

- a) Marknadsaktörer som har rapporterat in transaktioner på totalt 0 – 9 999 MWh tillhör grupp A.
- b) Marknadsaktörer som har rapporterat in transaktioner på totalt 10 000 – 249 999 MWh tillhör grupp B.
- c) Marknadsaktörer som har rapporterat in transaktioner på totalt 250 000 – 499 999 MWh tillhör grupp C.
- d) Marknadsaktörer som har rapporterat in transaktioner på totalt 500 000 – 999 999 MWh tillhör grupp D.

- e) Marknadsaktörer som har rapporterat in transaktioner på totalt 1 000 000 - 2 999 999 MWh tillhör grupp E.
- f) Marknadsaktörer som har rapporterat in transaktioner på totalt 3 000 000 - 9 999 999 MWh tillhör grupp F.
- g) Marknadsaktörer som har rapporterat in transaktioner som totalt överstiger 10 000 000 MWh tillhör grupp G.

Grundbelopp

4 § En marknadsaktör ska betala ett årligt grundbelopp om 5 000 kronor eller 15 000 kronor per påbörjat kalenderår. Marknadsaktörer i aktörsgrupp A och B betalar 5 000 kronor. Marknadsaktörer i aktörsgrupp C, D, E, F och G betalar 15 000 kronor.

Rörligt belopp

5 § En marknadsaktör ska betala ett årligt rörligt belopp för den resterande årskostnaden för tillsyn och marknadsövervakning. Den resterande årskostnaden består av summan som blir kvar efter att samtliga marknadsaktörers grundbelopp dragits ifrån den årliga kostnaden.

Det rörliga beloppet ska fördelas mellan marknadsaktörer som har rapporterat in transaktioner som sammanlagt överstiger 250 000 MWh för avgiftsåret.

6 § Fördelningsnyckeln för den resterande årskostnaden beräknas enligt följande:

- a) Grupp A och B betalar inget rörligt belopp.
- b) 30 % av den resterande årskostnaden fördelas jämnt mellan marknadsaktörerna i grupp C, D, E, F och G.
- c) 25 % av den resterande årskostnaden fördelas jämnt mellan marknadsaktörerna i grupp D, E, F och G.
- d) 15 % av den resterande årskostnaden fördelas jämnt mellan marknadsaktörerna i grupp E, F och G.
- e) 15 % av den resterande årskostnaden fördelas jämnt mellan marknadsaktörerna i grupp F och G.
- f) 15 % av den resterande årskostnaden fördelas jämnt mellan marknadsaktörerna i grupp G.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari, [år].

Ytterligare räkneexempel enligt ny avgiftsmodell

Tabellen nedan visar hur marknadsaktörer delas in i olika grupper utifrån inrapporterade transaktioner samt fördelningsnyckel för resterande årskostnad. Avgiften ökar stegvis utefter storleken på marknadsaktörernas sammanlagda inrapporterade transaktioner för året (MWh). Marknadsaktörer som hamnar i en och samma grupp betalar en lika stor avgift.

Tabell 9. Indelning av marknadsaktören utifrån inrapporterade transaktioner och fördelningsnyckel

Grupp	Inrapporterade transaktioner med handelsvolym (MWh/år)	Fördelningsnyckel
A	0 – 9 999	
B	10 000 – 249 999	
C	250 000 – 499 999	30 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp C, D, E, F, G
D	500 000 – 999 999	25 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp D, E, F, G
E	1 000 000 – 2 999 999	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp E, F, G
F	3 000 000 – 9 999 999	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp F, G
G	10 000 000 och högre	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp G

Räkneexempel 1 för marknadsaktör i grupp E, årskostnad 15 miljoner kronor

Nedan redovisas ett exempel på hur avgiften kommer beräknas för en marknadsaktör förutsatt att det totala avgiftsuttaget för tillsyn och marknadsövervakning enligt den nya kompletterande lagen uppgår till 15 miljoner kronor och den totala årskostnaden fördelas bland 450 marknadsaktörer utifrån antaganden om antal marknadsaktörer i de olika grupperna. Antalet marknadsaktörer i de olika grupperna visas i tabellen nedan.

En marknadsaktör i detta exempel har rapporterat in transaktioner om totalt 2 000 000 MWh, vilket gör att marknadsaktören placeras i grupp E.

Steg 1: Den totala årskostnaden för tillsyn och marknadsövervakning subtraheras från det totala grundbeloppet. Summan blir det den resterande årskostnaden som är det totala rörliga beloppet.

15 000 000 kronor (årskostnad) – 4 650 000 kronor (totalt grundbelopp) = 10 350 000 kronor (resterande årskostnad)

Tabell 10. Fördelning av marknadsaktörer och grundavgifter baserat på inrapporterade transaktioner (MWh/år)

Grupp	Antal marknadsaktörer i varje grupp	Total på Inrapporterade transaktioner (MWh/år)	Grundavgift (kr)
A	210	0 - 9 999	5 000
B	150	10 000 - 249 999	15 000
C	30	250 000 - 499 999	15 000
D	20	500 000 - 999 999	15 000
E	20	1 000 000 - 2 999 999	15 000
F	10	3 000 000 - 9 999 999	15 000
G	10	10 000 000 och högre	15 000
Total	450		4 650 000

Den resterande årskostnaden ska sedan fördelas bland marknadsaktörerna enligt en viss fördelningsnyckel, se tabell 11.

Steg 2: Eftersom marknadsaktören tillhör grupp E innebär det att en andel av resterande årskostnad för grupperna C och D ska tilldelas marknadsaktören. Marknadsaktörens andel av resterande årskostnad beräknas utifrån fördelningsnyckel enligt följande:

Tabell 11. Fördelning av rörligt belopp baserat på fördelningsnyckel för marknadsaktörer i grupperna C till G

Grupp	Antal marknadsaktörer i respektive fördelningsnyckel	Fördelningsnyckel	Rörligt belopp (kr)	Total rörligt belopp (kr)
A			0	0
B			0	0
C	90	30 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp C, D, E, F, G	34 500	34 500
D	60	25 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp D, E, F, G	43 125	34 500 + 43 125 = 77 625
E	40	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp E, F, G	38 813	34 500 + 43 125 + 38 813 = 116 438
F	20	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp F, G	77 625	34 500 + 43 125 + 38 813 + 77 625 = 194 063
G	10	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp G	155 250	34 500 + 43 125 + 38 813 + 77 625 + 155 250 = 349 313
Total			10 350 000	

Marknadsaktörens andel av resterande årskostnad för grupp C:
 (30% fördelningsnyckel för grupp C * 10 350 000 kronor / 90 (antal marknadsaktörer i grupp C, D, E, F och G)
 ≈ 34 500 kronor

Marknadsaktörens andel av resterande årskostnad för grupp D:
 (25% fördelningsnyckel för grupp D * 10 350 000 kronor / 60 (antal marknadsaktörer i grupp D, E, F och G)
 ≈ 43 125 kronor

Marknadsaktörens andel av resterande årskostnad för grupp E:
 (15% fördelningsnyckel för grupp E * 10 350 000 kronor / 40 (antal
 marknadsaktörer i grupp E, F och G) ≈ **38 813 kronor**

Marknadsaktörens andel av resterande årskostnad: 34 500 kronor + 43 125 kronor + 38 813
 kronor = 116 438 kronor

Steg 3: Marknadsaktörens totala avgift summeras enligt följande:

Summan: 15 000 kronor (grundbelopp) + 116 438 (rörligt belopp) = 131 438 kronor

Tabell 12. Sammanställd avgiftsfördelning per marknadsaktör baserat på inrapporterade transaktioner

Grupp	Antal marknadsaktörer per grupp	Total på Inrapporterade transaktioner (MWh/år)	Grundavgift (kr)	Total rörligt belopp (kr)	Total avgift för en marknadsaktör (kr)	Total avgift för respektive grupp (kr)
A	210	0 - 9 999	5 000	0	5 000	1 050 000
B	150	10 000 - 249 999	15 000	0	15 000	2 250 000
C	30	250 000 - 499 999	15 000	34 500	49 500	1 485 000
D	20	500 000 - 999 999	15 000	77 625	92 625	1 852 500
E	20	1 000 000 - 2 999 999	15 000	116 438	131 438	2 628 750
F	10	3 000 000 - 9 999 999	15 000	194 063	209 063	2 090 625
G	10	10 000 000 och högre	15 000	349 313	364 313	3 643 125
Total	450		4 650 000			15 000 000

Räkneexempel 2 för marknadsaktör i grupp E, årskostnad 20 miljoner kronor

Nedan redovisas ett exempel på hur avgiften kommer beräknas för en marknadsaktör förutsatt att det totala avgiftsuttaget för tillsyn och marknadsövervakning enligt den nya kompletterande lagen uppgår till 20 miljoner kronor. Den totala årskostnaden fördelas bland 450 marknadsaktörer utifrån antaganden om antal marknadsaktörer i de olika grupperna. Antalet marknadsaktörer i de olika grupperna visas i tabellen nedan.

En marknadsaktör i detta exempel har rapporterat in transaktioner om totalt 2 000 000 MWh, vilket gör att marknadsaktören placeras i grupp E.

Steg 1: Den totala årskostnaden för tillsyn och marknadsövervakning subtraheras från det totala grundbeloppet. Summan blir det den resterande årskostnaden som är det totala rörliga beloppet.

20 000 000 kronor (årskostnad) – 4 650 000 kronor (totalt grundbelopp) = 15 350 000 kronor (resterande årskostnad)

Tabell 13. Fördelning av marknadsaktörer och grundavgifter baserat på inrapporterade transaktioner (MWh/år)

Grupp	Antal marknadsaktörer per grupp	Antal marknadsaktörer som delar andel av årskostnad	Total på Inrapporterade transaktioner (MWh/år)	Grundavgift (kr)
A	210		0 - 9 999	5 000
B	150		10 000 - 249 999	15 000
C	30	90	250 000 - 499 999	15 000
D	20	60	500 000 - 999 999	15 000
E	20	40	1 000 000 - 2 999 999	15 000
F	10	20	3 000 000 - 9 999 999	15 000
G	10	10	10 000 000 och högre	15 000
Total	450			4 650 000

Den resterande årskostnaden ska sedan fördelas bland marknadsaktörerna enligt en viss fördelningsnyckel, se tabell 14.

Steg 2: Eftersom marknadsaktören tillhör grupp E innebär det att en andel av resterande årskostnad för grupperna C och D ska tilldelas marknadsaktören. Marknadsaktörens andel av resterande årskostnad beräknas utifrån fördelningsnyckel enligt följande:

Tabell 14. Fördelning av rörligt belopp baserat på fördelningsnyckel för marknadsaktörer i grupperna C till G

Grupp	Antal marknadsaktörer i respektive fördelningsnyckel	Fördelningsnyckel	Rörligt belopp (kr)	Total rörligt belopp (kr)
A			0	0
B			0	0
C	90	30 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp C, D, E, F, G	51 167	51 167
D	60	25 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp D, E, F, G	63 958	51 167 + 63 958 = 115 125
E	40	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp E, F, G	57 563	51 167 + 63 958 + 57 563 = 172 688
F	20	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp F, G	115 125	51 167 + 63 958 + 57 563 + 115 125 = 287 813
G	10	15 % av resterande årskostnad fördelat på marknadsaktörer i grupp G	230 250	51 167 + 63 958 + 57 563 + 115 125 + 230 250 = 518 063
Total			15 350 000	

Marknadsaktörens andel av resterande årskostnad för grupp C:
 (30% fördelningsnyckel för grupp C * 15 350 000 kronor / 90 (antal
 marknadsaktörer i grupp C, D, E, F och G)
 ≈ **51 167 000 kronor**

Marknadsaktörens andel av resterande årskostnad för grupp D:
 (25% fördelningsnyckel för grupp D * 15 350 000 kronor / 60 (antal
 marknadsaktörer i grupp D, E, F och G)
 ≈ **63 958 kronor**

Marknadsaktörens andel av resterande årskostnad för grupp E:
 (15% fördelningsnyckel för grupp E * 15 350 000 kronor / 40 (antal
 marknadsaktörer i grupp E, F och G) ≈ **57 563 kronor**

*Marknadsaktörens andel av resterande årskostnad: 51 167 kronor + 63 958 kronor + 57 563
 kronor = 172 688 kronor*

Steg 3: Marknadsaktörens totala avgift summeras enligt följande:
Summan: 15 000 kronor (grundbelopp) + 172 688 (rörligt belopp) = 187 688 kronor

Tabell 15. Sammanställd avgiftsfördelning per marknadsaktör baserat på inrapporterade transaktioner

Grupp	Antal marknadsaktörer i varje grupp	Total på inrapporterade transaktioner (MWh/år)	Grundavgift (kr)	Total rörligt belopp (kr)	Total avgift för en marknadsaktör (kr)	Total avgift för respektive grupp (kr)
A	210	0 - 9 999	5 000	0	5 000	1 050 000
B	150	10 000 - 249 999	15 000	0	15 000	2 250 000
C	30	250 000 - 499 999	15 000	51 167	66 167	1 985 000
D	20	500 000 - 999 999	15 000	115 125	130 125	2 602 500
E	20	1 000 000 - 2 999 999	15 000	172 688	187 688	3 753 750
F	10	3 000 000 - 9 999 999	15 000	287 813	302 813	3 028 125
G	10	10 000 000 och högre	15 000	518 063	533 063	5 330 625
Total	450		4 650 000			20 000 000

